

บทที่ 4

การวิเคราะห์การเล่าเรื่อง

การศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์การเล่าเรื่องทางโทรทัศน์ในรายการสัมภาษณ์" โดยมีกรณีศึกษาคือ รายการเจ็ด และรายการเจาะใจ เพื่อศึกษาถึงผลสำเร็จของรายการสัมภาษณ์ที่ทำให้รายการได้รับความนิยม ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์เนื้อเรื่อง ที่ใช้ในการเล่าเรื่องโดยแยก ดังนี้
  - ประเด็นเนื้อเรื่อง
  - องค์ประกอบของเนื้อเรื่อง
2. วิเคราะห์การนำเสนอรายการสัมภาษณ์เพื่อสื่อความหมาย แบ่งการศึกษา ดังนี้
  - รูปแบบการนำเสนอรายการสัมภาษณ์
  - การเข้ารหัสเพื่อสื่อความหมาย

รายการเจาะใจ

เนื้อเรื่อง

ประเด็นเนื้อเรื่อง

จากการวิเคราะห์รายการเจาะใจที่ออกอากาศในปี พ.ศ. 2539 ทั้งหมด 50 ตอน ผู้วิจัยพบว่าเนื้อเรื่องรายการที่นำเสนอมีความต่างกันสามารถแบ่งได้ 2 ช่วง ดังนี้

1. ช่วงสัมภาษณ์เจาะลึก เป็นการเสนอเนื้อเรื่องหลักของรายการ ในเรื่องต่างๆ ทั้งเรื่องเกี่ยวกับบุคคลที่มีชื่อเสียง บุคคลทั่วไปทั้งประวัติชีวิต ความสำเร็จในการทำงาน หรือ การทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นตามหน้าหนังสือพิมพ์ และเหตุการณ์ที่น่าสนใจของคนในสังคม การสัมภาษณ์ในช่วงนี้เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อเสนอเนื้อหาอย่างละเอียดในแง่มุมใดมุมหนึ่งที่รายการต้องการ ไม่ใช้การสัมภาษณ์เพื่อบอกเพียงว่ามีใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร แต่ต้องการเสนอสาเหตุของการกระทำเหตุการณ์นั้น คือ ทำไม เพราะอะไร ตลอดถึงอารมณ์ ความรู้สึก และความคิดที่เกิดขึ้นด้วย เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงทัศนคติกับสิ่งที่ดำเนินอยู่นั้นๆ โดยนำเสนอ 3-4 เบรก ในเวลาประมาณ 45 นาที - 1 ชั่วโมง

2. ช่วงคนหรือสิ่งของที่แปลก น่าสนใจ เนื้อเรื่องที่เสนอช่วง "อย่างนี้ก็ด้วย" เป็นเรื่องเกี่ยวกับความแปลก ไม่คาดคิดว่าจะมีขึ้นได้ ทั้งเรื่องของบุคคลที่มีความแปลกจากคนทั่วไป ความสามารถพิเศษ รวมทั้งเหตุการณ์และสิ่งของที่พิเศษ ไม่ธรรมดาที่น่าสนใจ การสัมภาษณ์ช่วงนี้เพื่อเสนอเนื้อเรื่องถึงความแปลก ความสามารถ มักมีคำถามเพื่อบอกว่า มีอะไร เกิดขึ้น อย่างไร โดยช่วงนี้นำเสนอ 1-2 เบรก ในเวลาประมาณ 15 - 30 นาที

การนำเสนอเนื้อหาทั้ง 2 ช่วงนี้ไม่ได้มีการเสนอที่แน่นอนทุกครั้ง ในบางครั้งมี 2 ช่วง แต่ในบางครั้งมีเพียงช่วงสัมภาษณ์เจาะลึกอย่างเดียว ซึ่งขึ้นอยู่กับเนื้อหาในช่วงสัมภาษณ์เจาะลึกว่ามีรายละเอียดของเนื้อหาน่าสนใจพอที่จะขยายได้ครบทั้ง 5 เบรกในเวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที หรือไม่ จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่พบในทั้ง 2 ช่วงนี้สามารถประเภทแบ่งเนื้อหาอย่างละเอียดได้ดังนี้

ช่วงสัมภาษณ์เจาะลึก

ผู้วิจัยพบว่าประเภทเนื้อหามีทั้งหมด 2 ประเภท ดังนี้

1. เรื่องบุคคล จากการวิเคราะห์เนื้อหารายการเจาะใจ พบว่ามีการนำเสนอเรื่องของบุคคลมากที่สุด โดยไม่ได้แบ่งว่าเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือบุคคลทั่วไป โดยเนื้อหาของเรื่องบุคคลจะเป็นเรื่องของผู้ที่มีเรื่องราวที่น่าสนใจ ทั้งที่เกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวและชีวิตการงาน สามารถแยกประเภทเนื้อหาบุคคลที่น่าสนใจได้ทั้งหมด 4 แบบ ดังนี้

1.1 การต่อสู้ชีวิต

เรื่องของการต่อสู้ชีวิตมักเป็นเนื้อหาของบุคคลที่มีชีวิตลำบาก แต่ไม่ได้ย่อท้อกลับพยายามสู้กับความลำบากนั้นเพื่อให้ได้พบกับสิ่งที่ดีกว่าเดิม หรือได้บรรลุไปถึงสิ่งที่ต้องการ โดยเนื้อหาในรายการเกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวของบุคคล เสนอเรื่องราวตั้งแต่เด็ก จนโต และที่สำคัญ คือ การต่อสู้เพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน ซึ่งการเสนอเนื้อหาประเภทนี้เน้นเนื้อหาด้านชีวิตส่วนตัวและการต่อสู้ชีวิตมากกว่าผลงานความสำเร็จ จะมีกล่าวถึงผลงานบ้างในตอนท้ายเพื่อแสดงจุดสำเร็จแห่งการต่อสู้ชีวิตนั้นๆ มีทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้

1. ตะวัน ศรีปาน / กำลังภายใน 1	ออกอากาศ 25 ม.ค. 2539
2. สุกัญญา มิเกล	ออกอากาศ 15 ก.พ. 2539
3. แสนศักดิ์ เมืองสุรินทร์	ออกอากาศ 29 ก.พ. 2539
4. เอ็ม 16 บ.ช.ส. / กัดตีน	ออกอากาศ 4 มิ.ย. 2539
5. ยาว อยุธยา	ออกอากาศ 17 ต.ค. 2539

▲ ลักษณะเนื้อหาของ การต่อสู้ชีวิต

ตอน *สุกัญญา มิเกล* (15 ก.พ.2539) เป็นการเล่าประวัติให้ฟังตั้งแต่ตอนเด็ก เรียนหนังสือที่ต่างจังหวัด แล้วได้ถูกหลอกมากรุงเทพฯ และถูกหลอกไปขายตัวที่ประเทศญี่ปุ่นในช่วงวัยรุ่น แต่ในที่สุดก็สามารถหนีกลับมาได้จนได้เข้าวงการบันเทิง เป็นดารา และนางแบบนู้ด ล่าสุดคือ การเป็นนักร้อง ในครั้งนี้ได้มีการเปิดเผยเรื่องชีวิตรักของเธอในปัจจุบันด้วยด้วย ในลักษณะนี้แม้จะเป็นการเล่าประวัติส่วนตัวของดาราก็ดี ทว่าในการสัมภาษณ์นั้นได้มีการดึงเนื้อหาให้เห็นถึงการต่อสู้ชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่งที่ต้องผ่านเรื่องราวมากมาย แต่ก็ไม่เคยย่อท้อและพร้อมที่จะดำเนินชีวิตที่ดีต่อไปในอนาคต เพื่อให้ผู้ชมทางบ้านได้เรียนรู้ถึงสิ่งที่ผิดพลาด และการฟันฝ่าอุปสรรคนานัปการในที่สุดก็ได้มายืนในจุดที่หวังไว้ เป็นต้น

ในเรื่องเกี่ยวกับชีวิตการต่อสู้นี้โดยส่วนใหญ่เนื้อหาเป็นเรื่องของดาราหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงมากกว่าเรื่องของบุคคลทั่วไป เพราะผู้ชมทางบ้านมักให้ความสนใจที่จะติดตามชมเรื่องชีวิตส่วนตัวและการต่อสู้ชีวิตของบุคคลเหล่านี้อยู่แล้วว่ามีความเป็นอยู่อย่างไร หากเนื้อหาเรื่องชีวิตการต่อสู้เป็นเรื่องของบุคคลทั่วไปแล้ว เรื่องราวของบุคคลเหล่านั้นต้องมีการต่อสู้ชีวิตที่น่าสนใจจริงๆ คือประสบความสำเร็จสูงมากอย่างไม่น่าเชื่อ ทั้งๆที่เต็มไปด้วยอุปสรรคและความ

ลำบาก รวมทั้งบุคคลที่เคยประสบความสำเร็จมาก่อน เช่น แลนคักดี เมืองสุรินทร์ แต่ปัจจุบัน ต้องใช้ชีวิตอย่างโดดเดี่ยว ทรัพย์สินมรดกที่เคยมีก็ไม่เหมือนเดิม แต่เขาก็พยายามที่จะใช้ชีวิตอยู่ต่อไปให้ได้อย่างมีความสุข เป็นต้น

1.2 ผลงานความสำเร็จ

เน้นที่ผลงานเป็นหลักมากกว่าประวัติส่วนตัว ซึ่งผลงานที่เกิดขึ้นนี้มาจากการประสบความสำเร็จจากผลของการกระทำ หรือความสำเร็จที่ได้มาอยู่ในจุดที่ได้ตั้งใจไว้ โดยผลงานที่ออกมาเป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ เช่น ภาพวาด สิ่งประดิษฐ์ หรือผลงานที่เป็นนามธรรมในด้านมีตำแหน่งหน้าที่ รางวัล หรือการยอมรับจากประชาชนเป็นจำนวนมาก สิ่งเหล่านี้ล้วนแสดงถึงความสำเร็งนั้นๆ เพื่อให้เห็นถึงลักษณะของผู้ให้สัมภาษณ์ถึงความคิดอ่านว่าสาเหตุที่ทำให้มาอยู่ในจุดหนึ่งจุดใดนั้น เป็นเพราะอะไร และมีจุดยืนอย่างไร ทำไมจึงได้ทำสิ่งต่างๆเช่นนั้น เพื่อให้ผู้ชมทางบ้านได้รับรู้และเรียนรู้เพื่อเป็นแบบอย่าง ในการปฏิบัติสิ่งต่างๆและหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี และ มีความตั้งใจจริงที่จะให้การกระทำนั้นสำเร็จ มีทั้งหมด 15 ตอน ดังนี้

1. ครูของแผ่นดิน/เปี้ยก โปสเตอร์	ออกอากาศ 7 มี.ค. 2539
2. ดำรง พุฒตาล(นาที่แห่งความปิติ)	ออกอากาศ 18 เม.ย. 2539
3. โรแบร์โต้ บัคโจ / 4 ตัวแก๊งผู้ว่าฯ	ออกอากาศ 30 พ.ค. 2539
4. ไตรรงค์ สุวรรณคีรี	ออกอากาศ 13 มิ.ย. 2539
5. ไตรรงค์ สุวรรณคีรี / แข่งของแปลกจากตปท.	ออกอากาศ 20 มิ.ย. 2539
6. อยู่กับศพ/หญิงสาววาดรูปศพ	ออกอากาศ 27 มิ.ย. 2539
7. ท่องรอบโลก/ศิลปินสัญจรสู่อันน้ำ	ออกอากาศ 4 ก.ค. 2539
8. วอลเลย์บอล/Drunk Driver	ออกอากาศ 18 ก.ค. 2539
9. ตลกหมาหลับ	ออกอากาศ 25 ก.ค. 2539
10. ต้อนรับนักมวยโอลิมปิก	ออกอากาศ 8 ส.ค. 2539
11. วีรบุรุษโอลิมปิก1/โฆษณา ริชาร์ด เกียร์	ออกอากาศ 15 ส.ค. 2539
12. ตลกตกฟ้าก	ออกอากาศ 29 ส.ค. 2539
13. บัญชา สุพรรณโรจน์ / ช่วงของแพง	ออกอากาศ 26 ก.ย. 2539
14. ฟุตบอลเยาวชน อายุ 16 ปี / ทวดอ้อม	ออกอากาศ 10 ต.ค. 2539
15. อ. วิโรจน์ นุตะพันธ์/แจ๊สปณีสถาน	ออกอากาศ 31 ต.ค. 2539

▲ ลักษณะเนื้อหาเรื่องผลงานความสำเร็จ

ตอน *วีรบุรุษโอลิมปิก* (15 ส.ค. 2539) เรื่องราวของคณะนักมวยที่ไปแข่งขันกีฬาโอลิมปิก โดยเนื้อหาได้กล่าวถึงการเข้าค่ายเพื่อเก็บตัวที่เมืองนอก ในการใช้ชีวิตประจำวันว่า ตั้งแต่เข้าตึ้นมาจนนอนทุกคนทำอะไรบ้าง โดยเฉพาะการฝึกซ้อมที่แสนหนัก ที่แม้จะเหน็ดเหนื่อยลำบากเพียงใด แต่คณะนักมวยชุดนี้ก็ไม่ย่อท้อ และให้การช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีจนในที่สุดนักชกชาวไทยก็นำเหรียญกลับเมืองไทยได้ 2 เหรียญ คือ วิชัย ราชานนท์ ได้เหรียญเงินและสมรักษ์ คำสิงห์ สามารถได้ชัยชนะจนได้เหรียญทองซึ่งเป็นเหรียญแรกของเมืองไทยเป็นผลสำเร็จ นับว่าเป็นตัวอย่างอันดีแก่ผู้ชมทางบ้านในการต่อสู้ พยายามในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อได้มาซึ่งความสำเร็จ

ตอน *ครูบัญชา สุพรรณโรจน์* (26 มิ.ย.2539) เรื่องราวของอดีตนักทุ่มเหรียญทองทีมชาติไทย แม้จะมีผู้มาหยิบยื่นผลประโยชน์ต่างๆให้ก็ไม่รับ แต่กลับนำความรู้ความสามารถมาเป็นครูสอนพละให้กับเด็กที่อยู่โรงเรียนตามต่างจังหวัด โดยมีวิธีการสอนที่ไม่เหมือนใคร ทั้งดูและลงโทษนักเรียนเสมอ แต่เด็กทุกคนก็รักและชอบในวิธีที่ครูบัญชานำมาใช้

การนำเสนอเรื่องผลงานในรายการเจาะใจมักเป็นเรื่องผลงานของผู้ที่ได้รับความสำเร็จในหน้าที่การงาน หรือ แม้ผลงานบางท่านอาจยังไม่เป็นที่รู้จัก ทว่าก็มีความโดดเด่นน่าสนใจที่ผู้ชมทางบ้านไม่ทราบ แต่เมื่อได้ชมเนื้อหาเหล่านี้แล้วอาจสร้างแนวคิดและแนวทางในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆให้เกิดขึ้นได้เช่นกัน ในเนื้อหาประเภทนี้เน้นเรื่องการทำงานเป็นหลัก แต่ก็ต้องมีการกล่าวถึงเรื่องชีวิตส่วนตัวบ้าง ซึ่งหากผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านมีประวัติชีวิตที่น่าสนใจและเป็นพื้นฐานในการบันดาลใจให้ทำสิ่งนั้นๆ โดยที่การนำเสนอจะไม่เรียงตามลำดับชั้นของการเกิดเหตุการณ์ หากเล่าไปถึงสิ่งที่จะโยงกันได้กับเหตุการณ์หรือผลงานนั้นก็จะมีคำถามถึง แต่ก็กล่าวถึงเรื่องชีวิตส่วนตัวไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเน้นที่เรื่องของผลงานเป็นหลักมากกว่า

1.3 ชีวิตครอบครัวของบุคคล

เน้นเรื่องภายในของคนในครอบครัวเดียวกัน เน้นความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวที่ผู้อื่นไม่รู้ ซึ่งมีทั้งชีวิตครอบครัวที่มีปัญหา และ ครอบครัวที่อบอุ่น โดยมีรวมกันทั้งหมด 12 ตอน แยกได้ดังนี้

1.3.1 ปัญหาชีวิตครอบครัว เนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ทำให้ครอบครัวนั้นๆไม่มีความสุข ทั้งปัญหาที่เกิดจากความไม่เข้าใจกัน เรื่องชู้สาว เรื่องความไม่พร้อมต่างๆ หรือ เรื่องทางสภาพร่างกายของคนในครอบครัวก็มีส่วนทำให้เกิดความวุ่นวายในครอบครัวได้เช่นกัน การนำเสนอเนื้อหาเหล่านี้เพื่อแสดงให้เห็นว่าแต่ละครอบครัวล้วนมีปัญหาเกิดขึ้นทั้งสิ้น ดังนั้นในการเสนอเนื้อหาเช่นนี้ก็เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ต้องพิจารณาให้รอบคอบ เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ไม่ใช่เกิดผลกระทบเพียงแค่คนสองคน แต่ย่อมมีผลกระทบถึงตัวลูก ที่อาจทำให้เด็กมีปัญหาได้ และท้ายที่สุดคือยอมส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างแน่นอน เนื้อหาเรื่องปัญหาครอบครัวนี้มีการนำเสนอทั้งหมด 7 ตอนดังนี้

1. ยูมิโกะ โอตะ	ออกอากาศ 21 มี.ค. 2539
2. ศีกรักศิกรบ/ต้อนรับลิงชูชู	ออกอากาศ 28 มี.ค. 2539
3. สามีมี่สามี่/คุณใหม่ว่าดรูปเหมือน	ออกอากาศ 2 พ.ค. 2539
4. โยโกะ และ อัยอ้าย/เรื่องตัวหนีบ	ออกอากาศ 6 มิ.ย. 2539
5. นาทยา บุญสม/โครงการอดอาหาร24ชม.	ออกอากาศ 3 ต.ค. 2539
6. วันพ้อ	ออกอากาศ 5 ธ.ค. 2539
7. อรุณ ภาวิไล และ ภรรยา	ออกอากาศ 26 ธ.ค. 2539

▲ ลักษณะเนื้อหาเรื่องปัญหาชีวิตครอบครัว

ตอน *อรุณ ภาวิไล และ ภรรยา* (26 ธ.ค.2539) เป็นเรื่องชีวิตคู่ของ อรุณ ภาวิไลที่มีปัญหากับภรรยา เน้นเนื้อหารายละเอียดชีวิตคู่ที่วุ่นวายทำให้ทั้งสองต้องตกเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์ ตั้งแต่การเริ่มต้นของปัญหา จุดขัดแย้ง จนถึงขั้นแตกหักของชีวิตรักของคนคู่นี้

ชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น เนื้อหาเกี่ยวกับความรัก ความเอื้ออาทรที่มีให้ต่อกันระหว่างพ่อแม่ และลูกๆ เนื้อหาที่นำเสนอจึงเป็นเรื่องความสัมพันธ์อันอบอุ่นของสมาชิกในครอบครัวอันเป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จในเรื่องต่างๆหากครอบครัวนั้นอยู่กันอย่างร่มเย็นและมีความสุข สิ่งเหล่านี้เสมือนเป็นการนำเสนอเพื่อให้ผู้ชมทางบ้านได้เห็นแบบอย่างที่ดี มีทั้งหมด 6 ตอน ดังต่อไปนี้

1. ครอบครัวศิลปินอาชา	ออกอากาศ 12 ก.ย. 2539
2. ครอบครัวศิลปินอาชา 2	ออกอากาศ 19 ก.ย. 2539
3. ญาติวีรบุรุษโอลิมปิก/หมาขอลาน	ออกอากาศ 1 ส.ค. 2539
4. วีรบุรุษโอลิมปิก 2	ออกอากาศ 22 ส.ค. 2539
5. ครอบครัวขวลิต ยงใจยุทธ	ออกอากาศ 28 พ.ย. 2539
6. ครอบครัว ศรธรรม เทพพิทักษ์	ออกอากาศ 12 ธ.ค. 2539

▲ ลักษณะเนื้อหาชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น

ตอน *ศรธรรม เทพพิทักษ์* (12 ธ.ค.2539) เรื่องราวชีวิตส่วนตัวของครอบครัวดาราราย ผู้หนึ่ง ระหว่างพ่อ แม่ และ เขาที่เป็นลูก โดยเริ่มตั้งแต่ศรธรรมเป็นเด็ก เรียนหนังสือ จนถึงช่วงที่เริ่มทำงาน เนื้อหาเน้นที่ความรักที่พ่อและแม่มีต่อลูก การเลี้ยงดู เอาใจใส่ เมื่อที่บ้านเกิดปัญหา ขึ้นเขาได้พยายามชวนขวยทำงานเพื่อให้มีรายได้มาเลี้ยงครอบครัวให้มีชีวิตที่ดีขึ้น สิ่งที่ได้ทราบ จากครั้งนี้คือ เด็กหนุ่มผู้นี้มีความคิดอ่านที่น่าเป็นตัวอย่างแก่เยาวชนไทย ในเรื่องความกตัญญูที่มีต่อครอบครัว แม้เขาจะเหน็ดเหนื่อย ขาดความเป็นอิสระเพียงใด แต่เขาก็ยินดีทำงานเพื่อหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวให้มีความสุข

จากเนื้อหาที่เกี่ยวกับครอบครัวมีทั้งหมด 12 ตอน พบว่าเป็นเรื่องของบุคคลที่มีชื่อเสียง ถึง 8 ตอน เป็นเรื่องบุคคลทั่วไปเพียง 4 ตอน นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัว เช่นนี้มักเป็นเรื่องของดารารหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง ผู้ชมทางบ้านมักให้ความสนใจที่จะเปิดรับชม มากกว่าเรื่องของบุคคลทั่วไปที่มีความเป็นอยู่ ลักษณะทั่วไปไม่แตกต่างกันนักผู้ชมทางบ้านจึงไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าไร แต่หากเรื่องเช่นนี้เป็นเรื่องของบุคคลทั่วไปแล้วเนื้อหาต้องมีความแปลก ที่ไม่ธรรมดา จึงจะสามารถสร้างความสนใจได้ เช่น ตอน สามมีมีสามมี ที่เป็นเรื่องครอบครัวที่สามมี มีความผิดปกติทางเพศไม่ทำหน้าที่ของสามี แต่กลับมีพฤติกรรมเหมือนผู้หญิงมากกว่า ปัญหาที่ไม่ปกติเช่นนี้ย่อมสร้างความสนใจให้ผู้ชมทางบ้านติดตามชมได้มาก นอกจากนี้แล้วเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวของบุคคลทั่วไปหากตกเป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์แล้ว ทางรายการเจาะใจก็นำมาเสนอด้วย เช่น ตอน ศีกรักศีกรบ นาดยา บุญสม และ ญาติวีรบุรุษโอลิมปิก เพราะเรื่องเหล่านี้เมื่อเป็นข่าวแล้วประชาชนย่อมให้ความสนใจเป็นพิเศษ

1.4 บุคคลที่ช่วยเหลือสังคม

เป็นเรื่องของบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ต่างๆเพื่อสังคม ทั้งการช่วยเหลือที่ลงมือทำคนเดียวหรือการรวมกลุ่มจัดตั้งกันขึ้นมา บุคคลเหล่านี้มักจะเป็นคนที่ตั้งใจทำเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริงโดยมิได้หวังสิ่งตอบแทนใดกลับคืนมา ในการช่วยเหลือสังคมของบุคคลเหล่านี้อาจเป็นที่รู้จักในวงแคบๆเท่านั้น แต่เมื่อรายการเจาะใจได้นำมาเสนอแล้วพบว่าการกระทำของบุคคลเหล่านี้ล้วนน่าสนใจยิ่ง เพราะจิตใจที่เต็มไปด้วยความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันอย่างไม่คาดคิดว่าจะมีเหตุการณ์เช่นนี้ได้ พบว่ามีทั้งหมด 6 ตอน ดังนี้

1. เพราะบ้า...จึงกล้าทำ	ออกอากาศ 8 ก.พ. 2539
2. เศรษฐีกุ๊ย/เพราะบ้า...จึงกล้าทำ 2	ออกอากาศ 22 ก.พ. 2539
3. อินทรีย์เหล็ก/อ.วิโรจน์ นุตะพันธุ์	ออกอากาศ 25 เม.ย. 2539
4. แมงปอล้อคลื่น(กลุ่มดาราเตะฟุตบอล)	ออกอากาศ 11 ก.ค. 2539
5. ลูกเสือฮีโร่	ออกอากาศ 24 ต.ค. 2539
6. ครุฑน้อย/จุนโหดศัพท์มือถือ	ออกอากาศ 14 พ.ย. 2539

▲ ลักษณะเนื้อหาของบุคคลที่ช่วยสังคม

ตอน เศรษฐีกุ๊ย (22 ก.พ.2539) ชัยเชษฐ ศรีจำเริญ แม้จะเป็นผู้ร่ำรวยแต่เขาก็ไม่ได้นำเงินไปใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย ไม่เป็นประโยชน์ กลับนำมาจัดตั้งมูลนิธิบรรเทาสาธารณภัย ในกรณีที่เกิดเพลิงไหม้ น้ำท่วม เป็นต้น บุคคลท่านนี้เป็นตัวอย่างอันดีที่ได้แสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจเผื่อแผ่ถึงผู้อื่น ช่วยเหลือสังคมโดยที่ไม่ได้หวังสิ่งตอบแทนใดๆทั้งสิ้น

เนื้อหาของบุคคลที่ช่วยสังคมในรายการเจาะใจมีถึงปี นรี ชของบุ คลที่ ี่มีฉวมตั ึ่งใจในการช่วยเหลือผู้อื่นอย่างแท้จริง ซึ่งการกระทำเหล่านี้ล้วนเป็นเหตุการณ์ที่น่าสนใจมิใช่การช่วยเหลือแบบธรรมดา บางคนก็ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่โดยไม่ว่าต้องใช้จ่ายเงินทองมากเท่าไร เพราะมีปัจจัยเอื้อให้สามารถทำได้ ในทางตรงข้ามบางคนไม่มีความพร้อมทั้งร่างกายและทรัพย์สินแต่ก็ได้พยายามช่วยคนที่ด้อยโอกาสให้มีชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีลักษณะการช่วยเหลือที่เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มบุคคลต่างๆเพื่อทำประโยชน์ให้แก่สังคมด้วย เช่น ตอน แมง

ปอล้อคลื่น เป็นการรวมตัวของดาราชายหลายท่านเพื่อเตะฟุตบอลการกุศล และนำเงินรายได้ไปมอบให้แก่เด็กที่ด้อยโอกาส เป็นต้น

การนำเสนอของรายการเจาะใจเช่นนี้เพื่อเป็นการเชิดชูคุณประโยชน์ของผู้ที่ทำความดีให้เป็นอย่างดีแก่สังคม ยังเป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้ชมทางบ้านให้หันมองผู้อื่นที่ลำบากกว่าโดยไม่จำเป็นต้องได้รับสิ่งตอบแทน รวมทั้งเป็นการกระตุ้นเตือนให้คนในสังคมเห็นว่าคนดียังมีอยู่ เพราะฉะนั้นอย่าย่อท้อในการทำความดี

1.5 บุคคลที่มีชีวิตไม่ธรรมดา

เรื่องราวของบุคคลที่มีความแตกต่างจากบุคคลอื่นๆทั่วไปตรงสรีระร่างกายที่ไม่สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปกติเหมือนคนทั่วไป แต่กลับมีการใช้ชีวิตที่แตกต่างไป ดังนั้นเนื้อหาจึงเป็นเรื่องการใช้ชีวิตประจำวันของบุคคลเหล่านี้ที่มีชีวิตน่าสนใจ และในมุมมองที่แปลกใหม่ที่คนปกติทั่วไปไม่ทราบ พบว่ามีเนื้อหาประเภทนี้ทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

1. ปาร์ตี้คนแปลก	ออกอากาศ 11 ม.ค. 2539
2. เพชรา พรหมสิทธิ์/กำลังภายใน	ออกอากาศ 1 ก.พ. 2539
3. โลกเจียบ/ฆราวาส	ออกอากาศ 9 พ.ค. 2539
4. ณรงค์ ปฏิบัติสกรกิจ หนึ่งเดียวในสภา	ออกอากาศ 5 ก.ย. 2539

▲ ลักษณะเนื้อหาของบุคคลที่มีชีวิตไม่ธรรมดา

ตอน โลกเจียบ (9 พ.ค. 2539) เรื่องราวของคนเป็นใบ้ หูหนวก ที่มีการใช้ชีวิตประจำวันอย่างไร ตั้งแต่เช้าถึงเย็น โดยเฉพาะความต้องการในการเข้าสังคมมากกว่าคนปกติ เพราะพวกเขาไม่มีสถานที่พักผ่อน เช่น ดูนั่ง ฟังเพลง หรือ ดูโทรทัศน์ที่บ้านได้ เพราะดูไม่รู้เรื่องเนื่องจากไม่สามารถฟังได้ ทำให้พวกเขาต้องออกไปหากิจกรรมข้างนอก ด้วยการนัดพบปะสังสรรค์ตามห้างสรรพสินค้า หรือตามสถานที่ต่างๆที่คนทั่วไปมักพบเห็นบุคคลเหล่านี้ ดังนั้นการนำเสนอเรื่องของพวกเขาจึงเป็นการบอกให้คนทางบ้านได้เข้าใจในสภาพชีวิต และ มองโลกของพวกเขาด้วยสายตาที่เข้าใจและอย่าเห็นเป็นเรื่องแปลก

การนำเสนอเนื้อหาของบุคคลที่ไม่ปกติเช่นนี้ ทำให้ทราบว่าบุคคลเหล่านี้มีการใช้ชีวิตประจำวันที่ไม่สะดวกสบายเหมือนคนปกติทั่วไป เพราะความไม่สมประกอบทางร่างกายนั่นเอง แต่ทว่าบุคคลเหล่านี้ก็มีได้น้อยใจในโชคชะตา หรือ จมปลักกับปมด้อยของตนเอง กลับพยายามต่อสู้เพื่อที่จะให้มีชีวิตที่ดีขึ้น เช่น ตอนณรงค์ ปฏิบัติภารกิจ แม้จะมีร่างกายที่พิการแต่เขาก็พยายามมานะต่อสู้จนในที่สุดเขาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเพชร พรหมสิทธิ์ ที่มีร่างกายเล็กมากเท่ากับเด็กอายุ 6-7 ขวบ ทั้งที่มีอายุหลายสิบปีแล้ว แต่เธอก็ไม่ท้อแท้กลับสภาพร่างกาย กลับนำปมด้อยนั้นมาเป็นปมเด่นในการทำงาน จนคนทั่วไปให้ความสนใจ และ ในที่สุดเธอก็ได้รับการยอมรับจากคนทั่วไปและมีสภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การนำเสนอเนื้อหาลักษณะนี้ของรายการเจาะใจพบว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่สนับสนุนให้บุคคลที่มีร่างกายไม่สมบูรณ์เหมือนคนทั่วไป ได้เห็นแบบอย่างของผู้ที่ไม่ย่อท้อต่อโชคชะตา แต่กลับมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งต่างๆจนในที่สุดก็ได้พบกับชีวิตที่ดีกว่าเดิม และที่สำคัญคือเป็นการนำเสนอชีวิตที่คนทั่วไปมีโอกาสน้อยที่จะได้สัมผัส เมื่อได้รับชมแล้วย่อมมองพวกเขาอย่างเข้าใจ และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องจะได้รับรู้และมีการช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ให้มีชีวิตที่ดีและมีความสุขในสังคมต่อไป

2. เรื่องเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวทางสังคม

เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ที่อยู่เพียงวงสังคมแคบๆ หรือ เป็นเหตุการณ์ที่ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง ซึ่งเหตุการณ์ทางสังคมที่นำเสนอนี้มักเกี่ยวข้องกับ หรือ สร้างผลกระทบต่อผู้คนในสังคม โดยผู้ให้สัมภาษณ์ในลักษณะนี้มักเป็นเรื่องของเหตุการณ์ที่บุคคลท่านนั้นเข้าไปเกี่ยวข้องในเหตุการณ์นั้นทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมาเป็นแขกรับเชิญเพื่อให้รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมมานำเสนอเสมือนเป็นการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และมีมุมมองที่กว้างมากขึ้น มีทั้งหมด 7 ตอน ดังนี้

1. สวัสดิ์ปิใหม่	ออกอากาศ 4 ม.ค. 2539
2. ชุมทรัพย์บุชโศกจริงหรือใจรัก/คนรักลิง	ออกอากาศ 18 ม.ค. 2539
3. ไมค์ และ ชูชู แต่งงาน (ลิงอุรังอุตัง)	ออกอากาศ 11 เม.ย. 2539
4. ผู้ว่าฯน้ำจิ้ม	ออกอากาศ 16 พ.ค. 2539
5. กลุ่มผู้สมัคร ส.ส. หญิง	ออกอากาศ 7 พ.ย. 2539

6. ตุ่นจนเปื่อย ออกอากาศ 21 พ.ย. 2539
 7. บอลลุนตกที่เขาใหญ่ ออกอากาศ 19 ธ.ค. 2539

▲ ลักษณะเนื้อหาของเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวทางสังคม

ตอน ชุมทรัพย์นุษิโต...จริงหรือใจึก? (18 ม.ค. 2539) จากกระแสข่าวลือว่าที่จังหวัดกาญจนบุรี มีการฝังทองและสมบัติมากมายของชาวญี่ปุ่นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ดังนั้นคนไทยที่ต้องการเสี่ยงโชคจึงได้แห่กันไปเป็นจำนวนมาก ยิ่งสร้างความสับสนแก่คนไทยในวงกว้าง รายการเจาะใจจึงได้นำบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้มานำเสนอว่าข่าวนั้นเป็นเพียงแค่ว่าข่าวลือเท่านั้น เพื่อต้องการให้ผู้ชมทราบข้อเท็จจริง และ ที่สำคัญคือต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อ

เนื้อหาสำหรับเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่ทางรายการเจาะใจนำเสนอ จึงเป็นเรื่องของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้นที่ก่อให้เกิดผลกระทบในสังคม โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เกิดตามหนังสือพิมพ์นับได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนใน วงกว้างมาก ดังนั้นการที่รายการเจาะใจนำเสนอเนื้อหาประเภทนี้จึงเป็นการบอกเรื่องราวให้คนในสังคมได้รับความจริง ทันทต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสังคม และที่สำคัญคือ เพื่อเปิดโลกทัศน์และมุมมองในการพิจารณาเรื่องราวต่างๆให้ละเอียดถี่ถ้วนรอบคอบ จะได้ไม่ต้องตกเป็นเครื่องมือของผู้อื่นนั่นเอง

ช่วงคนหรือสิ่งของที่แปลก

เป็นเนื้อหาที่นำเสนอในช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" เรื่องราวเกี่ยวกับความแปลก ที่ไม่น่าเชื่อว่าจะมีเกิดขึ้นได้ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าประเภทเนื้อหาที่นำเสนอในช่วงนี้ สามารถจัดแบ่งเนื้อหาได้ 2 ประเภทดังนี้

1. เรื่องบุคคล

1.1 บุคคลที่มีความแปลก

เน้นเรื่องของบุคคลที่มีเรื่องราวแปลกทั้งด้านการกระทำและสรีระทางร่างกาย ด้านการกระทำ หมายถึง บุคคลที่ทำการที่แปลกต่างไปจากคนอื่น ซึ่งสิ่งที่เขาทำนั้นคนทั่วไปมักจะไม่

ปฏิบัติเช่นนั้น เช่น ตอน อ.วิโรจน์ นุตะพันธ์ ผู้นิยมเลี้ยงสัตว์ที่คนไม่นิยมเลี้ยง คือ ตัวเงินตัวทอง และงู รวมทั้งชอบสะสมกระดูกสัตว์ต่างๆไว้ในบ้านเป็นจำนวนมาก หรือ ตอน คนรักลิง ชายผู้นี้ ชอบสะสมของทุกอย่างที่เป็นรูปลิง ไม่ว่าจะเป็นตุ๊กตา ของเล่น โต๊ะ เก้าอี้ หรือ ต้นไม้แกะสลักเป็นรูปลิง เป็นต้น รวมทั้งผู้ที่มีสรีระทางร่างกายที่ต่างไปจากคนอื่น เช่น คนที่มีแขนใหญ่ ขาใหญ่ อันเนื่องมาจากความไม่สมประกอบตั้งแต่เด็ก หรือจากโรคภัยไข้เจ็บจึงทำให้บุคคลเหล่านี้มีความแตกต่างจากคนอื่นทั่วไป

1.2 บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

เป็นเรื่องเกี่ยวกับบุคคลที่มีความสามารถในการทำสิ่งต่างๆที่น่าสนใจ ซึ่งความสามารถนั้นมาจากพรสวรรค์หรือมาจากการฝึกฝนที่บุคคลทั่วไปไม่สามารถทำได้ เช่น ตอนหญิงสาววาดรูปผี เรื่องราวของเด็กผู้หญิงอายุยังไม่ถึง 20 ปี แต่มีความพิสัยในการวาดรูปศพที่ดูน่ากลัว ทั้งศพที่ตายแบบธรรมชาติ หรือ ศพที่ตายเพราะอุบัติเหตุ ความสามารถพิเศษและความชอบของเด็กผู้หญิงคนนี้มี ความต่างจากเด็กผู้หญิงอื่นทั่วไปที่มักชอบของสวยงามมากกว่าภาพที่น่ากลัว หรือ ตอน กายกรรม เสนอเรื่องราวของกลุ่มบุคคลที่มีความสามารถพิเศษในการเล่นกายกรรมที่มาจาก การฝึกซ้อม จึงทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถทำท่าทางต่างๆที่คนส่วนใหญ่ไม่สามารถทำได้ เช่น การตัดตัว การห้อยโหนจากที่สูง เป็นต้น

2. เรื่องของเหตุการณ์หรือสิ่งของที่แปลก

เป็นการนำเสนอเหตุการณ์หรือสิ่งของที่มีความแปลก หรือ สิ่งของบางอย่างที่น่าสนใจ และไม่น่าเชื่อว่าจะมีเช่นนี้ด้วย เช่น ตอน โครงการอดอาหาร 24 ชั่วโมง เป็นเหตุการณ์ของการรวมตัวของคณะบุคคลที่มีจุดประสงค์ร่วมกันในการที่จะอดทานอาหารภายในระยะเวลา 24 ชั่วโมง เหตุการณ์ในครั้งนี้มีขึ้นเพื่อร่วมบริจาคและระลึกถึงคนที่ยากไร้ที่ต้องอดอาหาร และ ตอน ช่วงของแพง เรื่องเกี่ยวกับสิ่งของบางอย่างที่มีราคาแพงอย่างไม่น่าเชื่อ เช่น ห้องน้ำราคาล้านกว่าบาท ปากกาด้ามละแสนกว่า หรือ ภาชนะจานเดียวที่แพงมากถึงห้าพันบาท เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วการเสนอช่วงอย่างนี้ก็ยังมีด้วย ในบางครั้งเป็นไปเพื่อธุรกิจโฆษณาที่มีส่วนในการอุปถัมภ์รายการ เช่น ตอนวีรบุรุษโอลิมปิก ในช่วงอย่างนี้ก็ยังมีด้วย ได้เสนอเกี่ยวกับการโฆษณารถยนต์มิตซูบิชิ โดยวิธีการนำเสนอเพื่อไม่ให้ออกมาน่าเกลียดนั้นจึงได้เน้นที่เบื้องหลัง

การถ่ายทำที่มีดาราดังจากฮอลลีวูด ริชาร์ด เกียร์ เป็นฟรีเซ็นเตอร์ ซึ่งความน่าสนใจจึงอยู่ที่ตรงนี้ เท่านั้นคือ การได้นำดาราดังและคนไทยให้ความสนใจมาเป็นฟรีเซ็นเตอร์ให้กับโฆษณาของ เมืองไทยเท่านั้น ซึ่งเมื่อได้รับชมพบว่าไม่ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของช่วงอย่างนี้มีด้วยที่ต้องการนำเสนอสิ่งที่แปลกหรือพิสดาร และที่สำคัญคือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของรายการ ที่ต้องการสร้างสาระประโยชน์ให้เกิดกับคนดู แต่สิ่งหนึ่งที่ต้องพิจารณาด้วยเช่นกันคือ การผลิต รายการโทรทัศน์นับเป็นธุรกิจบันเทิงที่ต้องมีการพึ่งพาธุรกิจโฆษณาด้วยเช่นกัน

"...สถานีโทรทัศน์ทุกแห่งต้องดำเนินงานเลี้ยงตนเองอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ และ ต้องหาเงินทุนเองซึ่งมักได้มาจากผู้อุปถัมภ์รายการ (Sponsor) เท่านั้น ดังนั้นในขณะที่เราดู รายการเราก็ต้องดูโฆษณาด้วย เพราะถ้าไม่มีโฆษณาเราก็คงไม่มีรายการดีๆได้ดูกัน..." (จันรรค์ ศิริตัน, อ้างถึงใน โทรทัศน์ไทยในทัศนะของข้าพเจ้า, 2532 : 17)

จากการศึกษาพบว่าเรื่องแปลกๆที่อยู่ในช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" ที่รายการเจาะใจต้องการ เสนอเนื้อหารายการที่มีความแปลก ไม่เหมือนใคร ไม่น่าเชื่อว่าจะมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นได้นั้น พบว่าเรื่องราวที่แปลก พิสดารจริงๆมีเพียงไม่กี่ตอนเท่านั้น นั่นเพราะเป็นการยากที่จะได้วัตถุดิบ และยอมเกิดทางตันในการทำงาน เนื่องจากการนำเรื่องแปลกมาเสนอเช่นนี้ ถือว่าเป็นการทำ งานที่ตามหลังรายการอื่น เช่น รายการตามไปดู และ รายการทำพิสูจน์ ที่มีแนวทางในการเสนอ สิ่งที่แปลก พิสดารเป็นหลัก และได้มีการผลิตรายการรูปแบบนี้มาเป็นเวลานานแล้ว ซึ่งการที่จะ ได้ข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อรายการทั้งสองนี้ย่อมยากต่อการหาข้อมูล ที่สำคัญคือลักษณะเนื้อหาของช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายการที่ต้องเกิดแง่มุมทางความรู้สึกและความ คิด คนดูต้องได้รับสาระประโยชน์สิ่งใดสิ่งหนึ่งจากการรับชมรายการเจาะใจ " ...มันแปลก แต่ไม่ มีสาระ เช่น เอนักกายกรรมมาโชว์ความสามารถที่แปลกพิสดาร แล้วยังโง่งม มาโชว์ก็จบ มันไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายการที่ต้องการสาระก็เลยเลิกไป..." (วีรณา โอฟารักษ์ธรรม, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2541)

ดังนั้น จึงเกิดการปรับเปลี่ยนรายการอีกครั้งโดยช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" เริ่มนำเรื่องด้วยข้อ เท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมมานำเสนอ แต่ยังใช้ชื่อเหมือนเดิม เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้ชมทาง บ้านเช่น ตอน ครุฑน้อย ในช่วงอย่างนี้ก็มีด้วย เป็นตอนจูนโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเนื้อหาในตอนนี้นำมา อยู่ในความสนใจของผู้ชมทางบ้านที่ใช้บริการโทรศัพท์มือถือ เพราะได้เกิดความเดือดร้อนว่าผู้ใช้ ที่ต้องเสียค่าโทรศัพท์ในราคาที่สูงมากทั้งๆที่เจ้าของเครื่องไม่ได้เป็นผู้ใช้ ทั้งนี้เพราะมีการแอบจ

นโทรศัพท์หรือที่เรียกว่าเป็นการปล้นทางอากาศไปให้ผู้อื่นได้ใช้ การนำเสนอครั้งนี้เพื่อให้ผู้ชมทางบ้านได้ทราบกลไกเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข หรือ ตอนเมาไม่ขับ Drunk Driver เพื่อเสนอเนื้อหาซึ่งได้มีการรณรงค์เรื่องไม่ขับซึ่รตในขณะที่มีนเมา เพราะอุบัติเหตุต่างๆที่เกิดขึ้นบนถนนมักมีสาเหตุมาจากผู้ที่ขับรตหลังจากที่มีการดื่มสุรา ดังนั้น รายการเจาะใจจึงต้องการให้ข้อมูล และชักชวนให้ผู้ชมทางบ้านร่วมมือกันไม่ใช้ยานพาหนะขณะที่มีนเมาสุรา

ดังนั้นเนื้อหาของรายการเจาะใจ ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 ช่วง จึงหมายถึง ช่วงที่เป็นเนื้อหาหลักในรายการจะเป็นการสัมภาษณ์ให้รายละเอียดที่มากและลึก รวมทั้งเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ก็มากตามด้วย ส่วนช่วงที่ 2 จึงเป็นช่วงเนื้อหารอง แต่ทว่าก็มีลักษณะของเนื้อหาที่คล้ายกันเพียงแต่ระยะเวลาสัมภาษณ์สั้นกว่า โดยเนื้อหาเป็นทั้งเรื่องบุคคล และเหตุการณ์ที่ น่าสนใจมานำเสนอด้วยเช่นกัน

ผู้วิจัยพบว่าเรื่องของบุคคลเป็นเรื่องที่ทางรายการเจาะใจมีการนำเสนอมากที่สุด นั้นเพราะชีวิตบุคคลแต่ละคนย่อมมีความหลากหลายไม่เหมือนกัน บางคนผ่านพบแต่สิ่งดี ๆ บางคนพบเจอแต่สิ่งที่เลวร้าย บางคนมีชีวิตเรียบง่าย บางคนต้องเดินแต่บนทางที่ขรุขระ บางคนประสบความสำเร็จในชีวิต แต่บางคนชีวิตล้มเหลว เดินทางผิดในเส้นทางมิจอาชีพ อย่างไรก็ตามแม้จะมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันอย่างไ้ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ชีวิตให้แก่ผู้อื่นเป็นยิ่งนัก ทั้งในการเก็บเกี่ยวไว้ใช้ในอนาคต หรือ การเกิดมุมมองแง่คิดที่ดีในการพิจารณาสิ่งต่างๆ ล้วนเป็นประโยชน์ทั้งสิ้น

จากลักษณะเนื้อหาของรายการเจาะใจที่นำเสนอในปี พ.ศ. 2539 ทั้งหมดจำนวน 50 ตอน พบว่ามีการนำเสนอเฉพาะเรื่องของบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไป (Celebrities) มากที่สุดถึง 22 ตอน "...ผู้ใหญ่บอกว่า ทุกเรื่องต้องได้เรตติ้ง หกแสนทุกตอน อีกคนขอ แปดแสน ซึ่งตอนนั้นเจาะใจกว่าจะได้ห้าแสนก็แทบแย่แล้ว..." (วิรณา โอฟารักษ์ธรรม, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2541) ดังนั้น ในช่วงกลางปีพ.ศ.2539 รายการเจาะใจจึงต้องพยายามหาเนื้อเรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้ชมทางบ้าน โดยหันไปให้ความสนใจต่อเรื่องราวของบุคคลที่มีชื่อเสียง ซึ่งมีทั้งบุคคลที่อยู่ในแวดวงการเมืองเช่น พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ไตรรงค์ สุวรรณคีรี แวดวงนักกีฬา เช่น สมรักษ์ คำสิงห์ ตะวัน ศรีปาน แวดวงตลก เช่น ยาว อยุธยา และ แวดวงดารานักแสดงมีมากที่สุด เช่น สุกัญญา มิเกล ศรธรรม เทพพิทักษ์ เป็นต้น โดยเรื่องของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ทางรายการเจาะใจนำมาเสนอนี้มีทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้ ผลงานความสำเร็จ หรือ ชีวิตครอบครัว เป็นต้น

นั่นเพราะทางทีมงานเจาะใจทราบดีว่าเรื่องราวของบุคคลที่มีชื่อเสียงนี้ ผู้ชมทางบ้านย่อมให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก อันส่งผลต่อการวัดความนิยมรายการทางเรตติ้งย่อมสูงตามด้วย ทว่าการเสนอเรื่องของบุคคลที่มีชื่อเสียงของรายการเจาะใจไม่ได้พิจารณาแค่บุคคลนั้นเป็นบุคคลสำคัญหรือมีชื่อเสียงก็สามารถมาเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการได้ แต่เนื้อเรื่องที่จะมาเล่าในรายการต้องเป็นเนื้อเรื่องที่ดีสามารถให้แง่คิดแก่ผู้ชมทางบ้านได้ เช่น ตอนไตรรงค์ สุวรรณคีรี และ ตอนศรธรรม เทพพิทักษ์ เป็นต้น

ทว่าเรื่องของบุคคลที่มีชื่อเสียงบางตอนจะไม่ได้ให้ความหมายหรือสาระประโยชน์ใดต่อผู้ชมทางบ้าน แต่ก็มีกรนำเสนอเรื่องของบุคคลนั้นเพียงเพราะพวกเขาเป็นที่รู้จักในวงกว้างนั่นเอง พบได้จากกรณีทีดาราหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงตกเป็นข่าวลงตามสื่อประเภทต่างๆ แม้เรื่องราวที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่มีความคล้ายกับบุคคลทั่วไป ไม่ได้สร้างสาระความบันเทิงใดใดก็ดี แต่ด้วยความที่บุคคลเหล่านี้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไปย่อมสร้างความน่าสนใจได้มากกว่าที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านตาสีตาสาทั่วไป และย่อมจะมีผู้เปิดรับชมด้วยความอยากรู้อยากเห็นเป็นจำนวนมาก เช่น ตอน โยโกะ ทาคาโน่ และ อัยอ้าย (6 มิ.ย. 2539) ดาราถ่ายภาพนู้ด ต้องเป็นข่าวขึ้นโรงพักเพราะเกิดเหตุทะเลาะตบตีกับผู้อื่นเรื่องผู้ชาย หรือ ตอนอรุณ ภาวิไลและภรรยา (26 ธ.ค. 2539) ที่มีปัญหาครอบครัว ถึงขั้นทะเลาะตบตีจนเป็นข่าวขึ้นหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์หลายฉบับติดต่อกันหลายวัน รายการเจาะใจก็ได้นำบุคคลทั้งสองมาเป็นผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อบอกข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ในทางกลับกันหากเป็นเรื่องบุคคลทั่วไปเกี่ยวกับของราวสามีภรรยาทะเลาะกัน ย่อมไม่มีใครสนใจที่จะเปิดรับชม เพราะบุคคลเหล่านั้นไม่เป็นที่รู้จักเหมือนดารา และมีความเหมือนกับเรื่องของประชาชนทั่วไป คงไม่มีใครต้องการทราบหรือสนใจติดตาม

ฉะนั้นการนำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลทั่วไป ผู้วิจัยพบว่าเรื่องนั้นต้องเป็นเรื่องราวของบุคคลที่มีรายละเอียดของเนื้อหาที่น่าสนใจ แปลก ไม่เหมือนเรื่องที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปที่สามารถพบเจอได้ที่อาจเรียกว่า "อย่างนี้ก็มีด้วย" เช่น ตอน เพราะบ้า...จึงกล้าทำ (8 ก.พ.2539) เนื้อหาเกี่ยวกับชายผู้หนึ่งที่สามารถสร้างตัวเองขึ้นมาจนกลายเป็นผู้ร่ำรวย มีเงินมากมาย ซึ่งหากเนื้อหามีเพียงเท่านี้ทางรายการย่อมไม่ต้องการนำมาเสนอแน่ ทว่าชายผู้นี้มีความแปลกและน่าสนใจตรงที่การแต่งกายของเขา โดยเขาสวมสร้อยทองหลายเส้น มีแหวนทองครบทุกนิ้ว และสร้อยข้อมือเต็ม 2 ข้าง และพกทองแท่งอีกด้วย รวมทั้งตัวมีน้ำหนักทองรวมกันถึง 200 บาท รวมทั้งมีการพกเงินสดติดตัวอีกเป็นแสนบาท ซึ่งเมื่อเขาเดินไปทางไหนย่อมมีคนสนใจมองเพราะจะมีใครที่กล้าทำเรื่องเช่นนี้แบบเขา ไม่เพียงการแต่งกายที่แปลกประหลาดเพื่อให้คนทั่วไปสนใจมอง

เท่านั้น แต่สิ่งที่เขาทำนับว่าเป็นการช่วยเหลือสังคมด้วยเพราะหากเขาต้องพบเจอกับผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก เขาก็สามารถใช้ทรัพย์สินที่ติดตัวเขาช่วยได้ทันที เช่น การช่วยผู้ที่เกิดอุบัติเหตุต่างๆส่งโรงพยาบาล เป็นต้น หากเรื่องของบุคคลที่ไม่เป็นที่รู้จักมีความแปลกไม่เหมือนบุคคลทั่วไป รวมทั้งมีสาระประโยชน์ต่อผู้ชมทางบ้านด้วยแล้ว ทีมงานย่อมหยิบประเด็นเช่นนี้มาเสนออย่างแน่นอน

นอกจากนี้แล้วในกรณีที่เรื่องบางเรื่อง หรือบุคคลบางคนแม้จะมีเนื้อหาทั่วไป เช่น การหลอกลวงหรือต้มตุ๋นผู้อื่นที่มักเกิดขึ้นเสมอในสังคมปัจจุบันที่ผู้คนส่วนใหญ่วิตกกังวลที่วัตถุสิ่งของ หากมีการนำเสนอเนื้อหาเหล่านี้ให้ประชาชนรับรู้ ย่อมมีประโยชน์ที่จะช่วยมิให้ผู้อื่นตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพได้อีก แต่ผู้ผลิตรายการก็มิได้มีการนำเสนอเรื่องเหล่านี้นัก จนเมื่อเรื่องการหลอกลวงบ้างเรื่องปรากฏเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์ที่ประชาชนรับรู้กันในวงกว้างแล้ว เช่น ตอน ต้นจันเปื้อย (21 พ.ย. 2539) ผู้วิจัยพบว่าทีมงานจึงหยิบประเด็นเหล่านี้มาเสนอ นั่นเพราะประชาชนมีการรับรู้ในวงกว้างจากข่าวหนังสือพิมพ์แล้ว ย่อมทำให้ผู้ชมทางบ้านสนใจที่จะติดตามชมในรายการอย่างแน่นอน ซึ่งทีมงานย่อมคาดหวังว่าเรตติ้งของรายการต้องสูงขึ้นเช่นกัน

ผู้วิจัยจึงพบว่าในปี 2539 นี้ เรื่องกระแสข่าวที่ปรากฏตามสื่อหนังสือพิมพ์หรือสื่อต่างที่ทีมงานได้มีการหยิบยกมานำเสนอมากขึ้นกว่าปีก่อน รายการเจาะใจได้แสดงบทบาทที่เด่นชัดในการนำเสนอเรื่องที่เป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ และสามารถนำเสนอได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อความต้องการของผู้ชมทางบ้าน เช่น ตอนการแต่งงานระหว่างไมค์และชูชู วีรบุรุษโอลิมปิกบอลลูนตที่เข่าใหญ่ เป็นต้น "...ภาพพจน์ที่หวังว่าถ้ามีข่าวดังคนต้องนึกถึงเจาะใจก็ได้ ภาพพจน์นั้นมา ก็พอใจ คนจะถามว่า จะมาออกเจาะใจใหม่ เจาะใจจะทำใหม่ เหมือนน้ำฝนวันแกลงข่าว นักข่าวก็ถามว่าจะมาออกเจาะใจใหม่ยังงี้ เราก็ได้ภาพพจน์นั้นมา เหมือนปูโลกเบี้ยว ตอนบอลลูนตปลายปี 2539 เวลาไปที่ไหนคนก็จะถามว่าที่จะไปออกเจาะใจหรือเปล่า เขาก็มาเล่าให้ฟัง..." (วีรณา โอฟาร์วัชรธรรม, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2541)

ดังนั้น รายการเจาะใจจึงมุ่งนำเสนอเรื่องของข่าวที่อยู่ในความสนใจของประชาชน และบางครั้งได้นำเรื่องราวเหล่านี้มาเสนออย่างต่อเนื่อง เช่น เรื่องของลิงอุรังอุตังที่ชื่อ ไมค์ กำลังจะแต่งงานกับชูชู ลิงอุรังอุตังที่ส่งตรงมาจากประเทศไต้หวัน ซึ่งเรื่องนี้นับว่าอยู่ในความสนใจของคนไทยเป็นอย่างมาก เพราะมีการรายงานข่าวเรื่องนี้กันมาจากสื่อประเภทอื่น รายการเจาะใจจึงได้นำมาออกอากาศถึง 3 ครั้งด้วยกันดังนี้

- 4 มกราคม 2539 ตอนสวัสดิ์ปีใหม่ ได้มีการนำเสนอหลายเรื่องและหนึ่งในนั้นมีเรื่องของลิงไม้ค้ำด้วย
- 28 มีนาคม 2539 ตอนศึกรักศึกรบ ในช่วงอย่างนี้ก็มีด้วย เสนอเกี่ยวกับการต้อนรับชูชูที่บินมา จากประเทศไต้หวันและการเตรียมการจัดงานแต่งงานระหว่างลิงอุรังอุตังทั้งสอง
- 11 เมษายน 2539 ตอนงานแต่งงานไม้ค้ำและชูชู เสนอเกี่ยวกับพิธีแต่งงานของลิงที่มีการจัดเหมือนการแต่งงานของคนไทยทุกอย่าง รวมทั้งยังมีคู่แต่งงานชาวลพบุรีอีก 4 คู่ ที่จัดรวมในงานของไม้ค้ำและชูชูด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักชกไทยที่สามารถนำเหรียญทองโอลิมปิกเหรียญแรกกลับสู่เมืองไทยได้นั้น รายการเจาะใจก็ติดตามทำเรื่องนี้ตลอดมาเริ่มตั้งแต่ นักชกไทยที่สามารถเข้าไปเป็นหนึ่งในผู้แข่งขันที่จะได้เหรียญทอง ทีมงานได้นำเสนอภาพนักมวยที่อยู่ในค่ายฝึกที่ประเทศสหรัฐอเมริกาพร้อมการสัมภาษณ์ข้ามทวีปมาให้ชมในสัปดาห์แรก โดยหลังจากนั้นในอีก 3 สัปดาห์ต่อมาก็ยังเป็นเรื่องของคณะนักมวยทีมนี้อีก โดยนำเสนออย่างต่อเนื่องถึง 4 สัปดาห์ ดังนี้

- 1 สิงหาคม 2539 ตอน ญาตินักมวยโอลิมปิก เรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและญาติของคณะนักมวย
- 8 สิงหาคม 2539 ตอน ต้อนรับนักมวยโอลิมปิก เป็นเรื่องการเตรียมการจัดงานต้อนรับที่จะมีขึ้นที่ห้องสนามหลวง พร้อมทั้งมีการแต่งเพลงมาร์ชให้กับนักชกเหรียญทองโอลิมปิกด้วย สำหรับครั้งนี้ออกอากาศเพียง 30 นาทีเพราะมีรายการถ่ายทอดสดต้อนรับคณะนักมวยโอลิมปิกที่เพิ่งเดินทางมาถึงประเทศไทย
- 15 สิงหาคม 2539 ตอน วีรบุรุษโอลิมปิก เสนอเกี่ยวกับการฝึกซ้อม ความยากลำบาก ความเครียดของคณะนักมวยต่อการแข่งขันโอลิมปิก
- 22 สิงหาคม 2539 ตอนวีรบุรุษโอลิมปิก 2 เสนอเป็นตอนต่อจากครั้งที่แล้ว และได้มีการสัมภาษณ์เฉพาะเรื่องชีวิตรักของสมรักษ์ คำสิงห์และภรรยาด้วย

“...สมรภัทช์เป็นวีรบุรุษดังมาก ยังไงเจาะใจก็ต้องทำ ซึ่งก่อนหน้านี้ก็เคยทำออกอากาศแล้ว ทั้งยิงดาวเทียมจากอเมริกา และ เอาคนที่บ้านมาออก...แล้วเมื่อพบว่าสมรภัทช์มีภรรยาแล้ว จึงเห็นว่ายังมีเรื่องภรรยาอีก แล้วคนดูยังดูได้ไม่จุใจ เลยคิดทำอีกครั้ง...” (วีรณา โอฬารภัทช์ธรรม, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2541)

เห็นได้ชัดว่าการเลือกนำเสนอเรื่องนี้ติดต่อกันตลอด 4 สัปดาห์นั้น เป็นเพราะผู้ผลิตรายการทราบดีถึงความสนใจของประชาชนในขณะนั้น หากนำสิ่งที่คนดูต้องการแล้วย่อมรับรองได้ว่า ผู้ชมที่บ้านต้องเปิดรับชมแน่นอนสิ่งที่ตามมาจึงเป็นเรื่องของตัวเลขทั้งทางด้านความนิยมจากคนดูและด้านการตลาดย่อมต้องสูงขึ้น

ในการทำงานของฝ่ายผลิตรายการเจาะใจประกอบด้วย โปรติวเซอร์ - ผู้ควบคุมการผลิต ครีเอทีฟ - เขียนบท ฝ่ายหาข้อมูล และ ฝ่ายประสานงาน กลุ่มทำงานกลุ่มนี้เป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังในการทำงาน ในการหาข้อมูล เขียนบท คิดรูปแบบรายการ ตัดต่อ เป็นต้น โดยมีจุดประสงค์ร่วมกัน คือ ต้องการนำเสนอสาระประโยชน์ ในการรับรู้ข่าวสารของสังคม การได้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ชมที่บ้าน ดังนั้นในการสรรหาเนื้อเรื่องจึงเริ่มจากการประชุมของทีมงานทั้งหมดว่าจะนำเสนอเรื่องใดบ้าง “...ถ้าจะทำเรื่องอะไรต้องคิดว่าคนดูดูแล้วจะได้อะไร เป็นคำถามที่ตั้งอยู่ในใจเสมอ ช่วงแรกที่ทำก็คิดแค่นี้ ไม่ได้คิดว่าต้องทำเพื่อสังคมแต่เมื่อทำไปนานๆ มันก็เป็นไปเองโดยธรรมชาติ...” (กอบพร อมรสวัสดิ์วัฒนา, สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2541) ในการเลือกสรรเรื่องนั้นผู้วิจัยพบว่าบางครั้งก็มีการเลือกเรื่องที่ตรงตามวัตถุประสงค์รายการ แต่บางครั้งก็มีได้มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว “...บางทีก็ดูว่าช่วงนี้มีผู้ชายมาเป็นแขกรับเชิญมากแล้ว หาผู้หญิงมาคั่นบ้าง หรือ ถ้าสาระมากไป ก็จะทำตกมาแทรกบ้าง...” (ศศิวิลาส ภาสบุตร, สัมภาษณ์, 16 มกราคม 2541) หลังจากทีทีมงานทุกคนเสนอเรื่องที่จะทำแล้วและเมื่อได้มีการสรุปว่าเรื่องใดน่าสนใจ ฝ่ายหาข้อมูลก็จะออกไปสัมภาษณ์ให้ได้ข้อมูลมากขึ้น

“...ในการสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนใหญ่จะเริ่มที่แขกคนเดียวก่อน และสามารถที่จะนำเสนอได้ครบตามเวลาที่ต้องการหรือไม่ ถ้าต้องใช้แขกท่านนั้นเพียงคนเดียว หากทุกอย่างเป็นไปด้วยดีแขกท่านนั้นสามารถเล่าได้อย่างน่าติดตาม ฟังรู้เรื่องก็จะใช้แขกท่านนั้นเพียงคนเดียว หากในกรณีที่ดูแล้วว่าถ้ามีแขกท่านนั้นเพียงคนเดียว คงน่าเบื่อ ถึงจะสามารถใช้ออกอากาศได้ตลอดเวลาที่กำหนดก็จะไม่เอา ต้องสัมภาษณ์ให้ลึกและละเอียดที่สุด ระหว่างที่สัมภาษณ์เราต้องคิดประเด็นว่าจะหาใครมาเสริมได้บ้าง อาจจะเป็นคนในครอบครัว เพื่อนฝูง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมา

ช่วยเสริม เพื่อให้เรื่องนั้นมีความน่าสนใจแบบนี้ เป็นต้น..." (กอบพร อมรสวัสดิ์วัฒนา, สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2541)

ในการหาข้อมูลนี้ฝ่ายข้อมูลต้องมีทักษะ วิธีการคิด มีความสามารถในการมองเรื่องให้ออก เนื่องจากในขั้นตอนนี้ถือว่าฝ่ายหาข้อมูลเป็นผู้ที่เข้ารหัสในการคัดเลือกว่าควรมีแขกรับเชิญคนเดียว หรือหลายคน เพราะฝ่ายข้อมูลเป็นผู้ที่ได้พบปะพูดคุยกับแขกรับเชิญ ย่อมได้เห็นสภาพแวดล้อม ลักษณะท่าทาง บุคลิก น้ำเสียง สีการเสาวนัสใจหรือไม่ด้วยเช่นกัน โดยระหว่างที่สัมภาษณ์จะไม่ได้ทำเพียงพูดคุยให้ได้เรื่องเพียงอย่างเดียว แต่ฝ่ายข้อมูลต้องดูว่าสามารถที่จะมีผู้ให้สัมภาษณ์เพียงคนเดียวหรือไม่

นอกจากการหาข้อมูลแล้วฝ่ายนี้ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ด้วย ว่าเรื่องที่หามา นั้นสามารถนำเสนอได้หรือไม่ ต้องมีมุมมองทางความคิดที่ดี ในการที่จะแตกประเด็น หรือเลือกหยิบเรื่องใดมานำเสนอ ด้วยเหตุนี้ฝ่ายหาข้อมูลเป็นฝ่ายที่สำคัญและจำเป็นสำหรับรายการสัมภาษณ์ เพราะเนื้อหาที่ฝ่ายข้อมูลหาคือประเด็นหลักที่จะนำเสนอในรายการสัมภาษณ์นั่นเอง

หลังจากนั้นจึงนำมาเสนอในที่ทีมงานอีกครั้ง เพื่อหาข้อสรุปว่าข้อมูลที่ได้มานั้นสามารถที่นำเสนอได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรายการหรือไม่ "...ตอนที่ทำก็ไม่ว่าเรื่องแบบไหนที่โปรดิวเซอร์พีเชคต้องการ ขึ้นอยู่ที่พีเชคเป็นคนตัดสินใจ ทีมงานจะไม่รู้จนทำกันไปนานๆก็จะรู้ว่า จนทำไปได้ซักระยะก็จะรู้ว่าเรื่องแบบนี้สามารถทำได้ เรื่องแบบนั้นทำไม่ได้ก็จะไม่เสนอในที่ประชุม..." (กอบพร อมรสวัสดิ์วัฒนา, สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2541)

ในการเลือกเรื่องที่ฝ่ายข้อมูลได้ไปสัมภาษณ์ข้อมูลมาเพื่อนำเสนอในรายการนั้น ขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนที่โปรดิวเซอร์เป็นผู้เข้ารหัสในการเลือกที่จะนำเรื่องใดมาผลิตออกอากาศ ซึ่งไม่สามารถบอกกฎเกณฑ์ที่แน่นอนได้ว่าเรื่องใดคือเรื่องที่โปรดิวเซอร์จะพิจารณา บางเรื่องฝ่ายข้อมูลคิดว่าไม่น่าสนใจ โปรดิวเซอร์ก็จะเลือกเรื่องนั้นมาทำ แต่บางเรื่องที่ฝ่ายข้อมูลคิดว่าน่าสนใจโปรดิวเซอร์ก็ไม่พิจารณาเรื่องนั้นมาทำ "...อยู่ที่ตัวตนของความเป็นโปรดิวเซอร์ที่ต้องผ่านการทำงาน ผ่านประสบการณ์ในเรื่องต่างๆทางโทรทัศน์ มีมุมมองในเรื่องของคนจึงได้หยิบเรื่องนั้นมา จะให้บอกว่าทำไมทำเรื่องนั้นไม่ทำเรื่องนี้ บอกไม่ได้หรอก..." (วีรณา โอฬารักษ์ธรรม, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2541) ผู้วิจัยพบว่า ในการตัดสินใจบางอย่างที่ขึ้นตรงต่อโปรดิวเซอร์คนเดียวก็มีผิดพลาด แต่ในบางครั้งมุมมองของโปรดิวเซอร์ก็ถูกต้องและมีความน่าสนใจในการนำ

เสนอ ซึ่งหากหาหลักในการตัดสินใจได้ย่อมเป็นการดี เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานต่อไป แต่ทว่าหลักเกณฑ์ในการนำเสนอทางโทรทัศน์ก็มิอาจที่จะสรุปได้แน่ชัด ดังนั้นในการทำงานโทรทัศน์ต้องมีการทำงานที่เป็นทีมเวิร์คร่วมมือร่วมใจกันทั้งทีม รายการจึงจะประสบความสำเร็จ เพราะการผลิตรายการทางโทรทัศน์เพื่อนำเสนอผู้ชมทางบ้านนั้นมีตัวแปรหลายประการที่จะทำให้เรื่องบางเรื่องคลาดเคลื่อนไป สิ่งเหล่านี้ ย่อมขึ้นอยู่กับเวลา สถานการณ์ สภาพสังคม ความต้องการของประชาชนที่มีลักษณะเป็นพลวัตรหรือเปลี่ยนแปลง (Dynamic) ตลอดเวลา

ฉะนั้นแนวทางในการนำเสนอของรายการเจาะใจภายใต้ การควบคุมของวีรณา โอฟาร์รักษัธรรม ซึ่งแตกต่างจาก สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ อดีตโปรดิวเซอร์ ที่มุ่งเน้นสาระเป็นหลัก เพราะพื้นฐานเดิมของสุทธิพงษ์ คือ การได้เคยเข้าร่วมทำงานกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) จึงให้ความสนใจของเรื่องทางสังคมเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ วีรณา โอฟาร์รักษัธรรม เน้นที่รายการมีความน่าสนใจ มีสาระ ผ่องความบันเทิง และที่สำคัญรายการนั้นต้องขายได้คือมีคนดูติดตามมาก และเอเยนซีสนใจซื้อเวลาลงโฆษณา นั้นเป็นเพราะปัจจัยต่างๆที่เริ่มเข้ามามีผลต่อการตัดสินใจในการที่จะนำเสนอเรื่องหนึ่งเรื่องใดนั้นมียุคมากขึ้นกว่าเดิม ที่สำคัญที่สุดคือเรื่องของธุรกิจ ที่เข้ามาเป็นปัจจัยหลัก ทำให้ผู้บริหารได้มีนโยบายมาถึงทีมงานผู้ผลิต ซึ่งต้องทำงานภายใต้ นโยบายของบริษัท จึงทำให้มีผลต่อเนื้อหาในการนำเสนอรายการเจาะใจนั่นเอง

"...เมื่อก่อนจะคิดแต่ว่าเรื่องนี้ดี มีประโยชน์ ให้สาระคนดู ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งเลยว่าคนดูเจาะใจ ดูจบแล้วต้องได้อะไร แต่สมัยนี้จำเป็นว่าดูแล้วต้องได้อะไรแก่ชีวิต ไม่ว่าจะเล็กจะน้อย ต้องได้ทั้งบุคคล สังคม เทรตติ้ง และบริษัทต้องได้โฆษณาด้วย..." (วีรณา โอฟาร์รักษัธรรม, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2541)

จากการศึกษาครั้งนี้จึงพบว่าองค์ประกอบในการคัดเลือกเนื้อหาของรายการเจาะใจต้องประกอบด้วย เรื่องนั้นตรงตามวัตถุประสงค์ของรายการที่ มุ่งประเด็นการสร้างความบันเทิงที่เป็นสาระให้กับผู้ชมทางบ้านเป็นหลัก โดยจะไม่มีเพียงความบันเทิงหรือสาระเพียงอย่างเดียว ซึ่งในการนำเสนอนั้นจะอยู่ในกรอบที่ว่า "...เมื่อคนดูรายการเจาะใจแล้วจะเกิด แรงงาม ทั้งในด้านความรู้สึกและด้านความคิด..." (สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2541) หมายถึง เรื่องราวเหล่านั้นต้องก่อให้เกิดสาระประโยชน์ทางความคิดแก่ผู้ชมทางบ้านด้วยทางใดทางหนึ่ง รวมทั้งเรื่องของธุรกิจที่ไม่สามารถจะทิ้งไปได้ การผลิตรายการต้องคำนึงถึงด้วยว่า เนื้อหาในลักษณะใดที่คนทางบ้านนิยม รายการก็ต้องนำเสนอเนื้อหาเช่นนั้นด้วย เพื่อที่การวัดเรตติ้ง

ความนิยมจะได้อันสูง อันส่งผลต่อการซื้อเวลาลงโฆษณาจากเอเยนซีนั่นเอง "...ถ้าเราทำเนื้อหาที่มีสาระดีอย่างไร แต่ไม่มีโฆษณา รายการก็อยู่ไม่ได้ ประชาชนก็จะไม่ได้ดูรายการที่มีสาระดีๆ ด้วย ฉะนั้นเราก็ควรทำให้รายการขายได้ด้วย และยังได้มีโอกาสเสนอเนื้อหาสาระดีๆ แก่ผู้ชมที่บ้านได้อีกด้วย..." (วีรณา โอฟารักษ์ธรรม, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2541)

องค์ประกอบเนื้อเรื่อง

1. โครงสร้างการเล่าเรื่อง (Narrative Structure)

สิ่งจำเป็นต่อการวิเคราะห์การเล่าเรื่องผู้วิจัยต้องศึกษาถึงโครงสร้างเนื้อหาเป็นสำคัญ สิ่งที่ต้องศึกษาคือ เนื้อเรื่อง (Story) ที่ถูกถ่ายทอดในรายการสัมภาษณ์จะเป็นสิ่งบ่งบอกว่า "มีอะไรเกิดขึ้นกับใคร" นั้นย่อหมายถึงมีเหตุการณ์เกิดขึ้น (Events) และมีสิ่งต่างๆปรากฏ แวดล้อมอยู่ (Existents)

เหตุการณ์ (Event) หมายถึง เรื่องราวที่เกิดขึ้นนั้น มีการกระทำ (Action) อะไร เกิดขึ้นได้อย่างไร และมีเหตุการณ์ (Happening) อะไรเกิดขึ้นบ้าง อย่างไร โดยทั้งสองส่วนนี้มีความสัมพันธ์ที่เกิดเกี่ยวเนื่องกันอย่างไร

สิ่งต่างๆที่ปรากฏแวดล้อมอยู่ (Existent) หมายถึง ผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์มาแสดงบทบาทให้ชัดเจนขึ้น (Characters) และสถานที่ เวลา (Setting) ที่ประกอบขึ้นทำให้เหตุการณ์นั้นสมบูรณ์

การที่จะทราบทั้ง 2 ส่วนนี้ได้ นั้น ที่งานต้องสัมภาษณ์ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ก่อน เพื่อนำข้อมูลให้ผู้เขียนบทได้ศึกษาถึงความน่าสนใจต่อเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นกับผู้ให้สัมภาษณ์ แล้วจึงนำมาร้อยเรียงเพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาและสิ่งทีปรากฏแวดล้อมอยู่เข้าด้วยกัน ดังนั้น โครงสร้างเนื้อหาจึงเป็นแนวทางต่อการนำเสนอเรื่องต้องดี น่าสนใจ และตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายการ จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่ารายการเจาะใจโครงสร้างเนื้อหา ดังต่อไปนี้

1. การวางบทบาทของผู้ให้สัมภาษณ์ (Charactors : Definition) การวางบทบาทผู้ให้สัมภาษณ์ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่มี โดยผู้เขียนบทและโปรดิวเซอร์ผู้ควบคุมการผลิตจะกำหนดบทบาท

ของผู้ให้สัมภาษณ์ในฐานะใด หลังจากที่ได้ศึกษาข้อมูล การวางบทบาทผู้ให้สัมภาษณ์ขึ้นอยู่กับเรื่องราวที่เกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

ตอน เศรษฐีกู้ภัย - เป็นเรื่องราวของผู้ชายคนหนึ่งที่เคยลำบากมาก่อน แต่ต่อมาเขาได้สร้างตัวเองจนมีฐานะร่ำรวย และได้ช่วยเหลือสังคมโดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทนใดๆ

ด้วยข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์เช่นนี้ ขึ้นอยู่ที่ทีมงานต้องการนำเสนอเรื่องของชายคนไหน เช่นไร หากทีมงานต้องการนำเสนอถึงความยากลำบากกว่าจะสร้างฐานะจนร่ำรวยได้นั้นต้องผ่านอุปสรรคการต่อสู้อย่างไร บทบาทที่วางไว้ คือ ชายผู้นี้เป็นคนอุทิศสละพยายาม คำถามที่ใช้ก็ต้องให้ได้ซึ่งคำตอบที่แสดงถึงความเพียรพยายามในสิ่งเหล่านี้ หรือหากทีมงานต้องการวางบทบาทชายผู้นี้ในฐานะผู้ร่ำรวยหรือเศรษฐี คำถามที่ใช้ต้องสอดคล้องกับบทบาทที่ได้วางไว้ถึงฐานะของเศรษฐีผู้นี้ว่ามีการใช้ชีวิตอย่างไร

สำหรับการนำเสนอเรื่องของผู้ชายผู้นี้รายการเจาะใจวางบทบาทของเขาในฐานะมหาเศรษฐีที่ไม่ใช้เงินในทางที่ผิด แต่กลับนำไปใช้เพื่อสร้างประโยชน์แก่สาธารณชนผู้ตกทุกข์ได้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ดังนั้นคำถามที่ใช้ต้องแสดงบทบาทและหน้าที่ของผู้ชายคนนี้อย่างเต็มที่

ตำรวจ - มีการรับเงินบริจาคใหม่

ชัยเชษฐ - ผมรับบริจาค แต่รับเป็นรูปของสิ่งของให้คุณชื่อมาให้เลย โดยไม่รับเป็นรูปเงินเพื่อ
กันข้อสงสัยว่าผมจะเอาเงินไปใช้เป็นการส่วนตัว

หากต้องการเน้นในฐานะหัวหน้าครอบครัว คำถามต้องมีเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวด้วย แต่สำหรับครั้งนี้ผู้เขียนบทได้แสดงบทบาทของหัวหน้างานที่มีความสามารถ ความรับผิดชอบ และรักลูกน้อง คำถามเน้นในลักษณะนี้เป็นส่วนใหญ่

ดังนั้นการวางบทบาทของผู้ให้สัมภาษณ์จึงขึ้นอยู่กับหน้าที่ความของทีมงาน ต่อการนำเสนอบทบาทของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นลักษณะใด หากสามารถกำหนดบทบาทได้แล้ว คำถามที่ใช้ต้องแสดงบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้มีการวางไว้ด้วยเช่นกัน

2. การปรากฏตัวของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Existence of Characters and Setting) หมายถึง ผู้ที่เข้ามาเสริมในรายการเพื่อการแสดงบทบาทของผู้ให้สัมภาษณ์หลักมีความสมบูรณ์มากขึ้น รวมทั้งการนำอุปกรณ์หรือการนำเสนอสถานที่ที่เกี่ยวข้อง มาใช้เสริมให้เนื้อเรื่องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การนำเสนอนี้เป็นการแสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้ผลิตในการเพิ่มสีสันต่อตัวรายการให้มีความน่าสนใจ เช่น ตอนเศรษฐกิจกู้ภัย ที่ได้เชิญพนักงานดับเพลิงที่อยู่ในหน่วยนี้ได้มาแล้วเสริมถึงลักษณะของ ชัยเชษฐ์ ศรีเจริญ เศรษฐีผู้นี้ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ดับเพลิงที่โรงงานเคเดอร์ และ มีการนำอุปกรณ์ดับเพลิงต่างๆเข้ามาเสริมเพื่อแสดงสมรรถนะของเครื่องดับเพลิงที่มีราคาแพง เช่น “ตัวนี้สามารถยกได้สูงถึง...ราคา 4 ล้านบาท” เป็นต้น หรือ ตอนครูบัญชา สุพรรณโรจน์ หรือครูนักท้อมที่มีลักษณะการสอนที่แปลก ในขณะที่สัมภาษณ์บางช่วงได้เชิญเด็กนักเรียนที่ครูบัญชาสอนเพื่อเป็นการเสริมให้เห็นบทบาทการสอนของครูที่ได้ขึ้นชื่อว่า “ครูโหด”

พิธีกร - เคยถูกครูทำโทษไหม

เด็ก - เคย

พิธีกร - ทำไม

เด็ก - พวกผมแอบหนีไปเล่นไฟและกินเหล้ากัน ตอนนั้นครูไปแอบดักจับที่ทุ่งนา พอไปถึงโรงเรียนครูก็ให้วิ่งรอบสนาม 50 รอบ เสร็จแล้วก็ให้ถอดเสื้อนอนดูเพื่อนๆเรียนหนังสือ

พิธีกร - ตอนนั้นคิดยังไงกับครู

เด็ก - ตอนนั้นโมโหครูมากแล้วก็ด่าครูด้วย พวกผมเคยรวมหัวกันว่าอยากแกล้งครูแต่สุดท้ายก็ไม่ได้ทำ

พิธีกร - ตอนนี้รู้สึกยังไงกับครู

เด็ก - ก็เข้าใจว่าครูทำเพราะอะไร เพราะถ้าวิ่งมากๆให้เหงื่อออกจะได้หายเมา ตอนนั้นผมก็เอาวิธีการของครูไปใช้กับนักเรียนที่ตอนนั้นผมสอนอยู่ บางครั้งเด็กที่โรงเรียนผมดื้อมากไม่รู้จะทำยังไงก็กลับมาปรึกษาครูว่าควรทำอย่างไรดี

การที่เชิญบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องมาปรากฏตัวเช่นนี้เพื่อช่วยเสริมบทบาทผู้ให้สัมภาษณ์หลักได้ชัดเจนยิ่งขึ้น บางครั้งผู้ให้สัมภาษณ์บางคนก็แสดงบทบาทหลายบทบาท โดยนำผู้ที่เกี่ยวข้องกับกับผู้ให้สัมภาษณ์มาช่วยเสริมแต่ละบทบาทของผู้ให้สัมภาษณ์หลักด้วย เช่น

สมรักษ์ คำสิงห์ แสดงบทบาท ลูก ได้นำคุณแม่มาเพื่อเล่าเรื่องในฐานะที่เป็น ลูก

สมรักษ์ คำสิงห์ แสดงบทบาท สามี ได้นำภรรยาเพื่อมาพูดถึงเขาในฐานะ สามี

นอกจากการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อมาช่วยเสริมบทบาทของผู้ให้สัมภาษณ์แล้ว การนำอุปกรณ์มาแสดงก็นับว่าเป็นการแสดงบทบาทของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชัดเจน เช่น ตอนอินทรีย์ เหล็ก มีการนำรถฮาร์เลย์ เดวิสัน มาร่วมรายการเป็นจำนวนมาก หรือ ตอนสุกัญญา มิเกล ที่นำอุปกรณ์การถักนิตติ้งมาแสดงให้ดู เพื่อบ่งบอกว่าเธอสนใจและมีความสามารถในทางการเรือนด้วยเช่นกัน

สำหรับสถานที่และเวลาที่เกี่ยวข้องของเนื้อหาผู้วิจัยพบว่า จากลักษณะเนื้อหาของรายการเจาะใจเป็นการสัมภาษณ์บุคคลที่มีชื่อเสียง บุคคลทั่วไปที่มีชีวิตแปลก ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม การใช้ชีวิตที่น่าสนใจ รวมถึงการนำเสนอข่าวที่เกิดขึ้น ซึ่งการเล่าเรื่องของรายการเจาะใจเน้นที่ เนื้อเรื่อง ว่า มีอะไรเกิดขึ้น กับใคร อย่างไร เพราะอะไร ทำไม โดยเน้นที่อารมณ์ ความรู้สึก และ ความคิดของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อเหตุการณ์ต่างๆเหล่านั้นมากกว่าการให้ความสำคัญต่อสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ เพราะการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ล้วนขึ้นอยู่กับความคิดและการตัดสินใจของผู้ให้สัมภาษณ์และคนรอบข้างมากกว่าเรื่องของสถานที่ที่เป็นปัจจัยที่กำหนดให้เกิดเรื่องราว เช่น

ตอน *เศรษฐีกู้ภัย* เป็นเรื่องของผู้ชายคนหนึ่งที่เป็นคนรวย ได้ทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคมโดยการก่อตั้งมูลนิธิบรรเทาสาธารณภัยขึ้นมา นำเสนอถึงสาเหตุของการก่อตั้งมูลนิธิ และมีอุปกรณ์อะไรบ้างที่พร้อมช่วยเหลือประชาชน และได้มีการนำเสนอเรื่องราวในวัยเด็กของชายคนนี้ด้วยเช่นกัน แต่เป็นการเล่าเรื่องเฉพาะช่วงที่สำคัญของชีวิตเท่านั้น คือ ช่วงเด็กที่ซุกซน พอโตแล้วทำไมไม่อยู่บ้าน การสร้างตัวเองจากที่ไม่มีอะไรเลยเริ่มอย่างไร

เห็นได้ว่าเมื่อเป็นการเล่าเรื่องของชีวิตบุคคลแล้วมักเป็นไปในลักษณะนี้โดย ไม่มีการให้ความสำคัญเรื่องสถานที่ที่เป็นปัจจัยเกิดเหตุการณ์ แม้เรื่องราวของบุคคลบางท่านจะมีการเกี่ยวโยงเรื่องสถานที่บ้างแต่ก็เป็นการนำเสนอเพียงว่า เมื่ออยู่ในสถานที่นั้นแล้วมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง ดังนี้

ตอน *สุกัญญา มิเกล* เรื่องของผู้หญิงคนหนึ่งที่ต้องสู้ชีวิตมาตั้งแต่เด็ก โดยมีการเล่าเรื่องดังนี้

ตอนที่อยู่ต่างจังหวัด - ช่วงเด็กมีความเป็นอยู่อย่างไร อยู่กับใคร

ตอนอยู่กรุงเทพ - เข้ากรุงเทพ มาเพราะอะไร มาอยู่อย่างไร ทำงานอะไร

ตอนอยู่ประเทศญี่ปุ่น - ไปต่างประเทศได้อย่างไร ใช้ชีวิตอย่างไร ทำงานอะไร ลำบากอย่างไร
 ตอนกลับมาอยู่เมืองไทย - กลับเมืองไทยได้อย่างไร เมื่อกลับมาแล้วทำงานอะไร ทำไม่ถึงทำ

แม้การเล่าเรื่องของรายการเจาะใจมีการกล่าวถึงสถานที่ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่อง
 รายละเอียดของสถานที่ เป็นเพียงการเล่าเพื่อบอกให้ทราบว่าในสถานที่ดังกล่าวผู้ให้สัมภาษณ์
 ได้ทำอะไร มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้างเท่านั้น

ทว่ามีเพียงบางเรื่องเท่านั้นที่สถานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดเหตุการณ์ โดยมากมัก
 เป็นข่าวที่เกิดขึ้น มักมีเรื่องของสถานที่เข้ามาเกี่ยวข้องที่ต้องอธิบายอย่างละเอียดว่าสถานที่นั้นๆ
 มีความสำคัญต่อการเกิดเหตุการณ์อย่างไร แต่มิได้บอกว่าสถานที่นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการก่อให้เกิด
 เหตุการณ์นั้นๆ เช่น

ตอน ลูกเสือฮีโร่ เรื่องราวเกี่ยวกับการเด็กนักเรียนชายที่สามารถช่วยเด็กผู้หญิงให้พ้น
 จากอันตรายที่เกิดขึ้นในระหว่างเข้าค่ายอบรม โดยเรื่องที่เกิดขึ้นนี้เกิดขึ้นในป่าแห่งหนึ่งซึ่งห่าง
 ไกลจากผู้คน ซึ่งการนำเสนอเรื่องนี้ทางรายการได้ทำแผนที่อธิบายลักษณะของเส้นทางนั้นตั้งแต่
 เริ่มต้น จนสามารถรอดพ้นจากมือผู้ร้ายได้ ซึ่งการนำเสนอผังของสถานที่นั้นมาแสดงเพื่อใช้
 ประกอบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น

ตอน บอลลูกตลกที่เขาใหญ่ ปู โลกเบียร์ และทีมงานรายการตามไปดูได้ขึ้นบอลลูกลอย
 เข้ามหาเขาใหญ่ โดยระหว่างนั้นได้เกิดอุบัติเหตุทำให้บอลลูกนั้นตกลงกลางป่า ทำให้ทุกคนต้อง
 พยายามหาทางที่จะออกไปจากป่าเขาใหญ่ โดยการสัมภาษณ์ในครั้งนั้นทางรายการเจาะใจได้
 สัมภาษณ์ถึงลักษณะสถานที่ที่ทุกคนหลงเข้าไปว่ามีลักษณะเช่นไร ต้องเจอกับอะไรบ้าง ความ
 รู้สึกที่เกิดขึ้นในระหว่างที่หลงอยู่ในป่าเป็นเช่นไร โดยการนำเสนอเช่นนี้เพื่อแสดงถึงความรู้สึก
 และการแก้ปัญหาของ ทุกคนต่อสถานที่ที่ทุกคนได้พบเจอมานั้นเอง

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่ารายการเจาะใจมุ่งเน้นรายละเอียดของเหตุการณ์ว่า มีอะไร
 เกิดขึ้น เพื่อแสดงถึงความคิด ความรู้สึก และ การตัดสินใจทำสิ่งใดของผู้ให้สัมภาษณ์มากกว่า
 การให้รายละเอียดเรื่องสถานที่ หรือสถานที่นั้นมีผลก่อให้เกิดเหตุการณ์ใด ทว่าการนำเสนอเรื่อง
 สถานที่ที่เกิดเพียงเป็นส่วนประกอบของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ในแต่ละสถานที่แล้วพบว่า เรื่องราวในรายการเจาะใจเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ทั่วไปทั้งในประเทศตามจังหวัดต่างๆ รวมทั้งนอกประเทศด้วย โดยเนื้อหาแต่ละตอนนั้นมีการนำเสนอสถานที่หลายสถานที่ เช่น ตอน ท่องรอบโลก จะนำเสนอถึงสถานที่ต่างๆที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้พบเจอมา ซึ่งเป็นเรื่องราวและประสบการณ์ที่ได้จากประเทศต่างๆทั่วโลก

บางตอนก็อาจมีสถานที่ที่เกี่ยวข้องเพียง 2-3 สถานที่เท่านั้น เช่น ตอนศึกรัก ศีกรบ เป็นเรื่องราวของเด็กสาวชาวเวียดนามผู้หนึ่งที่ตามหาพ่อที่เป็นคนไทย โดยมีการกล่าวถึงเพียงไม่กี่สถานที่เท่านั้นคือ ที่ประเทศเวียดนามที่เป็นสถานที่พบรักของพ่อไทยและแม่เวียดนาม และ บ้านพ่อในประเทศไทยที่ลูกสาวเดินทางมาพบ

บางครั้งบ่งบอกถึงสถานที่ที่เกิดขึ้นเพียงสถานที่เดียวเลยก็ได้ เป็นเพียงการเล่าให้ฟังว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นเท่านั้น เช่น ตอน *ญาติวีรบุรุษโอลิมปิก* นำเสนอถึงครอบครัวของคณะนักชกชาวไทยว่าแต่ละครอบครัวทำอาชีพอะไร นักมวยที่เป็นลูกหลานของตนมีอุปนิสัยเช่นไร คาดหวังกับเหรียญทองจากลูกๆหรือไม่ รวมทั้งมีการสัมภาษณ์นักมวยสดๆข้ามทวีปถึงความเป็นอยู่ การฝึกซ้อม และการให้กำลังใจแก่นักมวยเท่านั้น

อาจกล่าวได้ว่าสถานที่ที่เกิดขึ้นในรายการเจาะใจนั้น เกิดขึ้นตามเหตุการณ์ต่างๆของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน โดยเป็นไปตามเรื่องเล่าต่างๆที่เกิดขึ้นสถานที่เกิดนั้น

3. ความสัมพันธ์ของเรื่องราว (The Relation in the Story) เรื่องราวที่เกิดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันอย่างไร มีลักษณะความเป็นเหตุผลและความต่อเนื่องของเรื่องราวอย่างไร โดยสามารถนำเสนอถึงความสัมพันธ์ของเรื่องราวได้ 3 ลักษณะ

3.1 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับ (Chronological) หมายถึงการนำเสนอโดยเรียงตามลำดับขั้นของเวลาที่เกิดเหตุการณ์ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น ตอนสุกัญญา มิเกล นำเสนอถึงสาเหตุที่ต้องเป็นนางแบบถ่ายภาพนู้ด โดยเล่าเรื่องตั้งแต่ชีวิตวัยเด็กที่ยากจนเมื่อครั้งอยู่ต่างจังหวัด ต่อมาได้เข้ามาใช้ชีวิตอย่างลำบากแสนเข็ญในกรุงเทพฯ และถูกหลอกไปขายตัวที่ญี่ปุ่น จนในที่สุดสามารถหนีกลับเมืองไทยได้ หลังจากนั้นก็ได้มีโอกาสเข้าสู่วงการบันเทิง และเริ่มต้นถ่ายภาพนู้ด เป็นต้น

3.2 เหตุการณ์ที่เกิดย่อมมีผลกระทบตามมา (Cause-Effect) การนำเสนอแบบนี้จะไม่เรียงตามลำดับเหตุการณ์ แต่จะเล่าถึงเหตุการณ์นั้นแล้วก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้อื่นอย่างไรบ้าง เช่น ตอนชุมทรัพย์บุชิตโด...จริงหรือใจัก? โดยเริ่มจากสาเหตุจากแม่ชีท่านหนึ่งนำไม้ขนาดเล็กที่เขียนด้วยภาษาญี่ปุ่น ซึ่งมอบโดยชาวญี่ปุ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่สองมาเปิดเผย และเล่าถึงที่มาของไม้แผ่นนั้นจนฮือฮาว่าเป็นลายแทงสมบัติของชาวญี่ปุ่น ผลกระทบที่ตามมาคือชาวบ้านทั้งที่อยู่ในจังหวัดและต่างจังหวัดแตกฮือไปร่วมชุดทองเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น ทีมงานได้นำเสนอเรื่องที่มาของไม้แผ่นนั้นจากปากคำของแม่ชีและลูกชาย หลังจากนั้นได้นำผู้ที่ได้รับผลกระทบจากข่าวชุมทรัพย์ของชาวญี่ปุ่นถึง 3 ท่าน โดยที่แต่ละคนต่างมีวิธีค้นหาแตกต่างกันไปทั้งการชุด หรือการดำน้ำ ทั้ง 3 ท่านนี้ถือว่าเป็นตัวอย่างของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากข่าวที่เกิดขึ้น

3.3 เหตุการณ์เมื่อปัญหาเกิดย่อมมีการแก้ปัญหา (Problem - Resolve) เหตุการณ์ที่นำเสนอจะเป็นเรื่องของการเกิดปัญหาต่างๆและให้เห็นวิธีการแก้ปัญหาแต่ละเรื่องอย่างไร เช่น ตอนบอลลูกตกที่เขาใหญ่ เรื่องบอลลูกที่ที่ลอยไปเหนือป่าเขาใหญ่โดยไม่สามารถบังคับทิศทางได้จนต้องไปตกในกลางป่า ระหว่างที่อยู่ในป่า ท่ามกลางความน่ากลัวของสัตว์ป่า ความมืด ความหนาวเย็น และความหิว รายการเจาะใจได้นำเสนอให้เห็นถึงการแก้ปัญหาของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 คนเช่นไร และหน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลือต่างๆได้ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสามารถช่วยชีวิตผู้สัมภาษณ์ทั้ง 4 คนให้ออกมาได้

ด้วยวิธีการนำเสนอปัญหาและการแก้ไขปัญหา เป็นวิธีการที่มีความคล้ายคลึงกับการเล่าเหตุการณ์ตามลำดับขั้นที่เกิดขึ้น คือ ตั้งแต่หลงป่า จนได้รับการช่วยเหลือให้ปลอดภัย ผู้วิจัยพบว่าในกรณีนี้หมายถึง การนำเสนอเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาและวิธีการของการแก้ปัญหาในเหตุการณ์นั้นๆมากกว่า ใช้สำหรับกรณีที่เป็นเรื่องของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น เช่น ตอน ต้นจันทน์เปื้อย แต่สำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับ (Chronological) มักเป็นเรื่องของประวัติบุคคลส่วนใหญ่ เช่น ตอนสุกัญญา มิเกล ตะวัน ศรีปาน

4. การสรุปเรื่อง (Conclusion) เมื่อทราบสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ต่างๆแล้วผู้เขียนบทจำเป็นต้องวางไว้ว่าเหตุการณ์เหล่านั้นจะใช้วิธีการสรุปเรื่องอย่างไรให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง โดยวิธีการสรุปมี 2 ลักษณะ คือ การสรุปแบบเปิด (Opening) และการสรุปแบบปิด (Closing)

การสรุปแบบเปิด (Opening) เช่น ตอนสุกัญญา มิเกล การสัมภาษณ์ครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นถึงสาเหตุที่เธอต้องถ่ายภาพยนตร์ และความสามารถที่หลากหลาย การสรุปของรายการเจาะใจในครั้งนี้เป็นการสรุปแบบเปิด โดยที่ไม่ได้บอกถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแน่นอน แต่ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ในอนาคต และผู้ชมที่บ้านที่จะเป็นผู้ตัดสินและพิจารณาว่าควรจะมองผู้หญิงคนนี้อย่างไร แม้เธอจะเคยถ่ายnudซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ดีในสายตาของคนทั่วไป แต่เธอก็มีอีกด้านที่น่าสนใจและเป็นตัวตนที่แท้จริงที่ไม่เหมือนกับภาพลักษณ์ที่ใครๆได้เห็น ดังนั้นการจะมองใครแล้วตัดสินเพียงแค่เปลือกนอกคงจะไม่ยุติธรรมต่อผู้อื่นทำไรนัก

การสรุปแบบปิด (Closing) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถคลี่คลายไปในทางที่ดีได้ในที่สุด เช่น ตอนบอลลุนตักที่เขาใหญ่ เล่าถึงการหลงป่าของผู้สัมภาษณ์ทั้งสี่ โดยได้สรุปให้เห็นถึงภาพความช่วยเหลือและร่วมมือกันของทุกฝ่ายทำให้ผู้หลงป่าทั้งหมดสามารถรอดชีวิตกลับมาได้อย่างปลอดภัย หรือ ตอนตุ๋นจนเปื่อย บทสรุปของเหตุการณ์คือ เมื่อมนุษย์ตกอยู่ในความละโมภย์ยอมนำไปสู่ความสูญเสีย

ส่วนใหญ่รายการเจาะใจมักเป็นการสรุปแบบเปิด ทุกสิ่งทุกอย่างไม่สามารถชี้ชะตาชีวิตหรือหาข้อสรุปให้กับคนใดคนหนึ่งได้ รายการเจาะใจเป็นเพียงผู้นำเสนอเรื่องราวแต่ละเรื่องเท่านั้น ส่วนการตัดสินใจต่อเรื่องใดๆแล้วทีมงานต้องการให้ผู้ชมที่บ้านใช้วิจารณญาณพิจารณาเอง

2. การวางแผนเรื่อง (Plot) หรือ บทสคริปต์

การนำเสนอเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งนั้น ไม่สามารถที่จะปล่อยให้เหตุการณ์นั้นดำเนินไปเองอย่างไร้ทิศทาง จำเป็นที่ผู้เขียนบทต้องกำหนดทิศทางในการเล่า จากการวิเคราะห์รายการเจาะใจพบว่ามีกรวางแผนเรื่อง ดังนี้

2.1 การเปิดเรื่อง (Exposure)

รายการเจาะใจมักเปิดเรื่องโดยให้พิธีกรทั้งสอง คือ ดำรง พุฒตาล และ สัญญา คุณากร เดินเข้ามาในเวที หรือ บางครั้งก็ยืนอยู่บนเวที เพื่อกล่าวทักทายกับผู้ชมที่บ้านก่อนและหลังจากนั้นพิธีกรจะพูดเข้าประเด็นถึงเรื่องที่จะนำเสนอในวันนั้นเลยอย่างสั้นๆเพื่อสร้างความน่าสนใจให้ผู้ชมติดตามชม หรือ บางครั้งการเปิดเข้าเรื่องก็มีลักษณะเหมือนบทละครเพื่อโยนเข้าสู่

เรื่องที่จะนำเสนอ ซึ่งรูปแบบการเปิดเรื่องนี้ไม่มีลักษณะที่แน่นอนตายตัว แต่จะเปลี่ยนไปตามเนื้อเรื่อง หรือ ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนบท แบ่งได้ดังนี้

2.1.1 เปิดด้วยการพูดตรงประเด็นเนื้อหา พูดถึงเนื้อเรื่องที่ต้องการนำเสนอเลย พร้อมทั้งเชิญผู้ให้สัมภาษณ์ออกมาโชว์ตัวในช่วงการเปิดเรื่องเลย เพื่อผู้ชมที่บ้านได้ติดตามชมต่อในช่วงต่อไป ดังนี้

▼ ตอน สุกัญญา มิเกล (15 กุมภาพันธ์ 2539)

สัญญา - เปิดอัลบั้มรูป

ดำรง - คอยถึงเรื่องในหนังสือ

สัญญา - ได้เห็นภาพหลากหลายประเภท แต่ประเภทหนึ่งคือภาพนู้ดอย่างหนังสือเล่มนี้ (โชว์หนังสือไป)

ดำรง - เราจะเสนอความเป็นจริงตัวตนของคนนี่ว่าเป็นอย่างไร เพราะสมัยนี้ตัดสินใจจาก

ผู้วิจัยพบว่า การนำเสนอเนื้อหาในการเล่าเรื่องรายการเจาะใจแต่ละส่วนบางครั้งมีการแบ่งแยกโดยชัดเจน บางครั้งก็ได้แบ่งแยกชัดเจนทว่าผสมกลมกลืนกันไป เพราะแต่ละเรื่องที่น่าเสนอจะมีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนกัน ต้องปรับเปลี่ยนไปให้เหมาะสมตามเนื้อเรื่อง เหตุการณ์ และ เวลา สำหรับการวิเคราะห์ในครั้งนี้พบรูปแบบการถ่ายทอดเนื้อเรื่องต่างๆ ดังนี้

ใบหน้า ภาพถ่าย หนังสือพิมพ์ สื่อไม่ได้ เพราะอาจเป็นการสร้างภาพ เซียร์ เป็น ประชาสัมพันธ์ แต่ความเป็นจริงอาจเป็นคนละเรื่องกับที่สื่อได้แสดงออกมา เป็นคนละเรื่องกับความเป็นจริงตัวตนที่เขาเป็นอยู่

สัญญา - จั่นเจอกับตัวจริงเธอเลย (เปิดเพลงที่สุกัญญาเป็นผู้ร้อง และ สุกัญญานั่งรถมอเตอร์ไซด์ฮาร์เลย์-เดวิสออกมา)...

สัญญา - ให้ผู้ชมดูภาพนี้เดี่ยวรายการคืนนี้เราจะไปเปลี่ยกว่าภาพนี้อีก

ดำรง - ระวังไม่ผ่านเซนเซอร์นะ

สัญญา - เปลี่ยหัวใจเธอ คมใหม่ครับ ท่านผู้ชมถ้าติดตามช่วงต่อไป

☞ ตอน ผู้ว่าฯน้ำจิ้ม (16 พฤษภาคม 2539)

- สัญญา - วันนี้เจาะใจเรามีประเด็นนำเสนอที่น่าสนใจมากกว่า อีก 18 วันจะรู้ว่าผู้ว่าฯกรุงเทพของเราจะเป็นใคร คนใหม่ หรือ คนเก่า จะเป็นอย่างไรก็แล้วแต่ นับว่าเป็นประวัติศาสตร์นะครับที่มีผู้เข้ารับการเลือกตั้งมากถึง 29 ท่าน
- ดำรง - แต่เปลี่ยนนะครับที่สื่อมวลชนสนใจที่นำมาเป็นข่าวแค่ 4 ท่าน เหลืออีก 25 ท่านทำไมไม่มีใครสนใจเลยนอกจากเจาะใจในคืนนี้
- สัญญา - คือบางคนอาจจะไม่เคยเห็นหน้าเห็นตาว่าเป็นใครกันบ้าง มีนโยบายอย่างไร สิ่งที่เรา mong ไว้ว่าใน 25 ท่านนี้คงมีนโยบายสิ่งที่ดีๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อกรุงเทพมหานครมานำเสนอ
- ดำรง - บางคนไปคิดว่า ผู้สมัครทั้ง 25 ท่าน ถ้าเปรียบเป็นฟุตบอลอังกฤษก็ว่าเป็นดิวิชั่น 2
- สัญญา - บางคนบอกว่าเป็นไม้ประดับ บางคนก็ว่าจะสมัครทำไมหรือจะให้ได้ชื่อว่าได้สมัคร
- ดำรง - แต่ผมเชื่อว่าใน 25 ท่าน ต้องมีแนวคิดดีๆบ้างที่จะแก้ไขกรุงเทพมหานคร
- สัญญา - สำหรับวันนี้เราเชิญมาได้ 7 ท่านจาก 25 ท่าน เพราะไม่สามารถเชิญมาได้ทั้งหมด สำหรับวันนี้เป็นรายการถ่ายทอดสด เรามีเบอร์โทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นกันด้วย ช่วงหน้าครับ

2.1.2 เปิดด้วยการนำสภาพสังคมรอบข้างมาพูด เป็นการหยิบยกปัญหาและสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมมากล่าวเพื่อโยงเข้าสู่เนื้อหา เช่น

☞ ตอน ครูน้อย (14 พฤศจิกายน 2539)

- ดำรง - เราขาดดุลย์บัญญัติเดินสะพัด เราต้องปฏิรูปการเมืองเศรษฐกิจตกต่ำ
- สัญญา - คุณดำรงจะลงสมัครรับเลือกตั้งหรือ
- ดำรง - ไม่ แต่จะให้ไปเลือกตั้งที่จะถึงนี้ในวันที่ 17 พฤศจิกายน แต่ที่ผมจะพูดนี้ในฐานะคนกรุงเทพจะพูดถึงจุดเล็กๆจุดหนึ่งแถวถนนราชบุรีบูรณะ ที่นั่นมี เสี่ยงเขย่าไฮโลกินเหล้า ผัวเมียทะเลาะกัน
- สัญญา - คิดดูซิว่าเด็กที่เติบโตแถวนั้นยากจน สิ่งแวดล้อมไม่ดี ไม่ได้เรียนหนังสือ ลองเดาดูซิว่าโตขึ้นพวกเขาจะเป็นอะไรกัน ถ้าเดาแบบมองโลกในแง่ร้าย ซึ่งอาจเป็นจริงก็ได้ คือเป็นอาชญากรติดยาเสพติด ผู้หญิงขายบริการ หรือจะเป็นอะไรก็ได้ที่อยากจะเดา แต่มีเด็กกลุ่มหนึ่งที่ไม่ได้เป็นแบบนี้ มีอนาคตที่ดีกว่าที่เราคิดมาก
- ดำรง - ขณะนี้มีคนไทย 360 คน เสนอตัวเข้าไปบริหารบ้านเมืองเราต้องเลือกเพียง 37 คน เพราะฉะนั้นเราอาจจะเห็นภาพเด็กน่ารัก กอดเด็ก จูบเด็ก เหมือน บิล คลินตัน

สัญญา - เหมือน บ๊อบ โดล

ดำรง - ครบรักเด็กกันใหญ่ แต่มีผู้หญิงคนหนึ่งช่วยให้เด็กเหล่านี้ดีขึ้น มีการศึกษาชั้น มีกิน อิ่มปาก อิ่มท้องนับพันๆคน

สัญญา - 16 ปีที่ผ่านมาเธอช่วยมาตลอด วันที่ 17 นี้คุณผู้ชมจะเลือกใคร

ดำรง - ตกลงคุณจะให้ญส.ส. หรือเลือกส.ส.

สัญญา - แต่รายการเจาะใจเลือกคนนี้ครับ ครูน้อย ทิมกุล

เชิญครูน้อยขึ้นบนเวทีพร้อมเด็กๆ ทักทายกันเล็กน้อย เบรคโฆษณา

2.1.3 เปิดด้วยการโชว์ของ ในบางครั้งเรื่องราวของผู้ให้สัมภาษณ์มีรายละเอียดอื่นๆที่น่าสนใจ จึงได้นำมาแสดงโชว์ในช่วงเปิดรายการเพื่อสร้างความตื่นตาตื่นใจแก่ผู้ชมทางบ้านให้ติดตามชม เช่น

▼ ตอน เศรษฐกิจกู้ภัย (22 กุมภาพันธ์ 2539)

พิธีกรอยู่นอกสตูดิโอ พร้อมแนะนำชัยเชษฐ์ ศรีจำเริญ พร้อมโชว์อุปกรณ์ดับเพลิงขนาดต่างๆ โดยแสดงการทำงานของอุปกรณ์ขนาดใหญ่บางชิ้น เช่น กระเช้าลอยฟ้า 2 คัน รถเครนห้อยเรือ หรือ การดับเพลิงด้วยหัวฉีดที่ทันสมัย รวมทั้งเจ้าหน้าที่กว่า 20 คนยื่นเข้าแถวอย่างเป็นระเบียบ เป็นต้น

2.1.4 เปิดด้วยการสนทนาเหมือนบทละคอน เป็นการเขียนสคริปต์เปิดด้วยการสร้างเรื่องเป็นบทละคอนเพื่อสร้างความสนุกสนานและโยงเข้าหาเนื้อเรื่องที่ต้องการนำเสนอ เช่น

▼ ตอน ชุมทรัพย์บุชิต...จริงหรือใจัก (18 มกราคม 2539)

สัญญา - ต่อไปนี้คุณดำรงเรียกสัญญาเฉยๆ ไม่ได้แล้ว ต้องเรียก "เสียสัญญา" ที่ผมถืออยู่นี่ทองทั้งนั้น

ดำรง - รัฐมนตรีมาพูดผมก็ไม่เชื่อ โหน..ขอดูในหีบหน่อยมีอะไร

สัญญา - คุณมาสั่งคนรวบอย่างผมได้ไง เอาให้ดูก็ได้ ผมให้ดูนิดเดียวนะ (ค่อยๆ แก้มฝาหีบ เปิดออกมาเป็นขนมทองม้วนทั้งหีบ) ก็ผมบอกว่าทอง...ทองทั้งนั้น

ดำรง - ไร้อัง...นี่กว่าทองคำ ที่แท้ก็ทองม้วน ต้องของผมซิของจริง (หยิบไม้ดีวลายแทงออกมา) นี่...ของแท้ลายแทงที่ทหารญี่ปุ่นมอบให้แม่ชี ต้นเหตุของการตื่นทองครั้งนี้แล้วก็นี่...ธนบัตร 100 รูปี พิมพ์โดยญี่ปุ่น

2.2 การดำเนินเรื่องไปสู่ปัญหา (Development & Rising Action)

หลังจากที่เปิดเรื่องเพื่อเกริ่นว่าจะนำเสนอเรื่องใดแล้ว ต่อจากนั้นเป็นการนำเสนอเนื้อเรื่องเพื่อแสดงถึงพัฒนาการของเหตุการณ์ต่างๆ หรือการพัฒนาไปสู่ปัญหาบางอย่าง สำหรับรายการเจาะใจมีวิธีการในการดำเนินเรื่องเพื่อแสดงถึงพัฒนาการของเรื่องมีวิธีการอยู่ 4 ลักษณะ คือ การดำเนินเรื่องที่ทำให้ความสำคัญต่อตัวบุคคล การดำเนินเรื่องโดยให้ความสำคัญที่เนื้อหา การดำเนินเรื่องตามลำดับของเหตุการณ์ และ การดำเนินเรื่องโดยการตั้งประเด็นสำหรับกลุ่มบุคคล

2.2.1 การดำเนินเรื่องไปสู่ปัญหาโดยลำดับตามเหตุการณ์ของเนื้อเรื่อง ลักษณะของคำถามที่ใช้เพื่อทราบเรื่องราวของผู้ให้สัมภาษณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและผลงานนั้น โดยปกติรายการเจาะใจจะใช้คำถามที่เรียงลำดับตามเวลาที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการปูพื้นให้เห็นลักษณะครอบครัว การเลี้ยงดู การเจริญเติบโตและนิสัยใจคอของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อสะดวกต่อการทำความเข้าใจของผู้ชมที่บ้าน ซึ่งการดำเนินเรื่องในลักษณะนี้ใช้วิธีการที่เหมือนกันทั้งเรื่องของบุคคลที่มีชื่อเสียง และ บุคคลทั่วไปที่มีเรื่องราวที่น่าสนใจ โดยมีลักษณะคำถาม ดังนี้

☛ ตอน สุกัญญา มิเกล (15 กุมภาพันธ์ 2539)

ดารง - สภาพชีวิตตอนเด็กๆอยู่กับใคร

สุกัญญา - อยู่กับยาย...

สัญญา - อยู่กรุงเทพลำบากแล้วทำไมไม่คิดกลับบ้านไปหาตายาย

สุกัญญา - กลัวคนนินทา

ดารง - ไปทำงานที่ญี่ปุ่นได้อย่างไร

สุกัญญา - มีคนมาชวนตอนร้องเพลงอยู่ที่ห้องอาหาร

ดารง - ทำไมตอนนั้นถึงต้องไปกับเขา

สุกัญญา - เพราะไม่มีเงิน เขาชวนไปเป็นนักร้อง

จากคำถามเรื่องชีวิตในวัยเด็กของสุกัญญา มิเกล อย่างสอดคล้องกันเช่นนี้ทำให้สามารถทราบเรื่องราวที่แสนลำบากของสุกัญญา ตั้งแต่วัยเด็กที่ต่างจังหวัดจนมาเผชิญชะตากรรมเพียงลำพังคนเดียวในกรุงเทพ หลังจากนั้นยังถูกหลอกไปขายตัวที่ประเทศญี่ปุ่น ต้องใช้ชีวิตอย่างลำบากแสนเข็ญกว่าจะหนีกลับมาได้นั้น สามารถปูพื้นฐานชีวิตที่ไม่มีใครของสุกัญญาให้ผู้ชม

ทางบ้านเข้าใจได้ ประกอบกับคำถามที่ได้แสดงให้เห็นถึงความคิดอ่านและนิสัยใจคอ ของเธอได้อย่างชัดเจน สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นกา ดำเนินเรื่องที่ทำให้ผู้ชมทางบ้านเข้าใจชีวิตของเธอ เพื่อเป็นพื้นในการรับฟังเรื่องในช่วงต่อไป

2.2.2 การดำเนินเรื่องไปสู่ปัญหาโดยให้ความสำคัญกับเนื้อหา เรื่องที่นำมาเล่าในลักษณะนี้เน้นที่ตัวเนื้อหาของเรื่องเป็นสำคัญ แม้จะเป็นเรื่องราวของบุคคลที่มีความน่าสนใจ การให้รายละเอียดเรื่องชีวิตไม่เน้น ตั้งแต่วัยเด็ก วัยเรียน หรือตอนโต แต่จะมีบ้างเพียงเล็กน้อยและจำเป็นสำหรับนำไปสู่เรื่องผลงานหรือเรื่องที่ต้องการนำเสนอเป็นหลักเท่านั้น "...การปูพื้นประวัติชีวิต ถ้าไม่เจ๋งจริงต้องตัดทิ้ง...การเล่าประวัติของเราอาจจะเริ่มตอนโตเลยก็ได้ ตัดช่วงเด็กทิ้งไป เอาเข้าเรื่องที่ยากถามเลย..." (วีรณา ไชยรักษ์ธรรม, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2541) ในการดำเนินเรื่องแบบนี้มักจะทำให้เห็นถึงพื้นฐานนิสัยของผู้ให้สัมภาษณ์และที่มาของกิจกรรมการตั้งโรงเรียนสอนเด็ก ลักษณะของคำถามเช่นนี้เพื่อต้องการคำตอบเพื่อเล่าถึงเนื้อหาที่มีความสำคัญต่อการนำไปสู่ประเด็นปัญหาหรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจในช่วงต่อไป

▼ ตอน *ครูน้อย* (14 พฤศจิกายน 2539)

สัญญา - เรียนจบครุมาหรือเปล่า

ครูน้อย - ไม่ได้เรียนมา

ดำรง - เดิมเป็นอัมพาต เด็กๆช่วยครูอย่างไร

ครูน้อย - เวลาเด็กมาเก็บมะม่วงเขาก็จะมานวดขาให้เราก็ได้คุยกับเขา สอนหนังสือให้ด้วย

สัญญา - ที่ตั้งโรงเรียนมาเพราะเด็กเหล่านี้หรือ

ครูน้อย - ใช่ค่ะ เพราะเห็นสภาพเด็กแล้วสงสารที่บางคนก็ไม่รู้หนังสือเลย.....

2.2.3 การดำเนินเรื่องไปสู่ปัญหาโดยลำดับตามเหตุการณ์ ลักษณะการตั้งคำถามเพื่อการพัฒนาเรื่องนี้มักจะเป็นคำถามตามลำดับขั้นของการเกิดเหตุการณ์เพื่อสร้างความเข้าใจในการรับฟัง

▼ ตอน *บอลลูกตกที่เขาใหญ่* (19 ธันวาคม 2539)

หลังจากคณะผู้ให้สัมภาษณ์อยู่ในป่าได้ระยะหนึ่งก็ย้งหาทางออกไม่ได้ เพราะไม่ว่าจะเดินอย่างไรก็กลับมาวนอยู่ที่เดิม จนเริ่มมีดีอากาศก็เย็นลงทุกคนก็เริ่มสละสิ่งของที่ติดตัวเพื่อที่จะก่อกองไฟ พอรุ่งเช้าทุกคนก็เริ่มออกเดินทางอีกครั้งเพื่อหาทางออกจากป่าให้ได้

2.2.4 การดำเนินเรื่องไปสู่ปัญหาโดยการตั้งประเด็นคำถามสำหรับกลุ่มบุคคล
 ลักษณะการสัมภาษณ์แบบนี้มักมีผู้ให้สัมภาษณ์เป็นจำนวนมากคือตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ดังนั้นแนว
 ในการถามจึงมักจะตั้งหัวข้อขึ้นมาเพื่อให้ผู้สัมภาษณ์แต่ละท่านตอบ ซึ่งการตอบคำถามเหล่านี้
 สามารถบอกให้ทราบถึงแนวความคิด เรื่องราวของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ ดังนี้

▼ ตอน ผู้ว่าฯน้ำจิ้ม (16 พฤษภาคม 2539)

สัญญา - ทำไมถึงลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯครั้งนี้

เบอร์ 3 - ผมเคยรับราชการกรุงเทพมหานครมาก่อน ที่มาสมัครครั้งนี้เพราะมีเจตนาที่ดี ไม่ใช่มาสมัคร
 เพราะอยากดัง

เบอร์ 14 - ผมสมัครเพราะ ยุทธศาสตร์การรบ ประชาชนคนยากไร้ ไม่มีกิน คนเราเมื่อท้องหิว
 ย่อมปกครองได้ยาก แต่ผู้ที่อื่มีกิน ย่อมปกครองได้ง่าย

สัญญา - สรุปจุดประสงค์คืออะไรครับ

เบอร์ 14 - จุดประสงค์คือ คนจนเดือดร้อน ผมต้องการมาช่วยเหลือคนจนครับ

เบอร์ 25 - สำหรับผม ผมอยากแก้ปัญหาคนให้มีชีวิตที่ดีกว่านี้ คนสมัยนี้ต้องตื่นแต่เช้า ต้อง
 เอาลูกไปฝากปู่ย่าเลี้ยง ส่วนตัวเองต้องขับรถไปนั่งหลับที่ทำงานตอนเช้า ไม่ใช่
 เรื่องจรรยาบรรณแต่มีเรื่องความสามัคคีด้วย เห็นได้ชัดช่วงน้ำท่วมกรุงเทพ ที่คน
 สองฝ่ายทะเลาะกันเรื่องหลายฝ่ายกันน้ำ สภาพสังคมทุกวันนี้เลวร้ายลงเรื่อยๆ

เบอร์ 11 - ของผมสมัครเพราะอยากเป็นผู้ว่าฯแน่นอน เพราะปัจจุบันนักการเมืองฟังไม่ได้แล้ว
 แล้วรถก็ติดแก้ไขปัญหากันไม่ได้ ทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ เช่น เปิดไฟแดงนาน
 เกินไปต้องแก้ที่ตรงนี้

ในการตั้งประเด็นคำถามเช่นนี้เพราะมีจำนวนผู้สัมภาษณ์มาก และ ต้องการจะให้ทราบ
 เรื่องราวของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนอย่างครบถ้วน ดังนั้น การใช้วิธีนี้สามารถดึงคำตอบที่แสดง
 ให้เห็นถึงเรื่องราวและความคิดของผู้สัมภาษณ์แต่ละท่านได้เป็นอย่างดี

หากกรณีผู้สัมภาษณ์เป็นกลุ่มบุคคลที่มีเรื่องราวเหมือนกัน การตั้งประเด็นถามเพื่อให้ผู้
 สัมภาษณ์ช่วยกันตอบในเรื่องนั้นเพื่อเป็นการเล่าเรื่อง

▼ ตอน วีรบุรุษโอลิมปิก (15 สิงหาคม 2539)

สัญญา - ใครช่วยเล่าโปรแกรมซ้อมให้ฟังหน่อย

- วิชัย - 2 อาทิตย์สุดท้ายเป็นช่วงผ่อนคลายเป็นแต่ก่อนหน้านั้น 1 เดือนหนักสุดเรียกว่า สัปดาห์แรก ต้องวิ่ง 400 เมตร 1 เทียว 800 เมตร 1 เทียว 1,000 เมตร 1 เทียว แล้ว ก้อนมา 1,000 800 และ 400 เมตร ต้องวิ่งให้ได้ในเวลาที่กำหนด วิ่งเสร็จก็ไปยก กระจกอบ ชกเร็วแรงๆ
- สมรภ - ต้องชกให้แรง ถ้าวันนี้ไม่พอใจก็นึกหน้าโค้ชพอนทาเนียล อย่าง 1 นาทีต้องชกให้ เร็วตลอดผอนก็ไม่ได้ โค้ชก็จะมอง
- สมรภ - ไม่เหมือนผม พอเหนื่อยนึกถึงไทยรัฐทันที 10 ล้านๆ นึกถึงหน้าโค้ชก็เท่านั้นแหละ
- วิชัย - สมรภถึงกับควบคุมอารมณ์ไม่ได้ เวลาซ้อมมันหนักมาก นักมวยก็จะเครียด แล้วเขา ต้องลดน้ำหนักด้วย ขอบไวววาย ทำเสียงฮึดฮัดๆตลอด

2.3 การเข้าสู่จุดสูงสุดของเรื่อง (Climax)

เป็นการดำเนินเรื่องหลังจากมีปัญหามาโดยหนึ่งเข้ามา ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ต้อง ตัดสินใจทำบางสิ่ง สำหรับรายการเจาะใจที่เป็นรายการสัมภาษณ์ การเข้าสู่จุดสูงสุดของเนื้อ เรื่องนั้นคือเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางสิ่งในชีวิต ทั้งด้านการดำเนินชีวิตและ ด้าน ความคิด สามารถแบ่งการเข้าสู่จุดสูงสุดนี้ได้ 3 วิธี

2.3.1 การเข้าสู่จุดสูงสุดด้วยการตัดสินใจทำบางสิ่งของผู้ให้สัมภาษณ์ วิธีนี้จะมีการ ดำเนินเรื่องเพื่อให้เห็นพื้นฐานประวัติชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์ นำไปสู่การพัฒนาเรื่องให้เข้มข้นขึ้น เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ต้องตัดสินใจเลือกทำบางอย่าง เช่น ตอนศรธรรม เทพพิทักษ์ (12 ธันวาคม 2539) ตลอดเวลาที่มีการสัมภาษณ์ คำถามจะดึงเอาทัศนคติที่ไม่ดีในฐานะที่เป็นลูกดารามา แสดงให้ผู้ชมทางบ้านได้รับทราบ วันหนึ่งเขาต้องเข้าสู่วงการบันเทิงวงการที่เขาไม่ชอบด้วยความ จำเป็น

- สัญญา - ตั้งแต่ทำงานมา เหนื่อยที่สุดตอนไหน
- ศรธรรม - เหนื่อยเป็นบางช่วง บางช่วงถ่ายละครคอนดิทชันหลายเรื่องเสร็จจากที่หนึ่งต้องวิ่งรอก ไปอีกที่ บางครั้งไปถึง 3 ที่ กว่าจะได้นอนก็ตี 3 ตี 4 เข้า นอนได้ไม่กี่ชั่วโมงก็ต้องตื่น
- สัญญา - เหนื่อยเพราะทำงานมากเธอ
- ศรธรรม - ผมทำงานหนักเพื่อให้ครอบครัวสบาย ผมเป็นผู้ชายแข็งแรง มีกำลังเยอะ ควรเหนื่อย ผมยอมเหนื่อยเพื่อพ่อแม่

- ดำรง - อะไรที่ทำให้รู้สึกว่ายากเหนื่อย
- ศรธรรม - ผมเคยจนขาดเพราะเครียด เหนื่อย งานหนักมากกับการที่เป็นดารานักแสดง ผมเป็นเด็กผู้ชายอยากมีอิสระ อยากเที่ยว แต่ต้องทำงานดึกดื่น บางครั้งมันเสี่ยง ผมเหนื่อยมากจนทนไม่ไหว ผมเดินเข้าบ้านไปยืนหน้าห้องพ่อกับแม่ จะเคาะประตูบอกพ่อกับแม่ว่า ผมอยากเลิกเป็นนักแสดงพ่อกับแม่จะรับได้ไหม เวลานั้นเป็นเวลาตี 4 ตอนนั้นแอร์ที่อยู่ในห้องมันลอดประตูมาถูกเท้าผม จุดนี้ทำให้ผมคิดได้ว่าตอนนี้พ่อกับแม่ผมกำลังนอนหลับได้ผ้าห่มในห้องแอร์อย่างมีความสุข ก็เพราะผมทำงานแบบนี้ ถ้าผมต้องเลิกแล้วพ่อกับแม่ผมจะได้อยู่สบายแบบนี้ไหม

2.3.2 การเข้าสู่จุดสำคัญด้วยการค้นพบความจริงของเหตุการณ์ โดยวิธีนี้จะใช้การดำเนินเรื่องไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ตอนชุมทรัพย์บุชชิตโด...จริงหรือใจ (18 มกราคม 2539) การสัมภาษณ์ครั้งนี้ได้มีการเล่าเรื่องที่แสดงถึงมีแม่ชีท่านหนึ่งได้รับไม้แผ่นเล็กๆ เขียนเป็นภาษาญี่ปุ่นโบราณจากชาวญี่ปุ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง จากเหตุการณ์แวดล้อมทั้งหมดทำให้แม่ชีและคนใกล้ชิดคิดว่าแผ่นไม้เนื้อนี้คือลายแทงสมบัติ ดันตอแห่งความฮือฮาของคนทั่วไป จนถึงขนาดได้ทำการขุดเจาะหาสมบัติกัน เพียงเพราะไม้แผ่นเล็กๆแผ่นเดียว เมื่อเรื่องดำเนินมาถึงตรงนี้รายการเจาะใจได้เชิญผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นโบราณ มียาโมโตะ ฟูมิฮิโกะ มาเป็นผู้ไขปริศนาในครั้งนี้

- สัญญา - แผ่นไม้แบบนี้เรียกว่าอะไร
- ฟูมิฮิโกะ - แผ่นนี้เรียกว่าโซโตบะ เป็นไม้สลักของประเทศญี่ปุ่นไว้ใช้เมื่อมีคนเสียชีวิตก็เขียนชื่อและปักหน้าหลุมศพ

เมื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญมาอ่านแล้วพบว่าตัวหนังสือมันไม่ใช่ลายแทงสมบัติ แต่เป็นแผ่นไม้สำหรับบูชาบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว จุดนี้นับว่าเป็นค้นพบความจริงของเหตุการณ์และสามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและเปลี่ยนมุมมองความเข้าใจผิดของผู้ที่แห่ไปขุดทองได้เป็นจำนวนมาก

2.3.3 การเข้าสู่จุดสูงสุดด้วยการนำอุปกรณมาแสดง ในกรณีที่เรื่องราวของผู้ให้สัมภาษณ์มีรายละเอียดบางอย่างที่ประกอบในการเล่าเรื่อง ผู้ควบคุมรายการจะสร้างความน่าสนใจและสร้างสีสัน ด้วยการนำอุปกรณ์มาแสดงประสิทธิภาพ เช่น ตอนเศรษฐีกู้ภัย (22

กฎหมาย 2539) ที่ก่อตั้งมูลนิธิบรรเทาสาธารณภัยขึ้นเอง และมีอุปกรณ์ในการดับเพลิงและช่วยเหลือชุมชนเป็นจำนวนมาก อุปกรณ์ทุกชิ้นล้วนมีประสิทธิภาพ และมีราคาแพง ดังนั้น ในการดำเนินเรื่องจึงได้เล่ารายละเอียดของการตัดสินใจมาสู่การก่อตั้งมูลนิธิดังกล่าว พร้อมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ ล้วนมีคุณภาพเพียงใด

ดำรง - อุปกรณ์ชิ้นนี้ราคาเท่าไร

ชัยเชษฐ - 4 ล้านบาทครับ

สัญญา - มันทำอะไรได้บ้างครับ

ชัยเชษฐ - ใส่สะพานติดตัวได้ในกรณีที่ทางแคบและไกล....

ดำรง - ผมว่าเราไปชมรายละเอียดต่างๆ ที่มากกว่านี้ที่สตูดิโอด้านหน้าดีกว่า

*** ด้านนอกสตูดิโอ มีอุปกรณ์ต่างๆ อยู่เป็นจำนวนมาก ***

ดำรง - มูลค่าของอุปกรณ์ทั้งหมดราคาเท่าไรครับ

ชัยเชษฐ - ประมาณ 34 ล้านบาท ครับ

สัญญา - รถคันนี้ทำอะไรได้บ้าง

ชัยเชษฐ - สามารถยกสูงขึ้นไปรับที่อยู่ติดสูงได้ 17 ชั้น มีการบังคับฉีดน้ำได้ทั้งแบบแคบ และกว้างให้กระจายเป็นฝอยๆ ก็ได้

*** โชว์อุปกรณ์แต่ละชิ้น ***

2.4 การคลี่คลายปัญหา (Ending)

เมื่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นรุนแรงถึงขั้นสูงสุดของเรื่องได้รับการแก้ไขปัญหาแล้ว โดยคำถามที่บ่งบอกถึงการคลี่คลายคือ คำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง หรือการนำเหตุการณ์ใหม่เข้ามา รวมทั้งนำเสนอโดยการนำบุคคลอื่นเข้ามาช่วยเสริม สิ่งเหล่านี้ นำเข้ามาเพื่อให้เกิดเหตุการณ์ใหม่ที่คลี่คลายไปในทางที่ดี สำหรับการคลี่คลายปัญหาของรายการสัมภาษณ์วิธีที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของเรื่องราวถึง 4 วิธีด้วยกัน ดังนี้

2.4.1 การคลี่คลายโดยการเข้าสู่เหตุการณ์ใหม่ หลังจากที่แก้ปัญหาเหตุการณ์ที่มีความรุนแรงถึงขั้นสูงสุดมักใช้วิธีการที่มีกิจกรรมหรือเหตุการณ์อื่นเข้ามาเพื่อแสดงถึงความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ยกตัวอย่างกรณี สุกัญญา มิเกล หลังจากที่ต้องพบกับมรสุมชีวิต แต่

ณ วันนี้เป็นวันที่เธอมีความสุข ได้มีคนที่มีมองเธอในแบบที่เธอเป็น ไม่มองเธอเพียงแค่เปลือกนอก โดยการเชิญคู่รักของเธอมาพูดคุย

☞ ตอน *สุกัญญา มิเกล* (15 กุมภาพันธ์ 2539)

ดำรง - การที่จะสรุปว่าคนที่ถ่ายนู้ดเป็นคนไม่ดีแบบนั้น แบบนี้ คงไม่ถูกนัก แต่สำหรับวันนี้ มีคนคนหนึ่งที่มีมองผู้หญิงคนนี้อย่างเข้าใจ นั่นคือ คุณวรวิทย์ ว่องชู คนรักของคุณสุกัญญา มิเกล

สัญญา - ความรักของคุณที่มีต่อเขาเริ่มได้อย่างไร

สุกัญญา - เริ่มคบกันแบบเพื่อนก่อน

วรวิทย์ - เพื่อนแนะนำให้รู้จัก ตอนแรกรู้จักกันก็ธรรมดา ก็ว่าผู้หญิงคนนี้เป็นคนเปิดเผยดี.....

2.4.2 การคลี่คลายปัญหาโดยการถามเรื่องอนาคต ด้วยคำถามในลักษณะนี้เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ทราบทัศนคติว่าผู้ให้สัมภาษณ์ได้วางแผนที่จะทำอะไรต่อไปในอนาคต นับว่าเป็นการเล่าเรื่องที่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลงและคลี่คลายปัญหาตอนจบได้อย่างดี

☞ ตอน *ศิกรัก ศีกรบ* (28 มีนาคม 2539)

สัญญา - เจอพ่อแล้วคิดที่ยกครอบครัวมาอยู่กับพ่อหรือเปล่า

น้องอัน - ไม่เพราะตัวเองเกิดและโตที่นั่น มีชีวิตอยู่ที่นั่น และอีกอย่างพ่อก็มีครอบครัวแล้ว แม่ก็มีครอบครัวอยู่ที่นั่นเหมือนกัน

สัญญา - ถามพ่อบ้างดีกว่า เผื่อแกอยากสร้างอาณานิคมของตัวเอง

พ่อ - คิดอยู่เหมือนกันว่าจะชวนมาอยู่ที่เมืองไทยด้วย แต่ก็ไม่ว่าเราจะยอมมากันหรือเปล่า

2.4.3 การคลี่คลายโดยการสัมภาษณ์บุคคลแวดล้อมถึงผู้สัมภาษณ์ ในลักษณะนี้มักใช้วิธีการถามบุคคลที่ใกล้ชิดเพื่อทราบทัศนคติต่อตัวผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งสามารถใช้สรุปความเป็นตัวตนของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย

ตอน *ครูบัญชา สุพรรณโรจน์ หรือ ครูนักทุ้ม* (26 กันยายน 2539) หลังจากที่ได้มีการเล่าเรื่องถึงความเข้มงวดและการลงโทษที่รุนแรงของครูบัญชาจนถึงขั้นโกนหัวเด็กแล้วนั้น หลังจากนั้นเด็กนักเรียนเหล่านั้นรู้สึกอย่างไรกับครู

ตำรวจ - เด็กๆคิดยังไงกับครู

เด็ก 1 - ถึงครูจะดูแลแต่ครูทำไปเพราะรักพวกเรา พวกหนูเลยไม่โกรธครู

เด็ก 2 - ครูทำโทษเฉพาะคนที่ทำผิด บางทีครูทำโทษผมก็โกรธแต่คิดอีกทีก็คิดว่าเราทำผิด

จากคำตอบที่ได้จากทัศนคติของเด็กเช่นนี้นับว่าเป็นการคลี่คลายปัญหาที่รุนแรงได้ ไม่มีเด็กคนไหนที่โกรธครูอย่างจริงจัง และเด็กพร้อมที่จะรับการสั่งสอนจากครูต่อไป

"...เงาะใจต้องมีการลำดับเรื่องราว ขั้นตอนการคุย เป็นการรักษาประเด็น อย่างน้อยสุดอะไรอยู่ข้างหน้าต้องเดินไปตามนั้น..." (สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2541)

หากไม่มีการวางแผนเรื่องหรือหลักในการเล่าเรื่องแล้วเนื้อเรื่องนั้นจะเริ่มเล่าที่ไหน อาจมีการเล่าย้อนไปมา จนบางครั้งหาจุดจบเรื่องไม่ได้ในที่สุดผู้ชมทางบ้านก็ไม่สามารถทราบได้ว่าเรื่องนั้นต้องการสื่อความหมายใด ดังนั้น การเขียนบทสำหรับรายการเงาะใจจึงมีความสำคัญที่จะทำให้การเล่าเรื่องสมบูรณ์ ไปถึงจุดหมายได้ตามที่ตั้งใจ โดยในการทำงานนั้นทีมงานต้องเอาข้อมูลให้พิธีกรศึกษาก่อน เมื่อพิธีกรเห็นสคริปต์ก็จะทราบแนวทางในการถามว่าทีมงานเลือกนำเสนอประเด็นใด บางครั้งในสคริปต์จะมีการวงเล็บคำตอบสั้นๆไว้เพื่อให้พิธีกรทราบแนว คำตอบ หากผู้ให้สัมภาษณ์ตอบไม่ตรงกับที่อยู่ในวงเล็บ พิธีกรจะได้ทราบและถามคำถามนั้นใหม่อีกครั้งเพื่อให้คำตอบที่ได้นั้นเชื่อมสู่คำถามต่อไปตามที่ได้มีผู้เขียนบทได้วางแนวทางไว้

การเขียนสคริปต์ของผู้เขียนบทรายการเงาะใจจะใช้การนำเสนอเหมือนละครตอนเรื่องหนึ่งที่ต้องมีการปูพื้นเรื่องปูตัวละครก่อน แล้วจึงเข้าสู่จุดที่ทำให้เกิดปัญหา และจุดไคลแมกซ์หรือจุดสูงสุดของเรื่อง ในการทำเช่นนี้เพื่อให้การเล่าเรื่องดำเนินไปอย่างน่าสนใจ หากไม่มีแนวทางในการนำเสนอการเล่าเรื่องอาจไม่น่าสนใจเพราะเรื่องย้อนไปย้อนมา หรืออาจไม่น่าติดตามเพราะทราบจุดจบของเรื่องแล้ว

"...เงาะใจมีทั้งหมด 5 เบรก เดิม เบรกแรกเปิดรายการ เบรก 2 ไม่ค่อยมีอะไรเพราะมันปูพื้น จะไปสนุกมาก เบรก 3 - 4 เบรก 5 คลี่คลาย มันจะเป็นแบบนี้แต่ตอนนี้ไม่ใช่ เพราะการแข่งขันสูงต้องทำยังไงให้ทุกเบรกมีความน่าสนใจ มีไฮไลท์ทุกตอน มี จุดไคลแมกซ์ ทุกตอน..." (วีรณา โอฟารักษ์ธรรม, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2541) จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 รายการเงาะใจมีปัญหาในเรื่องของเรตติ้ง และการขายโฆษณา ทีมงานจึงได้มีการประชุมกับฝ่ายบริหารถึงปัญหาดังกล่าว ทำให้ทีมงานต้องปรับเปลี่ยนการทำงาน โดยทีมงานได้

ตัดเนื้อหาส่วนที่เป็นการปูพื้นเรื่อง คือเรื่องเกี่ยวกับประวัติของบุคคลจะถูกตัดทิ้ง แต่จะเข้าที่ประเด็นหรือเรื่องที่ต้องการนำเสนอเลย แต่สำหรับบางตอนผู้วิจัยก็พบว่ามีการเล่าเรื่องประวัติชีวิตเช่นกัน ทว่าเป็นการเล่าประวัติแบบก้าวกระโดด คือ เริ่มที่ตอนเด็ก เล่าต่อด้วยช่วงใกล้ศึกษาจบเข้าสู่วัยทำงาน เป็นต้น การนำเสนอเช่นนี้เพราะต้องการหยิบเฉพาะเนื้อหาที่น่าสนใจจริงๆ และ เนื้อหานั้นต้องสามารถให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ชมที่บ้าน

สำหรับกระแสข่าวที่อยู่ในความสนใจของผู้ชมที่บ้าน รายการเจาะใจจะตั้งคำถามถึงสาเหตุที่เป็นข่าวที่เกิดขึ้น ช่วงต่อไปจึงแตกประเด็นเนื้อหาเหล่านั้นอีกที ในการนำเสนอเช่นนี้เป็นเพราะต้องการให้ผู้ชมที่บ้านได้ติดตามชมตั้งแต่เริ่มรายการ

จากกรณีวิเคราะห์สคริปต์หรือการวางแผนคำถามของรายการเจาะใจ ผู้วิจัยพบว่าการเล่าเรื่องของรายการเจาะใจไม่มีรูปแบบการนำเสนอที่ชัดเจน แม้จะเป็นการเล่าเรื่องบุคคลที่มีผลงานดีเด่น 2 ท่าน หรือ เรื่องของกระแสข่าวที่เกิดขึ้นในหนังสือพิมพ์ 2 เรื่อง แต่วิธีการเล่าเรื่องก็แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลของเนื้อเรื่องและการสร้างสรรค์ของผู้เขียนบท และความสนใจของสังคมในขณะ ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้วิธีการวางแผนคำถามมีความแตกต่างกัน มีความหลากหลายในการนำเสนอ แต่สิ่งหนึ่งที่ต้องมีอยู่เสมอ นั่นก็คือ รูปแบบคำถามต้องมีลักษณะเหมือนการเขียนบทละคร เพื่อให้การเล่าเรื่องในรายการสัมภาษณ์มีความน่าสนใจสร้างการติดตามจากผู้ชมที่บ้านให้ได้มากที่สุด

การนำเสนอรายการสัมภาษณ์

การผลิตรายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์นั้น มิใช่มีเพียงพิธีกรเป็นผู้ซักถาม และมีแขก รับเชิญ หรือผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ตอบคำถามในสิ่งที่ผู้ชมที่บ้านต้องการทราบ หรือตอบตามวัตถุประสงค์รายการ ภายในบรรยากาศของฉากที่มีโต๊ะ เก้าอี้ แสง สี ตามที่ได้มีการเตรียมไว้เท่านั้น

ทว่ารายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ต้องมีขบวนการสร้างสรรค์ในการนำเสนอ โดยต้องผ่านขั้นตอนการผลิตเพื่อการถ่ายทอดโทรทัศน์เพื่อสื่อสารข้อมูลต่างๆถึงผู้ชมที่บ้าน แม้ว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง อาจกินเวลาภายใน 1-2 ชั่วโมง 3-4 วัน 10-20 ปี จนถึงการข้ามรุ่นระหว่างรุ่นปู่ถึงรุ่นหลานก็ดี แต่เมื่อนำสิ่งเหล่านี้มาถ่ายทอดด้วยกระบวนการประกอบสร้าง เพื่อเล่าเรื่องแบบเผชิญหน้าระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ ให้ได้ตามวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่

กำหนด 1 - 1:30 ชั่วโมง ดังนั้นการนำเสนอการถ่ายทอดรายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ผู้วิจัยพบว่า มีรูปแบบการนำเสนอรายการสัมภาษณ์ และการเข้ารหัสเพื่อสื่อความหมายที่ต้องศึกษา ดังนี้

1. รูปแบบการนำเสนอ

- 1.1 ผู้สัมภาษณ์ หรือ พิธีกร
- 1.2 ผู้ให้สัมภาษณ์ หรือ แขกรับเชิญ

2. การเข้ารหัสเพื่อสื่อความหมาย

- 2.1 วิธีการพูด และ การแสดงท่าทางประกอบ
- 2.2 บรรยากาศในรายการ - ฉาก แสง และ เสียง
- 2.3 ลักษณะภาพ
- 2.4 การติดต่อ
- 2.5 การจัดลำดับเนื้อเรื่อง

1. รูปแบบการนำเสนอ

1.1 ผู้สัมภาษณ์ หรือ พิธีกร

พิธีกรรายการสัมภาษณ์นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะกำหนดให้เรื่องบนเวที เป็นไปในทางใด เพราะเมื่ออยู่บนเวทีสัมภาษณ์แล้ว พิธีกรไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงหน้าที่เดียว แต่ได้ทำหน้าที่ถึง 3 หน้าที่ด้วยกัน คือ ผู้ดำเนินรายการ ผู้ฟัง และผู้เล่า ดังนี้

1) ในฐานะผู้ดำเนินรายการเจาะใจหรือผู้สัมภาษณ์ พิธีกรทั้ง 2 ท่านนี้สามารถพาเรื่องไปสู่จุดหมายที่ต้องการได้อย่างลงตัว แม้การเป็นพิธีกรที่ทำงานบนเวที สามารถที่จะกำหนดให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการได้ แม้บางครั้งผู้ให้สัมภาษณ์ตอบไม่ตรงคำถาม ตอบมากเกินไป หรือ น้อยเกินไป พิธีกรต้องคอยแก้ไขเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งจากการตั้งคำถาม การตอบคำถาม แม้บางครั้งการถ่ายทำจะเป็นการบันทึกเทป สามารถหยุดการถ่ายทำได้ก็ตาม ทว่าหากการถ่ายทำรายการสัมภาษณ์ที่ต้องหยุดการถ่ายบ่อยๆ ย่อมทำให้รายการสัมภาษณ์นั้นให้อารมณ์ที่ไม่ต่อเนื่อง แม้จะมีการติดต่อช่วยก็ตาม หรือในกรณีที่มีการถ่ายทอดสดพิธีกรยังต้องมีความสามารถที่จะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและรับมือกับเรื่องต่างๆ อย่างเต็มที่ จากการศึกษาผู้ดำเนิน

รายการ พบว่าในฐานะของผู้สัมภาษณ์ในรายการเจาะใจ ทั้ง 2 มีคุณลักษณะของการทำหน้าที่ ดังนี้

1.1) บุคลิกลักษณะ

ผู้ดำเนินรายการทั้ง 2 ท่าน คือ ดำรง พุฒตาล และ สัญญา คุณากร เป็นผู้ดำเนินรายการที่มีบุคลิกลักษณะที่ดี มีความสุภาพ การแสดงออกถูกกาลเทศะ และ มีความเป็นกันเองกับผู้ให้สัมภาษณ์เพราะส่วนใหญ่เป็นบุคคลทั่วไป บางคนก็มาจากต่างจังหวัด บางคนอายุน้อย บางคนก็อายุมาก แต่ก็สามารถสร้างความรู้สึกสบายใจ ให้กับผู้ร่วมรายการได้อย่างไม่เคอะเขิน โดยแยกบุคลิกเฉพาะของผู้ดำเนินรายการทั้ง 2 ท่านได้ ดังนี้

ดำรง พุฒตาล ในฐานะที่ทำงานด้านพิธีกรนี้มาตลอดเวลา เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ได้พบเห็นสิ่งต่างๆมากมาย มีบุคลิกของผู้มีความรู้ เป็นผู้ใหญ่ มีความน่าเชื่อถือ สามารถแสดงทัศนะความคิดเห็นในประเด็นต่างๆได้อย่างน่าสนใจ มีการสอดแทรกสาระที่เป็นประโยชน์ได้อย่างลงตัว

สัญญา คุณากร จบการศึกษาทางด้านสถาปัตยกรรม เคยทำงานด้านละคร และเคยทำงานร่วมกับกลุ่มซูโม่ล่าอางมาก่อน ทำให้มีบุคลิกร่าเริง สนุกสนาน ไบหน้ายิ้มแย้ม ด้วยลักษณะที่ประกอบกันนี้ล้วนสร้างเสน่ห์ให้เป็นอันมาก และ มีผลช่วยในการซักถามที่จะให้ได้ข้อมูลอย่างละเอียด ในการทำงานช่วงแรกแม้จะยังไม่ค่อยคล่อง แต่เมื่อได้ทำงานคู่กับพิธีกรมืออาชีพ เช่น ดำรง พุฒตาล ช่วยทำให้ฝีมือในการสัมภาษณ์ของคุณสัญญาพัฒนาขึ้น ประกอบกับการเป็นคนรุ่นใหม่ บุคลิกดี คล่องแคล่ว จึงทำให้การทำหน้าที่พิธีกรประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

"...ความเจนจัดและความลุ่มลึกของดำรงถูกเติมเต็มด้วยความสนุกสนานของสัญญา ซึ่งทำให้ทั้งสองเป็นพิธีกรคู่ที่ถูกกล่าวขวัญอย่างมาก..." (วีคเอนด์, 2538 : 39) นั่นเพราะบุคลิกและความสามารถของพิธีกร 2 ท่าน ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านวัยวุฒิ ทัศนคติ มุมมองในการคิด การใช้ชีวิต แต่ทั้งสองสามารถใช้ความต่างกันมาสอดประสานให้ทุกอย่างดำเนินไปได้ อย่างกลมกลืน สามารถทดแทนและเติมเต็มในส่วนที่อีกคนหนึ่งขาดไปได้ หากเป็นเรื่องของดารานักแสดง ผู้สัมภาษณ์หลัก คือ สัญญา คุณากร ในขณะที่ ดำรง พุฒตาล สัมภาษณ์เรื่องเกี่ยวกับการเมืองได้ดีกว่าคุณสัญญา แม้จะมีการกล่าวว่าการที่ ดำรง พุฒตาล ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ทำให้บทบาทในการซักถามเรื่องเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว หรือเรื่องความสนุก

สนานของดาราคงต้องลดน้อยลง "...ถ้าทำเรื่องดาร่า หรือ ตลกเพื่อสนุกสนานเฮฮา ผมคิดว่าถ้าไม่มีผมอยู่จะสนุกกว่า เพราะถ้ามีผมอยู่น้องๆก็เกรงใจ แต่ถ้าคู่อยู่ก็จะแหวะอะไรได้สนุกกว่า ผมอาจไม่มีบทบาทอะไรเลย..." (ดาร่า พุฒตาล, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2541)

หรือในกรณีที่เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเมืองสัญญา คุณากร จะไม่ถนัดในเรื่องเช่นนี้ "...จะมีบางประเด็นที่ไม่ถนัด ไม่คุ้นเคย เช่น ไม่ถนัดเรื่องการเมือง..." (สัญญา คุณากร, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2541) คุณดาร่าก็สามารถช่วยได้ดีในเรื่องเช่นนี้ ด้วยวิวุฒิประสบการณ์ และการเป็นสมาชิกวุฒิสภาจึงทำให้รู้เรื่องการเมืองได้เป็นอย่างดี

ด้วยคุณสมบัติ และ บุคลิกลักษณะของผู้ดำเนินรายการทั้งสอง จึงสามารถทดแทน และ เติมเต็มในบางส่วน บางเรื่องได้อย่างเหมาะสม จึงทำให้รายการเจาะใจสามารถถ่ายทอดเรื่องราวจากการสัมภาษณ์ของผู้สัมภาษณ์ทั้ง 2 ท่านได้เป็นอย่างดี

1.2) พุดจาชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธี

จากการศึกษาพบว่าผู้ดำเนินรายการทั้ง 2 ท่าน เป็นผู้ที่มีการใช้ภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม และเข้าใจง่าย นั่นเพราะการสั่งสมประสบการณ์อันยาวนาน และ การเป็นผู้ก่อตั้งมูลนิธิดาร่า พุฒตาล ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อคนไทยใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง ดังนั้นคุณดาร่าจึงมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้คุณสัญญาเกิดการเรียนรู้ไปด้วยในตัว ทำให้คุณสัญญาเป็นพิธีกรอีกท่านหนึ่งที่มีการใช้ภาษาไทย และออกเสียงพุดจาชัดเจนชัดคำได้อย่างเหมาะสม

ครั้งหนึ่งคุณดาร่าเคยตัดสินใจเลิกทำรายการเจาะใจ แต่ในที่สุดก็กลับมาทำอีกครั้งหนึ่งในนามของมูลนิธิดาร่า พุฒตาล ด้วยความหวังว่าจะเป็นตัวแทนของผู้ใช้ภาษาที่ดีและถูกต้อง ในการเผยแพร่ต่อประชาชนต่อไป ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ "...ผมทำมูลนิธิดาร่า พุฒตาล เพราะเราอยากให้คนไทยพูดภาษาไทยให้ถูก...ผมจึงอยากเชิญชวนมาช่วยกันดูแลภาษาไทย ผมว่าพุดอะไร ไม่สำคัญเท่าพุดอย่างไร..." (ดาร่า พุฒตาล, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2541) ดังนั้นในการทำงานของพิธีกรทั้งสองจึงพยายามที่จะใช้ภาษาให้ถูกต้องเพื่อให้ผู้ชมทางบ้านได้เรียนรู้และรับรู้สิ่งที่ดีและถูกต้อง เช่น เด็กที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการกล่าวว่า ชอบไนต์ เฌอญ้ม คุณดาร่า

จะรีบแก้ไขทันทีว่า “คุณโน้ต เชิญยิ้ม อายุมากกว่าหนู หนูต้องเรียกเขาว่าคุณอาหรือคุณลุงจึงจะถูกต้องนะครับ” แล้วเด็กคนนั้นก็กล่าวใหม่ว่า “ขอบคุณลุงโน้ต เชิญยิ้ม” เป็นต้น

1.3) การควบคุมรายการให้เดินไปตามเป้าหมาย

ในการดำเนินรายการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ทั้ง 2 ต้องคอยควบคุมผู้ร่วมรายการให้พูดตามประเด็นที่ตั้งไว้ เพราะในบางครั้งผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านชอบพูดออกนอกเรื่อง และพูดววน ซึ่งในการทำงานบางครั้งก็สามารุใช้การติดต่อช่วย หากเป็นเช่นนี้บ่อยๆพิธีกรไม่สามารถดึงผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องในประเด็นได้ ย่อมทำให้การทำงานเป็นไปด้วยความลำบาก โดยเฉพาะหากเป็นการถ่ายทอดสดแล้ว พิธีกรต้องสามารถควบคุมประเด็นให้ได้ บางครั้ง ผู้สัมภาษณ์ต้องใช้คำพูดที่แรงเป็นการตบตเพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ได้ตอบให้ตรงคำถามด้วย เช่น “...เอาละครับคุณเราไม่ได้ถ่ายทอดสดถึงเข้านะครับ...” (สัญญา คุณากร, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์, 2541) ในการใช้คำพูดแรงๆเช่นนี้แม้จะเป็นคำพูดที่ค่อนข้างแรงแต่ทว่าน้ำเสียงและหน้าตาที่ยิ้มแย้มของพิธีกรก็ช่วยลดความรุนแรงลงไปได้ แต่สำหรับดำรง พุฒตาล ในฐานะที่เป็นพิธีกรอาวุโส สามารถที่จะตบตได้ในทันทีโดยไม่ฟังต่อเลย เช่น ตอน ผู้ว่าฯน้ำจิ้ม “...คุณชูศักดิ์ครับ คงต้องขอให้พอนะครับ คุณบุญญสิทธิ์เชิญครับ...”

ในทางตรงข้ามผู้ให้สัมภาษณ์เกิดอาการเกร็ง ตกประหม่า ไม่สามารถพูดคุยได้อย่างเต็มที่ ผู้สัมภาษณ์ทั้งสองท่านนี้ก็พยายามช่วยคุย สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง รวมทั้งการดูแลอารมณ์ของการเล่าเรื่องในรายการสัมภาษณ์ พิธีกรย่อมต้องควบคุมอารมณ์ของรายการให้สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสมด้วย สำหรับรายการเจาะใจเป็นรายการสัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาที่หลากหลาย อารมณ์ของเนื้อเรื่องย่อมแตกต่างกันด้วย ทั้ง ตลก เศร้า เกรียดแต่แฝงสาระ เป็นต้น ซึ่งอารมณ์ที่เกิดขึ้นนี้ถือว่เป็นความบันเทิงที่ผู้ชมทางบ้านจะได้รับทั้งที่มงานและพิธีกรย่อมต้องการนำเสนอสิ่งเหล่านี้ให้กับผู้ชมทางบ้านด้วยเช่นกัน อารมณ์ที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากเนื้อเรื่องโดยพิธีกรไม่มีส่วนปรุงแต่ง เช่น อารมณ์สนุก หากเนื้อหามีความสนุกพิธีกรก็จะมีอารมณ์คล้อยตามโดยไม่พยายามแต่งเรื่องให้สนุกมากขึ้น และโดยเฉพาะอารมณ์เศร้า หากผู้ให้สัมภาษณ์ร้องไห้ในขณะที่เล่าเรื่องนั้นก็เป็เพราะเนื้อหาได้นำไปสู่เหตุการณ์ที่เศร้า หรือ เรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีอารมณ์เศร้าในขณะที่เล่า อาจร้องไห้ออกมาจนทำให้บางครั้งไม่สามารถเล่าต่อได้ ผู้สัมภาษณ์ต้องมีความสามารถที่จะแก้ปัญหาเฉพาะให้ได้ แม้จะมีบางรายการพอใจกับการแสดงอาการร้องไห้ของผู้ให้สัมภาษณ์ และ ปล่อยให้ร้องต่อไป แต่

สำหรับผู้สัมภาษณ์ทั้ง 2 ท่านนี้มีความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีวิธีดำเนินรายการที่ต่างไป "...โดยส่วนตัวผมไม่ชอบให้แขกมาร้องให้...ผมก็ได้แต่ประคับประคองไม่ให้แสดงความรู้สึกออกมา ผมไม่รู้สึกว่าคนที่ผู้มาออกรายการแล้วร้องให้ แสดงว่ารายการประสบความสำเร็จ..." (ดำรง พุฒตาล, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2541) ดังนั้นการประคับประคองรายการของผู้สัมภาษณ์ รายการเจาะใจจึงหมายถึงการดูแลอารมณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ในระดับหนึ่ง เพื่อให้สามารถเล่าเรื่องต่อไปได้จนจบเท่านั้น เพราะผู้สัมภาษณ์ทั้งสองต้องการเสนอคุณค่าทางเรื่องราวมากกว่าที่จะมุ่งด้านอารมณ์ ด้วยความคิดที่ว่าหากผู้ชมรับฟังเรื่องได้อย่างเข้าใจแล้วย่อมสามารถที่จะมีความคิด ความรู้สึก อารมณ์ร่วมไปได้ด้วยตัวเอง "...น้อยคนที่เราจะพยายามให้ร้องไห้ในรายการ เพราะไม่ใช่เป้าหมายของรายการและตัวพิธีกร นอกจากเรื่องที่เขาเล่ามันไปของมันเอง แต่รับรองคนเป็นพิธีกรรู้ว่าถามอย่างไรจะทำให้เขาร้องให้ ผมก็รู้ ใครก็รู้..." (สัญญา คุณากร, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2541)

แม้ผู้สัมภาษณ์ทั้งสองจะทราบดีว่ารายการสัมภาษณ์จะเน้นเรื่องอารมณ์ในการนำเสนอด้วย แต่ผู้สัมภาษณ์ก็ได้ทำให้อารมณ์ของรายการเสียไปหมด แต่อารมณ์ที่นำเสนอเป็นอารมณ์ในระดับกลางเท่านั้น มิใช่อารมณ์ที่สุดขีด แม้ว่าในบางครั้งบางเรื่องที่มีงานจะอยากให้มีอารมณ์ที่สุดขีดบางก็ตาม "...บางครั้งก็เป็นทีที่พิธีกรมากกว่า เพราะใจคนทำก็อยากให้เรื่องเดินต่อไป บางครั้งเราก็อยากให้ร้องเหมือนกัน..." (สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2541) ด้วยเหตุนี้จึงแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าพิธีกรมีส่วนอย่างมากในการกำหนดทิศทางของรายการสัมภาษณ์

1.4) มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่จะสัมภาษณ์

การทำรายการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ต้องทราบข้อมูลก่อนเพื่อทราบลักษณะแนวทางของเรื่องว่าเป็นเช่นไร และทราบพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย เมื่อพิธีกรเห็นคำถามผู้สัมภาษณ์จะทราบว่าสิ่งที่รายการต้องการคืออะไร แต่สำหรับบางกรณีเมื่อผู้สัมภาษณ์ทราบเรื่องหนึ่งที่สนุกแล้วเมื่อไปฟังเรื่องนั้นบนเวทีอีกครั้งอาจทำให้อารมณ์ที่ได้รับอาจไม่เหมือนกับที่ได้ฟังในครั้งแรก "...คุณดำรงเลยเสนอว่าบางเรื่องเราต้องไม่รู้ข้อมูล แล้วเราไปรู้เดี๋ยวนั้น ไปรู้ตอนอัดเลยปฏิบัติยาได้ตอบเราจะดีกว่า..." (สัญญา คุณากร, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2541) จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า การทำงานสำหรับรายการสัมภาษณ์ไม่มีสูตรสำเร็จที่ตายตัว วิธีบางวิธีอาจใช้ได้ผลกับการสัมภาษณ์บางประเภทเท่านั้นแต่ไม่ใช่ใช้ได้กับทุกวิธีการรู้ข้อมูลก่อนอาจจะดีสำหรับบาง

ตอน แต่ก็ไม่ดีสำหรับบางคน รวมทั้งในกรณีที่เป็นการตอบคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์ที่อาจตอบไม่เหมือนกับที่เคยให้ข้อมูลไว้ หรือ มีการตอบที่ได้ประเด็นที่ดีกว่าที่คิด มีภาพอื่นที่ดีกว่าเกิดขึ้นบนเวที หากสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้น หากผู้สัมภาษณ์หรือพิธีกรไม่จับคำตอบนั้นมาตั้งคำถามใหม่ที่ทำให้เนื้อหา มีความเข้มข้นขึ้น แต่กลับไปถามตามบทที่ตั่งไว้เช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าพิธีกรท่านนี้กำลังเล่นบทบาทไปตามที่ได้มีการวางไว้เท่านั้น มิได้เล่นบทบาทของผู้สัมภาษณ์ที่ดี

ดังนั้นเมื่อเกิดกรณีเช่นนี้ขึ้น ผู้ที่มีบทบาทที่สุดในการจัดการเรื่องก็คือ ผู้สัมภาษณ์ในรายการ ที่ต้องฟังคำตอบเหล่านั้นมาตั้งคำถามขึ้นใหม่เพื่อให้การเล่าเรื่องนั้นเดินต่อไปไม่สะดุด และได้ใจความที่ดีที่สุด

1.5) ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

สำหรับรายการเจาะใจนับว่าเป็นรายการสัมภาษณ์ที่มีการถ่ายทอดอยู่เรี่ยๆนั้น ยิ่งแสดงให้เห็นความสามารถของพิธีกรทั้งสองที่มีความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและการควบคุมสถานการณ์ เช่น ตอน ผู้ว่าฯน้ำจิ้ม ในการถ่ายทำช่วงเปิดรายการมีปัญหาทางเทคนิคบางประการ , จึงได้มีการถ่ายซ้ำเฉพาะช่วงเปิด 2 ครั้ง และพิธีกร ทั้งสองสามารถใช้คำพูดที่ช่วยแก้สถานการณ์ให้ออกมาดูดีได้ ดังนี้

ดำรง - สดนะครับเดิน 2 นน

สัญญา - ครับ สดนะครับต้องเดินกัน 2 นนเมื่อมีเหตุขัดข้องก็ต้องเดินกันอีกที เพื่อให้รู้ว่าสดจริงๆ

1.6) มีการสอดแทรกสาระประโยชน์

การทำหน้าที่ผู้ดำเนินรายการโดยเฉพาะดำรง พุฒตาล เพราะสูงด้วยวัยวุฒิที่เหมือนผู้ใหญ่ดูแลบุตรหลานจึงทำให้น่าเชื่อถือ มักมีการสอดแทรกสาระประโยชน์ในรายการเสมอ หากเห็นว่าช่วงใดจังหวะใดที่ควรแทรกเข้าไป เช่น ตอน สัญญา มิเกล ที่หนีออกจากบ้านตั้งแต่เด็กเพื่อไปทำงาน แต่ในที่สุดก็ไม่กลับเพราะกลัวคนแถวบ้านจะนินทา ซึ่งคุณดำรงไม่ยอมปล่อยให้ผ่านเรื่องนี้ไปเลย กลับชี้ให้เห็นว่าการกระทำเช่นนี้ไม่ดีเพราะอะไร "...เนี่ยไม่ดีรู้ไหม เพราะหากไม่มีทิวก็จะทำให้ได้เรียนหนังสือ เด็กๆที่บ้านฟังไว้เนะครับถ้ามีปัญหาควรปรึกษาผู้ใหญ่อย่าตัดสินใจ

ใจคนเดียว...” ซึ่งในการสอดแทรกสาระเช่นนี้คุณดำรงสามารถทำได้อย่างเหมาะสมตามจังหวะและเวลา ในลักษณะของการให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าไปก่อน และมีการถามย้ำเพื่อฟังคำตอบอีกที แล้วจึงแทรกสิ่งที่ควรบอก ต้องดูจังหวะให้ดีเพื่อไม่ให้ภาพออกมาเหมือนเป็นการดำเนิน แต่เป็นการกล่าวแนะนำอย่างเหมาะสมเพื่อบอกแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ และแบ่งปันประสบการณ์ชีวิตให้แก่ผู้ชมทางบ้านไปพร้อมกัน

1.7) มีความสำนึกในหน้าที่ของสื่อมวลชน

“...คำถามแรกก่อนที่จะทำทุกตอน คือ เราจะทำเรื่องนี้เพราะอะไร...ทีมงานต้องตอบผมให้ได้ว่า ทำแบบนี้ทำไม ถ้าจบไปคนจะว่าไง จะได้อะไร คือ คนหวังอะไรจากเจาะใจ...หรือเรื่องไร้สาระบางทีก็ดูเพลินๆไป ผมก็คิดว่าเรื่องไร้สาระคนทำเยอะแล้ว ทำไมผมต้องทำอีก บางทีเราก็ต้องเลือก...” (ดำรง พุฒตาล, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2541)

จากคำกล่าวเช่นนี้เพื่อแสดงถึงความมีจุดมุ่งหมายในการทำงานในฐานะพิธีกรรายการสัมภาษณ์ ที่ต้องการให้งานที่ทำออกมาอย่างมีคุณภาพ และมีสาระ นั้นเพราะความเป็นตัวตนของ ดำรง พุฒตาล ที่ผ่านประสบการณ์ต่างๆมามากย่อมมีความรู้ ความคิดมาถ่ายทอดให้แก่ผู้ชมทางบ้านได้ ประกอบกับในปัจจุบันที่คุณดำรงได้เป็นสมาชิกวุฒิสภาจึงต้องแสดงบทบาทในการทำงานเพื่อสังคมด้วย รวมทั้งการที่ได้อยู่ในบทบาทของสื่อมวลชนย่อมง่ายที่จะใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ “...อย่างน้อยต้องให้อะไรกับสังคม เหมือนอย่างที่ผมนำเสนอเรื่องที่ไม่ยากและไว้ในรายการตลอด คือ เรื่องรัฐธรรมนูญ ซึ่งผมเห็นว่ามันดีมีประโยชน์...คนจะได้รู้จักใช้รัฐธรรมนูญให้เป็นประโยชน์ เพราะตามประเทศที่เจริญแล้วเขามีการนำรัฐธรรมนูญมาใช้เป็นประโยชน์ตลอด ซึ่งผมก็ทักท้วงเอาเองว่าผมทำกลมกลืน โดยไม่ให้คนรู้สึก ว่า อีกแล้ว...” (ดำรง พุฒตาล, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2541)

“...ทุกคำถามเรารู้สึกได้ และเรามีบรรทัดฐานอยู่ในใจอยู่แล้วว่าคำถามแบบนี้จะเกิดอะไร ผมว่าทุกคนที่เป็นพิธีกรต้องมีแบบนี้ บางที่ผมจะให้ทีมงานดูเลยว่า ถามแบบนี้ผมไม่ถามนะถามไม่ได้มันไม่ดี...” (สัญญา คุณากร, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2541) การทำงานของพิธีกรรายการเจาะใจในลักษณะนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่บ่งชี้ได้ว่า พิธีกรรายการเจาะใจไม่ได้เป็นเพียงผู้สัมภาษณ์ตามบทที่ได้ตั้งไว้เท่านั้น แต่ยังได้มีการแสดงบทบาทของสื่อมวลชนในการที่จะนำเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์ และการไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งการทำลายผู้อื่นเพียงเพราะต้อง

การคำตอบให้ตรงกับสิ่งที่ต้องการ หรือเพียงเพื่อตอบสนองความต้องการของคนดูที่ต้องการคำตอบที่สะใจ รุนแรง แม้คำตอบบางคำตอบจะทำร้ายผู้ตอบหรือบุคคลอื่นด้วยก็ตาม สิ่งเหล่านี้พิธีกรทั้งสองท่านนี้ไม่ต้องการที่จะทำ เพราะตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี "...คุณสัญญามีความเข้าใจที่ตรงกับผม มีความระแวดระวัง มองว่าเหมาะหรือไม่เหมาะ มีเส้นแห่งคุณธรรม จริยธรรมอยู่..." (ดำรง พุฒตาล, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2541)

2) ในฐานะผู้ฟัง ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่อง พิธีกรทั้งสองทำหน้าที่เป็นผู้ฟังที่ดี เพราะมีปฏิกิริยาโต้ตอบที่สัมพันธ์กับเรื่องที่เล่าเป็นอย่างดี คือ เมื่อฟังตรงไหนไม่เข้าใจจะให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องนั้นให้กระจ่างขึ้นอีก โดยที่ไม่พะวงหรือเตรียมเฉพาะคำถามที่จะถามต่อไปเท่านั้น แต่ได้มีการซักถามเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้สัมภาษณ์ตอบไม่ตรงประเด็น และเห็นว่าในคำตอบนั้นสามารถที่จะซักให้ได้คำตอบที่ลึกและละเอียดมากขึ้น เช่น

ตอน ผู้ว่าฯน้ำจิ้ม

รักษ์ - มั่นใจ 1000 % คิดว่าได้แน่ เพราะมีหลายอย่างที่ทำให้เชื่อได้ว่า เช่น การนิมิต

สัญญา - นิมิตที่ว่านี่คืออะไร

รักษ์ - คือ เห็นว่าตัวเองได้ไปตามที่ต่างๆ และได้ไปถามที่ท่านมาเข้าฝัน ก็ได้เดินทางไปสอบถามทั้งพระ และฆราวาส...

สัญญา - (ตัดบท) จากที่ฟังมาแล้ว ถ้ามีคนว่าที่คุณสมัครผู้ว่าฯเหมือนเป็นของเล่น ไม่ใช่เรื่องจริงจังล่ะ

รักษ์ - ผู้ที่พูดเช่นนั้นน่าจะว่ามีปัญญาอันน้อยนิด ....

จากลักษณะการถามจากคำตอบเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามอย่างเลื่อนลอย เมื่อคุณสัญญาฟังแล้วจึงได้มีการถามเพิ่มเติม เพราะประเด็นเรื่องนิมิตนี้สามารถขยายคำตอบได้มากขึ้น รวมทั้งขยายให้เห็นความคิดอ่านของผู้สัมภาษณ์ด้วย แม้จะมีได้สรุปออกมาว่าผู้ให้สัมภาษณ์เป็นอย่างไร แต่คนดูทางบ้านย่อมสามารถที่จะหาข้อสรุปจากสิ่งที่ฟังได้เอง

ด้วยลักษณะการถามคำถามของผู้สัมภาษณ์เช่นนี้แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพ ในการซักถามข้อมูลให้ได้ครบถ้วน และตรงประเด็นตามที่ต้องการ ที่สำคัญที่สุดคือผู้สัมภาษณ์ทั้งสองสามารถสรุปประเด็นต่างๆได้ หลังจากที่มีการสัมภาษณ์แล้วด้วย

ตอน ผู้ว่าฯน้ำจิ้ม

สัญญา - มีโอกาสเลือกแล้วนะครับ 4 ปีมีครั้งเดียว เหมือนที่ป้ายบอกไว้ แก้ปัญหาเมืองไม่ใช่เรื่องง่าย อย่าให้ใครก็ได้มาเป็นผู้ว่าฯ หวังว่าคุณผู้ชมคงได้ไตร่ตรองก่อนที่จะเลือกแล้วนะครับ

ดำรง - วันนี้เราได้เสนอบางสิ่งบางอย่างให้ผู้ชมได้พิจารณาแล้วว่า ควรจะเลือกใครหรือไม่เลือกใคร

"...เป็นเพราะความเคยชินที่ต้องมีการเขียนบทสรุปไว้... ส่วนใหญ่ถ้าผมสรุปได้ผมก็จะสรุปเอง บางทีก็ไม่กระตือรือร้น จะสรุปดี หรือไม่ดี ต้องอยู่ที่ว่าเราคุยกับเขามาชั่วโมงกว่าๆ..."
(ดำรง พุฒตาล, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2541)

จากคำกล่าวนี้เป็นทัศนะของผู้สัมภาษณ์ที่เห็นด้วยกับการสรุปที่เกิดจากการรับฟังคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ในขณะนั้นมากกว่า การเขียนบทสรุปเตรียมไว้ของผู้เขียนบท ซึ่งผู้วิจัยพบว่าความสามารถสรุปเรื่องได้จากการรับฟัง ย่อมแสดงว่าผู้สัมภาษณ์เป็นผู้มีประสิทธิภาพการฟังที่ยอดเยี่ยมทีเดียว แม้ผู้สัมภาษณ์ทั้งสองที่ได้ทำหน้าที่อยู่บนเวทีจริงย่อมรู้ดีที่สุด ที่จะหาแนวทางในการจัดการกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทว่าทั้งสองท่านก็ไม่สามารถให้คำตอบได้ว่า การสรุปที่เกิดขึ้นจากการฟังได้ผลดีที่สุดในขณะเดียวกันบทสรุปที่เตรียมไว้ก็มีข้อดีคือ ได้บทสรุปที่กระชับ ได้ใจความครบถ้วนกับสิ่งที่ต้องการสื่อถึงคนดูทางบ้านที่สุด เพราะเป็นการสรุปตามแนวทางคำถามและวัตถุประสงค์ของรายการ แต่ข้อเสียของวิธีนี้ก็คือ ไม่เป็นไปตามเนื้อเรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องให้ผู้สัมภาษณ์ฟัง "...เกินร้อยละ 80 มันไม่ได้เป็นภาพอย่างที่เราคิด หรือ อาจเป็นภาพอย่างที่เราคิด เราเขียน มันไม่ใช่ เพราะมันอาจมีภาพอื่นที่ดีกว่าบังเกิดขึ้นบนเวทีขณะนั้น..." (สัญญา คุณากร, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2541)

ดังนั้น ในการสรุปของรายการเจาะใจจึงไม่ได้มีวิธีที่แน่นอนว่าควรทำในลักษณะใด และวิธีใดเป็นวิธีที่ดีที่สุด แต่จากการศึกษาพบว่าในช่วงที่ วีรณา โอฟารักษ์ธรรม เป็นโปรดิวเซอร์ หรือผู้ควบคุมการผลิตจะไม่มีบทสรุปเตรียมไว้ มักให้ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ทำการสรุปเรื่องเอง หลังจากที่ได้รับฟังการเล่าเรื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์บนเวทีแล้วนำผลจากการเล่าเรื่องนั้นมาเป็นบทสรุป การที่ทีมงานให้ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ทำข้อสรุปเองนั้นเพราะทีมงานมั่นใจในศักยภาพของผู้สัมภาษณ์ทั้ง 2 ท่าน ที่สูงด้วยวัยวุฒิ และคุณวุฒินั่นเอง

3) ในฐานะผู้เล่า การเล่าเรื่องในรายการสัมภาษณ์นั้น ไม่ได้จำกัดบทบาทของผู้สัมภาษณ์คือผู้ฟังและผู้ให้สัมภาษณ์คือผู้เล่าแยกจากกันโดยชัดเจน เพราะในขณะที่มีการเล่าเรื่องนั้นผู้สัมภาษณ์อาจเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้เล่าเรื่องด้วยเช่นกัน หากเรื่องใดที่ผู้สัมภาษณ์ทั้ง 2 ท่านรู้เรื่อง และมีประสบการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่งก็จะนำเรื่องนั้นมาเล่าให้ฟังเพื่อแสดงความคิดเห็นที่ส่งเสริม ตอน อินทรีเหล็ก "...ก็เหมือนผมกับคุณสัญญาที่ชอบไปดำน้ำก็มาคุยกัน เหมือนกลุ่มคุณก็คุยแต่เรื่องรถ..." หรือบางครั้งการเล่านั้นก็ขัดแย้ง แต่ก็ทำให้ได้ความคิดเห็นที่หลากหลายมากขึ้น ตอน บอลลูกตลกที่เขาใหญ่ "...ตอนที่ผมไปเที่ยวป่าแอฟริกา สัตว์เขาก็ร้องเสียงประหลาดเหมือนกัน...แต่เป็นคนละแบบ ถ้าที่อินเดีย ก็ร้องอีกแบบ" และมีหลายครั้งที่ผู้สัมภาษณ์ทั้ง 2 ท่านมักเล่าเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังมีการเล่าเรื่องอยู่ในขณะนั้น แต่การเล่าเช่นนี้บางครั้งก็ช่วยผ่อนคลายการสัมภาษณ์ในขณะนั้นหากเหตุการณ์นั้นกำลังตึงเครียด หรือช่วยทำให้บรรยากาศเป็นกันเองมากขึ้น

การเปลี่ยนบทบาทของผู้สัมภาษณ์จากผู้ฟังมาเป็นผู้เล่าในบางครั้งนั้น ย่อมทำให้รายการสัมภาษณ์ดำเนินไปอย่างลื่นไหลและดูเป็นธรรมชาติมากที่สุดเพราะในความเป็นจริงนั้นคงจะไม่มีใครเล่นบทบาทของผู้ฟังหรือผู้เล่าเพียงอย่างเดียว

ด้วยบทบาทของผู้ดำเนินรายการสัมภาษณ์ทั้งสองท่านนี้ นับว่าเป็นพิธีกรคู่ที่ทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี และ ด้วยความรู้ความสามารถของพิธีทั้งสองนับว่ามีส่วนที่ทำให้รายการเจาะใจเป็นรายการที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก นั่นเพราะพิธีกรทั้งสองทำงานร่วมกันมานานกว่า 7 ปี จึงย่อมมีความสนิทสนมกันเป็นการส่วนตัวจึงมีส่วนช่วยในการทำงานให้สอดประสานกันได้อย่างดี "...ทำงานกับสัญญา ทำมา 7-8 ปีแล้วรู้ทางกันเองแล้ว โดยไม่ต้องมีการนัดแนะใครถามก่อนถามหลัง..." (ดำรง พุฒตาล, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2541) เห็นได้จากช่วงขณะที่มีการสัมภาษณ์พิธีกรทั้ง 2 ก็รับส่งมุขกันได้อย่างดี โดยไม่ทำให้อารมณ์ในการรับชมสะดุด รวมทั้งยังได้ความสนุกสนานด้วย เช่น

ตอน วีรบุรุษโอลิมปิคตอน 2

สัญญา - ...ต้องถามวิธีการคุณดำรง เขามีวิธีจัดการอย่างไรถึงไม่มีปัญหาทั้งที่มีภรรยาตั้งหลายคน ว่าไงครับคุณดำรง...

หรือในบางกรณี ในขณะที่อารมณ์ของเรื่องกำลังเครียด หรือเนื้อหาล่อแหลมต่อวัฒนธรรมของสังคมไทย คุณดำรงจะหันไปถามคุณสัญญาเพื่อเป็นการพักเรื่องช่วงนั้นไว้บางขณะด้วย โดยพิธีกรทั้งสองจะพูดคุยกันสั้นๆ ในลักษณะที่คุณดำรงเป็นผู้ถามคุณสัญญาอย่างผู้ใหญ่ถามเด็ก พร้อมทั้งแนะนำผ่านทางคุณสัญญาในลักษณะของการเป็นตัวแทนของผู้ฟังอีกด้วย เช่น "...คุณสัญญาคิดไหมครับว่าในปัจจุบันนี้สังคมของบ้านเรามักจะเลอะๆ ชักหน่อยนะ ...เรื่องนี้คงต้องฝากให้ผู้ใหญ่ที่มีอำนาจช่วยดูแลกันหน่อย..."

ด้วยลักษณะการสัมภาษณ์ของพิธีกรทั้ง 2 ที่แสดงให้เห็นถึงการทำงานร่วมกันของพิธีกรรุ่นใหญ่กับพิธีกรรุ่นใหม่ไฟแรงได้อย่างดีเยี่ยม โดยทั้งคู่ได้ใช้ความรู้ความสามารถส่วนตัวช่วยเสริมกันและกัน จนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

"มีจังหวะจะโคนในการสัมภาษณ์แซ่บริบเชิญ กล่าวคือ พอเริ่มตื๊งๆ ก็จะผ่อนให้หย่อนสักหน่อย ทั้งดำรง พุฒตาล และสัญญา คุณากร ก็รับลูก และส่งกันอย่างเข้าขา และดูเป็นธรรมชาติ ทำให้รายการลื่นไหลสบายใจคนดู" (กาญจนา แก้วเทพ, 2535 : 129)

นอกจากคุณลักษณะการทำหน้าที่ผู้ดำเนินรายการที่ดีของพิธีกรทั้งสองแล้ว ผู้วิจัยพบอีกว่าผู้สัมภาษณ์ทั้ง 2 มี ลักษณะในการสัมภาษณ์ที่น่าสนใจ มีวาทศิลป์ในการถาม แม้คำถามส่วนใหญ่ที่ผู้สัมภาษณ์ซักถามจะเป็นคำถามที่มีผู้เขียนบทเป็นผู้เตรียมไว้ แต่วิธีการใช้น้ำเสียงท่าทาง การเว้นจังหวะ ก็มีส่วนให้คำถามที่ตั้งใจดูเหมาะสม ไม่น่าเกลียด รวมทั้งมีวิธีการถามที่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องได้อย่างดี

นับว่าพิธีกรรายการเจาะใจมีความสามารถในการล้วงคำตอบจากผู้ให้สัมภาษณ์ได้มากที่สุด หากจะกล่าวว่าการสัมภาษณ์ตามสคริปต์ที่มีการสอบถามข้อมูลมาอย่างดีแล้วคงจะเป็นการเพียงพอ แต่สำหรับรายการสัมภาษณ์ที่มีเนื้อเรื่องมาจากการเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า การทำงานสำหรับรายการสัมภาษณ์ไม่มีสูตรสำเร็จที่ตายตัว วิธีบางวิธีอาจใช้ได้ผลกับการสัมภาษณ์บางประเภทเท่านั้นแต่ไม่ใช่ใช้ได้กับทุกวิธี รวมทั้งในกรณีที่เป็นการตอบคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์ที่อาจตอบไม่เหมือนกับที่เคยให้ข้อมูลไว้ หรือ มีการตอบที่ได้ประเด็นที่ดีกว่าที่คิด มีภาพอื่นที่ดีกว่าเกิดขึ้นบนเวที หากสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้น ผู้สัมภาษณ์หรือพิธีกรไม่จับคำตอบนั้นมาตั้งคำถามใหม่ที่ทำให้เนื้อหา มีความเข้มข้นขึ้น แต่กลับไปตามตามบทที่ตั้งไว้เช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าพิธีกรท่านนี้กำลังเล่นบทบาทไป

ตามที่ได้มีการวางไว้เท่านั้น มิได้เล่นบทบาทของผู้สัมภาษณ์ที่ดี ทว่าผู้สัมภาษณ์ในรายการเจาะใจไม่ได้วางบทบาทตนเองไว้เพียงเท่านั้น "...คิดไว้ตั้งแต่ก่อนอัด แล้วเวลาอัดก็ให้เป็นอย่างที่คิดไว้ ไม่มีทาง ถึงมีทางมันก็จะได้อางที่ไม่ดี..." (สัญญา คุณากร, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2541) เพราะผู้สัมภาษณ์ต้องเข้าใจในเรื่องที่มีการซักถามกันอยู่ และ ต้องทราบว่าการทำงานในครั้งนั้นสิ่งที่รายการต้องการสื่อคืออะไร เพื่อไปสู่จุดหมายตามที่ต้องการ ดังนั้นในการทำงานทีมงานและพิธีกรจึงต้องทำงานร่วมกันมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน แม้พิธีกรไม่ดีแต่ทีมงานมีข้อมูลมีเนื้อหาที่ก็ตั้งกันได้ดี หรือบางครั้งข้อมูลหรือบทที่วางไว้ไม่ดีแต่พิธีกรช่วยดึงให้เนื้อหารายการตอนนั้นน่าสนใจขึ้นมาได้ "...อย่างตอน วิกฤตยาเสพติด พิธีกรดีมากโดยทำให้ประเด็นชัดเจน ซึ่งสคริปต์ตอนนั้นก็ยังไม่ชัดเจนเท่าไร แต่พิธีกรช่วยทำให้ชัดเจนและเข้าใจเรื่องได้..." (วีรณา ไชยรักษ์ธรรม, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2541) ดังนั้น ในการทำงานรายการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์ต้องมีการทำงานประสานกันตลอดเวลาต่อการวางแผนในการทำงานครั้งต่อไป เพื่อให้ได้ผลสำเร็จตามที่ต้องการ

ถึงกระนั้นก็ตามรายการเจาะใจนับว่า พิธีกรคู่นี้เป็นจุดขายที่ทำให้ผู้ชมทางบ้านติดตามชมในการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ เพื่อให้ได้รับทราบข่าวสารที่เป็นจริง รวมทั้งสาระที่ได้จากเนื้อเรื่องที่มีการนำเสนอเหล่านั้น นั่นก็เป็นเพราะความเป็นตัวตนของพิธีกรทั้ง 2 ท่านนี้ที่ทำให้รายการมีภาพลักษณ์ในแบบที่ผู้ชมทางบ้านนิยม เพราะหากรายการสัมภาษณ์เลือกผู้มาทำหน้าที่พิธีกร ที่มีเพียงหน้าตา มีชื่อเสียง แต่ขาดความสามารถ ขาดความคิด หวังพึ่งแต่ทีมงาน ไม่มีความน่าเชื่อถือ ลีลาการพูดไม่มีวาทศิลป์ แล้วรายการเจาะใจคงไม่ใช่รายการสัมภาษณ์ที่ให้สาระประโยชน์ ข้อมูลที่เจาะลึก ละเอียดย น่าสนใจ และเป็นที่ยอมรับของผู้ชมทางบ้านได้อย่างแน่นอนถ้าปราศจาก ดำรง พุ่มตาล และ สัญญา คุณากร ผู้สัมภาษณ์ทั้งสองท่านนี้

2. ผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการเจาะใจมีทั้งบุคคลที่มีชื่อเสียง และบุคคลทั่วไปที่มีเนื้อหาที่แปลกน่าสนใจ โดยมาเล่าเรื่องราวที่ให้สาระประโยชน์และข้อคิดที่แตกต่างกัน รายการเจาะใจมีหลักในการเลือกผู้เล่าเรื่อง คือดูที่ประเด็นเนื้อหาเป็นหลัก หากเนื้อหานั้นมีความน่าสนใจและมีสาระ แม้จะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือเป็นดาราก็ตาม หากเนื้อหาที่เสนอเป็นเรื่องความบันเทิงอย่างเดียวรายการก็จะทิ้งเนื้อหานั้นไป สำหรับเนื้อหาโดยส่วนใหญ่ของรายการมักเป็นเรื่องข่าวสารข้อเท็จจริง ที่เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาที่เกิดขึ้นในสังคมทั่วไป ทั้งเรื่องของบุคคลและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ผู้ที่มาเล่าเรื่องในรายการเจาะใจส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องบุคคลที่มีเรื่องราวที่น่าสนใจ คือ เป็นเนื้อหาของบุคคลนั้นๆ หรือ เป็นเหตุการณ์ที่มีบุคคลนั้นเข้าไปเกี่ยวข้องในกิจกรรมด้วย หากเป็นเรื่องประวัติ ผลงานบุคคล ที่เป็นเรื่องของบุคคลคนเดียวผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่มีเพียงคนเดียว ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็นเจ้าของเรื่องราว โดยเล่าเรื่องจากประสบการณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ไปสัมผัสหรือเกี่ยวข้องด้วยตนเอง (Homodiegetic) ทำให้เวลาที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล่ามีอารมณ์และความรู้สึกร่วมในขณะที่เล่า โดยมีการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง และ น้ำเสียงในขณะที่มีการเล่า เช่น

ตอน *ศึกรักศึกรบ* - ผู้ให้สัมภาษณ์คือผู้หญิงชาวเวียดนามที่มาตามหาพ่อที่เป็นคนไทย โดยระหว่างที่เกิดและเติบโตที่เวียดนามนั้นไม่เคยได้พบหน้าพ่อเลย และ ที่แย่ที่สุดคือ ผู้หญิงคนนี้ได้รับการดูถูก ล้อเลียน และกลั่นแกล้งตลอดเวลาตั้งแต่เด็กจนโต ในเรื่องที่มีพ่อเป็นคนต่างชาติ และยังไม่มีโอกาสเห็นหน้าพ่ออีกด้วย ทำให้ในระหว่างที่เล่าถึงช่วงเวลาแห่งความทุกข์นั้นเธอก็ได้ร้องไห้ออกมา ซึ่งในลักษณะผู้ให้สัมภาษณ์ที่เล่าเรื่องของตนเอง หรือ เล่าเรื่องที่ได้พบกับเหตุการณ์ต่างๆด้วยตนเองเช่นนี้ มักจะมีอารมณ์ร่วมในช่วงที่เล่าด้วย ซึ่งเห็นได้จากที่ผู้หญิงคนนี้ร้องไห้ออกมา

นอกจากผู้ให้สัมภาษณ์ที่มาเล่าเรื่องในรายการเจาะใจจะมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เล่าแล้วยังพบว่า มีผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เล่า (Heterodiegetic) จึงมีความเป็นกลางกับเรื่องที่เล่ามากกว่า เช่น

ตอน *ตุ๋นจนเปื่อย* - เป็นเรื่องของมิจฉาซีพีที่แอบอ้างว่าเป็นเชื้อพระวงศ์และได้ไปหลอกบุคคลต่างๆทั่วไป จนได้เงินมาจำนวนมาก โดยครั้งนี้ทางรายการเชิญ อ.ธงทอง จันทรางศุ ที่มีรู้เป็นอดีเกี่ยวกับสำนักพระราชวัง มาอธิบายให้ฟังถึงการใช้ราชาศัพท์ การใช้จดหมาย หรือ เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสำนักพระราชวัง เพื่อมาชี้แจงถึงเอกสารและหลักฐานต่างๆที่มิจฉาซีพีใช้ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายและออกมาจากสำนักพระราชวังจริงหรือไม่ เช่น กระดาษตราครุฑที่ใช้ก็สามารถหาซื้อได้ทั่วไป คำราชาศัพท์ที่ใช้ในจดหมายก็ใช้ผิด เป็นต้น นั้นย่อมแสดงว่าหลักฐานต่างๆที่อ้างมาเป็นหลักฐานปลอม

การทำหน้าที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ของ อ.ธงทอง จึงเป็นลักษณะของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีความเป็นกลาง มิได้เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่มีการดัดแปลงครั้งนี้ด้วย เป็นเพียงมาชี้แจงความเป็นจริง

ที่ถูกต้องเท่านั้น ดังนั้นในการเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ของ อ.รชทอง จึงไม่ได้มีเรื่องของอารมณ์มาเกี่ยวข้องด้วย เช่น บุคคลอีก 4 ท่านที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในลักษณะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง (Homodiegetic) เนื่องจากเป็นผู้ถูกตม้ต้น จึงทำให้ในขณะที่เล่าเรื่องจึงมีการแสดงอารมณ์ส่วนตัวให้เห็นทางน้ำเสียง และ สีหน้า ด้วย

รวมทั้งการสัมภาษณ์ที่มีผู้ร่วมรายการหลายคน โดยมีเจ้าของเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่องหลัก และมีผู้เล่าย่อยเสริมเหตุการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้เล่าเรื่องหลัก เช่น

ตอน *ครูน้อย* - เรื่องราวเกี่ยวกับครูที่ก่อตั้งโรงเรียนเพื่อให้เด็กที่ยากจนและด้อยโอกาส ได้เรียนหนังสือ รายการเจาะใจนำเสนอด้วยการสัมภาษณ์ครูน้อยที่เป็นผู้เล่าหลัก (Frame Narrator) โดยมีเด็กที่อยู่ในโรงเรียนมาสัมภาษณ์เป็นผู้เล่ารายย่อยด้วย เพื่อให้เด็กได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับครูน้อยและโรงเรียนที่ครูน้อยเป็นผู้ก่อตั้งขึ้น

การนำเสนอเช่นนี้เพื่อช่วยสร้างสีสันให้รายการมีความน่าสนใจ และยังทำให้ผู้ชมที่บ้านทราบรายละเอียดและข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้น เพราะการเล่าเรื่องของเด็กๆช่วยเสริมให้เห็นว่าครูน้อยเป็นคนที่ดีช่วยเหลือสังคมและรักเด็กจริง และที่สำคัญคือ เด็กๆมักจะพูดความจริงตามที่ตนคิดมากกว่าที่จะมีผู้ใหญ่บอกให้พูด การนำเสนอเช่นนี้นอกจากจะช่วยทำให้รายการน่าติดตามแล้วยังเป็นการช่วยเสริมข้อเท็จจริงเด่นชัดขึ้น

สำหรับกรณีที่เกิดเหตุการณ์หรือเป็นข่าวสารข้อเท็จจริงที่มีบุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องหลายคน ผู้ให้สัมภาษณ์ที่จะมาเล่าเรื่องมักมีหลายคนเช่นกัน อาทิ

ตอน *กลุ่มแมงปอล้อคลื่น* - เสนอถึงกลุ่มดาราที่รวมตัวกันจัดตั้งทีมฟุตบอล เพื่อแข่งขันบอลกับนักฟุตบอลกลุ่มอื่นโดยนำรายได้จากการเข้าชมไปช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาสทางสังคม โดยลักษณะนี้มีผู้ให้สัมภาษณ์มากันหลายคนเพื่อช่วยกันเล่าเรื่องของทีมที่ทุกคนเป็นสมาชิก

การนำเสนอรายการแต่ละครั้งที่จะเชิญผู้ให้สัมภาษณ์มากี่คนนั้น ขึ้นอยู่ที่ข้อมูลและการสร้างสรรค์ของผู้เขียนสคริปต์ว่าต้องการนำเสนอเรื่องอย่างไร สำหรับการนำเสนอผู้ให้สัมภาษณ์หลายคนนั้น ขึ้นอยู่ที่ตัวแปรหลายด้านด้วยกัน ดังนี้

■ ในกรณีที่เรื่องราวและตัวบุคคลมีความน่าสนใจ แต่เนื้อหาไม่มากพอที่จะสามารถเล่าได้ตลอดรายการ ทีมงานต้องสร้างสรรค์เนื้อหาด้านอื่นมาเสริม อาจเป็นการนำบุคคลแวดล้อมมาช่วยเสริมเพื่อเป็นการแสดงให้รู้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีลักษณะนิสัยอย่างไร ตอน สุกัญญา มิเกล ที่เชิญแฟนมาร่วมรายการด้วย

■ เวลาในการหาข้อมูล ในกรณีที่เป็นเรื่องบุคคลที่เกี่ยวข้องที่หากได้มาช่วยเสริมในรายการจะช่วยสร้างสีสันได้มาก แต่ต้องใช้ระยะเวลาในการติดตามทางทีมงานต้องติดตามบุคคลนั้นมาให้ได้เสียก่อน เพื่อรายการที่น่าเสนอมายจะได้น่าสนใจและน่าติดตาม

■ ขึ้นอยู่ที่เนื้อหา หากต้องการให้เนื้อหามีความหลากหลายผู้ให้สัมภาษณ์จะมีมากกว่า 2 คนขึ้นไป หรือในกรณีที่เป็นเรื่องขององค์กร หรือ ชมรมต่างๆ ที่จะมาเล่าเรื่องมีจำนวนมากกว่า 10 คนขึ้นไป มีการแบ่งผู้ให้สัมภาษณ์โดยเฉลี่ยแต่ละเบรคควรมีประมาณ 3-5 คน เพราะในหนึ่งเบรคใช้เวลาเพียง 12-20 นาทีซึ่งเป็นจำนวนกำลังพอดี ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถเล่าเรื่องของแต่ละคนได้ครบถ้วน และ ทำให้ได้รายละเอียดในเรื่องด้วย หากมีผู้ให้สัมภาษณ์มากกว่านี้เนื้อหาที่ได้จะไม่รายละเอียดและไม่ได้เนื้อหาสาระตามที่ต้องการ เช่น ตอน อินทรีเหล็ก และ กลุ่มแมงปอล้อคลื่น ที่มีมากกว่า 7 คนขึ้นไป

นอกจากเนื้อเรื่องที่ทีมงานต้องเลือกมานำเสนอแล้ว สิ่งหนึ่งที่ไม่อาจมองข้ามคือการพูดคุย หรือการเล่าเรื่องของผู้ให้สัมภาษณ์ต้องมีวิธีการพูดที่ฟังเข้าใจ รู้เรื่อง จำรายละเอียดได้ดี น่าติดตาม และหากสามารถมีการสร้างความบันเทิงสร้างความสนุกในการรับฟังแล้วนับว่า ยิ่งมีความน่าสนใจมาก สำหรับรายการเจาะใจได้มีการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

อันดับ 1	เรื่องดี เล่าดี
อันดับ 2	เรื่องไม่ดี เล่าดี
อันดับ 3	เรื่องดี เล่าไม่ดี
อันดับ 4	เรื่องไม่ดี เล่าไม่ดี

จากการจัดอันดับพบว่ารายการเจาะใจเลือกการเล่าเรื่องที่ดีมาเป็นอันดับแรก แม้รายการเจาะใจจะให้ความสำคัญต่อเรื่องที่น่ามาเล่าเพียงไร แต่วิธีการพูดของผู้สัมภาษณ์ก็ไม่อาจที่จะ

มองข้ามได้เพราะความสำคัญของรายการประเภทนี้อยู่ที่เรื่องราวของผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนั้นการที่จะให้เห็นความสำคัญของเรื่องได้ผู้ให้สัมภาษณ์ย่อมต้องมีความสามารถในการพูด การเล่าเรื่องให้น่าติดตาม เพราะหากผู้ให้สัมภาษณ์ขาดปัจจัยเหล่านี้ วิธีการเล่าเรื่องของผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สามารถดึงดูดผู้ชมที่บ้านให้ ติดตามได้ผู้ชมที่บ้านย่อมต้องเปลี่ยนไปเปิดรับชมรายการอื่นแน่นอน เพราะฉะนั้นแม้เรื่องราวที่ต้องการนำเสนอจะมีสาระประโยชน์เพียงใดหากผู้เล่าเรื่องไม่สามารถสร้างความบันเทิงและน่าติดตามได้ สาระประโยชน์ที่ต้องการนำเสนอต่อผู้ชมที่บ้านย่อมไร้ค่าอย่างแน่นอน

"...เพราะความเป็นเจาะใจ การติดต่อแขกบางทีก็ง่าย บางทีก็ยาก ที่ง่ายก็เพราะเขาเห็นเป็นรายการเจาะใจเขาก็อยากมา แต่บางทีก็ยาก กลัวไม่อยากมาออก กลัวพิธีกรถามแรง..." (กอบพร อมรสวัสดิ์วัฒนา, สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2541) ด้วยการทำงานที่มีคุณภาพ ทำให้รายการเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับแก่ผู้ชมที่บ้านทั่วไป หากผู้ให้สัมภาษณ์ที่เคยทำเรื่องที่ไม่ดีมาก่อน ไม่ว่าจะเคยเป็นมิชชันนารีมาก่อน หรือการตกเป็นเหยื่อถูกต้มตุ๋นสร้างความอับอายก็ตาม แต่จะมีการซักถามที่ตรงประเด็น ไม่อ้อมค้อม และต้องได้ข้อมูลที่ลึกและละเอียด ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ชมที่บ้านนั่นเอง "...แม้จะเป็นเรื่องที่ล่อแหลม เป็นผลเสียหายกับเขา แต่เราต้องให้เขากออกมาดี ต่อให้เล่าเรื่องเลวๆก่อนหน้านี้ก็ตาม ผลสรุปแล้วต้องออกมาดี เพราะเขาจะเป็นส่วนหนึ่งของรายการที่จะให้ได้เป็นประโยชน์ของสังคม เราต้องทำให้คนดูที่มาออกเจาะใจเป็นแบบนี้ ..." (วีรณา โอฟารักษ์ธรรม, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2541)

หากผู้ให้สัมภาษณ์รายใดไม่สามารถที่จะเล่าเรื่องผ่านกล้องโทรทัศน์ได้บุคคล ท่านนั้นก็ จะตกไป แม้เรื่องราวของผู้ให้สัมภาษณ์รายนั้นจะมีรายละเอียดที่น่าสนใจก็ตาม เพราะความสำคัญของรายการสัมภาษณ์ อยู่ที่ผู้เล่าเรื่อง หากมิสามารถเล่าได้ ผู้ชมที่บ้านก็ไม่ได้รับประโยชน์จากเนื้อหาเหล่านั้น

การเข้ารหัสเพื่อสื่อความหมาย

ภาพและเสียงที่ปรากฏทางโทรทัศน์ เป็นสิ่งหนึ่งที่ใช้สื่อสารการเล่าเรื่องให้น่าสนใจมากขึ้น ดังนั้นการเล่าเรื่องในรายการโทรทัศน์ จึงใช้การนำเสนอทางเทคนิคโทรทัศน์เพื่อช่วยในการสื่อความหมาย จากการวิเคราะห์การถ่ายทอดเพื่อสื่อความหมายครั้งนี้พบว่า รายการสัมภาษณ์ ใช้สิ่งเหล่านี้ในการสื่อสารผ่านทางโทรทัศน์ในรายการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. วจนภาษาและอวจนภาษา (Verbal & Non - Verbal)

วจนภาษาหรือถ้อยคำที่ใช้ในรายการเจาะใจ เป็นภาษาที่ใช้ในวงสนทนาทั่วไป ฟังเข้าใจง่าย อีกทั้งผู้ที่มีาร่วมรายการเพื่อเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไปซึ่งมาจากส่วนต่างๆของประเทศไทย หรือ แม้จะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นนักการเมือง หรือ ดารา ก็ดี ก็จะมีการใช้ภาษาที่เรียบง่าย หากเป็นเรื่องของศัพท์ทางเทคนิคหรือวิชาการ ผู้สัมภาษณ์มักจะหลีกเลี่ยงหรือหากเลี่ยงไม่ได้ก็จะพยายามหาอธิบายหรือหาคำศัพท์ที่ฟังได้เข้าใจในวงกว้าง เพราะรายการเจาะใจเป็นรายการที่ออกอากาศทั่วประเทศ จึงจำเป็นต้องใช้ภาษาที่คนส่วนใหญ่เข้าใจ เช่น ตอน *วีรบุรุษโอลิมปิก 1* นักมวยได้พูดถึงเรื่องการชกเร็ว ซึ่งคำว่า การชกเร็ว นั้นมีน้อยคนที่จะเข้าใจว่าหมายถึงอะไร ผู้สัมภาษณ์ก็จะถามหรือให้นักมวยอธิบายว่าการชกเร็ว หมายถึงอะไร เพื่อผู้ชมทางบ้านจะได้เข้าใจและนึกภาพตามไปด้วยได้

ในการตั้งคำถามก็ใช้คำสั้นๆ กระชับ เช่น ทหารมาทำอะไร/จำชื่อได้มั๊ย เป็นต้น ผู้สัมภาษณ์ทั้ง 2 ของรายการเจาะใจจะไม่ใช้ประโยคคำถามที่ยาวมาใส่ไว้หน้าประโยค เช่น *อยากทราบว่า* คุณทราบสาเหตุที่ทหารมาหรือเปล่าครับ / *ไม่ทราบว่า* ยังพอจำชื่อได้มั๊ย เป็นต้น แม้คำเหล่านี้เมื่อนำมาใช้จะแฉกความสุภาพและให้เกียรติแก่ผู้ฟังก็ตาม แต่คำเหล่านี้แสดงความเป็นทางการหรือดูห่างเหินระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งอาจสร้างความไม่เป็นกันเองกับผู้ให้สัมภาษณ์ จนเกิดอาการเกร็ง และประหม่าจนมีผลต่อการตอบคำถามก็เป็นได้ รวมทั้งคำเหล่านี้ยังทำให้ประโยคคำถามเป็นประโยคที่ยาวไม่กระชับถ้าต้องพูดเช่นนี้ทุกประโยคย่อมสร้างความรำคาญต่อการฟังอย่างแน่นอน

ส่วนคำที่ใช้เรียกผู้ให้สัมภาษณ์เป็นส่วนใหญ่คือ *คุณ* นำหน้าชื่อจริงทุกครั้งเพื่อแสดงถึงการให้เกียรติ เช่น คุณชัยเชษฐ์ คุณสมรักษ์ หรือการเรียกระหว่างผู้สัมภาษณ์ทั้งสองก็ใช้คำว่า คุณสัญญา คุณดำรง เป็นต้น แม้ทั้งสองท่านนี้จะมีคุณสมบัติเหมือนกันก็ตาม หรือดาราที่เป็นที่รู้จักในวงกว้างก็จะไม่เรียกชื่อเล่น เช่น คุณหนุ่ม แทน คุณศรธรรม หรือ คุณตุ้ย แทนคุณอรุณ พิธีกรทั้งสองก็จะไม่เรียกชื่อเล่นแทนชื่อจริง รวมทั้งชื่อเล่นของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย นอกจากกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีวัยวุฒิที่สูงมากมักใช้สรรพนามที่ 2 คือ ลุง ป้า ตา และ ยาย เท่านั้น เพื่อแสดงถึงความเคารพตามแบบวัฒนธรรมคนไทย นอกจากนี้คำบางคำที่เขียนไว้ในสคริปต์ซึ่งเป็นภาษาเขียน ผู้สัมภาษณ์ทั้งสองก็绝不会พูดตามนั้นแต่จะใช้ภาษาพูดแทน เช่น อย่างไรก็ตาม เป็น ยังไง / จริงหรือ ไม่ เป็น จริงหรือ หรือ เวลาตั้งคำถาม ผู้สัมภาษณ์ทั้งสอง ก็ไม่มีคำว่า ครับ หรือ ครับผม

ลงท้าย ทุกครั้ง ซึ่งการพูดเหล่านี้ต้องใช้หางเสียง หรือ น้ำเสียงที่นุ่มด้วย มีวิธีเพราะหากบางคนใช้น้ำเสียงที่แข็ง อาจทำให้ผู้ฟังเกิดความไขว้เขว และไม่พอใจได้

นอกจากการใช้คำศัพท์ที่สั้นกระชับ และ น้ำเสียงที่นุ่มนวลแล้วยังต้องประกอบไปด้วย อวัจนภาษาหรือท่าทางที่ประกอบกับคำพูด ทั้งการแสดงออกทางสีหน้า แววตา และ ท่าทาง

หน้าตา ของพิธีกรที่เห็นในรายการเจาะใจคือหน้าตาที่แสดงความเป็นคนอารมณ์ดี มีรอยยิ้มเสมอเมื่อประกอบกับคำถามที่สั้นๆ ไม่มีคำลงท้ายก็ไม่ได้แสดงถึงความไม่สุภาพ แม้บางครั้งพิธีกรทำหน้าที่เรียบเฉยแต่ก็ไม่ได้แสดงถึงความบึ้งตึง หรือ การตั้งใจรับฟังคำตอบจากผู้ให้สัมภาษณ์โดยการใส่สายตามองหน้า ซึ่งมีใช่เป็นอาการของการจ้องหน้าที่จะทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ อึดอัด

“...เราจะไม่ให้แขกอ่านสคริปต์ก่อน เพราะเราไม่อยากจะแขกเตรียมตัว หรือเตรียมคำตอบ เพราะบางอย่างเราไม่ต้องการคำตอบ แต่เราต้องการปฏิกิริยาเมื่อเขาฟังคำตอบ...”
(วีรณา ไอบาร์รักษัธรรม, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2541)

นั่นเพราะการถ่ายทอดให้เห็นหน้าตาท่าทางของผู้ให้สัมภาษณ์ก็เป็นส่วนหนึ่งในการเล่าเรื่องเพื่อทราบความหมายด้วยเช่นกัน เพราะอาการท่าทางที่แสดงออกทางสีหน้าเป็นสิ่งที่บอกให้ผู้ชมทราบว่าข้างในเขาคิดอะไรอยู่ เช่น ตอน สุกัญญา มิเกล ที่มีการถามถึงเรื่องแฟน อาการที่เธอแสดงออกคือ ยิ้มเล็กๆ ก้มหน้านิดๆ หนึ่งคิดโดยยังไม่ยอมตอบคำถามในทันที สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าเธอมีความเขินอายเกิดขึ้นเมื่อถูกถามเรื่องแฟน หรือ ตอน อรุณ ภาวิไลและภรรยา ที่มีปัญหาเรื่องชีวิตครอบครัวนั้น ในระหว่างที่มีการถามคำถามเรื่องการทะเลาะกัน คุณอรุณทำท่าขมวดคิ้วและคิดยังไม่ตอบในทันที ซึ่งในลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์กำลังเกิดความอึดอัด หรือในขณะที่ตอบคำถามคุณอรุณได้เล่าไปได้ซักระยะก็หยุดเล่า ก้มหน้าเล็กน้อยเพื่อซ่อนอารมณ์ หรือมีการกระพริบตาถี่ๆเพื่อกันมิให้น้ำตาไหล นั่นย่อมแสดงว่าเขากำลังมีอารมณ์เศร้าเมื่อต้องพูดถึงสิ่งที่ไม่สบายใจ ภาพการแสดงอาการที่ปรากฏให้เห็นทางหน้าตาของผู้ให้สัมภาษณ์เช่นนี้ บ่งบอกถึงความหมายของเรื่องราวและเนื้อหาของเรื่องได้เป็นอย่างดี

ศีรษะ ในการสนทนาทั่วไปใช้ศีรษะแสดงเพื่อแสดงว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย โดยผงกศีรษะเมื่อเห็นด้วย และสั่นศีรษะเมื่อไม่เห็นด้วย สำหรับในรายการเจาะใจผู้สัมภาษณ์ทั้งสอง

มีการใช้คำพูดแล้วจึงแสดงศีรษะประกอบคำตอบนั้น ไม่ได้ใช้ศีรษะเพื่อบอกคำตอบเพียงอย่างเดียว เพราะหากมีการกระทำเช่นนั้นทางวัฒนธรรมไทยถือว่าเป็นการแสดงความไม่สุภาพออกมา ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ที่มาร่วมในรายการมักใช้ศีรษะในการตอบคำถามแทนคำพูด และมักใช้เมื่อมีอาการเหนื่อย หรือเพราะกำลังอยู่ในอารมณ์เศร้า ก็มักจะก้มหน้าและใช้ศีรษะตอบคำถามแทนเพื่อไม่ต้องการให้ผู้อื่นเห็นน้ำตา หรือ ได้ยินเสียง เป็นต้น

ท่าทาง การใช้มือประกอบคำพูดของพิธีกรรายการเจาะใจจะใช้เมื่อจำเป็นเท่านั้น เช่น เพื่อบอกให้ทราบถึงขนาด ความสูงต่ำ จึงต้องมีการใช้มือประกอบ หากนอกเหนือจากนี้แล้วพิธีกรทั้งสองมักไม่ค่อยใช้มือประกอบในการพูดเท่าไร เพราะการทำเช่นนั้นย่อมสร้างความรำคาญตาแก่ผู้ชมได้

การแต่งกาย ในรายการเจาะใจจะไม่มีการเดิมแต่งเป็นพิเศษทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะใส่สูทในการดำเนินรายการ ซึ่งเป็นสุทธารมดาที่มีใช้สุทพธิกร หรือสูทหรูหรา นอกจากบางกรณีที่มีเนื้อหาพิเศษพิธีกรทั้งสองก็จะใส่เสื้อผ้าให้ตรงตามเนื้อเรื่องที่มีการนำเสนอ เช่น ตอน การแต่งงานไมค์และซูซู พิธีกรทั้งสองไม่ได้ใส่สูทแต่แต่งกายด้วยชุดไทยเหมือนการไปร่วมงานแต่งงานโดยทั่วไป

สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ก็จะแต่งกายในแบบปกติหากเป็นชาวบ้านที่อยู่ต่างจังหวัด เสื้อผ้าอาจเป็นผ้าถุง หรือเสื้อเชิ้ตธรรมดา หรือ หากผู้ให้สัมภาษณ์ทำงานเป็นตำรวจ ก็อาจใส่ชุดตำรวจมาร่วมในรายการ แต่โดยส่วนใหญ่ถ้าเป็นในกรณีนี้ ทีมงานจะขอให้นายตำรวจผู้นั้นใส่ชุดทางการธรรมดาโดยมีต้องใส่ชุดตำรวจ เพื่อภาพที่ออกมาไม่แข็ง และ ผู้ชมทางบ้านจะได้ไม่ติดภาพของการเป็นตำรวจในขณะที่ชมรายการ เพื่อแสดงถึงบุคลิก ลักษณะความเป็นจริงของผู้ให้สัมภาษณ์ ในบางกรณีที่เนื้อเรื่องที่น่าสนใจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ให้สัมภาษณ์ เสื้อผ้าที่แต่งมาร่วมในรายการก็มีส่วนเสริมบุคลิกนั้นด้วย เช่น ตอน *สุกัญญา มิเกล* ในช่วงแรกที่มีการแนะนำตัวคุณสุกัญญา จะสวมกางเกงหนังและเสื้อหนังแขนกุดเพื่อให้เห็นรอยสักที่ต้นแขน เพื่อที่จะแสดงบุคลิกความเป็นคนคล่องและห้าวหาญของเธอในแบบที่เธอเป็นและคนทั่วไปมองเห็น แต่ในช่วงที่เป็นการสัมภาษณ์คุณสุกัญญาได้เปลี่ยนมาเป็นชุดกระโปรงและใส่เสื้อแขนยาวแทนแสดงถึงตัวตนภายในของเธอที่เป็นอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งโดยปกติแล้วผู้ให้สัมภาษณ์ที่มาร่วมรายการมักจะแต่งกายเพียงชุดเดียว แต่สำหรับครั้งนี้การที่คุณสุกัญญาได้เปลี่ยนเครื่องแต่งกายถึง 2 ชุด เพื่อต้องการแสดงลักษณะความเป็นตัวตนของเธอนั่นเอง รวมทั้งตอน *อินทรีเหล็ก* ที่เป็นการรวมตัว

ของผู้ขับซีรอมอเตอร์ไซค์ฮาร์เลย์ เดวิดสัน ผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการส่วนใหญ่จะสวมชุดหนัง มีผ้าพันคอ และสวมรองเท้าบูท ที่ใช้ในการขับขี่รถชนิดนี้ แม้ผู้ให้สัมภาษณ์โดยส่วนใหญ่จะมีหน้าที่การงานที่ต้องสวมสูท ผูกไทด์ แต่เมื่อมาออกในรายการเพื่อนำเสนอเรื่องกลุ่มคนรักรถฮาร์เลย์ เดวิดสันแล้วก็จะแต่งในชุดที่ใช้ในขณะขับขี่รถเพื่อแสดงความเป็นตัวตน และบุคลิกของบุคคลเหล่านั้นมากกว่าชุดสูท

ผู้วิจัยพบว่าในการแต่งกายเพื่อมาร่วมในรายการเจาะใจ ผู้ให้สัมภาษณ์จะแต่งในแบบที่เคยแต่งเป็นประจำ ในแบบที่เป็นตัวของตัวเอง โดยมีได้ดัดแปลงให้สวย หรือเป็นพิเศษ การที่ผู้ให้สัมภาษณ์แต่งกายเช่นนี้เพื่อต้องการให้เสื้อผ้าเป็นตัวเสริมภาพลักษณ์ในการนำเสนอการเล่าเรื่องในรายการให้ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วย

จากการวิเคราะห์ภาษา การใช้คำพูด อวจนภาษา จาก หน้าตา ท่าทาง การแต่งกาย ผู้วิจัยพบว่าสิ่งเหล่านี้ช่วยในการถ่ายทอดความหมายที่เกิดขึ้นให้ผู้ชมทางบ้านรับรู้ เกิดอารมณ์ร่วม หรือคล้อยตามเนื้อเรื่องที่เล่าได้เป็นอย่างดีจากภาพที่เห็นในจอโทรทัศน์

2. บรรยากาศในรายการ (Atmosphere)

รายการเจาะใจ เป็นรายการสัมภาษณ์ ที่มีเพียงผู้ให้สัมภาษณ์มาเล่าเรื่องต่างๆโดยการซักถามของผู้สัมภาษณ์ ณ สถานที่ที่หนึ่ง ด้วยการสร้างบรรยากาศในรายการ จากองค์ประกอบต่าง ดังนี้

1. ฉาก

ฉากในรายการเจาะใจ จัดเป็นเพียงเวทีที่มีเก้าอี้นั่งสำหรับผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์นั่งเพื่อการเล่าเรื่องเท่านั้น ส่วนด้านหลังมีจอโทรทัศน์ที่ฉายภาพของการสัมภาษณ์ในขณะนั้น ไม่ได้สร้างความโดดเด่นและมีลักษณะพิเศษแต่อย่างไร เพราะมีเพียง 4 เครื่อง และอยู่ด้านข้างของเวที ส่วนตรงกลางมีโลโก้สัญลักษณ์รายการเจาะใจตั้งอยู่ รูปแบบจากรายการเจาะใจเป็นเพียงเวทีเพื่อการสัมภาษณ์เท่านั้นไม่ได้สร้างให้เกิดความตะการตา จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่าการสร้างฉากเช่นนี้ เพื่อมิให้ฉากมาเบี่ยงเบนความสนใจผู้ชมทางบ้านไปจากเรื่องที่เล่า และ คนดูสนใจเฉพาะเรื่องที่น่าเสนอเท่านั้น

จากในรายการเจาะใจมี 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นเวทียกพื้นสำหรับผู้สัมภาษณ์ 2 ท่าน และผู้ให้สัมภาษณ์หลัก เวทีในส่วนแรกนี้จะมีขนาดใหญ่หรือน้อยขึ้นอยู่กับเรื่องที่จะมาเล่าในวันนั้น หากเนื้อหาเป็นเพียงการเล่าเรื่องชีวิตก็จะใช้เวทีขนาดปานกลาง แต่หากเรื่องที่น่าสนใจมีการแสดง หรือนำอุปกรณ์ประกอบฉากมาใช้ด้วย ก็จะมีการสร้างเวทีขนาดใหญ่ เพื่อที่จะได้นำเสนอกันบนเวทีนั้นเลย เช่น ตอน อินทรีเหล็ก ที่ขับรถมอเตอร์ไซด์ฮาร์เลย์ เดวิสขึ้นบนเวทีหลายคัน รวมทั้งที่อยู่ด้านล่างเวทีอีกหลายสิบคัน ส่วนที่ 2 คือ เวทีที่ให้ผู้ชมในห้องส่งนั่งชมรายการ กรณีใดที่มีแขกจำนวนมากมาช่วยเล่าเรื่องเสริม หรือ เป็นเพียงญาติ พ่อ แม่ ที่ช่วยมาเล่าเสริมบ้างเล็กน้อย ก็จะให้นั่งที่เวทีด้านหน้าที่อยู่ข้างล่างนี้

จากที่ใช้ในรายการเป็นเพียงจากที่ใช้เป็นสถานที่เล่าเรื่องเท่านั้น มิได้มีการนำเสนอให้โดดเด่นเป็นพิเศษ เพราะรายการเจาะใจให้ความสำคัญกับเรื่องที่น่าสนใจมากกว่าการใช้ฉากมาช่วยเสริมบรรยากาศ

2. แสง สี

การจัดแสงของรายการเจาะใจเป็นเพียงการจัดเพื่อสร้างความสดใสและเกิดความสว่างให้กับฉากเท่านั้น การจัดแสงก็มิได้มีการจัดที่ซับซ้อนเช่น ฉาก แต่สำหรับบางตอนที่ให้ผู้ให้สัมภาษณ์เสริมมาร่วมในรายการและได้มีการร่วมสัมภาษณ์ด้วย โดยบุคคลเหล่านี้จะนั่งอยู่ที่ด้านล่างของเวที ก็จะมีการจัดไฟส่องที่บุคคลเหล่านี้ในขณะที่มีการสัมภาษณ์ การที่ทำเช่นนี้เพื่อช่วยให้กล้องสามารถถ่ายภาพได้ชัดเจนว่าการถ่ายภาพที่ไม่มีแสง

3. เสียง

รายการเจาะใจต้องการได้บรรยากาศของการมีปฏิกริยาร่วมในขณะที่มีการเล่าเรื่อง จึงได้มีการจ้างผู้ชมรับจ้างมาชมในห้องส่ง (Implied viewer) เพื่อใช้เป็นตัวแทนผู้ชมที่บ้าน การที่รายการเจาะใจทำเช่นนี้ก็เพราะเป็นนโยบายของบริษัท เจ เอส แอล จำกัด ที่ต้องการสร้างบรรยากาศการเล่าเรื่องการสัมภาษณ์ในห้องส่ง เพราะผู้ชมในห้องส่งจะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อเรื่องที่ได้ฟัง เช่น หากเป็นเรื่องตลก ผู้ชมในห้องส่งก็จะส่งเสียงหัวเราะหรือปรบมือตามเรื่องที่ได้รับฟังเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศในการเล่าเรื่องนั้นให้สนุกยิ่งขึ้น เสมือนว่าผู้ชมที่บ้านน่าจะมี ความสนุกสนานด้วยเช่นกัน

สำหรับบางเรื่องที่รายการเจาะใจมีการนำเสนอเนื้อเรื่องเกี่ยวกับข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคมและต้องการให้มีการแสดงความคิดเห็นแล้ว ก็จะมีการติดต่อเชิญองค์กร ชุมชน หรือ นักศึกษาได้เข้ามาชมรายการในห้องส่ง และหลังจากนั้นก็จะเป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้ชมรายการในกลุ่มนี้ ในการนำกลุ่มบุคคลต่างเข้ามาชมรายการสัมภาษณ์ในห้องส่งจึงเป็นไปเพื่อสร้างบรรยากาศในรายการ เสมือนเป็นตัวแทนในการฟัง การซักถามจากผู้ชมที่บ้านนั่นเอง

3. ลักษณะภาพที่สื่อความหมาย

เป็นภาพที่เกิดจากการถ่ายทำด้วยกล้องโทรทัศน์ ซึ่งสามารถสื่อความหมายของเรื่องราวที่ต้องการได้ด้วยการใช้มุมกล้อง หรือการเคลื่อนไหวของกล้อง ให้ได้ภาพเพื่อการเล่าเรื่องตามต้องการ โดยมีการถ่ายทอดเรื่องราวจากการทำงานของกล้อง ดังนี้

การทำงานของกล้อง

ในการบันทึกเทปรายการเจาะใจ มีการใช้กล้องทั้งหมด 3 ตัว โดยมีหลักการตั้งกล้องคือ กล้องตัวที่ 1 อยู่ซ้ายมือสุด กล้องตัวที่ 2 อยู่ตรงกลาง กล้องตัวนี้ส่วนมากจะอยู่บนครนเพราะเป็นกล้องที่จับภาพรวมทั้งหมดในมุมต่ำและสูง กล้องตัวที่ 3 อยู่ทางขวามือสุด "...วิธีคิดของเจาะใจ จะให้กล้องเป็นบุรุษที่ 3 เป็นผู้ฟังที่นั่งด้วย ดังนั้นบุรุษที่ 1 และ ที่ 2 คือพิธีกรและผู้ให้สัมภาษณ์ก็นั่งคุยกันไป..." (สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2541) ในการถ่ายเพื่อจับภาพของผู้สัมภาษณ์หรือผู้ให้สัมภาษณ์จากกล้องใดกล้องหนึ่งขึ้นอยู่กับผู้กำกับภาพ โดยวิธีการถ่ายไม่มีความซับซ้อน คือหากใครพูดกล้องก็จับคนพูด หรือ ในขณะที่ผู้สัมภาษณ์ถามกล้องอาจถ่ายผู้สัมภาษณ์ หรืออาจถ่ายผู้ให้สัมภาษณ์ในขณะที่ฟังคำถามต่างๆ ซึ่งบางครั้งผู้ให้สัมภาษณ์อาจมีปฏิกิริยาต่อคำถามนั้น การทำงานในลักษณะนี้กล้องต้องทำงานเป็นผู้ฟังที่ดีด้วย ในกรณีของการสนทนาทั่วไปที่มีการทำของตกได้โต๊ะ ผู้ฟังที่ได้ยินยอมต้องหันไปมอง กล้องก็ต้องหันมองด้วยการถ่ายทำหากความสนใจในการเล่าเรื่องอยู่ที่ตรงไหน กล้องต้องถ่ายภาพตามนั้น

จากลักษณะของเนื้อเรื่องที่นำเสนอในรายการเจาะใจมีความหลากหลาย บางครั้งก็มีการแสดงประกอบ บางครั้งก็มีผู้ให้สัมภาษณ์หลายคน เนื้อเรื่องมีหลากหลายอารมณ์ กล้องต้องจับผู้พูด หรือ อารมณ์ของเรื่องให้ทัน ทั้งเรื่องที่เศร้า หรือสนุก ภาพที่ได้ย่อมต้องสอดคล้องกันด้วย การนำเสนอภาพของการเล่าเรื่องระหว่างผู้เล่าและผู้ฟังนั้น จุดหลักในการถ่ายคือ การถ่ายภาพผู้เล่าเรื่องหรือผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่ใช่เป็นการถ่ายเพื่อให้เห็นว่าใครเป็นผู้พูดเท่านั้นแต่รวมถึงสีหน้า

และกิริยาท่าทางของผู้ให้สัมภาษณ์ (Non-verbal) ในขณะที่เล่าเรื่องนั้น ได้มีการแสดงออกทางอารมณ์อย่างไร รวมทั้งปฏิกิริยาโต้ตอบของผู้สัมภาษณ์ ที่มีส่วนในการแสดงออกทางอารมณ์ให้คล้อยตามด้วย เช่น ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องสัญญา คุณากร หัวเราะ ในฐานะที่กล้องเป็นผู้ฟังภายนอก หรือเป็นบุรุษที่ 3 ย่อมต้องหันไปดูคุณสัญญาหัวเราะ เพื่อให้ได้เห็นบรรยากาศของความสนุกที่เกิดขึ้น หรือในกรณีที่เป็นเรื่องเศร้า ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความรู้สึกตามเรื่องที่กำลังเล่า กล้องจะทำหน้าที่ในการสื่อภาพความรู้สึกของผู้เล่าเรื่องให้เห็นชัดเจนด้วยการเน้นขนาดภาพด้วยการใช้เทคนิคของการถ่าย คือ จากปกติภาพที่ถ่ายผู้สัมภาษณ์หรือผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการมักเป็นภาพขนาดกลาง (Medium Shot) คือ เห็นครึ่งตัว แต่เมื่อต้องการเน้นให้เห็นอารมณ์และความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์มักจะใช้วิธีการดึงภาพ (Zoom) ไปช้าๆ ที่ ผู้ให้สัมภาษณ์โดยเน้นเฉพาะใบหน้าให้เห็นชัดเจนจะได้ภาพขนาดใกล้ (Close up) เพื่อให้เห็นหน้าที่เริ่มแดง และดวงตาที่เต็มไปด้วยน้ำตาของผู้ให้สัมภาษณ์

การใช้เทคนิคกล้องสำหรับการถ่ายทำลักษณะนี้เพื่อต้องการสื่อถึงอารมณ์ และความรู้สึกที่เกิดขึ้นย่อมต้องให้สัมพันธ์กับเรื่องที่เล่าด้วยเช่นกัน เพราะอารมณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้มีความจำเป็นในการถ่ายทอดและช่วยสร้างความรู้สึกร่วมให้เกิดกับผู้ชมที่บ้านในการสร้างความรับรู้และความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับเนื้อเรื่องที่ได้ฟัง "...สำหรับบางเรื่องถ้าถามผมว่าระหว่างสาระกับความสะเทือนใจอะไรมากกว่ากัน ผมขอตอบว่า ความสะเทือนใจมีมากกว่า ซึ่งความสะเทือนใจนี้สามารถทำให้ผู้ชมที่บ้านได้เกิดการรับรู้ และ เกิดทัศนคติ ต่อการสร้างอุดมการณ์ทางความคิด..." (สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2541)

ในการบันทึกเทปรายการเพื่อสื่อสารถึงผู้ชมที่บ้านนั้น ความแตกต่างในรูปแบบการนำเสนอย่อมมีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่แตกต่างกันด้วย จากการศึกษารูปแบบการนำเสนอรายการเจาะใจผู้วิจัยพบว่า ลักษณะการบันทึกเทปของรายการเจาะใจมี 3 รูปแบบ มิได้มีเพียงการบันทึกเทปในสตูดิโอเท่านั้น แต่ยังมีถ่ายทอดสด รวมทั้งการบันทึกเทปนอกสถานที่ด้วย ซึ่งการทำงานใน 3 รูปแบบนี้ก็ให้วัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

การบันทึกเทปในสตูดิโอ

ส่วนใหญ่การนำเสนอรายการเจาะใจมักเป็นการนำเสนอในรูปแบบนี้ เพราะในการทำงานโดยการบันทึกเทปสามารถใช้เวลาโดยไม่ต้องเร่งรีบและไม่จำกัด สามารถซักถามให้ได้ครบ

ตามประเด็นที่ต้องการหรือหากมีข้อมูลใหม่ที่น่าสนใจก็จะมีการซักถามในประเด็นนั้นเพิ่มเติม สำหรับการสัมภาษณ์ที่เป็นการบันทึกเทปนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีเรื่องราวที่ไม่สะดวกใจหรือถูกใจมติดี แม้จะมีความยินดีมาร่วมในรายการ แต่ก็ต้องระมัดระวังในการตอบคำถาม ทว่าก็จะรู้สึกปลอดภัยและมีความกดดันน้อยกว่าในการตอบคำถาม เพราะหากมีการผิดพลาดย่อมสามารถแก้ไขได้โดยการถ่ายใหม่ หรือ ใช้การตัดต่อส่วนที่ไม่ต้องการทิ้งไป การทำงานในลักษณะนี้ทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์จะรู้สึกสบายใจ ไม่เคร่งเครียด หรือ พะวักกับการสัมภาษณ์ ทำให้การเล่าเรื่องเป็นไปโดยสะดวกและได้เนื้อหาที่ครบสมบูรณ์

รายการเจาะใจได้สร้างเอกลักษณ์ในรูปแบบที่ต้องการสื่อว่า เวทีแห่งนี้เป็นเวทีสำหรับการนำเสนอเรื่องราวที่มีสาระประโยชน์เพื่อผู้ชมทางบ้านอย่างละเอียดและเข้มข้น "...ถ้าเป็นไปได้ทุกอย่างต้องเกิดขึ้นในห้องส่ง เพื่อให้ดูเหมือนสด แม้ตัวรายการจะไม่สดก็ตาม เพราะมันเหมือนเป็นเวทีประจำของเรา เป็นห้องของเรา ที่เชิญใครมาพูดในสถานที่ของเรา..." (สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2541) นอกจากนี้ผู้วิจัยสังเกตพบว่าการเชิญผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีชื่อเสียง หรือบุคคลต่างๆ ที่น่าสนใจ มาร่วมเล่าเรื่องในเวทีแห่งนี้ได้นับว่าเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของรายการที่สามารถนำบุคคลสำคัญที่ไม่ค่อยได้ออกรายการใดมาร่วมพูดคุยในรายการได้โดยมิต้องไปถ่ายทำนอกสถานที่ หรือที่บ้านของบุคคลนั้น เช่น ตอน ไตรรงค์ สุวรรณคีรี และครอบครัว พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นต้น

การถ่ายทอดสดในสตูดิโอ

มีหลายครั้งที่รายการเจาะใจได้นำเสนอโดยการถ่ายทอดสด แม้จะเป็นการทำงานที่เสี่ยงและมีความกดดันมาก เพราะต้องทำงานให้ได้เวลาตามที่กำหนด การสัมภาษณ์ต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อให้ได้คำตอบที่ดีนั้นผู้สัมภาษณ์ต้องมีความสามารถในการควบคุมเกมการถามตอบ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่ทว่าการถ่ายทอดสดสามารถสร้างความน่าสนใจให้กับผู้ชมทางบ้านเป็นจำนวนมาก เพราะมีความสดไวทันต่อเหตุการณ์ และสามารถดึงความรู้สึกของผู้ชมเข้าร่วมด้วย ด้วยเหตุผล ดังนี้

■ เพื่อนำเสนอข่าวให้เร็วและทันต่อเหตุการณ์ การรายงานข่าวที่เกิดให้รวดเร็วเพื่อสร้างความน่าสนใจต่อผู้ชมทางบ้าน ด้วยวิธีการถ่ายทอดสดนี้นับว่าเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการดึงความสนใจของผู้ชมทางบ้านจากรายการคู่แข่ง ในปี พ.ศ.2539 นี้มีการถ่ายทอดสด 3 ครั้ง คือ

ตอนผู้ว่าฯน้ำจิ้ม (16 พ.ค.2539) ตอน โรแบร์โต้ บัคโจ (30 พ.ค. 2539) นักฟุตบอลชาวอิตาลี ที่มีชื่อเสียงได้มีโอกาสมาเยือนประเทศไทย ตอน กลุ่มญาตินักมวยโอลิมปิก (1 ส.ค. 2539) สำหรับ 2 ตอนหลังนี้เป็นการนำผู้ให้สัมภาษณ์มาออกอากาศสดเลยเพราะว่าต้องการให้ผู้ชมได้รับชมเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์เลย นอกจากนี้พบว่า บางครั้งการถ่ายทอดสดก็เพื่อแก้ปัญหาในการทำงานบางอย่างเช่น สตูดิโอที่จะถ่ายทำไม่ว่าง หรือผู้ให้สัมภาษณ์สะดวกในวันนั้นเท่านั้น เช่น โรแบร์โต้ บัคโจ ที่จะอยู่เมืองไทยไม่นานก็ต้องเดินทางกลับ ก็ต้องนำมาถ่ายทอดสด เป็นต้น

■ เพื่อต้องการข้อคิดเห็นหรือการสอบถามเรื่องราวต่างๆจากผู้ชมที่บ้าน นับว่าเป็นการใช้ประโยชน์จากการถ่ายทอดสดอย่างเต็มที่ เพราะมีการสอบถามความคิดเห็น หรือ การขอความร่วมมือด้านการจากผู้ชมที่บ้านโดยมีการโทรศัพท์เข้ามาเพื่อถามคำถามแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น ตอน ผู้ว่าฯน้ำจิ้ม (16 พ.ค.2539) ที่มีการตั้งคำถามจากคนที่บ้านถึงการลงสมัครเลือกตั้งของผู้ให้สัมภาษณ์

จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่า การถ่ายทอดสดของรายการเจาะใจ มีทั้งที่สามารถใช้ประโยชน์จากการถ่ายทอดสดได้เต็มที่และเป็นเพียงการนำเสนอข่าวให้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์เท่านั้น แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากเทคนิคต่างๆที่เอื้อต่อการถ่ายทอดสด เพราะการใช้โทรศัพท์จากผู้ชมที่บ้านถือเป็นการมีส่วนร่วมในรายการด้วย นอกจากจะอยู่ในฐานะเป็นเพียงผู้ชมเท่านั้น แต่ด้วยวิธีนี้สามารถทำให้ผู้ชมที่บ้านเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้สัมภาษณ์ และด้วยวิธีนี้ก็สามารที่จะใช้วัดยอดความนิยมจากผู้ชมที่บ้านได้อีกทางหนึ่งด้วย รวมทั้งสามารถประหยัดเวลาในการทำงานด้วย เพราะได้มีการแพร่ภาพในช่วงนั้นออกอากาศเลยโดยไม่ต้องกลับมาตัดต่ออีกครั้ง

การบันทึกเทปนอกสถานที่

การยกกองถ่ายเพื่อไปถ่ายนอกห้องสตูดิโอ หรือ สถานที่จริง แม้ทางรายการจะมีนโยบายในการบันทึกเทปรายการในสตูดิโอก็ตาม แต่ทว่าเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอไม่สามารถยกหรือเคลื่อนย้ายมาถ่ายในห้องสตูดิโอได้ก็จะไปถ่ายในสถานที่จริง ซึ่งบรรยากาศที่ได้รับย่อมมีความแตกต่างกัน เช่น ตอน งานแต่งงานไมค์และซูซู ที่พิธีกรทั้งสองได้ไปที่จ.ลพบุรี เพื่อนำเสนอภาพการแต่งงานของลิงอุรังอุตังที่มีการจัดพิธีแต่งงานอย่างยิ่งใหญ่ ในการไปบันทึกเทปครั้งนี้ได้เห็นบรรยากาศที่เกิดขึ้นในขณะนั้นอย่างสมจริง เห็นพิธีกรทั้งสองเดินทางมาลงฝูงชน ทักทาย

ยิ้มแย้มกับชาวลพบุรี และนั่งรถลัดเลาะผ่านตามสถานที่ต่างๆ อารมณ์ที่ได้รับจากการชมก็ทำให้ คล้อยตามไปด้วย ซึ่งแตกต่างจากการเอกกล้องไปถ่ายแล้วนำมาตัดต่ออีกครั้งหนึ่งเพื่อนั่งชมใน รายการ อารมณ์ที่ได้รับก็เป็นอีกลักษณะหนึ่งไม่ให้ความรู้สึกเหมือนเข้าไปร่วมในงานนั้นด้วย แต่ การบันทึกเทปในลักษณะเช่นนี้ก็ไม่สามารถที่จะทำได้บ่อยนัก เพราะรายการเจาะใจได้เวลาใน การออกอากาศช่วงกลางคืน แต่ภาพที่ถ่ายมาเป็นเวลาในช่วงกลางวัน ย่อมทำให้เกิดความแตกต่าง ไม่สมจริงเท่าไรนัก

การบันทึกเทปนอกสถานที่นอกจากจะเป็นการย้ายไปบันทึกเทปการสัมภาษณ์ถึงสถานที่จริงแล้ว ยังใช้การถ่ายทำนอกสถานที่เพื่อมาช่วยเสริมในการเล่าเรื่อง (VTR - Video Tape Record) ในระหว่างที่มีการสัมภาษณ์ด้วย ซึ่งในการไปถ่าย VTR เพื่อนำมาแทรก (Insert) ให้เห็น รายละเอียดของสถานที่ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการเล่าเรื่อง หรือการไปถ่ายสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่มีได้มาร่วมในรายการเพิ่มเติมให้การเล่าเรื่องนั้นสมบูรณ์ที่สุด การไปถ่าย VTR เช่นนี้เพราะไม่สามารถยกหรือเคลื่อนย้ายมาในห้องส่งได้ แต่หากในกรณีที่สามารถเคลื่อนย้ายมาได้ โปรดิวเซอร์จะเป็นผู้พิจารณาว่าสมควรจะไปถ่าย VTR หรือนำมาร่วมในรายการ เพราะบรรยากาศที่ได้รับ ย่อมแตกต่างกันเช่น ตอน เศรษฐีกู้ภัย ที่ได้นำอุปกรณ์และรถดับเพลิงมาแสดงที่สตูดิโอรายการ ,เลย ย่อมให้ความรู้สึกตระการตาได้ดีกว่าการยกกล้องไปถ่ายอุปกรณ์และรถเหล่านี้ที่มูลนิธิบรรเทาสาธารณภัย หรือ ตอน อินทรีเหล็ก ที่มีการนำรถมอเตอร์ไซค์มาร่วมในรายการเจาะใจมากกว่า 50 คัน เพื่อแสดงรายละเอียดไปพร้อมกันในขณะที่มีการเล่าเรื่องก็ย่อมสร้างความตื่นตาตื่นใจในการชมมากกว่าการนำกล้องไปถ่าย VTR เพื่อให้เห็นรายละเอียดแล้วนำมาแทรกเพื่อ ประกอบการเล่าเรื่องอีกที ดังนั้น ในการนำเสนอรายการในลักษณะใดจึงขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์ของผู้ผลิตรายการและวัตถุประสงค์ในการนำเสนอเนื้อเรื่องเหล่านั้นด้วย

4. การตัดต่อ

ในการบันทึกเทปรายการเจาะใจจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์โดยไม่จำกัดเวลา บางครั้ง การสัมภาษณ์ก็กินเวลานานเป็นชั่วโมงในแต่ละช่วง บางครั้งอาจกินเวลาถึง 3 ชั่วโมงในการ สัมภาษณ์ ดังนั้น เมื่อนำมาตัดต่อ ผู้ควบคุมการผลิตต้องเลือกสรรเฉพาะเนื้อหาตามที่ต้องแล้วนำมา เรียงให้ต่อเนื่องกันตามความเหมาะสมและสามารถสร้างความเข้าใจในการรับชมด้วย ต่อมา ลักษณะการทำงานได้เปลี่ยนไปเป็นการสัมภาษณ์ในแต่ละเบรคเป็นไปตามเวลาที่กำหนด โดยไม่ กินเวลามากนัก หากคำถามใดที่ยังได้คำตอบไม่ชัดเจนก็จะมีคำถามคำถามนั้นใหม่แล้วจึงนำ

มาติดต่อเสริมในช่วงนั้น ซึ่งวิธีนี้จะช่วยให้ประหยัดเวลาในการทำงาน แต่ก็มีข้อเสียคืออารมณ์ของเรื่องจะไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ต่อมาการบันทึกเทปรายการเจาะใจจะใช้การสัมภาษณ์ยาวต่อเนื่องไปตลอดจนจบรายการโดยไม่มีการพักในแต่ละช่วงเหมือนเมื่อก่อน ซึ่งการทำลักษณะเช่นนี้ต้องใช้การติดต่อเข้ามาช่วยในการที่จะแบ่งคำพูดหรือคำตอบเพื่อขึ้นเวลาในการพักโฆษณา รวมทั้งมีการตัดเฉพาะช่วงที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจในเวลาเพียงไม่ถึงนาทีเพื่อนำไปต่อท้ายก่อนมีการตัดเข้าโฆษณา เพื่อให้ผู้ชมทางบ้านทราบว่าในตอนต่อไปจะเสนอเรื่องอะไร ซึ่งการทำวิธีนี้ช่วยให้ผู้ชมทางบ้านสนใจที่จะเปิดรับชมในช่วงต่อไปโดยไม่เปลี่ยนช่อง นอกจากนี้ก็ใช้วิธีการติดต่อด้วยการทิ้งประโยคที่น่าสนใจไว้ เช่น

- พอตกลงกลางคืน ทุกคนก็สละของคนละชิ้น แล้วตัดเข้าโฆษณา
- แล้วตกลงผู้หญิงคนนั้นเป็นใคร แล้วตัดเข้าโฆษณา

ทั้งสองวิธีนี้ย่อมทำให้ผู้ชมทางบ้านอยากทราบว่าตอนต่อไปจะเป็นอย่างไร ทำไมให้ผู้สัมภาษณ์ต้องสละของคนละชิ้น หรือ ผู้หญิงคนนั้นเป็นใครมีส่วนทำให้ทั้ง 2 ต้องเลิกกันหรือไม่ เป็นต้น ด้วยวิธีการเช่นนี้ย่อมเป็นการสร้างความน่าติดตามให้เกิดขึ้นได้ตลอดรายการ

5. การจัดลำดับเนื้อหา (Schedule)

การจัดลำดับเนื้อหาของรายการเจาะใจ ได้มีการปรับเนื้อหาที่น่าสนใจให้สอดคล้องกับเวลาที่ได้รับจากสถานี เพื่อแบ่งช่วงเวลาสำหรับการโฆษณาสินค้าด้วยความจำเป็นทางธุรกิจนั่นเอง ดังนั้นก่อนที่จะมีการตัดเข้าสู่ช่วงโฆษณา ในการผลิตรายการต้องมีการมักทั้งท้ายแต่ละช่วงที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้ชมทางบ้านจะได้ติดตามรับชมช่วงต่อไปจนจบรายการ ผู้วิจัยพบว่าการจัดลำดับเหตุการณ์ของรายการเจาะใจมีรูปแบบในการนำเสนอที่หลากหลาย แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหา

รายการเจาะใจมีเวลาออกอากาศ 1 ชั่วโมง 30 นาทีเป็นเวลาสำหรับเสนอเนื้อหารายการ 70 นาทีโดยประมาณ แบ่งการจัดลำดับเนื้อหาได้ทั้งหมด 5 ช่วง เวลาสำหรับการโฆษณาสินค้าทั้งสิ้น 4 ครั้ง แต่ในการนำเสนอของแต่ละช่วงนั้น รายการเจาะใจไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว เพราะลักษณะเนื้อหาที่น่าสนใจมีความแตกต่างกันไป ดังนั้นในการจัดลำดับเนื้อหาจึงขึ้นอยู่กับ

เนื้อหาในตอนนั้นๆ ด้วย รวมทั้งการนำเสนอช่วง "อย่างนี้ก็มิด้วย" ก็ได้เป็นตัวแปรในการจัดลำดับเนื้อหาด้วยเช่นกัน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาพบ โครงสร้างดังนี้

1) กรณีที่ไม่มีช่วง " อย่างนี้ก็มิด้วย" เนื้อหาหลักในการนำเสนอจะมีเพียงเรื่องนั้นเรื่องเดียว โดยที่เรื่องนั้นต้องมีรายละเอียดของข้อมูลที่สามารถนำเสนอได้ถึง 5 ช่วงด้วยกัน

ไตเติ้ล เปิดรายการ

(บางครั้งมีการแนะนำผู้ให้สัมภาษณ์มาบนเวที)

.....เบรค โฆษณา.....

แนะนำแขก

ซักถามเรื่องประวัติ

.....เบรค โฆษณา.....

พัฒนาเรื่องเพื่อสรุปปัญหา

.....เบรค โฆษณา.....

จุดสูงสุดของปัญหา

.....เบรค โฆษณา.....

จุดคลี่คลาย - สรุป

ช่วงที่ 1 เป็นการเปิดรายการเจาะใจ ส่วนใหญ่ใช้วิธีนำเสนอโดยให้พิธีกร ทั้งสองมายืนอยู่บนเวทีเพื่อเกริ่นเข้าเรื่องที่จะนำเสนอในตอนนั้น ในช่วงเปิดรายการ จะมีวิธีการนำเสนอ 2 แบบ แบบที่ 1 คือการพูดคุยแนะนำเรื่องที่น่าสนใจและ ตัดเข้าโฆษณา แบบที่ 2 คือ การพูดเกริ่นเข้าเรื่องพร้อมทั้งเชิญผู้ให้สัมภาษณ์ ออกมาแนะนำในช่วงนี้เลย เช่น ตอน *สุกัญญา มิเกล* และ ตอน *ครูน้อย* หรือ หากมีอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ก็จะมีการนำมาโชว์ในช่วงนี้ด้วย เช่น ตอน *เศรษฐีผู้กู้ภัย* - มีการนำอุปกรณ์ดับเพลิงมาโชว์ในรายการ และ ตอน *อินทรีเหล็ก* - ให้แขกรับเชิญขับมอเตอร์ไซด์ ฮาร์เลย์ เดวิสออกมาโชว์ในรายการเลย

ในการนำอุปกรณ์มาแสดงหรือเชิญผู้ให้สัมภาษณ์ออกมาแนะนำตัวเวลานั้น ผู้วิจัยพบว่าด้วยวิธีการนำเสนอเช่นนี้จะสร้างความตื่นตาตื่นใจในการรับชม และจะทำให้ผู้ชมทางบ้านสนใจที่จะชมต่อในช่วงต่อไป นอกจากนี้ยังพบว่า การเชิญผู้ให้สัมภาษณ์เดินออกมาปรากฏตัวในช่วงแรกสำหรับ ตอน *ครูน้อย* นั้นก็เพื่อผู้ชมทางบ้านจะเห็นครูน้อยเดินออกมาในลักษณะที่ไม่ปกติ เพราะร่างกายบางส่วนเป็นอัมพฤกษ์นั่นเอง การนำเสนอเช่นนี้นับว่าเป็นวิธีการสร้างความหมาย

ทางอ้อมเพื่อบอกว่า แม้ว่าร่างกายจะไม่ปกติ ไม่งามเหมือนคนทั่วไป แต่จิตใจที่มีต่อสังคมนั้น ดีงามกว่าคนปกติหลายเท่าตัว

ช่วงที่ 2 ในกรณีนี้ช่วงที่แล้วไม่ได้มีการเชิญผู้ให้สัมภาษณ์มาแนะนำตัว ก็จะเป็นการแนะนำตัวผู้ให้สัมภาษณ์ในช่วงนี้ต่อ ในช่วงที่ 2 นี้จะมีการนำเสนอใน 3 แบบ คือ

แบบที่ 1 สัมภาษณ์เรื่องประวัติชีวิตในอดีต เพื่อปูพื้นให้ผู้ชมทางบ้านทราบประวัติของบุคคลท่านนั้น ซึ่งประวัติที่น่าเสนอนี้ต้องเป็นประวัติชีวิตที่น่าสนใจจริงๆ เช่น ตอน เศรษฐีกู้ภัย แม้จะไม่ใช่ เป็นดารา หรือ ผู้ที่มีชื่อเสียงก็มีการสัมภาษณ์ประวัติด้วย เพราะได้มีการนำเสนออุปกรณ์ดับเพลิงที่ทันสมัยของเขาให้ผู้ชมทางบ้านทราบแล้ว ดังนั้น ผู้ชมทางบ้านย่อมต้องการทราบแน่นอนว่าเขาเป็นใครมาจากไหน จึงได้เป็นเจ้าของอุปกรณ์มีราคาแพง และจำนวนมาก ขนาดนี้

แบบที่ 2 สัมภาษณ์เรื่องงานที่ทำเลย การเสนอลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของบุคคลทั่วไปที่มิใช่ดารา หากมาเล่าเรื่องประวัติชีวิตแล้ว ผู้วิจัยพบว่าคงไม่มีผู้ชมทางบ้านสนใจที่จะรับฟัง จึงต้องเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการนำเสนอเลยเพื่อผู้ชมทางบ้านจะได้รับทราบ เรื่องของผู้ให้สัมภาษณ์ ท่านนั้น เช่น ตอน คุณน้อย มีการถามประวัติบ้างเพียงข้อหรือสองข้อ ต่อจากนั้นก็เป็นผลงานของครูพร้อมทั้งนำเด็กที่อยู่ในโรงเรียนมาสัมภาษณ์ถึงสาเหตุที่เด็กเหล่านี้ต้องมาอาศัยโรงเรียนของคนยากแห่งนี้

แบบที่ 3 ในกรณีที่เป็นข่าวดังเกิดขึ้น จะมีการสัมภาษณ์ถึงเหตุการณ์ที่ตกเป็นข่าวนั้นเลย เช่น ตอน ต้นจันเปื่อย ก็ได้เล่าถึงสาเหตุที่ตกเป็นข่าวไปถูกแก๊งค์มีจาชีพหลอกลวง หรือ ตอน บอลลูกตกที่เขาใหญ่ ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่ต้องตกเป็นข่าว พร้อมทั้งซักถามรายละเอียดการเกิดเหตุการณ์ เพื่อปูพื้นการเล่าเสียก่อน

ช่วงที่ 3 นำเสนอถึงการรายละเอียดของการนำเสนอเนื้อหาเพื่อนำไปสู่ปมปัญหาที่เกิดขึ้น หรือในบางกรณีที่มีลักษณะที่ได้การนำเสนอในช่วงที่ 2 แบบที่ 2 แล้ว จะเป็นการมาย้อนเล่าในเรื่องประวัติชีวิต และ เรื่องครอบครัว

ในการดำเนินเรื่องนี้มีวิธีการนำเสนอได้หลายวิธี การสัมภาษณ์ที่มีเพียงผู้สัมภาษณ์และ
ผู้ให้สัมภาษณ์เท่านั้น การสัมภาษณ์โดยมีการนำอุปกรณ์มาแสดงประกอบในการเล่าเรื่อง และ
การสัมภาษณ์โดยมีการเชิญบุคคลอื่นมาเสริมการเล่าเรื่องนั้นให้เข้มข้น สำหรับบางตอนได้ให้ช่วง
นี้เป็นการเสนอจุดไคลแมกซ์ของเรื่อง เช่น ตอน สุกัญญา มิเกล ที่ได้มีการเล่าประวัติชีวิตตั้งแต่วัย
เด็ก กับความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับแม่เป็นเช่นไร และ ในที่สุดเธอได้แต่งเพลงให้แม่เพลงหนึ่ง
และได้ร้องให้ฟังในรายการ ซึ่งในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับแม่ถือว่าเป็นจุดสูงสุดของเรื่อง
ที่ได้เห็นความห่างเหิน ความขัดแย้ง แต่ในที่สุดก็สามารถทำความเข้าใจกันได้ โดยในช่วงต่อไป
ของตอนนี้ถือว่าเป็นการนำเสนอในเรื่องใหม่ คือการเชิญแฟนของสุกัญญา มาร่วมเล่าเรื่องด้วย

ช่วงที่ 4 เสนอถึงเมื่อต้องเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ หรือ การที่ต้องตัดสินใจเลือกทำสิ่งใด
สิ่งหนึ่งแล้วได้ตัดสินใจทำจนทำให้ภาวะแห่งความตึงเครียดนั้นหมดไป แต่ สำหรับบางตอน เช่น
ตอนสุกัญญา มิเกล ช่วงนี้ถือว่าเป็นช่วงการคลี่คลาย เพื่อเริ่มต้นที่จะเล่าเรื่องใหม่ให้เห็นชีวิตใหม่
ที่ได้มีคนที่รักจริง และ เริ่มค้นพบความสามารถในส่วนต่างๆของเธอ

ช่วงที่ 5 การคลี่คลายของปัญหา หลังจากได้นำเสนอปัญหาต่างๆ และเหตุการณ์
เหล่านั้นได้สิ้นสุดลง จะเกิดมีเหตุการณ์ใหม่เข้ามา หรือ เสนอการเปลี่ยนแปลงของชีวิตไปสู่แนว
ทางที่ดี

2) กรณีที่มีช่วง "อย่างนี้ก็มิด้วย" เนื้อหาหลักที่นำเสนอในรายการจะมีเพียง 4 ช่วง
เท่านั้น อีก 1 ช่วงจะเป็นช่วง อย่างนี้ก็มิด้วย โดยมีโครงสร้างดังนี้

โตเต็ม เปิดรายการ
(บางครั้งมีการแนะนำผู้ให้สัมภาษณ์มาบนเวที)

.....เบรก โฆษณา.....

แนะนำแขก ชักถามเรื่องประวัติ

ดำเนินเรื่องสู่ปมปัญหา

(บางครั้งเป็นช่วง อย่างนี้ก็มีด้วย)

.....เบรก โฆษณา.....

พัฒนาเรื่องเพื่อสู่ปมปัญหา เพิ่มเติม

จุดสูงสุดของปัญหา

.....เบรก โฆษณา.....

จุดสูงสุดของปัญหา

จุดคลี่คลายเรื่อง

.....เบรก โฆษณา.....

ช่วง อย่างนี้ก็มีด้วย

จบรายการ

ช่วงที่ 1 เปิดรายการมีลักษณะการเปิดเหมือนกับ การเปิดในกรณีที่ไม่มีช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย"

ช่วงที่ 2 มีลักษณะการนำเสนอคล้ายกันกับช่วงที่ 2 ในกรณีที่ไม่มีช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" หากในครั้งนั้นมีการนำเสนอช่วงอย่างนี้ก็มีด้วย โดยปกติจะอยู่ที่ ช่วงที่ 5 แต่มีบางครั้งที่ช่วงนี้จะอยู่ในช่วงที่ 2 จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า การที่ช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" ย้ายมาอยู่ใน ช่วงที่ 2 อาจมีสาเหตุ ดังนี้

■ เรื่องที่นำเสนอมีความน่าสนใจมากหากต้องไปอยู่ที่ ช่วงที่ 5 ซึ่งอยู่ในเวลาที่ศึกมาก ผู้ชมที่บ้านอาจไม่ติดตามชมก็เป็นได้ เช่น ในตอน ครุฑน้อย ที่ให้ช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" ที่นำเสนอเรื่อง "การแอบจูนโทรศัพท์มือถือ" มานำเสนอ ซึ่งในช่วงปีพ.ศ.2539 มีการแอบจูนโทรศัพท์มือถือกันมากและสร้างความเดือดร้อนให้กับเจ้าของที่ต้องเสียค่าโทรศัพท์เกินกว่าปกติราคาแสนกว่าบาท ต่อ 1 เดือน ซึ่งความเป็นจริงแล้วเจ้าของไม่ได้เป็นคนใช้โทรศัพท์ เป็นต้น จึงได้ย้ายมาอยู่ในช่วงที่ 2

■ หรืออาจเป็นเพราะในครั้งนั้นมีการเสนอเรื่อง ครูน้อย ที่ทีมงานยังไม่ทราบว่ามีผลลัพธ์จะเป็นอย่างไร และในลักษณะเรื่องที่น่าเสนอเป็นเรื่อง ปัญหาทางสังคม ที่ผู้ชมทางบ้านอาจไม่สนใจ และ ด้วยเหตุที่ว่าเรื่องนี้ทีมงานมีความสนใจที่จะนำเสนอมาตั้งแต่ ปี 2537 แล้ว "...ผู้ใหญ่มองว่าอาจได้เรตติ้งไม่ดี เพราะเป็นปัญหาสังคม ตอนนั้นเราพยายามจะหลีกเลี่ยงเรื่องนี้เหมือนกัน เพราะตอนนั้นมีปัญหาเรื่องเรตติ้ง...พอติดตอนนั้นไม่รู้จะทำเรื่องอะไร ทีมงานก็นึกถึงครูน้อยขึ้นมา เลยหยิบเรื่องนี้ขึ้นมาทำ แล้วเรตติ้งก็ไม่ดีจริงๆด้วย...แต่ว่ามีโทรศัพท์เข้ามาขอบริจาคเยอะมาก..." (วีรณา โอฟารักษ์ธรรม,สัมภาษณ์,18 มกราคม 2541) ด้วยเพราะการคาดเดาของทีมงานที่คาดว่าเรื่องแบบนี้อาจไม่มีใครสนใจจึงได้ย้าย ช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" มาเสนอในช่วงที่ 2 แทน

■ นอกจากนี้ยังพบว่าบางครั้งการนำมาเสนอในช่วงที่ 2 อาจเป็นเพราะผลทางด้านธุรกิจ เช่น ตอน วีรบุรุษโอลิมปิก ในครั้งนี้มีการนำเสนอช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" ในครั้งนี้เป็นเรื่องเบื้องหลังการถ่ายโฆษณา รถยนต์ยี่ห้อมิตซูบิชิ ที่มี ริชาร์ด เกียร์ เป็นพิธีกร (Presenter) โดยลักษณะของเนื้อหาที่ไม่ตรงกับแนวคิดการนำเสนอช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" ก็นับว่าเป็นเรื่องทางธุรกิจ และยังได้ออกอากาศในช่วงที่ 2 ก่อนการนำเสนอเรื่องการกลับบ้านของคณะนักมวยโอลิมปิกที่ผู้ชมทางบ้านต่างรอชมอยู่จำนวนมากย่อมมีโอกาสได้ชมช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" แน่นนอน

หากในช่วงนี้ไม่ใช่การนำเสนอช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" การนำเสนอในช่วงนี้จะเป็นการแนะนำผู้ให้สัมภาษณ์ เนื้อหาในการเล่าเรื่องจะมีลักษณะที่เหมือนกับ ช่วงที่ 2 ในแบบที่ 1 หรือแบบที่ 2 ในกรณีที่ไม่มีช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" ทว่าจะมีลักษณะเพิ่มเติมเนื้อเรื่องเข้าไปโดยบางครั้งมีการเล่าเนื้อหาของปมปัญหาที่เข้ามา

ช่วงที่ 3 การนำเสนอในช่วงนี้จะเป็นการดำเนินเรื่องเพื่อพัฒนาไปสู่ปมปัญหา หรือข้อขัดแย้งบางประการ มีการนำเสนอที่แตกต่างกัน 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เป็นการดำเนินเรื่อง สำหรับรายการสัมภาษณ์ช่วงนี้อาจไม่ใช่การมีจุดขัดแย้งเข้ามาเกี่ยวข้องแต่เป็นเรื่องอื่นที่อาจเป็นเรื่องประวัติชีวิต หรือ ผลงานที่ผ่านมา หรือ กำลังทำอยู่เพื่อกล่าวไปสู่ผลสำเร็จ

แบบที่ 2 เป็นการพัฒนาเนื้อเรื่องที่ได้มีการเล่าไว้แล้วเพื่อนำไปสู่จุดสูงสุดของเรื่อง

ช่วงที่ 4 การนำเสนอในช่วงนี้มี 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เป็นการเข้าสู่จุดสูงสุดของเรื่องที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ใหม่เข้ามา ต่อด้วยการคลี่คลายเรื่อง ซึ่ง บางครั้งก็มีบางครั้งก็ไม่มี แล้วจบด้วยการสรุปของพิธีกร

แบบที่ 2 หลังจากที่ช่วงที่แล้วได้นำเสนอการเข้าสู่จุดสูงสุดของเรื่องแล้ว ช่วงนี้จะเป็นช่วงการคลี่คลาย เรื่อง แล้วต่อด้วยการสรุปของพิธีกร

ช่วงที่ 5 ช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย" นำเสนอเรื่องแปลก สิ่งที่ไม่น่ามี หรือเกิดขึ้น

จากการนำเสนอการจัดลำดับเนื้อหาของรายการเจาะใจผู้วิจัยพบว่า รายการเจาะใจไม่สามารถที่จะระบุงฎเกณฑ์ที่แน่นอนได้ เพราะลักษณะเนื้อหาที่มีความหลากหลายที่เอื้อให้มีการนำเสนอได้หลายรูปแบบ โดยในการนำเสนอเนื้อหาที่มีการโฆษณาเข้ามาชั้นรายการเช่นนี้ รายการเจาะใจมีวิธีการสร้างความน่าสนใจด้วยการปิดเบรก 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เปิด-ปิดเบรกโดยการสรุปของพิธีกร ก่อนที่จะมีการเข้าเนื้อเรื่องพิธีกรจะพูดถึงประเด็นหลักในการนำเสนอและหลังจากที่มีการเล่าเรื่องจนจบตามที่ต้องการและตัดมี กรพักโฆษณานั้น พิธีกรจะเป็นผู้สรุปเนื้อหาในประเด็นนั้นพร้อมทั้งกล่าวถึงเนื้อหาในช่วงต่อไป " จะคาดหวังว่าคนดูตั้งแต่ต้นจนจบ จะรู้เรื่องและเกิดภาพตาม ซึ่งอาจล้มเหลวเพราะรายการเรามีเวลาที่ยาว และด้วยเงื่อนไขของรีโมทที่สามารถเปลี่ยนช่องอื่นได้ตลอด ดังนั้นพิธีกรต้องย้ำหรือสรุปทุกเบรก ซึ่งพิธีกรก็บอกว่าไม่ต้องบอกหรอก..." (สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2541)

แบบที่ 2 เปิด-ปิดเบรกโดยการตัดที่คำพูดของสำคัญของผู้ให้สัมภาษณ์ หรือ ปิดด้วยคำถามของพิธีกร เมื่อเริ่มช่วงใหม่ก็จะทวนที่คำตอบ หรือ คำถามนั้น อีกครั้งหนึ่ง "...ปกติเวลาบันทึกเทปเมื่อพิธีกรสรุปแต่ละช่วงแล้วพักแป็บหนึ่งแล้วจึงเริ่มถ่ายช่วงต่อไป แต่ในครั้งที่ถ่ายตอน ธรรม ขณะนี้สัมภาษณ์ถามตอบกันนั้นสนุกมาก บางทีก็เอาคำถามเบรก 3 มาถามในเบรก 2 มันไหลลื่นไปเรื่อย เลยเขียนบอกพิธีกรให้ถามต่อไปจนจบเลย แล้วค่อยมาตัดที่หลังพอทำต่อนั้นไป วันรุ่งขึ้น ผู้ใหญ่ในบริษัทโทรมาชมว่าการทำแบบนี้ดูดีเป็นสากลดี..." (วีรณา โอฟารักษ์ธรรม, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2541)

ด้วยวิธีการเปิด-ปิดทั้ง 2 แบบนี้ผู้วิจัยพบว่ามิลักษณะข้อดี ข้อด้อยที่แตกต่างกันไป ในการสรุปเพื่อเปิด ปิดเบรคก็มีส่วนดีเช่นกัน ในกรณีที่ผู้ชมทางบ้านเพิ่งเปิดมาชมจะได้ทราบถึงเนื้อหาในเรื่องนั้น นอกจากนี้ ยังเป็นการสรุปให้เห็นถึงสาระที่ได้ในแต่ละช่วงด้วย เพราะเนื้อหาในแต่ละช่วงอาจไม่สอดคล้องกัน หรือให้วัตถุประสงค์ที่ต่างกันไป แต่ในบางครั้งการเปิดปิดเบรคก็ไม่ได้ช่วยบอกอะไร โดยบางครั้งช่วงเข้าเรื่องพิธีกรพูดแค่ "เรามาฟังเรื่องกันต่อนะครับ ตกลงตอนนั้นเป็นอย่างไร" ส่วนในช่วงปิดช่วงแต่ละช่วงพิธีกรพูดเพียงว่า "พักไว้แค่นี้ก่อน หลังโฆษณากลับมาคุยกันต่อครับ" หากเป็นเช่นนี้ก็ไม่มี ความจำเป็นที่พิธีกรต้องพูดเปิดและปิดในแต่ละช่วงก็ได้ เพราะเวลาในการนำเสนอรายการทางโทรทัศน์ล้วนมีค่าทุกวินาที หากต้องให้พิธีกรพูดเพียงแค่นี้ควรที่จะเอาเวลาไว้สำหรับการเล่าเรื่องคงจะทำให้ได้เนื้อหาที่เพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องตัดต่อเนื้อหาบางส่วนทิ้งไป เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้วิจัยพบว่าการตัดต่อเข้าตรงคำพูดเลย ก็ช่วยทำให้เนื้อหามีความกระชับและทำให้การนำเสนอเช่นนี้มีความน่าสนใจและอยากชมคำตอบในช่วงต่อไปของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย แต่ในบางครั้งการเปิดเข้าเรื่องใน ช่วงที่ 2 ก็ควรที่จะให้พิธีกรพูดนำเข้าเพื่อผู้ชมทางบ้านจะได้ทราบถึงจุดประสงค์ในการนำเสนอในตอนนั้น ส่วนการสรุปปิดก็สมควรที่จะมีในช่วงสุดท้ายของเนื้อเรื่อง ถึงเนื้อหาที่นำเสนอ นั้นสร้างสาระประโยชน์อะไรให้กับผู้ชมทางบ้าน นอกจากนี้ ในการเปิด-ปิดในแต่ละเบรคทั้งการให้พิธีกรพูดสรุป หรือการตัดต่อที่ตรงคำพูดนั้นแล้วภาพจะตัดต่อเฉพาะบางส่วนของช่วงสัมภาษณ์ที่ทีมงานคิดว่าเหมาะสมมาไว้ในท้ายช่วงเพื่อผู้ชมทางบ้านจะได้ทราบถึงเนื้อหาในช่วงหน้าเพื่อจะได้ติดตามชมต่อในช่วงต่อไป

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่ารายการเจาะใจมีความหลากหลายทั้งเนื้อหาและรูปแบบในการนำเสนอ ไม่สามารถที่จะสรุปให้แน่ชัดได้ว่าแบบใด หรือวิธีใดมีความเหมาะสมกับเนื้อหาอย่างไร ทุกอย่างขึ้นอยู่กับเนื้อหานั้นๆ รวมทั้งปัจจัยที่มีผลรอบข้างต่างๆ เช่น เวลา ความนิยม และธุรกิจ ล้วนมีส่วนในการนำเสนอต่อรายการเจาะใจทั้งสิ้น

รายการเจียด

เนื้อเรื่อง

ประเด็นเนื้อเรื่อง

จากการวิเคราะห์รายการเจียดที่ออกอากาศในปี พ.ศ. 2539 ทั้งหมด 48 ตอน พบว่า ลักษณะเนื้อเรื่องหลักๆ ในรายการเจียดมีลักษณะของเนื้อหาที่เป็นการให้ ข้อเท็จจริง (Features) คือการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยการสัมภาษณ์ลักษณะนี้ให้ความสำคัญที่เนื้อหาของเรื่องมากกว่าตัวบุคคล ซึ่งเนื้อหาในรายการเจียดนั้นมักจะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการได้พบเจอ เหตุการณ์ร้าย ของบุคคลทั่วไปจนเจียดเสียชีวิต หรือเจียดถูกข่มขืน เป็นต้น สามารถแยกได้ทั้งหมด 9 ประเภท ดังนี้

1. เจียดจากการชิงทรัพย์ หรือ ปล้น เพื่อต้องการทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตน โดยการเข้าชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์จากผู้เคราะห์ร้ายเป็นประเด็นหลักในการทำงานของมิชชันนารี ซึ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์ชิงทรัพย์หรือ ปล้นทรัพย์แล้ว สิ่งตามมาเสมอมักจะเป็นเรื่องการทำร้ายร่างกายตามมา เพื่อหวังฆ่าปิดปาก หรือกรณีที่ผู้เคราะห์ร้ายทำการต่อสู้ขัดขืน โดยในที่สุดผู้เคราะห์ต้องสูญเสียทั้งทรัพย์สินและเกือบที่จะสูญเสียชีวิตด้วยเช่นกัน ในเนื้อหาของรายการเจียดมีการทำร้ายในลักษณะนี้มากถึง 11 ตอน ดังนี้

1. ใจจี้	ออกอากาศ 3 ก.พ. 2539
2. ใจดีสู้เสือ	ออกอากาศ 12 เม.ย. 2539
3. ใจคั่งจ่อมโหด	ออกอากาศ 19 เม.ย. 2539
4. ใจปล้นรถ	ออกอากาศ 14 มิ.ย. 2539
5. ปาดคอแท็กซี่	ออกอากาศ 5 ก.ค. 2539
6. ลูกจ้างโหด	ออกอากาศ 23 ส.ค. 2539
7. คนขายคน	ออกอากาศ 20 ก.ย. 2539
8. คาคอหอย	ออกอากาศ 4 ต.ค. 2539
9. ดาราจำเป็น	ออกอากาศ 25 ต.ค. 2539
10. ยิงเผาขน	ออกอากาศ 22 พ.ย. 2539
11. เทียวเดี่ยวจอด	ออกอากาศ 29 พ.ย. 2539

สำหรับเจียดจากการชิงทรัพย์นี้มี 2 ลักษณะใหญ่คือ การชิงทรัพย์จากผู้ที่มีอาชีพรับรถรับจ้าง ทั้งการขับรถแท็กซี่ เช่น ตอน ใจดีสู้เสือ ปาดคอแท็กซี่ และการขับรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ตอน เทียวเดี่ยวจอด และการเข้าไปถึงในบ้านผู้เคราะห์ร้ายเพื่อหวังทรัพย์สิน เช่น ตอน ไร่คั้งจอมโหด ลูกจ้างโหด ยิงเผาชน และคาคอหอย ที่เหลือนอกจากนั้นเป็นการกระทำของมิจฉาชีพในรูปแบบที่ต่างไป เช่น ตอน ดาราจำเป็น เกี่ยวกับผู้โดยสารที่ถูกคนขับแท็กซี่หวังจะลวงเพื่อชิงทรัพย์สินในตัว หรือ ตอน ใจปล้นรถ มีวิธีการที่ต่างไปจากมิจฉาชีพอื่นที่ต้องออกไปหาเหยื่อ แต่ในตอนนี้เป็นการลวงเหยื่อให้มาถึงที่บ้านเพื่อหวังชิงทรัพย์ และคนขายคน แม้จะมีใช้การชิงทรัพย์จากเหยื่อแต่ก็เป็นการลวงผู้เคราะห์ร้ายให้ไปทำงานเยี่ยงทาสกลางทะเล ซึ่งผู้ล่อลวงสามารถได้เงินจากการขายแรงงานของชายผู้นี้

2.เจียดจากการทำร้ายร่างกาย เป็นเรื่องของการทำร้ายร่างกายกันอันเนื่องมาจากความเข้าใจผิด และเป็นเพราะสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหาทำให้ผู้คนในสังคมไม่มีความอึดมอสลวยเข้าหากัน แต่ กลับใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา ดังนี้

1. ขวานจามหัว	ออกอากาศ 6 ม.ค. 2539
2. ตุ่มเดี่ยวขาด	ออกอากาศ 9 มี.ค. 2539
3. โม่หัวโจก	ออกอากาศ 16 ส.ค. 2539
4. ยิงทิ้งกลางป่า	ออกอากาศ 6 ก.ย. 2539
5. 14 รุม 1	ออกอากาศ 11 ต.ค. 2539

การทำร้ายร่างกายกันนั้นมีทั้งเรื่องปัญหาระหว่างคนใกล้ตัวที่มีเรื่องที่เข้าใจผิดกัน เช่น ตอน ขวานจามหัว หรือปัญหาความขัดแย้งระหว่างโรงเรียน 2 โรงเรียนที่เป็นอริกันก็ใช้ความรุนแรงเข้าตัดสินใน ตอน โม่หัวโจก หรือความขัดแย้งที่รุนแรงของผู้ที่มีความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันซึ่งใช้ความรุนแรงมากถึงขนาดลอบเอาระเบิดไปไว้ที่รถบัส ในตอน ตุ่มเดี่ยวขาด นอกจากการทำร้ายร่างกายที่มาจากความขัดแย้งแล้ว ยังมีการทำร้ายร่างกายกันโดยที่ไม่มี ความขัดแย้งหรือไม่ทราบสาเหตุว่าเกิดจากอะไร เพราะผู้ที่ถูกทำร้ายนั้นก็ไม่เคยมีเรื่องกับใครมาก่อน แต่ก็ต้องมาถูกทำร้ายที่แม้แต่ตนเองก็ไม่ทราบสาเหตุ เช่น ตอน ยิงทิ้งกลางป่า และ 14 รุม 1

เจียดที่เกิดจากการทำร้ายร่างกายนั้นนับว่าเป็นปัญหาของสังคมมากระดับหนึ่ง เพราะ นับวันการทำร้ายร่างกายระหว่างกันมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาในการพัฒนาประเทศไปอย่างเชื่องช้า เพราะรัฐต้องเพิ่มกำลังมากขึ้นในการดูแลความสงบเรียบร้อยของสังคม

ในประเทศ และ การรักษาทรัพยากรสืบตามสถานที่ต่างๆ และที่สำคัญที่สุดคือทรัพยากรบุคคลอันมีค่าของประเทศที่ต้องสูญเสียไปจากการทำร้ายกัน สิ่งเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญของประเทศนั้นๆ เป็นอย่างยิ่ง หากประเทศชาติอยู่ในความสงบ ประชาชนรักใคร่สามัคคีกัน

3. เจียดเรื่องทางเพศ นับเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศมาก เพราะปัจจุบันเด็กผู้หญิงมักถูกล่อลวงให้ค้าประเวณี รวมทั้งข่าวของการถูกข่มขืนที่มากขึ้นในทุกวันนี้ แม้ในปีพ.ศ. 2539 จะมีเรื่องเช่นนี้เกิดขึ้นอยู่เสมอตามหน้าหนังสือพิมพ์ต่างๆ แต่ผู้ที่จะให้ข้อมูลในลักษณะนี้มักไม่ค่อยกล้าเปิดเผยตัว อันเนื่องมาจากความอับอาย และความกลัวต่อแคงค์มีจจาซีพีที่ทำธุรกิจด้านค้าประเวณีนั่นเอง ดังนั้นการนำเสนอเรื่องทางเพศในรายการเจียดจึงมีเพียง 2 เรื่อง ดังนี้

1. ลูกถูกล่อลวงไปขาย	ออกอากาศ 13 ม.ค. 2539
2. ทางลัด	ออกอากาศ 2 ส.ค. 2539

ทั้ง 2 เรื่องนี้นับว่าเป็นภัยทางเพศที่มักเกิดขึ้นกับเด็กผู้หญิงอยู่เสมอ โดยเฉพาะตอนลูกถูกล่อลวงไปขาย เป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็กสาวต่างจังหวัดที่มักถูกแคงค์ค้าประเวณีหลอกลวง โดยการชักชวนเข้าไปทำงานในเมืองหลวง แต่ในที่สุดก็จะถูกพาไปขายตามสถานบริการต่างๆ สำหรับตอน ทางลัด เป็นเรื่องของเด็กผู้หญิงที่ใช้เส้นทางลัดเพื่อให้ถึงบ้านเร็วๆ จนทำให้เด็กผู้หญิงคนนั้นต้องเกือบถูกข่มขืนนั่นเอง

เรื่องเช่นนี้มักเกิดขึ้นเป็นประจำสำหรับเด็กผู้หญิงทั่วไป ดังนั้นในการป้องกันจึงอยู่ที่ผู้ใหญ่ต้องคอยเตือนและดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด แม้จะมีข่าวในลักษณะนี้เสนอตามสื่อต่างๆ ก็ตามแต่ทุกคนต้องรู้จักระมัดระวังไม่ให้เกิดเหตุการณ์ในลักษณะทั้ง 2 แบบนี้ ทั้งเรื่อง ทางลัดที่ใช้ เพราะทางลัดโดยทั่วไปมักเป็นทางที่เปลี่ยว และมีคนใช้ไม่มากนัก จึงทำให้ผู้ไม่หวังดีทั้งหลายมักจะใช้เส้นทางเช่นนี้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเด็กสาวต่างจังหวัดที่มักมีปัญหาอันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจที่แร้นแค้นที่ทำมาหากินไม่อุดมสมบูรณ์ต่างชนวนชายต้องการไปทำงานในกรุงเทพฯ เพื่อให้มีรายได้ส่งมาเลี้ยงครอบครัวนั้น จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการหลอกลวงเด็กผู้หญิงได้อยู่เสมอ

4. เจียดที่เกิดจากสิ่งใกล้ตัว หมายถึง เรื่องราวที่เกิดเหตุการณ์ไม่ดีขึ้นมาจากสิ่งที่อยู่ใกล้ชิดตนเอง หรือเป็นของใช้ในชีวิตประจำวัน แต่มิได้ให้ความใส่ใจ หรือการใช้อย่างไม่ระมัดระวัง ซึ่งอาจเป็นเพราะความเคยชิน อันก่อให้เกิดความประมาทจนทำให้เรื่องที่ไม่ดีๆ ย่อมเกิดขึ้นได้ จากการนำเสนอในรายการเจียดพบว่า เรื่องที่เกิดในลักษณะนี้มีถึง 10 ครั้ง ดังนี้

1. ประทัดเลือด	ออกอากาศ 17 ก.พ. 2539
2. เผาทั้งเป็น	ออกอากาศ 5 เม.ย. 2539
3. ตายล้านเปอร์เซ็นต์	ออกอากาศ 17 พ.ค. 2539
4. ฤทธิ์ปืนแก๊ป	ออกอากาศ 24 พ.ค. 2539
5. ดิ่งน้ำตก	ออกอากาศ 21 มิ.ย. 2539
6. ย่างสด	ออกอากาศ 19 ก.ค. 2539
7. ถลกหนังหัว	ออกอากาศ 26 ก.ค. 2539
8. เล่นกับปืน	ออกอากาศ 27 ก.ย. 2539
9. บาดทะยัก	ออกอากาศ 18 ต.ค. 2539
10. ผ่าใบ	ออกอากาศ 8 พ.ย. 2539

เรื่องที่เกิดขึ้นสำหรับสิ่งใกล้ตัวนี้ มี 3 ครั้งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเกิดอันตรายในขณะทำงาน ทั้งๆที่การทำงานในการใช้อุปกรณ์เครื่องจักรหรือปฏิบัติงานนอกสถานที่ก็เป็นการทำงานที่เป็นประจำอยู่แล้ว แต่ก็ยังก่อให้เกิดอันตรายได้ เช่น ตอนถลกหนังหัว ตอนผ่าใบ และ ตอนตายล้านเปอร์เซ็นต์ แม้แต่เรื่องของเล่นบางชนิดทุกคนรู้ว่าของเล่นบางอย่างหากเล่นไม่ดี หรือทราบดีว่าอาวุธบางอย่างเป็นของที่อาจนำมาถึงอันตรายได้ หากเล่นหรือนำมาใช้โดยไม่มีความรู้ โดยไม่ระมัดระวังผลที่ตามมาย่อมต้องเกิดเหตุร้ายอย่างแน่นอน เช่น ตอน ประทัดเลือด ฤทธิ์ปืนแก๊ป และเล่นกับปืน

หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์บางอย่างในชีวิตประจำวันต้องใช้อย่างระมัดระวัง หากใช้ด้วยความขาดสติ เลินเล่อ ย่อมก่อให้เกิดผลเสียได้ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์รู้ดีถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดความผิดพลาดได้ เช่น ตอนเผลอทั้งเป็น ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ตะเกียงแบบเติมน้ำมันต้องมีความระมัดระวัง เพราะไฟฟ้ายังเข้าไม่ถึง แต่ก็ยังมีการเลินเล่อที่ทำให้ไฟต้องไหม้บ้าน หรือ ตอนย่างสด ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ขับซีรอมอเตอร์ไซค์ด้วยความคึกคะนอง ไม่ขับซีด้วยความระมัดระวัง จนในที่สุดก็ต้องเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ดีจนรถล้ม จนระเบิดและไฟก็ได้ลุกท่วมตัวจนไหม้ตัวผู้ให้

สัมภาษณ์นั่นเอง และ ตอนบาดทะยัก ที่ทุกคนรู้กันดีว่าหากถูกของมีคมที่มีสนิมบาดจนเลือดไหล นั้น อาจทำให้เป็นบาดทะยักได้ ดังนั้นถ้าใครถูกของมีคมบาดก็ต้องรีบฉีดยาป้องกันไว้ แต่ทว่าผู้ให้สัมภาษณ์ในตอนนี้ แม้จะรู้อะไรดีแต่ก็คิดว่าคงไม่เป็นไรจึงไม่ไปหาหมอ แต่ในที่สุดบาดทะยักก็เกิดขึ้นจนทำให้เขาเกือบต้องเสียชีวิตเพราะบาดทะยักนั่นเอง รวมทั้ง ตอน ดิ่งน้ำตก ที่ทุกคนรู้ดีว่าการปีนขึ้นไปบนสถานที่สูงๆนั้น ต้องให้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ แต่สำหรับชายผู้นี้ซึ่งชอบปีนขึ้นไปเล่นบนชั้นสูงสุดของน้ำตกจนในที่สุดเขาก็พลัดตกลงมานั้น เพราะเขาคิดว่าเขาเคยขึ้นมาบ่อยและเกิดความเคยชินแล้วจึงไม่ได้ระมัดระวังเท่าไรนัก จึงทำให้เขาต้องรักษาตัวอยู่นานกว่าที่จะหาย

ดังนั้นในการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับภัยใกล้ตัวนี้ รายการเจ็ดต้องการนำเสนอเนื้อหาให้ผู้ชมทางบ้าน ถึงเรื่องที่ทุกคนทราบดีว่าหากมองข้ามความปลอดภัยในการใช้สิ่งของต่างๆ หรือการไม่ปฏิบัติตามให้ถูกต้องแล้ว ย่อมมีผลร้ายที่ตามมาอย่างแน่นอน

5. อุบัติเหตุจากยานพาหนะ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนท้องถนนที่มีผู้ใช้เป็นจำนวนมาก ซึ่งเกิดขึ้นเพราะความประมาทเลินเล่อของผู้อื่น จึงทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องได้พบกับเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้น พบว่ามีทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้

1. หลบรถชิง	ออกอากาศ 20 มี.ค. 2539
2. วิชากรรมได้กระบะ	ออกอากาศ 24 ก.พ. 2539
3. นี้อตรถไฟ	ออกอากาศ 28 มิ.ย. 2539
4. ดิ่งเหว	ออกอากาศ 10 พ.ค. 2539
5. เสียบทะลุ	ออกอากาศ 20 ธ.ค. 2539

จากเนื้อหาพบว่าเป็นอุบัติเหตุจากผู้อื่นที่มีได้ขับรดด้วยความระมัดระวังถึง 3 ตอน คือ ตอน หลบรถชิง วิชากรรมได้กระบะ และดิ่งเหว โดยผู้ให้สัมภาษณ์ต้องเกือบเอาชีวิตไม่รอดนั้น เป็นเพราะบุคคลที่ขับรถบนถนนเหล่านั้นมีอาการเมาจากการดื่มสุรา สำหรับ ตอน ตายอย่างเชียด เป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากทั้ง 2 ฝ่ายคือ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้ขับซึ่งรถมอเตอร์ไซค์ได้ดื่มแอลกอฮอล์บ้าง จึงทำให้สภาพร่างกายไม่สมบูรณ์ในการขับขี่รถ ขณะเดียวกันผู้ขับขี่ฝ่ายตรงข้ามก็บรรทุกของที่มีขนาดยาวกว่าตัวรถโดยไม่มีเครื่องหมายบอกไว้ จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้น โดยผู้ให้สัมภาษณ์ต้องถูกไม้เสียบทะลุที่กลางอก แต่สำหรับ ตอน นี้อตรถไฟ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

โดยไม่มีใครคาดคิดว่าจะเกิดขึ้นได้ เพราะมีน็อดขนาดใหญ่ลอยลงมากกระทบที่ศีรษะของเด็กน้อย จนเด็กน้อยคนนี้เกือบเอาชีวิตไม่รอด

จากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้ส่วนใหญ่เป็นอุบัติเหตุที่ผู้ขับขี่บนท้องถนนด้วยกันประมาท ไม่ระมัดระวัง นั้นยอมแสดงให้เห็นว่าแม้ผู้ขับขี่บางกลุ่มจะมีความระมัดระวังในการขับรถก็ตาม แต่หากผู้ใช้นบนเส้นทางเดียวกันนั้น ต้องมีความระมัดระวังด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย จึงจะทำให้อุบัติเหตุบนถนนลดน้อยลงได้

6. อุบัติเหตุทางน้ำ เป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในท้องทะเล โดยการใช้เรือเป็นยานพาหนะ ดังนี้

1. ทะเลคลื่น	ออกอากาศ 30 มี.ค. 2539
2. 600 แลกลีฟ	ออกอากาศ 13 ธ.ค. 2539

ทั้ง 2 ตอนนี้เป็นเหตุการณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เรือเป็นยานพาหนะในท้องทะเล จนในที่สุดต้องมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุในครั้งนั้น เป็นเพราะ บางคนว่ายน้ำไม่แข็งพอหรืออาจว่ายน้ำได้ดี แต่เพราะไม่สามารถที่จะต้านกระแสน้ำที่เชี่ยวได้ เป็นต้น

จากการนำเสนอทั้ง 2 ตอนนี้นั้น การตีความของทั้งสองเรื่องมีความแตกต่างกันไป เช่น ตอน ทะเลคลื่นนั้น เด็กๆต้องรีบกลับบ้านเพราะสัญญากับผู้ปกครองไว้ ทั้งๆที่ในช่วงเวลาดังกล่าวมีพายุก็ตาม ซึ่งสิ่งที่ทางรายการต้องการนำเสนอคือการที่ผู้ปกครองต้องสอนให้เด็กรู้จักคิดตัดสินใจกับเรื่องบางสิ่ง และ เรียนรู้ที่จะรับฟังปัญหาของเด็กว่าเป็นเพราะเหตุผลใด มีควรสอนให้เด็กกลัวผู้ใหญ่มากจนไม่สามารถที่จะตัดสินใจปัญหาต่างๆได้ สำหรับตอน 600 แลกลีฟ นั้นเป็นเพราะฐานะทางบ้านของผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่เอื้อต่อการให้เงินลูกสาว 600 บาทไปเรียนว่ายน้ำ จนในที่สุดลูกสาวก็ต้องมาเสียชีวิตไปเพราะเมื่อเรือแตก เด็กจึงไม่สามารถว่ายน้ำเอาตัวรอดได้ ซึ่งจากเหตุการณ์ในครั้งนี้ทางรายการต้องการเสนอให้เห็นถึงความจำเป็นของการว่ายน้ำเป็น ดังนั้นหากครอบครัวใดสามารถที่จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การว่ายน้ำได้นั้นจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการที่จะช่วยให้เด็กสามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองได้หากมีสิ่งที่ไม่คาดคิดขึ้นมา

7. เจียดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หมายถึง เรื่องราวที่เกิดขึ้นเพราะความไร้เดียงสา หรือ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในรายการเจียด มักเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งโดยธรรมชาติของเด็กมักจะซุกซน เป็นเรื่องธรรมดาอยู่แล้ว ดังนั้นผู้ปกครองจึงต้องให้ความระมัดระวังมากเป็นพิเศษ จากการนำเสนอในรายการเจียดพบว่า ภัยจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์นี้ มีทั้งหมด 7 ตอน ดังนี้

1. ฝุ่นมฤตยู	ออกอากาศ	10 ก.พ.	2539
2. ฤทธิ์ปืนแก๊ป	ออกอากาศ	24 พ.ค.	2539
3. บันไดเลื่อนเขมือบนิ้ว	ออกอากาศ	26 มิ.ย.	2539
4. กินเห-รา (แมงดาทะเล)	ออกอากาศ	12 ก.ค.	2539
5. ลูกแม่ต้องไม่ตาย	ออกอากาศ	9 ส.ค.	2539
6. กลืนเหรียญ	ออกอากาศ	30 ส.ค.	2539
7. ทะลุกระจก	ออกอากาศ	1 พ.ย.	2539

พบว่า 5 ใน 7 ตอน จะเป็นเรื่องของอุบัติเหตุที่เกี่ยวกับเด็กเล็ก ซึ่งเกิดขึ้นเพราะความซุกซนของเด็ก และเพราะการดูแลไม่ทั่วถึงของผู้ใหญ่จนทำให้เกิดเหตุการณ์ร้ายจนเกือบทำให้เด็กต้องเสียชีวิต คือ ตอน บันไดเลื่อนเขมือบนิ้ว ลูกแม่ต้องไม่ตาย กลืนเหรียญ และทะลุกระจก สำหรับตอน ฝุ่นมฤตยูนั้น แม้จะเป็นเรื่องของความเจ็บป่วยของเด็กที่เกือบเสียชีวิตก็ตาม แต่ว่าเป็นเพราะความไม่รู้ของผู้ใหญ่ที่พาเด็กๆวิ่งฝ่ากองฝุ่นขนาดใหญ่ ทำให้เด็กทารกนั้นรับฝุ่นเข้าไปเต็มทีจนกว่าจะรักษาให้หายได้นั้นต้องใช้เวลานานมากทีเดียว นอกจากนี้เป็นแม่จะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับผู้ใหญ่ก็ตาม แต่ทว่าเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็อาจทำให้ต้องเกือบเสียชีวิตได้เช่นกัน นั่นคือตอน กินเห-รา หรือแมงดาทะเล ที่บางส่วนในแมงดาทะเลนั้นมีพิษ ก่อนจะรับประทานต้องเอาออกเสียก่อน หากมีการรับประทานเนื้อส่วนนั้น อาจทำให้เกิดอันตรายได้ และหากรายใดแพ้พิษของแมงดาทะเลด้วยก็ยิ่งทำให้เกิดอันตรายจนถึงขั้นเสียชีวิตอย่างแน่นอน แต่สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์รายนี้ ในที่สุดก็สามารถที่จะรอดชีวิตมาได้

จากการศึกษาพบว่าภัยที่เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์นี้มักจะเกิดขึ้นกับเด็กที่มีนิสัยซุกซนตามธรรมชาตินั้น ผู้ใหญ่ต้องให้การดูแลเอาใจใส่อย่างดี และ โดยเฉพาะ 2 เรื่องที่เกิดขึ้นเกิดในห้างสรรพสินค้าคือตอน บันไดเลื่อนเขมือบนิ้ว และ ตอน ทะลุกระจก นั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าเด็กยังไม่สามารถที่จะทราบได้ว่าโลกภายนอกมีอันตรายเพียงใด ดังนั้นสิ่งที่รายการเจียดต้อง

การนำเสนอในเนื้อหาเช่นนี้ เพื่อให้ผู้ชมทางบ้านที่เป็นผู้ปกครองหากพาเด็กออกไปเที่ยวตามสถานที่แปลกตาไปจากบ้านของเด็กๆ ผู้ปกครองต้องดูแลอย่างใกล้ชิด และหากเด็กโตพอก็ควรที่จะบอกกล่าวให้ทราบถึงอันตรายที่เกิดขึ้นได้หากเด็กๆ ไม่เรียนรู้ที่จะระมัดระวัง หรือมัวแต่เพลินกับสิ่งต่างๆ ย่อมอาจเกิดเหตุร้ายขึ้นโดยที่ไม่คาดคิดมาก่อน

8. เจียดจากสัตว์ หมายถึง เหตุการณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องไปเผชิญหน้ากับสัตว์ จนถูกสัตว์ทำร้ายอย่างที่ไม่คาดคิด ซึ่งเป็นการนำเสนอเรื่องอันตรายจากสัตว์ ทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

1. คณะช่างเหยียบ	ออกอากาศ 3 พ.ค. 2539
2. พระพุทธคุณ (แมงป่อง)	ออกอากาศ 31 พ.ค. 2539
3. ผึ้งมรณะ	ออกอากาศ 15 พ.ย. 2539
4. กวางขวิด	ออกอากาศ 4 ธ.ค. 2539

จากเนื้อหา 2 ใน 4 ตอนนั้นเป็นการเผชิญกันระหว่างสัตว์ที่ไม่คาดคิดว่าจะทำอันตราย แต่สัตว์เหล่านี้ก็ทำอันตรายจนถึงเกือบเอาชีวิตไม่รอดทีเดียว คือ ตอน คณะช่างเหยียบ และ กวางขวิด สำหรับอีก 2 ตอนนั้นเป็นเรื่องของสัตว์ที่มีพิษ โดยตอน พระพุทธคุณ เป็นเรื่องของผู้ให้สัมภาษณ์ถูกแมงป่องกัดเอาเนื่องจากมองไม่เห็นตัวสัตว์ ส่วน ตอน ผึ้งมรณะ นั้น ก็เป็นเรื่องสัตว์ที่มีพิษเช่นกัน โดยที่ผู้ให้สัมภาษณ์นั้นถูกผึ้งทั้งรังตอม และ ก็ถูกผึ้งทั้งรังนั้นตอยเอาจนเกือบเอาชีวิตไม่รอดทีเดียว

สำหรับภัยที่เกิดขึ้นกับสัตว์นี้มักเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในต่างจังหวัด นั้นย่อมหมายถึงว่าสถานที่ที่มีสัตว์เหล่านี้อยู่มักเป็นตามต่างจังหวัด ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้มักไม่เกิดขึ้นในเมือง ย่อมแสดงให้เห็นว่าตามสถานที่ต่างจังหวัดตามป่า จะมีอันตรายจากสัตว์ได้มากกว่า ฉะนั้นการที่รายการเจียดนำเสนอ จึงเสมือนเป็นการเตือนผู้ชมทางบ้านว่าหากต้องไปตามสถานที่ที่ต้องพบกับสัตว์แล้ว ทุกคนต้องเพิ่มความระมัดระวังเป็นพิเศษเพื่อที่จะไม่ให้เกิดอันตรายได้ หรือแม้จะเป็นตามสวนสัตว์ เช่น ตอน กวางขวิด ก็ต้องให้ความระมัดระวังด้วยเช่นกัน

9. เรื่องอื่นๆ เนื้อเรื่องประเภทนี้ประกอบด้วยเหตุการณ์ที่เกิดหลายประเภท เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ธรรมดา ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น โดยมีเหตุการณ์ประเภทนี้รวม 2 ตอน

1. ทำแท้ง	ออกอากาศ 27 ม.ค. 2539
2. ล้อเล่นกับฟ้า	ออกอากาศ 16 มี.ค. 2539

จาก ทั้ง 2 ตอนนี้เป็นเรื่องที่ไม่ได้เกิดขึ้นทั่วไป เช่น ตอน ทำแท้ง เป็นเรื่องของผู้หญิงคนหนึ่งที่ยกยอทำแท้งเพราะไม่ยอมมีลูก เนื่องจากผู้ชายที่เลี้ยงดูอยู่ไม่ต้องการเด็ก ดังนั้นเธอต้องทำทุกทางในการที่จะเอาเด็กออกแต่ไม่เคยสำเร็จเลยในระยะเวลา 7 เดือน ซึ่งในที่สุดเธอก็ไม่สามารถทำแท้งได้ ในที่สุดเธอก็ตัดสินใจที่จะปล่อยให้เด็กเกิด และเมื่อลูกของเธอคลอดออกมาแล้ว เธอจึงค้นพบว่าเธอเกือบสูญเสียสิ่งที่พิเศษที่สุดไป เพียงเพราะกลัวว่าเธอจะไม่สามารถอยู่ได้ด้วยตัวเองหากผู้ชายคนนั้นไม่เลี้ยง ซึ่งในที่สุดเธอก็สามารถที่จะอยู่ได้ด้วยตัวของเธอเองกับลูกน้อยอย่างมีความสุข

ตอน ล้อเล่นกับฟ้า เป็นเรื่องของผู้หญิงคนหนึ่งได้ถูกฟ้าผ่า ซึ่งน้อยคนนักที่จะพบกับเรื่องเช่นนี้ แต่เหตุการณ์แบบนี้เธอก็ไม่ยอมที่จะพบเจอ เพราะกลัวว่าเธอจะสามารถมีชีวิตได้อย่างปกติ นั้นต้องใช้ระยะเวลาที่แสนนานทีเดียว

สำหรับเจียดจากเรื่องอื่นๆนี้มีเพียง 2 ตอน เพราะเป็นเรื่องที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ เพราะลักษณะเรื่องที่เกิดขึ้นไม่น่าเชื่อว่าจะเกิด เช่นตอน ฟ้าผ่านั่นเอง

จากการศึกษาเนื้อเรื่องทั้งหมดจาก 9 ประเภท ผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มเหตุการณ์ใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท ดังนี้

▲ **เจียดที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับภัยทางสังคม** หมายถึง เหตุการณ์ร้ายๆที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และวัตถุ แต่สภาพทางจิตใจกลับสวนทางกัน คิดหาแต่ประโยชน์ใส่ตัวเอง จนก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ซึ่งเป็นที่มาของการตกเป็นเหยื่อถูกฉ้อ ปล้น ทำร้ายร่างกายเพื่อหวังทรัพย์สิน รวมทั้งการตกเป็นเหยื่อทางอารมณ์จนต้องเกือบถูกข่มขืน เป็นต้น ด้วยลักษณะของภัยทางสังคม สามารถรวมกลุ่มของเหตุการณ์เจียดไว้ด้วยกัน 3 ลักษณะคือ เจียดที่เกิดจากการชิงทรัพย์ เจียดที่เกิดจากการทำร้ายร่างกาย และ เจียดที่เกี่ยวกับเรื่องทางเพศ

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับภัยสังคมมีมากที่สุดถึง 17 ตอน จากทั้งหมด 48 ตอน ทั้งด้านการชิงทรัพย์ การทำร้ายร่างกาย และ ภัยทางเพศ ซึ่งเป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งของ ผู้ประสบภัยเหล่านี้ เมื่อเทียบกับสิ่งที่มีให้เห็นตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่เป็นประจำ ย่อมแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยในปัจจุบันนับว่ามีปัญหาที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่เหตุการณ์เหล่านี้มักเกิด ในยามวิกาล ย่อมแสดงว่ามีจลาจลมักจะมีการปฏิบัติงานในเวลาค่ำจนถึงเข้ามืดเป็นส่วนใหญ่ เพราะในเวลาดังกล่าวผู้คนมักมีจำนวนน้อยไม่พลุกพล่าน และที่สำคัญคือความมืดเป็นปัจจัย หลักที่ช่วยในการชิงทรัพย์เป็นไปโดยสะดวก

▲ **เจียดที่เกี่ยวกับความประมาทจากสิ่งใกล้ตัว** นับว่ามีมากเป็นอันดับ 2 สำหรับการจัดเนื้อหาของตอน ย่างสด หรือ ตอน เล่นกับปืน มาไว้ในช่วงนี้ด้วยนั้นเพราะผู้วิจัยพบว่าเนื้อ เรื่องที่เกิดขึ้นนั้น เป็นเพราะความประมาทของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ไม่มีความระมัด ระวังในการใช้อุปกรณ์นั้นๆ ซึ่งลักษณะเช่นนี้จึงได้จัดให้เข้าอยู่ในข่ายภัยที่เกิดจากสิ่งใกล้ตัว เพื่อ แสดงให้เห็นว่าคนไทยมักไม่ให้ความสำคัญในการใช้สิ่งของ หรือการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง อันเนื่อง มาจากการคุ้นเคย จนเกิดความเคยชินกับสิ่งเหล่านั้นจึงทำให้คนส่วนใหญ่มองข้ามในเรื่องความ ปลอดภัย ทำให้บุคคลเหล่านี้ต้องพบกับเหตุการณ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้น

▲ **เจียดที่เกี่ยวกับเรื่องอุบัติเหตุ** หมายถึง อุบัติเหตุที่เกิดจากการใช้ยานพาหนะ ซึ่ง มีทั้งบนท้องถนนและทางน้ำ โดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้เป็นการกระทำที่ผู้ให้สัมภาษณ์มิได้ตั้งใจให้ เกิดขึ้น แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยมิคาดคิดจึงมีอาจจะป้องกันได้ ในเรื่องภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุนี้ ส่วนใหญ่เกิดจากผู้ขับขี่บนท้องถนนด้วยกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าถึงแม้เราจะเป็นผู้ที่ใช้รถใช้ ถนนด้วยความระมัดระวังแล้วก็ตาม แต่ก็อาจเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้จากผู้ขับขี่ท่านอื่นที่ไม่ได้ใช้ความ ระมัดระวัง ตลอดทั้งเรื่องภัยที่เกี่ยวกับความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือ ภัยจากสัตว์ และ อื่นๆนั้น ซึ่ง สิ่งที่ทางรายการเจียดต้องการนำเสนอคือความสูญเสียต่างๆที่เกิดขึ้น ย่อมไม่มีผู้ใดได้รับความสุข เลย ดังนั้นการที่จะป้องกันไม่ให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นนั้น คือเรื่องราวที่เป็นอุทาหรณ์ต่างๆที่ได้นำเสนอ ไปนั้น หากผู้ชมทางบ้านได้นำสิ่งที่เกิดขึ้นในรายการใช้เป็นบทเรียนสอนใจตนเอง ในการดำรงตน อย่างมีสติมีความระมัดระวัง แล้วเหตุการณ์ที่ไม่ดีต่างๆที่เกิดขึ้นในรายการย่อมไม่เกิดขึ้นอีก แน่นนอน หรือหากเกิดขึ้นผู้ชมทางบ้านย่อมสามารถที่จะจัดการ และ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ เป็นอย่างดี

"...ถ้าเรื่องที่เล่าออกอากาศ เล่าให้คน 50 - 60 ล้านคนฟัง เขาสามารถรู้เรื่องแต่ไม่ได้อะไรเลย เราจะย้อนถามว่าแล้วเราจะมาเล่ากันทำไม เรื่องนั้นก็ถูกทิ้งไป แม้เรื่องบางเรื่องจะเจียด เข้ากับแนวคิดรายการ เราไม่ได้เล่าว่า เขาเจียดอะไร ...ถ้าต้องการแค่นี้ไปเปิดหนังสือพิมพ์ ดูดีกว่า มันมีให้เห็นทุกวัน แต่เขาไม่ได้บอกอะไรกับคุณ บอกแค่ ถูกปาดคอ รถชนขาหัก แล้วทำไมล่ะ มาบอกผมทำไม..." (วันชัย จิระกุลชัยนันท์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2541)

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าลักษณะเนื้อหาที่รายการเจียดนำเสนอเป็นเรื่องราวของผู้ชมทางบ้านที่ได้มาบอกเล่าเรื่องความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับตนเอง โดยข้อเท็จจริงนั้นล้วนเป็นเหตุการณ์ที่อันตราย น่ากลัว จนบางครั้งเจียดที่จะเอาชีวิตไม่รอด หรือบางท่านเกือบที่จะถูกข่มขืน หรือบางท่านต้องสูญเสียคนในครอบครัวด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ที่มาเล่าเรื่องเหล่านี้มักเป็นผู้ที่พบเห็นเหตุการณ์ด้วยตนเอง จากทั้งหมด 48 ตอนนี้ สามารถจัดประเภทของผู้ให้สัมภาษณ์ที่พบกับเหตุการณ์เจียดต่างๆกันได้ทั้งหมด 3 ประเภทดังนี้

1. ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นเหยื่อ หมายถึง เหตุการณ์ที่มีผู้ไม่หวังดีเข้ามาล่อลวง หรือทำร้ายร่างกายผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อประสงค์สิ่งใดสิ่งหนึ่ง การเกิดเหตุการณ์ที่ต้องตกเป็นเหยื่อด้วยน้ำมือมิชฉาชีพพบว่ามีมากที่สุดในการนำเสนอ นั้นย่อมสะท้อนให้เห็นว่าในสังคมปัจจุบันมีแต่ความน่ากลัว ความเจริญทางวัตถุที่เกิดขึ้นนั้นสวนกระแสกับจิตใจที่มีแต่แย่งลง ทุกคนต่างเอาตัวรอด ต้องการชีวิตที่ดี สนองความต้องการของตนเอง แม้ว่าสิ่งที่ได้มาจะทำให้ผู้อื่นความเดือดร้อนก็ตาม ยกตัวอย่าง

ตอน ใจดีผู้เสีย

พิธีกร - เขาจี้เอารถไปทำไม

บุญส่ง - เขาจะเอาไปขายที่ได้

ตอน ทางลัด

พิธีกร - เขาพาไปไหน

ธนิชดา - มันพาไปตรงทุ่งหญ้าข้างทางที่รกๆ บอกให้ถอดเสื้อผ้า

การนำเสนอเช่นนี้ของรายการเจียดมิได้มุ่งประเด็นที่การแก้ไขปัญหาลังคมที่เกิดขึ้นดังเช่นรายการอื่น แต่สิ่งที่ต้องการชี้ให้ผู้ชมทางบ้านรับทราบคือ ในสภาพสังคมที่เป็นเช่นนี้ ทุกคน

ย่อมมีโอกาสที่จะตกเป็นเหยื่อพบกับความเดือดร้อน การเรียนรู้สิ่งเหล่านี้เพื่อที่จะได้รู้จักหาทางป้องกันและแก้ไขไม่ต้องตกเป็นเหยื่อเช่นผู้อื่น

2. ผู้ให้สัมภาษณ์ที่อยู่ในความประมาท หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากความไม่ระแวดระวัง หรือความเลินเล่อ ความเคยชินของผู้ให้สัมภาษณ์เพราะเห็นเป็นสิ่งใกล้ตัว จนทำให้เกิดเหตุการณ์ที่น่ากลัวซึ่งอาจถึงขั้นพิการ หรือเกือบเอาชีวิตไม่รอด ในการนำเสนอเรื่องความประมาทนี้มีมากเป็นอันดับสอง และเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์เฉียดในเรื่องความประมาทนี้ ล้วนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน จากการใช้เครื่องมือ การใช้ยานพาหนะ ทำให้เกิดความคุ้นเคย จนถึงขั้นเคยชินและเกิดการละเลยได้ หรือความไม่พร้อมทางร่างกายของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นส่วนใหญ่ นั่นย่อมแสดงว่าคนเรายังตั้งอยู่ในความประมาท มิได้รอบคอบต่อสิ่งต่างๆ เหตุการณ์ที่ร้ายแรงย่อมเกิดขึ้นดังต่อไปนี้

ตอน ถลกหนังหัว

พิธีกร - ทำไมถึงกระโดดขึ้นไปอยู่ตรงนั้น

จงดล - มันเสียบ่อย เพิ่งซ่อมเสร็จใหม่ๆ เสียอีกแล้ว เลยกระโดดขึ้นไปซ่อมเองเลยโดยไม่ดึงปลั๊กออกเพราะคิดว่าเดี่ยวเดียว คงไม่เป็นไร

ตอน ย่างสด

พิธีกร - ทำไมขับเร็ว

ประวิตร - ผมชอบความเร็ว และ คิดว่าการทำแบบนี้เป็นเรื่องสนุก และ ดูเท่ด้วย

3. ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ต้องพบอุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นมิได้เกิดจากความประมาทของผู้ให้สัมภาษณ์ แต่เกิดขึ้นเพราะความประมาทของผู้อื่น ที่ขับซัดโดยไม่ระมัดระวัง ขาดสติตั้งนั้นเมื่อทุกคนได้เป็นเพื่อนร่วมทางบนถนนสายเดียวกันแล้ว สมควรที่จะใช้ยานพาหนะด้วยความระมัดระวังและเอื้ออาทรต่อกันแล้วย่อมสามารถที่จะช่วยลดอุบัติเหตุบนท้องถนนได้อย่างแน่นอน รวมทั้งอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจหรือเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเด็กๆ ย่อมมีส่วนทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ เพราะเด็กยังไม่โตพอที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้เอง รวมทั้งธรรมชาติของเด็กที่มักสนใจสิ่งต่างๆ รอบตัวเสมอ ดังนั้น ผู้ปกครองจึงควรดูแลเอาใจใส่บุตรหลานให้ใกล้ชิดมากขึ้น ดังนี้

ตอน ฤทธิปืนแก๊ป

พิธีกร - ทำไมคนชายเขาให้เลือกเอง

ปราณี - คู่กันเคยกัน

พิธีกร - เขาเลือกอย่างไร

ปราณี - เลือกได้ก็คล้องไว้ที่นิ้ว

พิธีกร - ตอนนั้นเขาเลือกได้กี่อัน

ปราณี - 9 อัน

พิธีกร - แล้วเกิดอะไรขึ้น

ปราณี - น้องใหม่เขย่ากล่องใส่แก๊ป พอเขย่าได้สักครู่แก๊ปก็ระเบิดใส่หน้า ไฟลุก สภาพหน้าน้องใหม่ดำ ผมหยิกทั้งหัว ตาปิด

ด้วยประเด็นหลักทั้งสาม คือ การตกเป็นเหยื่อ ความประมาท และ อุบัติเหตุ ของผู้ให้สัมภาษณ์ที่รายการเจียดต้องการนำเสนอเพราะเหตุการณ์เหล่านี้สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ เป็นอุทาหรณ์ในการเรียนรู้ ป้องกัน และ มีสติในการแก้ไขปัญหาในยามคับขัน เพราะเหตุการณ์เหล่านี้สามารถที่จะหาทางป้องกันมิให้เกิดขึ้นได้หากมี ความระมัดระวัง ไม่ประมาท และ ครอบงวนอย่างมีสติเสมอ เพื่อจะได้ไม่ต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้ายต่างๆ "...คือเรื่องนี้มันเกิดขึ้นได้กับทุกคน ถ้าคุณประมาทคุณก็ต้องตกเป็นเหยื่อเหมือนบางคนไม่กลัวอะไรเลย ถือว่าพวกมันป้องกันตัวแล้วไง แล้วก็ถูกจี้ หรือถ้าคุณประมาทชอบขับรถเร็วอุบัติเหตุก็เกิด แต่ถ้าคุณไม่ประมาทลองดูเพื่อมันเกิดกับคุณ คุณจะต้องหาทางจัดการกับมันได้ถูกต้อง..." (ก่อเกียรติ ลิมปพัทธ์, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2541)

รายการเจียดมีการเปลี่ยนแปลงการออกอากาศถึง 3 ครั้ง ในวันและเวลาที่ออกอากาศต่างกัน รายการเจียดยังคงเน้นการนำเสนอเรื่องราวเช่นเดิม สำหรับการวิจัยครั้งนี้พบว่า ในปี พ.ศ. 2539 นี้มีทั้งหมด 48 ตอน โดยไม่มีเรื่องของดาราละเลย ทว่าเป็นเรื่องของบุคคลทั่วไปทั้งหมดที่ส่งจดหมายมาจากทั่วประเทศ จึงทำให้รายละเอียดของเนื้อหาที่มีความหลากหลาย ที่แตกต่างกันออกไป ทั้งเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง และสังคมต่างจังหวัด แม้สถานที่เกิดจะแตกต่างกัน ทว่าสิ่งที่ยังคงเหมือนกันก็คือ การที่ต้องเกือบเอาชีวิตไม่รอด เจียดที่ต้องสูญเสียทรัพย์สิน หรือเจียดที่จะถูกข่มขืน เป็นต้น โดยส่วนใหญ่บุคคลที่พบกับเหตุการณ์เหล่านี้สามารถที่รอดชีวิตมาได้ และ หากมีบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยบางส่วนก็รอดชีวิต บางส่วนก็ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้

จากเนื้อหาที่มาจากจดหมายทั่วประเทศจึงทำให้ลักษณะของเนื้อเรื่องทั่วไปใกล้เคียงกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ชมทางบ้าน แม้ว่าเหตุการณ์เหล่านั้นจะไม่เกิดขึ้นกับผู้ชมทางบ้านก็ตาม แต่ ลักษณะของการเกิดเหตุการณ์บางเหตุการณ์ก็มีความคล้ายคลึง และมีความเป็นไปได้ที่อาจจะเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ทั้งในสังคมเมือง หรือ สังคมต่างจังหวัดขึ้นเมื่อไรก็ได้ ดังนั้นในการคัดเลือกเนื้อหาเพื่อนำเสนอนั้นจึงมีความสะดวกในการหาข้อมูลมาก ซึ่งมีความแตกต่างจากเมื่อเริ่มผลิตรายการในตอนแรก ในครั้งนั้นทีมงานมีความยากลำบากในการหาข้อมูล ดังนั้นข้อมูลในช่วงแรกจึงเป็นเรื่องของดาราคือเป็นส่วนใหญ่และการสอบถามจากผู้ใกล้ชิดเพื่อที่จะได้มีข้อมูลออกอากาศ แต่เมื่อเริ่มมีผู้ชมทางบ้านเขียนจดหมายมาและได้มาเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการจึงทำให้ผู้ชมทางบ้านเริ่มสนใจที่จะให้ข้อมูลของตนมากขึ้น "...เวลาที่คนดูเขาได้ดูก็รู้สึกว่เรื่องที่ดูมันให้ประโยชน์กับตัวเขา เป็นอุทาหรณ์ได้ และเมื่อนึกถึงว่าตัวเองก็มีเรื่องที่น่าจะเป็นประโยชน์ให้กับคนอื่นบ้าง คนดูก็เริ่มเขียนมากันเยอะมาก..." (สิริกร โรจนประดิษฐ์,สัมภาษณ์,12 มกราคม 2541)

ผู้วิจัยพบว่ามีจดหมายเข้ามาที่รายการเป็นจำนวนมาก จากคนดูทางบ้านทั่วประเทศ นั้นอาจเป็นเพราะมีผลรางวัลเป็นการตอบแทน คือ ทุกครั้งหลังการสัมภาษณ์ ก่อนที่จะจบรายการได้มีการเชิญชวนให้ผู้ชมทางบ้านที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับการเขียนลักษณะต่างๆกัน สามารถเขียนจดหมายมาแนะนำได้พร้อมกันนี้ก็มีรางวัลเป็นการตอบแทนรายละ 10,000 บาท ด้วยเหตุนี้เองจึงอาจเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้ชมทางบ้านสนใจเขียนจดหมายมาเป็นจำนวนมาก "...เราจะดูว่าไม่ใช่เรื่องที่เล่ากันเล่นๆ ไม่ใช่ก็ตามแต่เรื่องมาเล่น..." (ไตรภพ ลิมปพัทธ์, มติชน ,29 กรกฎาคม 2538)

ดังนั้นในการทำงานของทีมงานรายการเขียนจึงต้องมีความระเอียดรอบคอบในการคัดเลือกข้อมูลเป็นอย่างดี การคัดเลือกจดหมายนั้นทีมงานจะช่วยกันอ่านจดหมาย โดยทีมงานซึ่งประกอบด้วย โปรดิวเซอร์ - ผู้ควบคุมการผลิต คนเขียนบท ฝ่ายหาข้อมูล และ ฝ่ายประสานงาน ซึ่งการคัดเลือกในขั้นนี้นับว่าทุกคนมีส่วนในการเป็นผู้เข้ารหัสที่จะเลือกว่าเรื่องใดที่มีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์รายการ มีเนื้อหาที่ละเอียดน่าสนใจ เรื่องนั้นสามารถที่จะสร้างอุทาหรณ์ให้กับผู้ชมทางบ้านได้หรือไม่ ซึ่งเมื่อเลือกได้เรียบร้อยแล้วฝ่ายข้อมูลต้องไปสัมภาษณ์เจ้าของเรื่องถึงสถานที่เลย

ในการสัมภาษณ์ข้อมูลนั้น ฝ่ายข้อมูลต้องสอบถามเรื่องราวให้ละเอียดที่สุด โดยการซักถามของนั้นฝ่ายข้อมูลจะถามเหมือนไม่เคยทราบหรืออ่านจดหมายมาก่อนเลย "...เราต้องการฟังเรื่องจากปากเค้า และดูว่าเรื่องที่เล่ามานั้นเป็นเรื่องจริงหรือแต่ง ที่สำคัญคือเราต้องการรู้เรื่องนั้นเป็นเรื่องจริง ถ้าเล่า 10 นน ก็ต้องเหมือนกันทั้ง 10 นน...ตลอดทั้งวิธีการพูด เวลาเค้าพูด พูดได้เยอะแค่ไหน เป็นคนคุยเก่ง คุยรู้เรื่องหรือเปล่า เนื้อเรื่องละเอียดหรือเปล่า เรื่องนี้สามารถเล่าได้ถึง 1 ชั่วโมงหรือเปล่าเราต้องดูให้ครบ..." (สิริกร โรจนประดิษฐ์,สัมภาษณ์,12 มกราคม 2541) นั้นเพราะฝ่ายข้อมูลเป็นฝ่ายเดียวที่ได้พบกับผู้ให้สัมภาษณ์ เพราะรายละเอียดต่างๆต้องนำมาใช้ในการนำเสนอรายการสัมภาษณ์ เพื่อเตรียมการที่จะซักถามผู้ให้สัมภาษณ์อย่างไร รวมทั้งพิธีกรต้องทราบด้วยว่าเขามีลักษณะเช่นไรเพื่อในการทำงานในขั้นต่อไปเป็นไปด้วยความราบรื่น

"...ตอนสัมภาษณ์ข้อมูลเขารับเชิญเคยเล่าให้ฟังเรื่องกลางสังหรณ์ เราก็รู้สึกที่คนไทยยังมีความเชื่อเรื่องทางนี้อยู่ แม้บางครั้งจะเป็นเรื่องประจวบเหมาะก็ตาม หลังจากนั้นทุกครั้งที่ยังสัมภาษณ์ข้อมูล มักต้องมีคำถามเรื่องกลางสังหรณ์เสมอ..." (สิริกร โรจนประดิษฐ์, สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2541) ด้วยความคิดที่เห็นว่าเรื่องกลางสังหรณ์เป็นสิ่งที่ยังอยู่ในความเชื่อของสังคมไทย ทำให้ทีมงานเลือกที่จะหยิบประเด็นเรื่องนี้มานำเสนอ ซึ่งนับว่าเป็นการเข้ารหัสที่ทีมงานต้องการสื่อความหมายและตอกย้ำเรื่องความเชื่อนี้ให้คงอยู่ในสังคมไทยต่อไป โดยส่วนใหญ่ผู้ให้สัมภาษณ์มักเล่าเรื่องกลางสังหรณ์ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ร้าย สิ่งทีออกมาจากปากคำของผู้ให้สัมภาษณ์ก็สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจได้ว่าเรื่องกลางสังหรณ์ยังมีอยู่จริงในสังคมไทย แม้วิธีการนำเสนอพิธีกรจะไม่ได้สื่อว่าเรื่องเช่นนี้เป็นสิ่งที่ควรเชื่อ และ ไม่ให้ผู้ชมทางบ้านมงงาย แต่ก็ไม่ควรหลบหลู่ ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นจึงต้องใช้วิจารณญาณในการพิจารณาด้วย

รวมทั้งรายละเอียดต่างๆที่ฝ่ายข้อมูลต้องไปสืบหาเพื่อใช้ในการยืนยันด้วยว่าเรื่องต่างๆที่เล่ามานั้นเป็นเรื่องจริง "บางเรื่องเป็นเรื่องที่นึกไม่ถึงว่าจะมีเกิดขึ้น...ทั้งนี้ขอรับประกันว่าทุกเรื่องทีออกอากาศนั้นเป็นเรื่องจริง...เรื่องของเขาต้องมีพยานหลักฐานอ้างอิง ยืนยันได้ มีคนเห็นจริงไม่ใช่เขาเล่าทั้งหมดเอง เพราะอาจเป็นเรื่องที่เขาคิดขึ้นมา..." (ไตรภพ ลิมปพัทธ์, มติชน, 29 กรกฎาคม 2538) โดยทางฝ่ายข้อมูลต้องซักถามจากเพื่อนบ้านใกล้เคียง คนที่เห็นเหตุการณ์ หรือหากรักษาตัวที่โรงพยาบาลไหนฝ่ายข้อมูลต้องไปสอบถามจากทะเบียนประวัติคนไข้ด้วยเช่นกัน

จากคำกล่าวของไตรภพ ลิมปพัทธ์ ที่ให้สัมภาษณ์ในหนังสือพิมพ์มติชนนั้น ผู้วิจัยพบว่าเป็นลักษณะของการให้ข่าวเพื่อยืนยันให้ประชาชนได้เชื่อถือว่ารายการเจ็ดนั้นเป็นรายการที่

คำนี้ประโยชน์สูงสุดของประชาชน เรื่องที่นำเสนอต้องเป็นเรื่องจริง ดังนั้นทีมงานต้องละเอียดรอบคอบในการทำงาน นั่นเป็นเพราะรายการเจียดเป็นรายการที่มุ่งเสนอเรื่องราวเพื่อเป็นสาระประโยชน์ และอุทธรณ์ให้กับผู้ชมที่บ้าน เพราะหากผู้ชมที่บ้านเกิดความสงสัยว่าเรื่องต่างๆ ที่ออกอากาศไปเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเกิดขึ้น หรือ อาจเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นแล้วยอมสร้างผลเสียให้กับทางรายการอย่างแน่นอน

“...เรื่องทุกเรื่องที่ได้มาเราต้องสืบ แต่โชคดีที่หน่วยงานที่ทำเจียดเป็นทีมงานที่เคยทำรายการผีที่เป็นจริงมาแล้ว เพราะฉะนั้นเขาจะรู้จักวิธีคุยกับคนว่าเรื่องไหนเป็นเรื่องจริงเรื่องไหนเป็นเรื่องโกหก ต้องมีหลักฐานยืนยันเช่น ผู้ที่เกี่ยวข้อง หนังสือพิมพ์เก่าที่เคยลง รวมทั้งพวกฟิล์มเอ็กซ์เรย์ตามโรงพยาบาลต่างๆต้องมีประกอบด้วย...” (ก่อเกียรติ ลิ้มปัทม์, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2541)

เมื่อข้อมูลทุกอย่างผ่านการตรวจสอบว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องแล้วฝ่ายข้อมูลของรายการเจียดจะเป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจเลือกเรื่องได้เลยว่า เรื่องไหนควรทำ หรือเรื่องไหนควรตัดทิ้ง “...การทำงานของเราก็จะมีการประชุมกันเสมอ จนทุกคนรู้ระบบการทำงาน ลักษณะของรายการวัตถุประสงค์ที่รายการต้องการนำเสนอ เมื่อเราทำงานตรงนี้มาในระดับหนึ่ง เราต้องสามารถตัดสินใจเรื่องต่างๆได้เลยว่าจะทำหรือไม่ทำ เพราะการทำงานแบบนี้จะต้องมาคอยรายงาน คอยฟังคำตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ไม่ได้หรอก ทุกคนต้องพัฒนาการทำงานของตัวเอง...” (สิริกร โรจนประดิษฐ์, สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2541) ในการทำงานของทีมงานรายการเจียดนั้น ทุกคนต้องมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และ ลักษณะเฉพาะของรายการที่ตรงกัน เมื่อทุกคนเข้าใจในการทำงานเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็ฝ่ายไหนงานก็จะออกมาตามลักษณะที่วางไว้ โดยเฉพาะฝ่ายข้อมูลที่น่าจะเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อรายการสัมภาษณ์เป็นอย่างมาก เพราะหากฝ่ายข้อมูลไม่รู้จักริธีการตั้งคำถาม ในการสืบหาข้อมูลที่ถูกต้อง แล้วข้อมูลในเบื้องต้นอาจจะไม่ใช่ข้อมูลที่ดีและถูกต้อง ที่สำคัญคือฝ่ายข้อมูลเป็นฝ่ายที่ได้เห็นและพูดคุยกับผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนั้นฝ่ายข้อมูลต้องมีวิจรณ์ญาณในการมองลักษณะของแต่ละคนให้ออก ทั้งด้านการพูดจา สีหน้า น้ำเสียงและความคิด ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนประกอบในการพิจารณาที่สำคัญด้วยเช่นเดียวกันสำหรับรายการสัมภาษณ์ หากผู้ให้สัมภาษณ์พูดจาไม่รู้เรื่อง วกไปวนมา ยอมสร้างปัญหาให้กับรายการสัมภาษณ์นั้นๆอย่างแน่นอน

เมื่อได้ข้อมูลมาเรียบร้อยแล้ว ฝ่ายข้อมูลต้องนำเสนอเรื่องในที่ประชุม โดยคุณก่อกเกียรติจะเป็นผู้พิจารณาว่าเรื่องใดสมควรที่จะนำมาผลิต "...คุณก่อกเกียรติจะฟังจากเรื่องที่เราเล่า ถ้าเรื่องไหนที่เขาพิจารณาว่าน่าสนใจเขาก็จะทำเรื่องนั้น...บางทีที่เขาถามตรงโน้นตรงนี้เพิ่มบางทีเราก็สอบถามมา บางทีเราไม่ได้นึกถึง ก็ไปถามเพิ่มก็ได้คำตอบที่ทำให้เรื่องชัดขึ้น..." (สิริกร โรจนประดิษฐ์, สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2541) ดังนั้น คุณก่อกเกียรติผู้ควบคุมการผลิตเป็นผู้เข้ารหัสที่มีบทบาทในการทำงานเป็นอย่างมากที่จะพิจารณาว่าเรื่องใดควรหรือไม่ ซึ่งผู้ที่อยู่ในตำแหน่งหน้าที่นี้ต้องเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ และมุมมองในการมองเรื่องราวว่าเรื่องใดเหมาะสมและให้ข้อคิดแก่ผู้ชมทางบ้านตามวัตถุประสงค์ของรายการหรือไม่ นอกเหนือจากนี้ คือต้องมีฝ่ายข้อมูลที่มีความสามารถในการเข้ารหัส สอบถามข้อมูลอย่างถูกต้องและละเอียดเพื่อเสนอถึงความสำคัญและความน่าสนใจของเรื่องให้คุณก่อกเกียรติพิจารณา การทำงานลักษณะเช่นนี้ จำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้ทีมงานเรียนรู้ที่จะตัดสินใจ แม้บางครั้งการตัดสินใจนั้นเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาดก็ตามแต่ข้อผิดพลาดนั้นก็ยังสามารถเป็นครูที่มีค่าให้ทีมงานได้เรียนรู้ด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยพบว่าเมื่อใดก็ตามที่มีการให้โอกาสทีมงานได้ตัดสินใจนั้นย่อมเป็นบทเรียนที่มีค่าต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาการคิด งานต่างๆก็ต้องการพัฒนาและดีขึ้นด้วยเช่นกัน

ดังนั้นในการคัดเลือกเนื้อหาที่จะนำเสนอ นั้น ทีมงานต้องคำนึงถึงเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้

1. เรื่องเกี่ยวกับการเจียด หมายถึง เรื่องที่เกิดขึ้นต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการต้องเคยผ่าน เหตุการณ์ร้ายต่างๆ ทุกรูปแบบ ทั้งการตกอยู่ในสถานการณ์ของการเกือบถูกข่มขืน การถูกทำร้ายร่างกายหรือ การประสบอุบัติเหตุที่รุนแรงจนเกือบเอาชีวิตไม่รอด แต่ในที่สุดก็สามารถรอดชีวิตมาได้ ซึ่งในลักษณะเช่นนี้ หากใครมีเหตุการณ์ที่คล้ายกันล้วนสามารถนำเสนอในรายการเจียดได้ "...บางคนบอกเรื่องนี้ไม่เจียด เรื่องนี้เจียดน้อย ผมอยากถามว่าอะไรที่จะเป็นเจียดได้ มันต้องมีก็เปอร์เซ็นต์ ต้องเหมือนกันตั้งแต่สิบยี่ร้อยหรือเปลา่ จริงๆแล้วผมไม่ได้มองว่าต้อง 70 - 90% หรือถึงจะเข้าข่ายว่าเจียด แค่ 10% ผมว่ามันก็เป็นเจียดได้ทั้งนั้น ไม่ใช่ว่าทุกเรื่องต้องเป็นเรื่องใหญ่ถึงจะเป็นประโยชน์ ทุกเรื่องสามารถเป็นประโยชน์ได้หมด...มันอยู่ที่การตีความ เพราะฉะนั้นอะไรที่เป็นประโยชน์เราทำ..." (ก่อกเกียรติ ลิมปพัทธ์, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2541) จากคำกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าการที่จะมองว่าเรื่องไหนเข้าข่ายว่าเป็นเจียดหรือไม่จึงอยู่ที่การตีความของเรื่อง ดังนั้น ทีมงานต้องพยายามตีความของเรื่องให้ออกด้วยเช่นกันว่าเรื่องไหนจึงเข้าข่ายของวัตถุประสงค์ของรายการ แม้เรื่องบางเรื่องจะดูแล้วไม่น่าจะเป็นเจียดได้ หรือเรื่องบางเรื่องน่าจะให้แง่คิดในอีกด้าน แต่ทีมงานก็ตีความในอีกลักษณะหนึ่ง "...บางเรื่องมันเหมือนกันแล้วแต่

เราจะบอกอะไรคนดู มีอยู่เรื่องหนึ่งเด็กไปเที่ยวเกาะเสม็ดกัน สัญญากับพ่อแม่ว่าไปแค่ 3 วันก็กลับ ปรากฏว่ามีพายุมาเด็กๆกลับกันไม่ได้ต้องอยู่ต่ออีกวัน พอวันรุ่งขึ้นพายุก็ยังไม่สงบดี แต่เด็กๆก็จะรีบกลับให้ได้เพราะกลัวพ่อแม่ดุ ผลสุดท้ายเด็กก็ต้องเสียชีวิตกันกลางทะเลหลายคน...เราก็บอกคนดูว่าอย่าประมาทเรื่องคลื่นลม และที่สำคัญคือคนที่ไปพร้อมกับแม่ที่เราอยากบอก คือเวลาสอนลูกต้องสอนให้ลูกคิดเป็นด้วย คำสัญญานั้นมีความหมายจริงเด็กควรรักษาสัญญา แต่ต้องไม่ลืมนสอนให้เด็กๆต้องคิดเป็นด้วย ไม่อย่างนั้นอันตรายที่จะมีมาถึงมากมายกว่าเด็กโกหก หรือ เด็กกลัวไม่ได้ไปเที่ยวอีก ต้องถามเหตุผลให้ดี...เราไม่บอกเพียงว่าคลื่นลมแรง มันน่ากลัว แต่เหตุการณ์ที่สำคัญกว่ามันคือเรื่องนี้ ต้องมองให้ดี ดีความแล้วเป็นประโยชน์หรือไม่..." (ก่อเกียรติ ลิมปพัทธ์, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2541)

ดังนั้นการตีความในแต่ละเรื่องจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการที่จะนำเสนอว่าเรื่องเฉียดที่เกิดขึ้นนั้นมีประโยชน์มากน้อยแค่ไหน เพราะเรื่องที่เกิดขึ้นแต่ละเรื่องในชีวิตประจำวันที่คุณเคยจนเกิดความเคยชินนั้น หากพิจารณาให้ดีจะเห็นได้ว่าสามารถเข้าข่ายกับการเฉียดที่จะพบเหตุการณ์ร้ายๆได้เสมอ

2. เรื่องนั้นต้องให้ประโยชน์กับคนดู ในการให้แง่คิด เพราะเรื่องทุกเรื่องที่รายการเฉียดนำมาเสนอนั้นต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดมุมมองในแง่ใดแง่หนึ่งให้กับผู้ชมทางบ้านได้ หรือเกิด ความระมัดระวังในการใช้ชีวิตให้มากขึ้นเพื่อที่จะได้ไม่ต้องพบเจอกับเรื่องร้ายๆเช่นเดียวกับที่เคยเกิดกับผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการ "...ที่สำคัญคือทีมงานทุกคนรู้ว่าต้องถามว่าเขาได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องที่เกิดขึ้นกับเขาบ้างไหม หลังเฉียดได้อะไรบ้างจากเรื่องนี้เราเน้นมากเลยว่าคนที่มาออกตรงนี้ต้องรู้ว่า สิ่งที่เกิดขึ้นกับตนมันมีประโยชน์หรือมีโทษอย่างไร ไม่ใช่ว่าธรรมดาไม่รู้สักอะไรเลย พอถามว่าจะขับรถซึ่งอีกใหม่ ถ้าบอกว่าผมก็ขับเหมือนเดิม ใช้อย่างนี้เราไม่เอา ไม่เป็นประโยชน์กับคนดู เพราะรายการนี้เราออกสาระเต็มๆ..." (ก่อเกียรติ ลิมปพัทธ์, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2541)

ดังนั้น เกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาของรายการ นอกจากเนื้อหาที่ตรงตามวัตถุประสงค์รายการแล้ว เรื่องราวนั้นต้องสามารถให้สาระ ได้เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ได้รับทราบความรู้สึก ความคิดที่เกิดขึ้นในขณะที่ตกอยู่ในสถานการณ์ระหว่างความเป็นกับความตาย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุทาหรณ์ให้กับผู้ชมทางบ้านได้

องค์ประกอบเนื้อเรื่อง

1. โครงสร้างการเล่าเรื่อง (Narrative Structure)

“...หลังเจียดได้อะไรบ้าง เราเน้นมากเลยว่าคนที่มาออกตรงนี้ต้องรู้ว่าสิ่งเกิดขึ้นกับตน มันมีประโยชน์ หรือมีโทษอะไร อย่างไร ไม่ใช่ว่ามันธรรมดาไม่รู้สักอะไรเลย พอถามว่าจะซับซ้อนอีกไหม ผมก็ซับซ้อนเดิม อย่างนี้เราไม่เอา ไม่เป็นประโยชน์กับคนดู เพราะรายการนี้เราออกสาระเต็มๆ...” (ก่อเกียรติ ลิ้มพัทธ์, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2541)

ดังนั้นการบอกเล่าเนื้อเรื่องในรายการเจียดที่จะบอกว่า “มีอะไรเกิดขึ้นกับใคร” นั้นไม่ได้บอกเล่าเพียงว่ามีเหตุการณ์ (Events) อะไรเกิดขึ้นบ้าง เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นอย่างไร และมีอะไรเป็นสิ่งแวดล้อมเสริมเหตุการณ์ (Existents) เพื่อแสดงบทบาทและสถานที่แวดล้อม เพื่อประกอบรวมกันเป็นเหตุการณ์ที่สมบูรณ์ที่นำมาร้อยเรียงเพื่อเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้เข้าด้วยกัน ดังนั้น โครงสร้างเนื้อหาจึงเป็นแนวทางต่อการนำเสนอเรื่องต้องดี น่าสนใจ และตรงตามวัตถุประสงค์ของรายการ จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่าโครงสร้างของเนื้อเรื่องรายการเจียดมีดังต่อไปนี้

1.1 การวางบทบาทของผู้ให้สัมภาษณ์ (Charactors : Definition) หลังจากที่ได้ศึกษาข้อมูลผู้เขียนบทวางบทบาทผู้ให้สัมภาษณ์ต้องพบกับเหตุการณ์วิาๆ ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นผู้สัมภาษณ์เป็นผู้กระทำหรือเป็นผู้ถูกกระทำ

ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้กระทำ หมายถึง ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์เจียดขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กระทำบางสิ่งที่ขาดความระมัดระวังเต็มไปด้วยความประมาท คำถามที่ตั้งไว้ต้องแสดงพื้นฐานนิสัยของผู้ให้สัมภาษณ์จนทำให้เกิดเหตุการณ์เจียดที่เกือบต้องเสียชีวิต

บทบาทในฐานะผู้กระทำ ตอน *ถลกหนังหัว*

พิธีกร - พอเครื่องเสียคุณเป็นไง

จงกล - โมโห ทั้งๆที่เพิ่งซ่อม เลยกระโดดขึ้นไปซ่อมเองโดยที่ยังไม่ได้ปิดเครื่อง

จากคำถามได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นคนอารมณ์ร้อน ทำอะไรรวดเร็ว ไม่รอบคอบที่สะท้อนถึงความประมาทหรืออันตรายที่เกิดจากการกระทำของเขาเอง

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ถูกกระทำ หมายถึง ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องตกเป็นเหยื่อของผู้อื่นหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้เป็นผู้ก่อเอง ดังนั้น คำถามที่ตั้งไว้จึงต้องให้ได้คำตอบที่แสดงถึงการเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้าย และบทบาทที่เป็นต่อของผู้ร้ายที่คุกคามผู้ให้สัมภาษณ์ต้องทำตามคำสั่ง ดังนี้

บทบาทในฐานะผู้ถูกกระทำ ตอน *คาบอหอย*

พิธีกร - พวกมันปล่อยคุณไหม

ประภารัตน์ - ไม่ แต่พวกมันกลับเอามือมาจิกหัวอย่างแรงแล้วก็ลากตัวดิฉันไป

1.2 การปรากฏตัวของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Existents of Charactors and Setting) หมายถึง ผู้ที่เข้ามาเสริมในรายการเพื่อการแสดงบทบาทของผู้ให้สัมภาษณ์หลักมีความสมบูรณ์มากขึ้นสำหรับในรายการเฉียดมักไม่เน้นผู้ที่เข้ามาเสริมเท่าไรนัก แต่จะเข้ามาในฐานะผู้ที่ร่วมในเหตุการณ์ และได้เข้ามาเสริมในช่วงที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สามารถเล่าได้ เช่น ในช่วงที่ผู้ให้สัมภาษณ์หมดสติผู้ที่เข้ามาเสริมจะได้เล่าในเหตุการณ์ช่วงนั้นต่อถึงรายละเอียดที่เกิดขึ้น

ตอน *ขวานจามหัว*

พิธีกร - ตอนที่แม่สลบไปมีอะไรเกิดขึ้น

ลูก - ผมวิ่งไปปิดประตู และ น้องก็โทรศัพท์แจ้งตำรวจ

การนำบุคคลที่เกี่ยวข้องมาเล่าเรื่องเสริมในช่วงเหตุการณ์ที่หายไป มี 2 ลักษณะคือ

1. มีทั้งที่เข้ามาร่วมเล่าเรื่องในรายการ คือ บุคคลในครอบครัว พ่อแม่ ญาติพี่น้อง
2. การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องนอกสถานที่ที่เป็นเพื่อนบ้านหรือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ได้มาช่วยเล่าเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่จะใช้วิธีนี้เพื่อเป็นการช่วยย้ำด้วยว่าเรื่องนี้มีการเกิดขึ้นจริง มิใช่เหตุการณ์ที่แต่งแต้มขึ้นมา รวมทั้งมีการถ่ายภาพถึงสิ่งของเพื่อให้ผู้ชมทางบ้านได้นึกภาพออกในกรณีที่พูดถึงสิ่งที่คนทั่วไปไม่รู้ เช่น การถ่ายภาพตะเกียง หรือ ต้นไม้โบราณบางชนิด เพื่อให้ผู้ชมทางบ้านได้รับทราบไปพร้อมกันกับการทำความเข้าใจต่อเรื่องได้เป็นอย่างดี "...ถ้าเป็นไปได้เราจะกลับไปตรงนั้น เพื่อขยายสิ่งที่เราต้องการเล่าและย่อเวลาในการอธิบาย มันอาจไม่ใช่เรื่องสำคัญ แต่มันสำคัญมากถ้าไม่รู้เรื่อง แต่ไม่ใช่หลักของเรื่อง หลักของเราคือ การตกต้นไม้ ต้นไม้เป็นส่วนประกอบให้เราเข้าใจเรื่อง พูดเข้าไปเถอะไ้อัต้นนั้นนะ ฉันไม่รู้จักหรือแถวบ้านไม่มี ไม่

เคยเห็น แต่ถ้ามีภาพก็เข้าใจง่ายขึ้นๆ อ้อ ต้นแบบนี้เหรอ สูงขนาดนี้เหรอมาขยายได้ นี่คือประโยชน์ของโทรทัศน์..." (วันชัย จิระกุลชัยนันท์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2541)

รวมทั้งมีการถ่ายทำสถานที่ที่เกิดเหตุ เช่น ในซอยเปลี่ยว หรือ โรงงาน และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงให้เห็นรายละเอียดเพื่อช่วยเสริมเหตุการณ์ให้สมบูรณ์ขึ้น

เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในรายการเจ็ดนั้น จะให้ความสำคัญเรื่องสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ นั้นเพราะสถานที่นั้นๆ มักก่อให้เกิดเหตุการณ์ร้ายต่างๆ เช่น บนถนน หรือในซอยเปลี่ยวและมีด เป็นต้น ดังนั้นการเล่าเรื่องของรายการเจ็ดจำเป็นต้องมีการอธิบายลักษณะสถานที่ที่เกิดเหตุหรือสภาพแวดล้อมอย่างละเอียดเพื่อให้ผู้ชมที่บ้านเข้าใจถึงเรื่องที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1. เจ็ดที่เกิดขึ้นบนถนน หมายถึง เรื่องราวที่เกิดขึ้นบนท้องถนนที่ผู้คนใช้สัญจรไปมา โดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากภัยทางสังคมเป็นส่วนใหญ่ พบว่ามีมากถึง 8 ตอน โจรจี้ ตูมเดี่ยวขาด ใจดีสู้เสือ ปาดคอแท็กซี่ ทางลัด ไม่หัวใจ ดาราจำเป็น เทียวเดี่ยวจอด

ตอน ทางลัด

พิธีกร - ปกติใช้ทางนี้บ่อยไหม

ธนิตดา - ไม่บ่อยเท่าไรนัก

พิธีกร - เคยมีข่าวอะไรที่น่ากลัวบ้างมั๊ย

ธนิตดา - แม่เล่าว่าเห็นพวกโรคจิตกำลังช่วยตัวเองให้คนอื่นดูในซอยนั้น

นอกจากนี้เป็นการเกิดเหตุการณ์ที่สืบเนื่องจากการใช้พาหนะจนทำให้เกิดอุบัติเหตุได้พบว่ามีทั้งหมด 6 ตอน หลบรถชิง วิบากกรรมได้กระบะ ดิ่งเหว นี้อตรถไฟ ย่างสด ตายอย่างเชียด

ตอน เสียบทะลุ

พิธีกร - สภาพถนนเป็นอย่างไร

บรรจง - ฝนตกมือมาก เพราะไฟบนถนนดับ

พิธีกร - เกิดอะไรขึ้น

บรรจง - พอเลยโค้งเห็นรถบรรทุกไม้ไผ่กำลังถอยหลัง

2. เฉียดที่เกิดในบ้าน หมายถึง มีเหตุการณ์ที่ไม่ดีจนทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เกือบเอาชีวิตไม่รอดเกิดขึ้นในบ้านของผู้ให้สัมภาษณ์เอง โดยมีทั้งเกิดจากการแอบเข้าไปเพื่อหวังชิงทรัพย์ หรือ ปล้นทรัพย์ ตลอดทั้งการทำร้ายร่างกายเพื่อหวังฆ่าปิดปากก็มีเช่นกันมีทั้งหมด 5 ตอน คือ ขวานจามหัว ไขคั่งจ่อมโหด ลูกจ้างโหด คาคอหอย นอกจากนี้ที่ต่างไปคือ ตอน โจรปล้นรถ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในบ้านเช่นกัน แต่ทว่าเป็นบ้านของพวกมิชชันนารีที่ล่อลวงผู้ให้สัมภาษณ์เข้าไปในบ้านเพื่อหวังชิงทรัพย์ รวมทั้งการเกิดเหตุการณ์ไม่ดีที่เกิดจากตัวผู้ให้สัมภาษณ์เองโดยเกิดขึ้นในบ้านด้วย มีทั้งหมด 7 ตอน ประทัดเลือด เผาทั้งเป็น พระพุทธคุณ กินเห-รา กลืนเหรียญ เล่นกับปืนบาดทะยัก

ตอน บาดทะยัก

พิธีกร - สภาพที่บ้านเป็นอย่างไร

วีระชัย - หน้าถนนมีน้ำขังอยู่

พิธีกร - น้ำขังมากไหม

วีระชัย - คีบกว่าๆ

พิธีกร - แล้วเกิดอะไรขึ้น

วีระชัย - ก้าวเท้าลงไปรู้สึกลับเจ็บ

3. เฉียดที่เกิดขึ้นในสถานที่ทำงาน หมายถึง เหตุการณ์เฉียดที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงาน เช่น ตอน ตายล้านเปอร์เซ็นต์ ถลกหนังหัว ผ้าใบ และล้อเล่นกับฟ้า

ตอน ผ้าใบ

พิธีกร - วันนั้นมีอะไรผิดปกติไหม

ชริน - ไม่มีแฉงเหล็กที่กั้นระหว่างเครื่องรีดกับเศษวัตถุดิบ

พิธีกร - แฉงกั้นไปไหน

ชริน - ไม่รู้ใครถอดแล้วยังไม่ใส่

พิธีกร - ปกติแฉงนี้เอาไว้ทำไม

ชริน - กั้นไม่ให้คนตกลงไปตรงลูกอบที่มีความร้อนสูงมาก

พิธีกร - ความสูงระหว่างพื้นตะแกรงกั้นกับลูกอบสูงมากแค่ไหน

ชริน - ประมาณ 1.50 เมตร...

พิธีกร - พื้นมีลักษณะอย่างไร

ชริน - ฟิ้นลื่นมาก เพราะมีเยื่อกระดาษเปียกอยู่

พิธีกร - แล้วเกิดอะไรขึ้น

ชริน - ลื่นเพราะฟิ้นลื่น ประกอบกับใส่รองเท้าแตะด้วย

รวมทั้งการนำเสนอเหตุการณ์ที่อาจเกิดโดยมีการใช้สถานที่นั้น หมายถึง ผู้ให้สัมภาษณ์มิได้ทำงานที่นั่นแต่ได้มีการติดต่อและใช้สถานที่นั้นคือ ตอน ทำแท้ง และคนขายคน รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามห้างสรรพสินค้าหรือร้านขายของญี่ปุ่นมฤตยู บันไดเลื่อนเขมือบนิ้ว ฤทธิ์เป็นแก๊ป ทะลุกระจก

4. เจียดที่เกิดขึ้นจากน้ำ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดเหตุการณ์ร้ายจากการเดินทางทางน้ำ หรือ การเกิดอุบัติเหตุจากน้ำด้วยเช่นกัน รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ภูมิอากาศก็นับว่าเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างอันตรายต่างๆได้ พบว่ามีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้ ทะเลคลื่น ลูกแม่ต้องไม่ตาย 600 แลกชีพ

ตอน ทะเลคลื่น

พิธีกร - สภาพอากาศเป็นอย่างไร

อาระยา - ทะเลเรียบไม่มีคลื่นเลย

พิธีกร - แล้วเกิดอะไรขึ้น

อาระยา - ออกจากฝั่ง 10 นาทีก็เริ่มมีคลื่น

พิธีกร - คลื่นแรงมากไหม

อาระยา - แรงขึ้นเรื่อยๆเห็นแต่คลื่นกระทบกัน...

พิธีกร - มีฝนตกไหม

อาระยา - ฝนตกหนักขึ้นเรื่อยๆ

5. เจียดที่เกิดขึ้นในไร่ หรือในป่า หากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์หรือธรรมชาติ สถานที่ที่เกิดเหตุการณ์มักจะเกิดขึ้นตามป่าเขา หรือ ในไร่เป็นต้น เช่น ตอน คณะช่างเหยียบ ดิ่งน้ำตก ฝั่งขวางตะวันตก แต่ก็มียางเหตุการณ์ที่แม้จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภัยสังคมก็สามารถเกิดขึ้นในป่าได้ เมื่อเป็นเรื่องของคนที่อยู่ต่างจังหวัด ซึ่งมักมีธรรมชาติของป่ารกกระจายอยู่ทั่วไป รวมทั้งการเกิดเหตุการณ์ในป่าก็เป็นอีกสถานที่หนึ่งที่อาจปิดบังการรับรู้จากผู้อื่นได้เช่นกัน นั่นคือตอน ยิงทิ้งกลางป่า

6. อื่นๆ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานที่เฉพาะ หรือสถานที่ที่ไม่คาดว่าจะเกิดเหตุการณ์ร้ายได้ เช่น ตอน ลูกถูกลอกไปขาย 14 รุม 1 ยิงเผาชน และตัวต่อตัว ซึ่งเป็นเรื่องของกวางในสวนสัตว์ที่ไม่มีใครคาดคิดว่าสัตว์เช่นกวางจะดุร้ายและทำอันตรายกับมนุษย์ได้

จากการศึกษาพบว่าเหตุการณ์ร้ายๆที่เกิดขึ้นในรายการเจียด มักเกิดขึ้นในสถานที่ที่ไม่หลากหลายนัก แม้เหตุการณ์ร้ายต่างๆสามารถที่จะเกิดขึ้นได้ทุกที่ แต่สถานที่ที่พบว่าเกิดเหตุการณ์ร้ายมากที่สุด คือ บนท้องถนน ทั้งจากอุบัติเหตุ จากการใช้ยานพาหนะระหว่างเพื่อนร่วมทางด้วยกัน และภัยทางสังคมที่มักเกิดขึ้นจากมิจฉาชีพ ต่างก็ใช้ถนนเป็นเส้นทางในการชิงทรัพย์ โดยเฉพาะถนนที่มีดและเปลี่ยวย่อมเป็นเส้นทางที่ง่ายและสะดวกในการปล้นผู้อื่นนั้นเพราะ ถนน เป็นสถานที่ที่คนจำนวนมากใช้ในการเชื่อมโยงถึงกัน และสามารถพบปะกันได้มากที่สุดวิธีหนึ่ง โดยที่ไม่อาจทราบได้ว่าคนไหนเป็นคนดีหรือคนไหนเป็นผู้ร้าย เมื่อไรจะเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ดี ดังนั้น ถนนจึงเป็นสถานที่ที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่ผู้คนที่สามารถที่จะต้องพบกับความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินได้มากที่สุด

รวมทั้ง บ้าน ที่ผู้คนใช้เป็นที่อยู่อาศัย นับว่าเป็นสถานที่อีกแห่งหนึ่งที่ไม่คาดว่าจะเกิดเรื่องร้ายๆได้บ่อยนัก แต่พบว่า บ้าน เป็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ร้ายมากเป็นอันดับ 2 ที่เดียว เพราะผู้อยู่อาศัยมักให้ความสนใจและระมัดระวังไม่ให้เกิดสิ่งร้ายในบ้านของแต่ละคน ทว่าแม้จะมีการดูแลดีเพียงใดก็ไม่สามารถรอดพ้นการถูกปล้นจากมิจฉาชีพต่างๆได้ เช่น ตอน คาคอหอย และตอน ลูกจ้างโหด ตลอดถึงเหตุการณ์ร้ายๆที่เกิดขึ้นเพราะความประมาทเลินเล่อของผู้ให้สัมภาษณ์ ที่แม้จะคิดว่าเอาใจใส่และระมัดระวังอย่างดีแล้ว แต่ก็สามารถเกิดความผิดพลาดได้ด้วยความคุ้นเคยกับสถานที่ที่เป็นบ้านของแต่ละคน จนทำให้เจ้าของบ้านเกือบสูญเสียชีวิตไปเพราะน้ำมือของตนเอง เช่น ตอน เผาทั้งเป็น และ ตอนบาดทะยัก เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่าสถานที่หลักทั้ง 2 ที่เป็นองค์ประกอบหลักในการเกิดภัยต่างๆแล้ว สถานที่ต่างๆทุกหนแห่งสามารถที่จะเกิดเหตุการณ์ร้ายๆได้ทุกเวลาเสมอเช่นกัน เพราะยังไม่มีใครหรือเครื่องมือใดที่จะวัดว่าสถานที่ใดหรือบุคคลใดที่ก่อให้เกิดอันตรายต่างๆได้ ดังนั้น วิธีการที่จะป้องกันสิ่งร้ายๆนี้ได้ นั่นคือทุกคนต้องมีความระมัดระวัง ไม่ประมาท และมีสติอยู่ตลอดเวลา เหตุการณ์ร้ายๆย่อมไม่เกิดขึ้นแน่นอน ทว่าหากต้องมีสิ่งใดที่เป็นอันตรายเกิดขึ้นแล้วก็ยอมที่จะจัดการสิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดีเรื่องหนักอาจจะทุเลาหรือไม่เกิดขึ้นเลยก็เป็นได้

1.3 ความสัมพันธ์ของเรื่องราว (The Relation in the Story) หมายถึง เรื่องราวที่เกิดขึ้นนั้น มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันอย่างไร มีเหตุและผลต่อเนื่องกันเช่นไร จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่ารายการเชียดมีการนำเสนอที่เป็นรูปแบบตายตัวที่มีลักษณะการถามเป็นไปตามลำดับขั้นตอน (Chronological) ของการเกิดเหตุการณ์ หรือการเรียงลำดับตั้งแต่ก่อนเริ่มเหตุการณ์ จนถึงการสิ้นสุดของเหตุการณ์ การนำเสนอของรายการเชียดเป็นไปตามลำดับขั้นเช่นนี้ทุกครั้ง เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในการรับชมได้ง่ายและไม่สร้างความสับสนให้กับผู้ชมทางบ้าน ลักษณะคำถามเป็นดังนี้

ตอน *คาคอหอย*

พิธีกร - เกิดอะไรขึ้นใหม่ (พวกมันกลับไป) / พวกนั้นกลับมาอีกไหม (กลับมาตอน 4 โมง)
 คราวนี้มากันกี่คน (4 คน) / ทำทางการแต่งตัวเป็นอย่างไร (ใส่แจ๊คเก็ต ทำทางไม่น่าไว้ใจ) ตอนนั้นคุณคิดยังไง (เอ๊ะใจแต่ทำใจดีสู้เสือ) / เขาพูดอะไรมัย (ให้พาไปหาเพื่อนที่ทำงานที่นี่)

จากลักษณะคำถามเช่นนี้ได้แสดงถึงขั้นตอนการเกิดเหตุเป็นไปตามลำดับตั้งแต่มีคนมาหา...กลับไป...กลับมาอีกครั้ง โดยระหว่างที่ได้มีคำถามแสดงขั้นตอนของเหตุการณ์ ก็จะมีคำถามที่แสดงถึงความคิดความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อผู้ที่มาเยือน หรือความรู้สึกต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นกัน จากคำถามนี้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่ทั้ง 2 ฝ่ายมีต่อกันในรูปแบบที่แตกต่างกัน บางครั้งเป็นความสัมพันธ์ที่แสดงถึงความเป็นมิตร หรือ ไม่เป็นมิตร การแสดงความสัมพันธ์เหล่านี้เป็นการปูพื้นเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้ชมไปสู่การดำเนินเหตุการณ์ในขั้นต่อไป

1.4 การสรุป (Conclusion) ทุกครั้งที่นำเสนอเนื้อหารายการเชียดต้องมีข้อสรุปที่ชัดเจนในการให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ โดยมีลักษณะการสรุปแบบปิด (Closing) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทุกอย่างล้วนมีสาเหตุแห่งการเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมที่เห็นได้ชัดเจน จนสามารถนำไปสู่ข้อสรุปที่บ่งบอกสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ได้ เช่น เมื่ออยู่ในความประมาทย่อมต้องพบกับจุดจบที่ไม่ดีแน่นอน ดังนั้นในการให้ข้อคิดจะมีบทสรุปที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ได้นำเสนอ โดยมีทั้งที่เป็นการสอนและให้ข้อเตือนใจ สามารถจำแนกได้ดังนี้

พิธีกรกล่าวสรุปสำหรับเนื้อหาความประมาท

ตอน *เสียบทะเลจระจก* - อุบัติเหตุจากยานพาหนะ

พิธีกร - ท่านผู้ชมครับเรื่องนี้เป็นเรื่องหนึ่งที่เกิดจากความประมาท ดื่มสุราในขณะที่ขับซีรยอนตร์ และ ความมีเมาก็เป็นสาเหตุสูงสุดที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ถ้าท่านทราบเช่นนี้แล้ว เวลาที่ท่านสนุกสนานเฮฮาสังสรรค์กับเพื่อนๆ ถ้าท่านดื่มสุราก็อย่าขับซีรยอนตร์ ออกไปบนท้องถนน เพราะถ้าเหตุร้ายเกิดขึ้นกับท่าน บางครั้งแค่ครั้งเดียวท่านก็ไม่มีโอกาสแก้ตัวอีกเลย พบกันใหม่สัปดาห์หน้า เวลาเดียวกันนี้ สวัสดีครับ

ตอน *ผ้าใบ* - เจียดจากสิ่งใกล้ตัว

พิธีกร - ท่านผู้ชมครับ ชีวิตคนเรานั้นไม่แน่นอน วันนี้ร่างกายอาจครบ 32 อยู่ดี ๆ แต่พรุ่งนี้ท่านอาจกลายเป็นคนพิการ ถ้าไม่ยอมให้เรื่องราวเหล่านี้เกิดขึ้นกับท่าน กับลูกน้องคนงานของท่าน อย่าลืมนึกเตือนเขาว่าอย่าประมาท และถ้าท่านเป็นเจ้าของเครื่องจักร เครื่องยนต์ อย่าละเลยกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัย เพราะถึงแม้จะไม่ตาย แต่ชีวิตของเขาก็ทุกข์ทรมาน แล้วชีวิตของท่านจะมีความสุขได้อย่างไร พบกันใหม่สวัสดี

พิธีกรกล่าวสรุปเนื้อหาสำหรับการตกเป็นเหยื่อ

ตอน *คาคอหอย* - เจียดจากการชิงทรัพย์

พิธีกร - ท่านผู้ชมครับท่านเป็นคนหนึ่งหรือเปล่า ที่มีหน้าที่หรือประกอบอาชีพเกี่ยวกับเงินๆ ทองๆ วันๆหนึ่งท่านเป็นคนหนึ่งหรือเปล่าที่ต้องรับเงินสดๆ นั่งนับเงินโดยที่ใครก็เห็น ถ้าเป็นคนดีเห็นคนอื่นนับเงินก็คงไม่เป็นไรหรอกครับ แต่สำหรับคนร้ายถ้าพวกมันเห็นล่ะก็ท่านคงเป็นเป้าหมายและเหยื่อของมันอย่างแน่นอน ทางที่ดีใครจะว่าอย่างไร ก็ช่าง เวลาที่ท่านนั่งนับเงินนับทองผมว่า ควรหาที่มีตูดเป็นส่วนตัวเสียหน่อยน่าจะปลอดภัยกว่า พบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีครับ

ตอน *ถูกข่มขืน* - เรื่องทางเพศ

พิธีกร - ท่านผู้ชมครับทุกครั้งที่เราได้ยินได้ฟังเรื่องราวกรณีข่มขืนนั้น เรามักสงสัยกันว่าอะไรที่ทำให้คนๆนั้นตกเป็นเหยื่อของคนร้ายอยากข่มขืน มันไม่มีเหตุผลอะไรเลยนอกจากว่าเหยื่อกำลังเข้าไปในสถานที่เปลี่ยว ห่างไกลผู้คน แค่นั้นเองคนร้ายก็คิดจะข่มขืนแล้ว เพราะฉะนั้นหลีกเลี่ยงเวลาและสถานที่ที่เปลี่ยวหรือไม่ คอยมีผู้คนที่ไว้ก่อนดีกว่า และ

ถ้ามีอะไรไม่ดีขึ้นมาล่ะก็ อ้อ วังเลยย่อมดีกว่า อย่าคิดนานนะครับ

การสรุปของรายการเขียนมักเป็นการหาสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ร้าย ทั้งจากตัวผู้ให้สัมภาษณ์ และ จากบุคคลอื่น ซึ่งทุกเหตุการณ์ต้องมีสาเหตุของการเกิดขึ้นอย่างแน่นอน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดสิ่งร้ายต่างๆเกิดขึ้นเช่นเดียวกับผู้ให้สัมภาษณ์

2. การวางแผนเรื่อง (Plot)

รายการเขียนสามารถแบ่งลักษณะการนำเสนอการเล่าเรื่องเด่นๆได้ 3 แบบ คือ ช่วงก่อนเขียน ช่วงเขียน และช่วงหลังเขียน ฉะนั้นในการนำเสนอผู้เขียนบทต้องวางแผนเรื่องเพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ตามที่รายการต้องการ และต้องเขียนบทตามลำดับชั้นเหตุการณ์เพื่อให้การเล่านั้นไม่หลงทางหรือเอาหลังมาไว้หน้า เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ จากการวิเคราะห์รายการเขียนได้มีการวางแผนเรื่อง ดังนี้

2.1 การเปิดเรื่อง (Exposure)

การเปิดเรื่องของรายการเขียนถือว่ามีความสำคัญที่สุด เพราะในส่วนี้จะมีการบอกวัตถุประสงค์ แนะนำเรื่อง และประวัติของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งลักษณะการเปิดเรื่องของรายการเขียนจะมีรูปแบบที่แน่นอนเหมือนกันทุกครั้งโดยให้พิธีกรเป็นผู้กล่าวเข้าเรื่อง ดังนี้

2.1.1 เปิดรายการด้วยการกล่าวถึงจุดประสงค์ของรายการ

“ สวัสดีครับท่านผู้ชมพบกันอีกครั้งกับรายการเขียน รายการที่นำเสนอประสบการณ์เขียนในรูปแบบต่างๆมาพูดคุยกันเพื่อให้ข้อคิดและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับท่านผู้ชม ”

รายการเขียนจะเปิดรายการเช่นนี้ทุกครั้ง ด้วยลักษณะเฉพาะของเนื้อหารายการที่นำเสนอเรื่องของคุณคนที่รอดจากเหตุการณ์ร้าย จึงได้ทำความเข้าใจกับผู้ชมที่บ้านถึงเรื่องที่จะนำเสนอในช่วงต่อไป มิใช่เรื่องสนุกสนาน แต่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริง เพื่อผู้ชมที่บ้านได้เตรียมรับรู้ถึงเรื่องราว โดยเรื่องเหล่านี้้อาจเกิดขึ้นได้กับทุกคนในวันใดวันหนึ่ง เมื่อผู้ชมเปิดรับชม

รายการนี้แล้วจะได้มีแนวทางไปใช้เป็นประโยชน์เพื่อหาทางป้องกันหรือแก้ไขมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายเช่นผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการ

2.1.2. การเกริ่นเข้าเรื่อง โดยนำเรื่องใกล้ตัว หรือ เรื่องทั่วไปมากล่าวก่อนพร้อมตั้งคำถามให้กับผู้ชมทางบ้านคิดไปพร้อมกัน ผู้วิจัยพบว่าการกล่าวเปิดในช่วงนี้ผู้เขียนบทต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ และ ความสามารถในการใช้ภาษาให้น่าสนใจ ด้วยเพราะธรรมชาติของรายการเจียดคือการเล่าเรื่องที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกัน เช่น หากช่วงขณะดื่มสุรา แนนอนย่อมต้องเกิดอุบัติเหตุ หรือการเดินทางในที่เปลี่ยวและมีด ย่อมง่ายต่อการตกเป็นเหยื่อแก๊งมิจฉาชีพ แต่ผู้ประสบเหตุเหล่านี้ก็สามารถรอดมาได้ ดังนั้นรูปแบบการนำเสนอย่อมมีความคล้ายกัน ผู้เขียนบทรายการเจียดต้องสามารถสร้างความแตกต่างในการนำเสนอ ไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นเรื่องเดิมที่ฟังเมื่ออาทิตย์ก่อน ด้วยวิธีการเกริ่นนำเรื่องเช่นนี้ย่อมสามารถทำให้ผู้ชมทางบ้านสนใจที่จะฟังเรื่องราวต่อไป ผู้วิจัยพบว่ามีการเกริ่นนำเข้ารายการ 3 แบบ คือ การกล่าวตรงกับเนื้อเรื่อง การกล่าวโดยการเปรียบเทียบและ การกล่าวโดยอ้อมทำให้ผู้ชมทางบ้านคาดไม่ถึง ดังนี้

▲ การเกริ่นโดยการกล่าวตรงเข้ากับเนื้อเรื่องที่น่าเสนอ ตอน เล่นกับปืน

พิธีกร - ท่านผู้ชมครับผู้ชายกับปืนนั้นเป็นของคู่กันมาโดยตลอด จะเห็นได้ว่าตั้งแต่เด็ก ๆ เด็กผู้ชายแทบทุกคนจะมีของเล่นเป็นปืนด้วยกันทั้งนั้นและเมื่อเขาโตขึ้นผู้ชายแทบทุกคนก็จะมีค่านิยมชมชอบปืน เรียกว่าเห็นไม่ได้ เห็นจะต้องขอจับสักหน่อย เรียกว่าขอสัมผัสสักนิดก็ยิ่งดี แต่ปืนนั้นเป็นอาวุธที่อันตรายมาก คนที่ไม่ชำนาญหรือว่าไม่รู้จักรูวิธีการป้องกันหรือไม่รู้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแล้วละก็อันตรายร้ายแรงย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ และเมื่อมันเกิดขึ้นมันไม่ใช่เรื่องเพียงเสียวินาทีเดียวเท่านั้นที่ทำร้ายเรา ถ้าเราตายก็จบ แต่ถ้าไม่ตายอะไรต่อมิอะไรมันจะเกิดขึ้นอีกมากมาย และเวลาที่ต้องใช้รักษาชีวิตก็ต้องเสียไปอีกเป็นปีๆ ไม่ใช่แค่เสียวินาที

▲ การเกริ่นโดยการเปรียบเทียบ ตอน เสียบทละ

พิธีกร - ท่านผู้ชมครับ ท่านผู้ชมเคยได้ยินคำว่าตายอย่างเขียดหรือปลาครับ อย่างที่เคยพูดบ่อยๆว่า คนเรานั้นไม่รู้ว่าตัวเองจะตายเมื่อไหร่ตายอย่างไร ท่านผู้ชมลองคิดดูซิครับว่าถ้าคนเราต้องตายอย่างเขียด ผมหมายถึงตายแบบเขียดนั่นแหละครับ จะเป็นอย่างไร เพราะเวลาที่เขียดตายนั้น ก็เพราะว่าคนที่ออกไปล่าเขียดเขาเอาไม้หลาวแหลมๆทิ่มไปที่กลางตัวของมัน ท่านผู้ชมคงพอมองเห็นภาพแล้วใช่ไหมครับ ว่าคนเราถ้าต้องตาย

แบบนั้นจะนำหवादเสียวและทรมาณขนาดไหน

▲ การเกริ่นโดยอ้อมทำให้ผู้ชมทางบ้านคาดไม่ถึง ตอน *เหรียญติดคอ*

พิธีกร - ท่านผู้ชมครับเรื่องราวของเงินทองเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการดำรงชีวิตของคนเรา คงหมดยุคที่อยากได้อะไรแล้วออกไปหามาใช้โดยไม่ต้องใช้เงิน ในสมัยโบราณคนอยากกินปลา ก็ออกไปหาปลาจากแม่น้ำมากินได้ อยากกินผักปลาก็จะออกไปหา หรือชอกันก็ยังมี แต่ในยุคสมัยนี้เงินบาทเดียวก็มีค่ามหาศาลสำหรับคนที่กำลังอดอยาก และที่พูดอยู่บ่อยๆว่าเรื่องต่างๆนั้นเกิดขึ้นได้เสมอ บางเรื่องก็ไม่แน่ว่าจะเกิดขึ้นได้เลย อย่างเช่น ถ้าผมถามท่านว่า เชื่อไหมว่าเงินบาทเดียวก็สามารถฆ่าคนได้

การเกริ่นเรื่องที่มีลักษณะที่ต่างกันนี้ นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการเขียนบทที่ต้องมีการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถทางภาษาที่จะเขียนเกริ่นเรื่องในลักษณะเปรียบเทียบและการเกริ่นโดยอ้อมให้น่าสนใจได้ เพราะลักษณะเนื้อหารายการเจียดมีเนื้อหาที่คล้ายกัน การเกิดอุบัติเหตุที่เหมือนกัน หากใช้การเกริ่นที่ตรงกับเนื้อเรื่องที่น่าเสนอเลย ย่อมมีลักษณะที่คล้ายกัน ความแตกต่างมีน้อย ผู้ชมทางบ้านอาจรู้สึกเหมือนเคยรับฟังเรื่องเหล่านั้นมาแล้วย่อมไม่สนใจที่จะติดตามรับชมต่อไป หากเสนอการเกริ่นโดยการเปรียบเทียบ หรือ การเกริ่นโดยอ้อม สามารถเขียนบทแตกต่างไปจากเดิม คือ สรรหาถ้อยคำมาเปรียบเทียบ เช่น การเกริ่นโดยการเปรียบเทียบ ตอน เสียบทะเล ที่นำลักษณะตายอย่างเชียดใช้บอกถึงความทุรนทุรายของเชียด เมื่อนำมาเทียบกับคนคงทรมาณเช่นกัน หรือ การเกริ่นโดยอ้อม ตอน เหรียญติดคอ วิธีเกริ่นแบบนี้ผู้ชมทางบ้านคงคาดว่าเป็นเรื่องของการ์ตูนหรือการ์ตูนสำหรับเด็กที่พลาดทำให้เหรียญบาทไปติดที่ช่องคอจนเกือบเอาชีวิตไม่รอด

ดังนั้นการเกริ่นเข้าเรื่องของรายการเจียดจำเป็นที่ผู้เขียนบทต้องมีความสามารถในด้านการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ และมีมุมมองการนำเสนออย่างมีชั้นเชิง ด้วยเนื้อหาที่คล้ายคลึงกันนั่นเอง จึงต้องสร้างความโดดเด่น และความแตกต่างจากเนื้อหาอื่นๆ เพื่อไม่ทำให้ผู้ชมทางบ้านรู้สึกคุ้นเคยเหมือนเคยชมมาแล้ว และเกิดความรู้สึกอยากติดตามชมต่อไป

รวมทั้งพบว่าการเกริ่นแต่ละครั้งได้ตั้งคำถามก่อนนำเข้าสู่เนื้อหาในตอนต่อไปเพื่อให้ผู้ชมทางบ้านเกิดคำถามขึ้นในใจไปพร้อมกันกับที่ฟังพิธีกรกล่าวนำเข้ารายการที่นับว่าเป็นวิธีการสร้างความน่าสนใจได้วิธีหนึ่ง อาทิ

ตอน *เสียบทะเล* - ท่านผู้ชมคงพอมองเห็นภาพแล้วใช่ไหมครับ ว่าคนเรากล้าต้องตายแบบนั้นจะนำหาวดเสียวและทรมาณขนาดไหน

ตอน *เหรียญติดคอ* - ที่พูดอยู่บ่อยๆว่าเรื่องต่างๆนั้นเกิดขึ้นได้เสมอ บางเรื่องก็ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้เลย อย่างเช่น ถ้าผมถามท่านว่า เชื่อไหมว่าเงินบาทเดียวก็สามารถฆ่าคนได้

2.1.3 *การเล่าเนื้อเรื่องโดยย่อ* เป็นการสรุปเนื้อเรื่องย่อที่จะนำเสนอในช่วงต่อไปให้ผู้ชมได้รับทราบ ด้วยวิธีนี้นับว่าเป็นการสร้างความน่าสนใจให้ผู้ชมทางบ้านได้ติดตาม หากสนใจหรือเคยมีเรื่องราวที่คล้ายคลึงกันก็จะได้ติดตามชมกันต่อไป ซึ่งวิธีการเล่าเรื่องย่อๆนี้ผู้เขียนบทต้องมีวิธีการในการสร้างเรื่องอย่างย่อๆให้น่าสนใจและน่าติดตาม ตัวอย่างดังนี้

ตอน *ขวานจามหัว*

พิธีกร - เรื่องราวของเราในวันนี้เป็นเรื่องราวของลูกผู้ชายที่ขยันทำมาหากิน มองโลกในแง่ดี และพร้อมเสมอที่จะประกอบอาชีพสุจริต อาชีพใดก็ได้เพียงเพื่อให้ได้เงินมาประทังชีวิตตนเองและครอบครัวไม่ว่าจะร้อยมะลิขายหรือขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้าง และถ้าขี่ไปดีๆก็คงไม่มีเรื่องมาเล่าล่ะครับ แต่นี่เขา เคยขี่พาตัวเองไปสู่ความตาย ความตายที่ว่ามาจากชายคนหนึ่ง ที่มาในคราบของผู้โดยสาร ชายผู้นั้นคือผู้ที่จะมาคร่าชีวิตของเขา เขารู้ตัวอีกทีเมื่อตีลังกาลงมาจากรถพร้อมด้วยหนังศีรษะที่ขาดลงมาปกหน้า แคมมันสมองที่มานองหน้าแต่เขาก็เฉียดตายมาได้ เขาคือ คุณประเสริฐ พัทธขยานนท์

จากเรื่องย่อนี้ย่อมสร้างความน่าสนใจให้กับผู้ชมรายการที่อยากทราบว่า ทำไมชายผู้นี้ถึงถูกทำร้ายและเขาโดนอาวุธชนิดไหนถึงทำให้หนังศีรษะขาดลงมาปกหน้า และมันสมองไหลออกมา การเล่าเนื้อเรื่องโดยย่อต้องมีทุกครั้งหลังจากมีการเกริ่นเรื่องแล้ว เพราะเนื้อเรื่องย่อทำให้ผู้ชมทางบ้านทราบเรื่องคร่าวๆ ย่อมทำให้อยากติดตามชมในช่วงต่อไป

2.1.4 *การเล่าประวัติ* หลังจากได้เล่าเรื่องย่อแล้ว จึงเป็นการเล่าประวัติของผู้ที่มาให้สัมภาษณ์ว่าเป็นใคร มาจากไหนอย่างไร เพราะรายการเฉียดไม่เน้นที่ประวัติชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์ แต่เน้นที่เนื้อหาของเรื่องเป็นหลัก "...คนนี้มีประวัติแบบนี้จริงๆ หมายถึงที่ได้เห็นจากภายนอก เกิดที่ไหนเรียนที่ไหนใครก็รู้ แต่ต้องวิเคราะห์ให้ออกมาให้ได้ว่าข้างในใจเขาเป็นคนอย่างไร ทั้งลักษณะนิสัย เป็นคนใจร้อนหรือเป็นคนใจเย็น และแนวความคิดด้วย..." (วันชัย จิระกุลชัยนันท์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2541) ดังนั้น การเล่าประวัติของผู้ให้สัมภาษณ์จึงมีขึ้น

เพื่อให้ผู้ชมทางบ้านทราบถึงพื้นฐานครอบครัว พฤติกรรม นิสัย อารมณ์ และ ความคิดอ่านของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อปูพื้นให้ผู้ชมได้ทราบว่าบุคคลนั้นๆ เป็นคนเช่นไร จากการศึกษาพบว่าการเล่นประติมากรรม 2 ลักษณะ คือ การเล่นประติมากรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง และ ไม่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง แต่เป็นการเล่นประติมากรรมดาดังนี้

▲ การเล่นประติมากรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ตอน ไม่หัวใจ

พิธีกร - คุณลัดพงษ์ ชีวินจรัสโรจน์ ปัจจุบันอายุ 19 ปี เป็นคนกรุงเทพโดยกำเนิด ตั้งแต่เป็นเด็กเขาไม่เคยชอบกฎข้อบังคับของโรงเรียน และมีความรู้สึกว่ายากเรียนในโรงเรียนที่ไม่มีกฎระเบียบมากนักพอถึง ม.2 เขาจึงย้ายไปเรียนโรงเรียนเอกชนอีกแห่งหนึ่ง และที่นั่นเขาใช้ชีวิตอย่างขาดระเบียบจนในที่สุดเขาติดกัญชาและโดนไล่ออกจากโรงเรียน เขาจึงย้ายไปเรียนอีกโรงเรียนหนึ่ง...และที่โรงเรียนแห่งนั้นเขาทำตัวเป็นหัวโจกด้วยการเป็นผู้นำพาเพื่อนๆ ยกพวกไปตีกับนักเรียนโรงเรียนอื่นประจำ เขาไม่เคยมีความรู้สึกกลัวอะไรเลย...แต่ยังไม่ทันตั้งตัว คู่กรณีจำนวนมากกว่า 20 คน ได้เข้ามาประชิดตัวและทำร้ายร่างกายเขา ด้วยการแทงฟันและยิงเขา เขาเจ็ดตายมาได้แต่แม้เขาจะเจ็ดตายมาได้ อากาการเขาก็ไม่ครบ 32 แล้ว

จากการเล่าพื้นฐานเหล่านี้ช่วยสร้างความเข้าใจได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นคนเช่นไร อุปนิสัยอย่างไร จึงทำให้ตัดสินใจทำสิ่งต่างเช่นนั้น และด้วยพื้นฐานเช่นนี้ช่วยสร้างความเข้าใจต่อการรับฟังเรื่องของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เกือบเอาชีวิตไม่รอดในช่วงต่อไป

▲ การเล่นประติมากรรมที่ไม่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ตอน ดิ่งเหว

พิธีกร - คุณสุธารัตน์ โชติกประคัลภ์ ปัจจุบันอายุ 23 ปี เป็นคนสมุทรสงครามโดยกำเนิด เป็นคนเรียนเก่งจนสามารถสอบเข้าคณะวิทยาศาสตร์ ภาควิชาฟิสิกส์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ หลังจากเธอเรียนจบเธอได้สอบเข้าเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เธอเป็นคนที่มีความมั่นใจสูง สิ่งหนึ่งที่เธอมักทำเป็นประจำก็คือการบันทึกลงในไดอารี่ของเธอว่าเธอจะเหลือเวลาทำประโยชน์ได้อีกกี่วัน เธอคำนวณโดยใช้หลักว่าคนเราจะตายเมื่ออายุ 80 ปี จากการคำนวณของเธอ เธอเหลือเวลาอีก 20,813 วัน แต่ก็มีเหตุการณ์ไม่คาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดขึ้นกับเธอก็ได้เกิดขึ้น รถบัสโดยสารที่เธอได้โดยสารไปดูสุริยุปราคาที่เขาใหญ่เกิดเสียหลัก และพุ่งสู่เหวลึก แต่เธอเจ็ดตายมาได้

จากที่กล่าวว่าการเล่าประวัติเพื่อบอกให้ทราบพื้นฐานทางนิสัยและความคิดที่มีส่วนทำให้เกิดเหตุการณ์นั้น ผู้วิจัยพบว่านอกเหนือจากลักษณะดังกล่าว การเล่าประวัติของรายการเฉียดในแบบที่ไม่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง เป็นเพียงการเล่าเพื่อให้รู้ประวัติตามรูปแบบการนำเสนอเท่านั้น มิได้เล่าประวัติเพื่อเป็นพื้นฐานในการมีส่วนต่อการทำให้เกิดเหตุการณ์นั้นๆ เป็นเพราะในบางกรณี เหตุการณ์นั้นเป็นเหตุการณ์ที่มีได้เกิดจากผู้ให้สัมภาษณ์แต่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดเพราะบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบข้างที่ทำให้เกิด การเล่าประวัติจึงเป็นเพียงการบอกเรื่องราวว่าเป็นใคร มาจากไหน ทำอะไร จึงเขียนเพื่อเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ทว่าการเขียนบทก็มีได้เป็นการเล่าเพียงประวัติอย่างเดียวแต่ได้ใช้วิธีเขียนให้น่าสนใจ โดยนำเรื่องการจดไดอารี่มาช่วยเสริมวิธีนำเสนอให้น่าสนใจขึ้น เป็นต้น

2.2 การดำเนินเรื่องไปสู่ปมปัญหา (Development & Rising Action)

หลังจากที่เปิดเรื่องเพื่อเกริ่นว่าจะนำเสนอเรื่องใดแล้ว ต่อจากนั้นเป็นการนำเสนอเนื้อเรื่องโดยการถามและตอบระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อแสดงถึงพัฒนาการของเหตุการณ์ต่างๆ สำหรับรายการเฉียดได้ใช้ช่วงนี้เพื่อบอกเล่าเรื่องราวก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ร้ายเรียกว่า ช่วงก่อนเฉียด คำถามจะถามอย่างละเอียดเพื่อให้ผู้ชมสามารถสร้างภาพในใจและเข้าใจในเหตุการณ์ที่จะมีขึ้นต่อไป โดยเริ่มเล่าเรื่องช่วงก่อนเวลาเกิดเหตุการณ์ในช่วงเวลาไม่นาน

การดำเนินเรื่องก่อนเวลาเกิดเหตุ ตอน บาดทะยัก

พิธีกร - วันนั้นคุณอยู่ที่ไหน

วีระชัย - ตอนนั้นผมยังอยู่บ้าน

พิธีกร - ตอนนั้นเวลาประมาณเท่าไร

วีระชัย - ผมจำได้ว่าเป็นช่วงบ่าย 2 โมง เพราะผมขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้างเสร็จก็กลับมาอาบน้ำที่บ้านเพราะวันนั้นร้อนมาก

พิธีกร - แล้วเกิดอะไรขึ้น

วีระชัย - ผมเดินออกจากบ้านตั้งใจจะไปขับรดตอ

พิธีกร - สภาพที่บ้านเป็นอย่างไร

วีระชัย - หน้าถนนมีน้ำขังอยู่

พิธีกร - น้ำขังมากมัย

วีระชัย - คืบกว่าๆ

พิธีกร - แล้วเกิดอะไรขึ้น

วีระชัย - ผมก้าวเท้าลงไปรู้สึกเจ็บ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้พบว่าหากมีเรื่องของกลางสังหารณ์ด้วยแล้วรายการเจียดจะเริ่มต้นเรื่อง
นี้ก่อนทุกครั้ง โดยมีตัวอย่างดังนี้

การดำเนินเรื่องด้วยกลางสังหารณ์ ตอน เสียบทะเล

พิธีกร - ก่อนเกิดเหตุมีกลางสังหารณ์มั้ย

บรรจง - ตอนนั้นเบญจเพศ แฟนทักเรื่องงู

พิธีกร - เขาทักว่าอย่างไร

บรรจง - งูเข้าบ้านเป็นกลางไม่ดี.....

พิธีกร - แล้วมาเกิดเหตุเมื่อไหร่

บรรจง - ช่วงก่อนออกพรรษา ปี 2533

พิธีกร - วันนั้นคุณทำอะไร

บรรจง - ดี 5 นั่งรถไปขายของที่ตลาด

พิธีกร - รู้สึกผิดปกติบางไหม

บรรจง - วันนั้นขายไม่ดีเลย ปกติจะขายดี.....

พิธีกร - แล้วคิดจะทำอะไร

บรรจง - คิดว่าจะไปหาเพื่อน เพื่อให้เพื่อนไปส่งกลับบ้าน

พิธีกร - เพื่อนกำลังทำอะไร

บรรจง - กินข้าวและตั้งวงกินเหล้า.....

พิธีกร - แล้วมาเกิดเหตุตรงไหน

บรรจง - ออกจากบ้านเพื่อนมาได้ 2 ก.ม.

พิธีกร - เกิดอะไรขึ้น

บรรจง - พอเลยโค้งเห็นรถบรรทุกกำลังถอยหลัง.....

"...ตอนสัมภาษณ์ข้อมูลเขกรับเชิญเคยเล่าให้ฟังเรื่องกลางสังหารณ์ เราก็รู้สึกรู้สึกว่าคนไทยยัง
มีความเชื่อเรื่องทางนี้อยู่ แม้บางครั้งจะเป็นเรื่องประจวบเหมาะก็ตาม หลังจากนั้นทุกครั้ง
ที่สัมภาษณ์ข้อมูล มักต้องมีคำถามเรื่องกลางสังหารณ์เสมอ..." (สิริกร โรจนประดิษฐ์, สัมภาษณ์, 12
มกราคม 2541) ด้วยความคิดที่เห็นว่าเรื่องกลางสังหารณ์เป็นสิ่งที่ยังอยู่ในความเชื่อของสังคมไทย

ทำให้ทีมงานเลือกที่จะหยิบประเด็นเรื่องนี้มานำเสนอ ซึ่งนับว่าเป็นการเข้ารหัสที่ทีมงานต้องการสื่อความหมายและตอกย้ำเรื่องความเชื่อนี้ให้คงอยู่ในสังคมไทยต่อไป โดยส่วนใหญ่ผู้ให้สัมภาษณ์มักเล่าเรื่องกลางสังหรณ์ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ร้าย สิ่งที่ยังออกมาจากปากคำของผู้ให้สัมภาษณ์ก็สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจได้ว่าเรื่องกลางสังหรณ์ยังมีอยู่จริงในสังคมไทย แม้วิธีการนำเสนอพิธีกรจะไม่ได้สื่อว่าเรื่องเช่นนี้เป็นสิ่งที่ควรเชื่อ และ ไม่ให้ผู้ชมทางบ้านงงงาย แต่ก็ไม่ควรหลบหลู่ ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นจึงต้องใช้วิจารณญาณในการพิจารณาด้วย

2.3 การเข้าสู่จุดสูงสุดของเรื่อง หรือจุดไคลแมกซ์ (Climax)

สำหรับรายการเฉียดให้ความสำคัญกับช่วงวินาทีที่เกิดเหตุการณ์ร้าย ช่วงนี้นับว่าเป็นช่วงเข้าสู่จุดสูงสุดของเรื่องซึ่งเป็นช่วงที่เรียกว่า "ช่วงเฉียด" เพราะผู้ชมทางบ้านรู้รายละเอียดเหตุการณ์รุนแรงที่กำลังเกิดขึ้น หลังจากที่ได้มีการซักถามเพื่อสู่เหตุการณ์ร้ายแล้ว เช่น ขณะที่ขับรถตามหลังรถบรรทุกแล้วไม้แหลมพุ่งทะลุช่วงอกทั้ง 3 คน หรือช่วงที่กำลังขับรถคนร้ายได้เจ็อมือที่ถือขวานจามเข้าที่หัวแล้วเลือดก็ไหลพุ่ง เป็นต้น รวมทั้งความรู้สึกในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ "...สิ่งที่เราต้องการคือไม่ใช่เรื่องที่เกิดเหตุอย่างเดียว เช่นเรื่องที่คนขับรถมาชนขาขาด ถ้าเล่าแค่นี้ นาทีหนึ่งก็หมดแล้ว แต่สิ่งที่เราต้องการคือความรู้สึกที่เราต้องดึงออกมาให้ได้ ..." (วันชัย จิระกุลชัยนันท์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2541) ด้วยเพราะผู้ให้สัมภาษณ์ที่เคยเฉียดกับสิ่งเลวร้าย ต้องเคยเกิดความรู้สึกที่อยู่ก้ำกึ่งระหว่างความเป็นกับความตาย ด้วยความรู้สึกเช่นนี้เองที่ต้องการนำเสนอเพื่อผู้ชมทางบ้านความรู้สึกเจ็บปวด หรือหวาดกลัวตามไปด้วย จะได้เกิดความรู้สึกระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดเช่นเหตุการณ์เหล่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นการเข้าสู่จุดสูงสุดของเรื่อง โดยพิธีกรจะมีการซักถามเพื่อให้ได้คำตอบที่สามารถจินตนาการตามไปได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตอน เทียวเดี่ยวจอด

พิธีกร - เริ่มอะใจหรือยัง

ประเสริฐ - ปกติมาก

พิธีกร - แล้วเกิดอะไรขึ้น

ประเสริฐ - ได้ยินเหมือนเสียงปี่ดังที่ข้างหูขวา

พิธีกร - ท่านผู้ชมครับในที่สุดผู้โดยสารที่เขารับมาก็แสดงตัวเป็นผู้ร้าย ซึ่งขณะนั้นผู้ร่วมรายการของเรายังไม่รู้ตัวด้วยซ้ำว่าเกิดอะไรขึ้น เพียงแต่เขาได้ยินปี่ดังที่ข้างหูขวา อีกสักครู่กลับมาติดตามกันต่อว่าเสียงที่ดังนั้นเป็นเสียงอะไร แล้วเหตุการณ์จะเป็นอย่างไรต่อไป อีกสักครู่กลับมาติดตามกันครับ

อย่างไรต่อไป อีกสักครู่กลับมาติดตามกันครับ

.....เปรค.....

- พิธีกร - หลังจากได้ยินเสียงปั้งที่ข้างหูรู้สึกอย่างไร
- ประเสริฐ - รู้สึกมีนและชามากครับ.....
- พิธีกร - เห็นสภาพตัวเองไหม
- ประเสริฐ - รู้สึกเหมือนมีเลือดเต็มหน้าสมองไหลเยิ้ม หน้าศีรษะตกลงมาที่ใบหน้า.....
- พิธีกร - สิ่งทีกลัวที่สุดตอนนั้นคืออะไร
- ประเสริฐ - ผมกลัวโดนยิงซ้ำอีกและคิดว่าถ้าถูกอีกต้องตายแน่ๆเลยพยายามวิ่งหนี
- พิธีกร - คุณรู้สึกอย่างไร
- ประเสริฐ - ไม่สนใจคนร้ายกับรถเลย ใจจะขาด หายใจรวยริน เลือดและสมองไหลเยิ้มแข่งกัน.....
- พิธีกร - ระหว่างที่มาโรงพยาบาลคุณเป็นอย่างไร
- ประเสริฐ - เร่งให้เร็วถ้าช้าคงตายคารถ ต้องผ่านเส้นทางเดิมแฉะแฉะแฉะความก่อน
- พิธีกร - พอเห็นบาดแผลรู้สึกอย่างไร
- ประเสริฐ - แข็งใจเราต้องไม่ตาย.....
- พิธีกร - ทำไมต้องส่งโรงพยาบาลอื่นต่อ
- ประเสริฐ - บาดแผลฉกรรจ์ รพ. ศิริสะเกศ รักษาไม่ได้
- พิธีกร - ตอนนั้นคุณรู้สึกอย่างไร
- ประเสริฐ - หายใจติดขัดคิดว่าต้องตาย แต่ดีใจที่เห็นหน้าแฟน หมดห่วงเรื่องลูกจากนั้นก็หมดสติไป

ในส่วนของการเข้าสู่จุดสูงสุดของเรื่องนั้นจะใช้เวลาในการซักถามมากกว่าช่วงอื่น โดยมีถึง 2 ช่วงด้วยกัน คือ

- ช่วงที่ 1 ของจุดไคล์แมกซ์ เป็นเรื่องของการเริ่มต้นที่เกิดเหตุการณ์รุนแรง คือการถูกทำร้ายร่างกายด้วยอาวุธโดยก่อนที่จะเข้าช่วงที่ 2 ของจุดสูงสุดนั้นจะเป็นเรื่องของการทิ้งท้ายไว้เพื่อให้ผู้ชมติดตามชมในช่วงต่อไป

■ ช่วงที่ 2 ของจุดโคลิคแมกซ์ คือช่วงระหว่างที่ตกอยู่ในอาการที่บาดเจ็บสาหัส ในระหว่างนี้ หากผู้ที่ตกอยู่ในสภาวะเช่นนั้นหลายคนต้องเสียชีวิตไป เพราะทนพิษบาดแผลไม่ได้และในขณะที่ต้องทรมานกับบาดแผลจรรจนั้นความรู้สึกที่เกิดขึ้นระหว่างความเป็นกับความตายคืออะไร เขาถูกคิดอะไรได้บ้าง

รายการเจียดพยายามนำเสนอช่วงโคลิคแมกซ์อย่างชัดเจน จากการซักถามอย่างละเอียด เพื่อให้ผู้ชมที่บ้านสามารถจินตนาการตามเนื้อเรื่องที่เล่า เพราะความรู้สึกในช่วงเวลานี้มีน้อยคนที่เคยผ่านเหตุการณ์เจียด เมื่อผู้ชมที่บ้านได้รับทราบย่อมไม่ยากพบกับเหตุการณ์เช่นนี้แน่

2.4 การคลี่คลายปัญหา (Ending)

ในช่วงนี้เป็นช่วงหลังเจียด หมายถึง การเล่าเรื่องการคลี่คลายของปัญหา คือหลังจากเกิดเหตุการณ์ร้ายๆแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์ได้รับการรักษาเช่นไร บาดแผลที่เหลืออยู่มีบริเวณใดบ้าง และที่สำคัญที่สุดในช่วงหลังเจียดคือ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอย่างไรต่อเหตุการณ์ร้ายที่ได้ประสบ ดังนี้

ตอน เทียวเดี่ยวจอด

พิธีกร - บาดแผลที่เย็บทั้งหมดก็เข็ม (40 เข็ม พร้อมโซว์แผล) / แล้วไล่ที่ออกมาหมอบทำอย่างไร (ผ่าตัดลำไส้) / ปัจจุบันอาการปกติทุกอย่างไหม (ปวดหลัง) / คิดว่าเรื่องเกิดขึ้นเพราะอะไร / คิดว่าที่เจียดมาได้เพราะอะไร

สิ่งที่รายการเจียดต้องการนำเสนอคือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ แม้จะเกิดขึ้นเพียงชั่วเวลาสั้นๆ แต่มีสิ่งติดตามไปกับชีวิตตลอดชีวิต ในลักษณะแผลจรรจน การสูญเสียอวัยวะ หรือ ต้องเป็นอัมพาต เป็นต้น สิ่งสำคัญคือการตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากเหตุการณ์ครั้งนั้น ถึง การเกิดขึ้นของเหตุการณ์เนื่องจากสาเหตุใด และที่เจียดมาได้เพราะอะไร เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นจากปัจจัยต่างๆ รวมทั้งความคิดความรู้สึกที่ได้จากเหตุการณ์ร้าย เป็นตัวบ่งชี้อย่างดีว่าบทเรียนที่เกิดขึ้นเป็นบทเรียนราคาแพงที่ไม่มีใครต้องการให้เกิดขึ้น แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วสิ่งที่ดีที่สุดคือการยืนยันที่จะมีชีวิตต่อไปโดยไม่ท้อแท้และสิ้นหวัง

การนำเสนอรายการสัมภาษณ์

รูปแบบการนำเสนอ

1. ผู้สัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์ในรายการเจียด คือ *ไตรภพ ลิมปพัทธ์* เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการซักถาม และ ฟังคำตอบจากผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้เล่าเรื่อง ในการเริ่มต้นทำรายการเจียดนั้น เริ่มจากการวาง แนวคิดรายการที่ต้องการให้เป็นอุทาหรณ์แก่ผู้ชมทางบ้าน ต่อจากนั้นคือเริ่มต้นในการทำงานโดย คัดเลือกผู้ดำเนินรายการ "...รายการแต่ละรายการที่เราทำ เราคิดทำเพื่อคุณไตรภพ..." (ก่อเกียรติ ลิมปพัทธ์, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2541) จากคำกล่าวของโปรดิวเซอร์ผู้ควบคุมการผลิต รายการเจียดจึงเป็นรูปแบบรายการสัมภาษณ์ตามความสามารถของ *ไตรภพ ลิมปพัทธ์* นั้น เป็นเพราะคุณสมบัติ และ ความสามารถของ *ไตรภพ ลิมปพัทธ์* มีดังนี้

1) ในฐานะผู้ดำเนินรายการ *ไตรภพ ลิมปพัทธ์* มีความสามารถพารายการเจียดให้สู่วัตถุประสงค์ตามที่รายการต้องการได้ แม้ว่ารายการนี้จะเป็นการสัมภาษณ์บุคคลทั่วไปที่เป็นชาวบ้านธรรมดา ทำให้การที่จะสัมภาษณ์บุคคลเหล่านี้ให้สามารถเล่าเรื่องได้อย่างรู้เรื่องและไม่ติดขัด นั้น จำเป็นต้องสามารถสัมภาษณ์ให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ และ โดยเฉพาะรายการเจียดเน้นการเล่าเรื่องเหตุการณ์ร้ายที่ทำให้ผู้สัมภาษณ์เจียดเสียชีวิตมาแล้ว แต่ด้วยวิธีการซักถามของคุณ *ไตรภพ* สามารถทำให้การเล่าเรื่องประสบการณ์ที่น่ากลัว รุนแรง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนเข้าใจง่าย และได้อารมณ์ครบถ้วน ในแง่ความเจ็บปวด ความเสียใจที่เกิดเหตุการณ์นั้นขึ้นด้วยความสามารถเฉพาะตัวของ *ไตรภพ ลิมปพัทธ์* ที่ดึงสิ่งที่เกิดขึ้นมาเล่าให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน ด้วยคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1.1 บุคลิกลักษณะ

ไตรภพ ลิมปพัทธ์ เป็นผู้ดำเนินรายการที่มีบุคลิกลักษณะที่ดี มีความสุภาพ อ่อนน้อม และมีความเป็นกันเองกับผู้ให้สัมภาษณ์ เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นบุคคลทั่วไป มีมาจาก จังหวัดต่างๆทั่วประเทศ ทั้งที่อยู่ในเมือง และชานนอกเมือง แต่คุณ *ไตรภพ* ก็สามารถสร้างความ เป็นกันเอง และ มีความอ่อนน้อมให้กับผู้ที่สูงกว่า ประกอบกับวิธีการซักถามของคุณ *ไตรภพ* ที่มี

หลักในการพูดการซักถามทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เหล่านี้มีความสบายใจ ไม่เกร็งที่จะตอบคำถามต่างๆ ได้อย่างละเอียดเต็มที่ นั่นเพราะคุณไตรภพ สำเร็จการศึกษาจากนิติศาสตร์ งามคำแหง และ เคยมีอาชีพเป็นทนายความมาก่อน จึงทำให้มีวิธีการซักถาม มีหลักในการพูดอย่างมีเหตุผล ทุกครั้งที่คุณไตรภพพูดเรื่องอะไร หรือเสนอความคิดอะไรก็ตามทุกอย่างต้องมีที่มาและมีที่ไป อย่างเป็นเหตุเป็นผลที่รองรับกันได้ ไม่ว่าเรื่องใดที่เกิดขึ้นต้องมีสาเหตุแห่งการเกิดด้วยกันทั้งสิ้น จากการศึกษาของ ซ่อมกา วิริยานนท์ (2539) ในการสัมภาษณ์คุณไตรภพพบว่าการทำงานที่มีการเรียงลำดับเวลา เหตุผลตามวิธีการของทนายความเพราะว่า

“...การที่ผมเคยเรียนกฎหมายมันช่วยได้ ช่วยได้ในเรื่องวิธีการคิด คิดอย่างมีเหตุมีผล คำว่าเหตุผลนี้สำคัญจริงๆ นะคุณ เพราะว่าถ้ามีเหตุรู้จักเหตุมันจะต้องรู้จักผล มันจะรู้จักการศึกษาอย่างต่อเนื่องของกระบวนการที่เรียกว่ากระบวนการคิดเป็นกระบวนการคิดที่ดีมากๆ มันจะสร้างให้เกิดกระบวนการทำ มันจะทำให้เกิดเป็นมโนกรรม แล้วจึงจะเกิดเป็นวจีกรรม แล้วจึงจะเกิดเป็นกายกรรม เหล่านี้มันมาจากกระบวนการคิด...”

1.2 พูดจาชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธี

ในการทำหน้าที่พิธีกรของคุณไตรภพนั้นพบว่า มีลักษณะการพูดจาที่ชัดเจน ชัดคำ ในการตั้งคำถามก็ใช้คำที่ฟังเข้าใจง่าย ที่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เข้าใจคำถามได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากในรายการเชียดเพราะผู้ให้สัมภาษณ์มีบุคลิกลักษณะที่ต่างกันไป การสื่อสารก็ย่อมต้องแตกต่างกันไปด้วย “...เหตุที่ชอบคุณไตรภพก็เพราะ มีความสามารถในการใช้ภาษา มีปฏิภาณที่สื่อสารกับคนดูได้แจ่มแจ้ง คล่อง...” (จินตนา ยศสุนทร, 2537 : 128)

1.3 การควบคุมรายการให้เดินตามเป้าหมาย

ในฐานะของผู้ดำเนินรายการเชียด ที่ต้องคอยควบคุมการสัมภาษณ์ให้เดินไปตามกรอบที่รายการตั้งไว้ ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนพูดวกวนเพราะสับสนและเกิดอาการเกร็ง คุณไตรภพก็พยายามถามตามลำดับขั้นตอนและมีการสรุปคำตอบเป็นระยะๆ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้นั่งฟัง ทวนคำตอบของตนอีกครั้ง แล้วจึงถามคำถามต่อไป การใช้วิธีการสรุปเรื่องราวเป็นระยะก่อนที่จะเริ่มคำถามใหม่มักใช้เมื่อต้องการจะเปลี่ยนไปสู่เหตุการณ์ใหม่ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจให้กับผู้ชมทางบ้านด้วย

นอกจากการดำเนินรายการให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องได้ตามวัตถุประสงค์รายการแล้ว คุณไตรภพต้องคอยควบคุมเรื่องของอารมณ์ให้เป็นไปตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นจริงในขณะที่มีการเล่าเรื่อง เช่น หากผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องโดยที่เนื้อหานั้นสร้างความตื่นเต้นและน่าติดตาม คุณไตรภพจะฟังเรื่องอย่างตั้งใจและแสดงอาการตื่นเต้นตามไปด้วยอาการอยากรู้ว่าเรื่องจะดำเนินต่อไปอย่างไร หรือหากผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านเล่าเรื่องด้วยอาการเศร้าเสียใจเพราะได้หวนนึกถึงเรื่องเหตุการณ์ร้ายจนเกือบเอาชีวิตไม่รอด หดหู่กับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองแล้วคุณไตรภพก็จะฟังเรื่องราวด้วยความเศร้าตามไปด้วย เสมือนกับการฟังเรื่องที่ไม่ดีจากเพื่อนหรือคนที่รู้จัก นั่นเพราะ "...เรื่องจิตใจนี่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของงานพิธีกร...อย่างเช่น เราสัมภาษณ์ เราต้องดีใจไปไปกับเขาเมื่อเขาดีใจ...จะต้องเศร้าไปกับเขาเมื่อเขาเศร้า และต้องภูมิใจไปกับเขาเมื่อเขาภูมิใจ..." (เดลินิวส์, 2539 : 32) จากคำกล่าวนี้แสดงว่าคุณไตรภพเห็นความสำคัญของการดำเนินรายการที่ต้องมีการแสดงออกตามอารมณ์ที่เกิดขึ้นจริง แม้จะเป็นรายการสัมภาษณ์ที่นำเสนอเรื่องราวข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมก็ตาม แต่ทว่าเนื้อหาแต่ละเนื้อหาย่อมมีอารมณ์ของเรื่องของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องเหล่านั้นด้วย ผู้วิจัยจึงพบว่าหากผู้ให้สัมภาษณ์มีอารมณ์ความรู้สึกเช่นไรในขณะที่เล่าเรื่อง คุณไตรภพก็จะปล่อยให้แสดงอารมณ์เหล่านั้นอย่างเต็มที่ เพราะด้วยธรรมชาติของมนุษย์ที่เมื่อมีการเล่าเรื่องใดก็ตามที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ นั้นย่อมเกิดอารมณ์ความรู้สึกตามไปด้วยในขณะที่มีการทวนเรื่องราวที่เคยขึ้นมาแล้ว ดังนั้น ในการนำเสนอ ย่อมต้องมีกลวิธีการถ่ายทอดให้ผู้ชมได้รับอารมณ์เหล่านี้เช่นเดียวกัน ดังนั้น เพราะรายการสัมภาษณ์นับว่าเป็นความบันเทิงรูปแบบหนึ่งที่รายการโทรทัศน์สามารถเสนอให้กับผู้ชมที่บ้านได้ นับว่าการถ่ายทอดอารมณ์เช่นนี้ของคุณไตรภพมิให้เห็นบ่อยๆ ในรายการสัมภาษณ์ที่เขาเป็นผู้ดำเนินรายการ เพื่อนำเสนอทั้งเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ตามวัตถุประสงค์แล้วยังต้องมีความบันเทิงเพื่อให้รายการสัมภาษณ์มีความน่าสนใจและน่าติดตาม

1.4 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะสัมภาษณ์

ในการทำรายการเฉียดจำเป็นที่พิธีกรต้องรู้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์อย่างละเอียด เพราะในการสัมภาษณ์ต้องเป็นการซักถามเหตุการณ์อย่างละเอียด หากผู้ให้สัมภาษณ์ลืมเรื่องเพราะเกิดจากอาการเกร็งการสัมภาษณ์ พิธีกรต้องรีบซักเหตุการณ์นั้นเพิ่มหรือมีการตั้งคำถามนำเพื่อให้ผู้สัมภาษณ์เล่าถึงสิ่งที่ลืมแล้ว เพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ให้สัมภาษณ์เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การเล่าเรื่องนั้นสมบูรณ์และฟังอย่างเข้าใจ การรู้ข้อมูลยังเป็นส่วนสำคัญในการใช้เพื่อปิดเปิดแต่

ละช่วงของรายการด้วย เพราะรายการเจียดให้ความสำคัญกับตัวพิธีกรและเชื่อมั่นในความสามารถของคุณไตรภพ ในการขมวดคำตอบ และคำถามเพื่อเข้าสู่ประเด็นของเรื่องในช่วงต่อไป ซึ่งหากผู้สัมภาษณ์ไม่ทราบข้อมูลอย่างละเอียดแล้วยอมทำให้วิธีการเปิดปิดแต่ละเบอร์ของรายการไม่น่าสนใจ และผู้ชมทางบ้านอาจไม่ต้องการที่จะติดตามชมในตอนต่อไปได้ "...ตั้งแต่เริ่มต้น ตัวพิธีกรมีความสำคัญมากในการทำรายการและการเล่าเรื่อง อาจด้วยประสบการณ์ หรือต่างๆ อีกมาก คนดูยอมรับว่าเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ ภาพมืออยู่ในใจแล้ว จะปล่อยโอกาสทิ้งไปทำไม ถ้าคุณศรัทธาคนที่เล่าเรื่องและเป็นคนสรุป น้าหนักความน่าเชื่อถือมันจะเยอะ..." (วันชัย จิระกุลชัยนันท์, สัมภาษณ์ ,16 กุมภาพันธ์ 2541)

1.5 มีการสอดแทรกสาระที่เป็นประโยชน์

ในระหว่างที่คุณไตรภพทำหน้าที่ผู้ดำเนินรายการเจียดที่ได้พบและรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุต่างๆมาก ทำให้ในการดำเนินรายการมักมีการสอดแทรกสาระที่เป็นประโยชน์ เช่น ตอนเที่ยวเดี่ยวจอด ผู้สัมภาษณ์ได้รับอุบัติเหตุจากการถูกขวานฟันทำให้เป็นแผลลึกมาก แต่ก็สามารถรอดมาได้แต่ต้องใช้เวลาในการรักษา ซึ่งบาดแผลนั้นยังไม่หายดี แต่ผู้ให้สัมภาษณ์กลับไปรักษาด้วยน้ำมันตพระ ทำให้แผลที่ยังไม่หายมีอาการอักเสบและเน่ามากขึ้นเลยยิ่งทำให้บาดแผลนั้นกว่าจะรักษาหายต้องใช้เวลาในการรักษานาน โดยคุณไตรภพได้กล่าวว่า "มิใช่การลบหลู่แต่ว่าต้องการบอกท่านผู้ชมว่า น้ำมันตอาจจะดีตามความเชื่อของท่าน แต่คุณผู้ชมลองนึกถึงหลักความเป็นจริงทางวิทยาศาสตร์สิครับว่า น้ำมันตนั้นทำมาจากอะไร มีทั้งที่ทำมาจากน้ำประปาหรือน้ำในคลองหนองหากอยู่ตามชนบท น้ำนั้นไม่ใช่ที่สะอาดผ่านการฆ่าเชื้อ รวมทั้งในการทำน้ำมันตก็ต้องมีการปลุกเสกผ่านกรรมวิธีการใช้หยดเทียนทำน้ำมันต ไบไม้ หรือ อะไร ก็ตาม ลองคิดดูสิครับว่าในน้ำนั้นจะมีอะไรบ้าง และยังมีการเป่าน้ำมันตทางปากก็ยิ่งทำให้น้ำนั้นไม่สะอาดหรือปลอดภัย แล้วแผลที่ยังไม่หายจะเกิดอะไรขึ้นล่ะครับถ้าไม่ใช่การอักเสบและแผลติดเชื้อเป็นหนองขนาดใหญ่ ลองพิจารณาดูนะครับหากคุณมีความเชื่อในเรื่องใดและจะนำมาใช้กับตัวเอง ต้องไตร่ตรองให้ถี่ถ้วนนะครับ"

ผู้วิจัยพบว่าตลอดเนื้อหาของรายการหากสามารถสอดแทรกสาระประโยชน์ได้เมื่อไหร่ ไตรภพ ลิมปพัทธ์ สามารถบอกกล่าวได้ในจังหวะที่ดี ไม่รู้สึกเหมือนเป็นการสั่งสอน ด้วยคุณสมบัติการมีทักษะในการพูด มีการเล่นน้ำเสียง และการใช้ถ้อยคำที่สามารถจูงใจให้ผู้ชมทางบ้านเชื่อถือได้ จากการทำงานในฐานะพิธีกรรายการเจียดได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการ

ดำเนินรายการเนื้อเรื่องที่ไม่มีความสนุกสนาน หรือสร้างเสียงหัวเราะได้เลย มีแต่ความน่ากลัวของเหตุการณ์ ความสยดสยองของบาดแผลที่เกิดขึ้น รวมทั้งผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการก็ไม่ใช่นางดารานักแสดงที่มีชื่อเสียงในการสร้างความน่าสนใจ แต่ ไตรภพ ลิมปพัทธ์ สามารถเป็นผู้นำเสนอรายการเฉียดให้เป็นที่น่าสนใจ และ ได้รับการยอมรับมากขึ้น

1.6 มีความสำนึกในหน้าที่ของสื่อมวลชน

เนื้อหาของรายการเฉียดที่น่าเสนอเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุอย่างไม่คาดคิดมาก่อน ทั้งอุบัติเหตุที่เกิดจากความประมาท และ โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับภัยทางสังคมที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้นตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป จึงก่อให้เกิดอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆกัน ซึ่งในฐานะของผู้ดำเนินรายการเฉียดที่มีโอกาสนำเสนอเรื่องการชิงทรัพย์ การปล้นทรัพย์ การทำร้ายร่างกาย และภัยทางเพศ ทำให้บทบาทที่ท้ออยู่เอื้อต่อการที่จะฝากข้อความเตือนถึงผู้ชมทางบ้าน และโดยเฉพาะผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ทางรัฐที่ต้องหาทางจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ "...สื่อจะต้องเสนอทุกเรื่องที่เป็นความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม หมายถึงต้องเสนอทั้งหมด แล้วก็ให้ผู้คนในสังคมมีหน้าที่พิจารณาด้วยตนเอง..." (ไตรภพ ลิมปพัทธ์, เดลินิวส์, 22 ม.ค. 2538)

2) ในฐานะผู้ฟัง เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเหตุการณ์ร้ายต่างๆให้ฟัง ไตรภพ ลิมปพัทธ์ ได้ทำหน้าที่การเป็นผู้ฟังที่ดี คือมีความตั้งใจที่จะฟัง เมื่อไม่เข้าใจส่วนใดจะสอบถามเพื่อความเข้าใจรวมทั้งเป็นการถามเมื่อผู้ฟัง ที่อยู่ทางบ้านด้วย แม้จะทราบดีว่าผู้สัมภาษณ์รู้ข้อมูลมาแล้ว แต่ในขณะที่รับฟังและการทำตนเป็นเสมือนผู้ฟังที่อยู่ทางบ้านที่ไม่รู้ข้อมูลมาก่อน เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องวนไปวนมา คุณไตรภพจะทวนคำตอบอีกครั้งเพื่อการทราบเรื่องที่แน่ชัด ซึ่งคุณไตรภพได้แสดงบทบาทในฐานะผู้ฟังที่ดี ที่ไม่เพียงเป็นผู้สัมภาษณ์เท่านั้น แต่ยังได้แสดงให้เห็นความตั้งใจฟังและการถามคำถามในการเล่าเรื่องนั้นอีกที เพื่อสร้างการรับรู้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ไม่มีลักษณะการสอดแทรกในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้เล่า รวมทั้งการแสดงออกทางน้ำเสียง ท่าทางหน้าตา ในขณะที่ฟังเรื่องที่น่ากลัว หวาดเสียว หรือ การทรมานจากบาดแผล ก็ตาม ไตรภพ ได้แสดงอาการที่เกิดขึ้นร่วมกับผู้เล่าด้วย ซึ่งการแสดงออกเช่นนี้นับว่าเป็นการแสดง ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้เล่าทางหนึ่ง

3) ในฐานะผู้เล่า นอกจากการเป็นผู้ฟังที่ดีแล้วในบางจังหวะหากเนื้อเรื่องนั้นมีความคล้ายคลึงกับสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์มีความรู้ หรือ เคยสัมผัสกับเหตุการณ์นั้น ไตรภพ ลิมปพัทธ์ ก็จะ

เปลี่ยนมาทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่องในเหตุการณ์ที่เคยพบบ้างเพื่อช่วยเสริมและยืนยันในสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์กำลังพูดถึง รวมทั้งช่วยสร้างบรรยากาศเหมือนการพูดสนทนากันทั่วไป ที่ไม่มีใครที่จะทำหน้าที่ของการเป็นผู้เล่าหรือผู้ฟังเพียงบทบาทเดียวเท่านั้น

ตอน ล้อเล่นกับปิ่น เรื่องของผู้ให้สัมภาษณ์ที่ได้พาลูกไปโรงพยาบาลแต่ว่าทางโรงพยาบาลไม่รักษาเพราะผู้ให้สัมภาษณ์แต่งกายด้วยชุดนอน จึงทำให้เจ้าหน้าที่ที่โรงพยาบาลไม่ยอมรับรักษาลูกชายของเธอ คุณไตรภพเคยได้ยินเรื่องเช่นนี้มาก่อน จึงช่วยเสริมด้วยการเล่าว่า “...ผมมีคนที่รู้จักคนหนึ่งเขาก็เคยโดนแบบนี้เหมือนกัน ที่นี้ตอนหลังพอเขาต้องไปโรงพยาบาลแบบฉุกเฉินที่ไร เขาเองแต่งตัวให้ดูดีเหมือนคนมีเงินไว้ก่อน เจ้าหน้าที่จะได้รับรักษา โดยไม่สอบถามจำนวนเงินในกระเป๋าเลย...”

2. ผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่จะมาเล่าเรื่องประสบการณ์เฉียดเกือบเอาชีวิตไม่รอดมาเล่าเพื่อเป็นอุทาหรณ์ให้ผู้อื่นได้รับทราบ ในช่วงแรกเป็นการนำเสนอเรื่องของดารา “...ตอนแรกข้อมูลหายากเราต้องหาเรื่องจากดาราที่เป็นคนใกล้ตัวเราก่อน...” (สิริกร โรจนประดิษฐ, สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2541) เพราะเรื่องของดารามักหาง่ายกว่าเรื่องบุคคลทั่วไปที่ต้องใช้เวลาการหาข้อมูลนาน รวมทั้งการนำดารามาเสนอในช่วงแรกก่อนนั้น เป็นเพราะรายการเพิ่งเริ่มออกอากาศในรูปแบบที่แปลกใหม่ ทีมงานยังไม่มั่นใจว่าผลออกมาจะเป็นเช่นไร ดังนั้นการที่นำดารามาเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในช่วงแรกๆ เพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับผู้ชมทางบ้านติดตามชม

ในช่วงแรกๆมีเรื่องของผู้ชมทางบ้านไม่มากนัก แต่เมื่อครั้งหนึ่งได้มีผู้ชมทางบ้านได้มาออกรายการ เพื่อเล่าเรื่องที่ถูกแทกซีหัวข่าชิงทรัพย์ แต่ก็สามารถรอดมาได้ และ ได้มาเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการ จากการมาออกรายการในครั้งนี้ของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีใช้ดาราช่วยสร้างความฮือฮาและจุดกระแสให้ผู้ชมทางบ้านเริ่มที่จะส่งเรื่องราวของตนคล้ายคลึงกันมามาก “...แต่ละวันจะมีจดหมายมากกว่า 100 ฉบับ ปีหนึ่งเฉลี่ย ก็เป็นหมื่นๆฉบับ...” (สิริกร โรจนประดิษฐ, สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2541)

ด้วยลักษณะของผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ของรายการเฉียดเป็นบุคคลทั่วไปที่มีใช้ ดารา นักแสดง ลักษณะการเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์เหล่านี้ได้เล่าตามความรู้สึกของตนเอง เพราะดูเป็นธรรมชาติ บางครั้งก็พูดติดขัด บางครั้งก็พูดด้วยสำเนียงท้องถิ่น ตรงไปมาไม่มีการปรุงแต่งคำพูด

จึงดูน่าเชื่อถือมิใช่เป็นการแสดง สำหรับทีมงานต้องมีเกณฑ์การเลือกของผู้ให้สัมภาษณ์ที่นอกเหนือจากที่เรื่องตรงตามวัตถุประสงค์รายการแล้ว คือ สิ่งที่เราออกจากปากผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละครั้งต้องตรงกัน มิใช่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอๆ หากพูด 10 ครั้งก็ต้องเหมือนกันทุกครั้ง และผู้เล่าต้องมีความสามารถในการจดจำ และ เล่าได้อย่างเป็นธรรมชาติโดยไม่เกร็ง

สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ที่มาเล่าเรื่องในรายการเฉียด ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เล่า (Homodiegetic) เพราะผู้ที่มาเล่าเรื่องในรายการเฉียดจะเป็นผู้ที่ประสบเหตุการณ์ร้ายที่เต็มไปด้วยความทุกข์และทรมาน ทำให้น้ำเสียง และท่าทางของผู้ให้สัมภาษณ์ในขณะที่เล่าเต็มไปด้วยอารมณ์และความรู้สึก บางครั้งถึงขนาดร้องไห้ไปด้วยในขณะที่กำลังเล่าเมื่อผู้ฟังได้ฟังแล้วย่อมเกิดอารมณ์ คล้อยตามด้วยลักษณะที่กล่าวมาแล้วว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นชาวบ้านธรรมดา ย่อมเล่าตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นมิใช่เป็นการแสดงแต่อย่างไร มีตัวอย่าง ดังนี้

ตอน เสียบทละ

พิธีกร - คุณพูดอะไรกับหมอไหม

บรรจง - ผมร้องขอความช่วยเหลือ บอกว่า ช่วยด้วย ช่วยผมด้วย ผมมีลูกอีก 2 คน พวกเขาจะอยู่อย่างไร (ในระหว่างที่เล่าเริ่มมีน้ำตาคลอที่เบ้าตา)

ด้วยลักษณะของผู้ให้สัมภาษณ์รายการเฉียดเป็นแบบ (Homodiegetic) คือ ผู้ที่ประสบเหตุการณ์ด้วยตนเอง หมายถึง การเล่าเหตุการณ์จากจุดยืนของตนเองที่เป็นผู้พบเห็น จุดยืนของบุคคลที่หนึ่ง (The-first-person Narrator) จึงมีความคิด การกระทำ การตัดสินใจจากสิ่งที่พบด้วยตนเอง ทำให้มีข้อดีในด้านที่ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถเล่าเรื่องได้อย่างละเอียดและผู้ฟังสามารถรู้สึกตามเรื่องที่เล่า แต่การเล่าเรื่องลักษณะแบบนี้ก็มีจุดเสีย คือในกรณีที่มีบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น ตอนที่เกี่ยวกับภัยสังคมที่เกิด จากการชิงทรัพย์ หรือ การทำร้ายร่างกายนั้น การเล่าจะเล่าจากจุดยืนของบุคคลที่หนึ่งหรือบุคคลคนเดียว ทำให้รับรู้เรื่องที่เกิดขึ้นเฉพาะที่เกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมิได้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของผู้ร้ายที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยทั้งหมด ซึ่งบางครั้งการเล่านั้นอาจมีอคติของผู้เล่าเกิดขึ้นได้ หรืออาจไม่ทราบสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ที่แท้จริง อาทิ

ตอน ขวานจามหัว คุณดวงสุรีย์ ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ทราบสาเหตุว่าทำไมผู้ชายที่ รู้จักจึงได้เอาขวานมาจามหัวถึงขั้นต้องการให้เสียชีวิต ทั้งๆที่มีเรื่องขัดใจกันนิดหน่อยเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วอาจจะไม่มีเรื่องเลยก็ได้ หรือ ทั้งสองอาจจะจะมีเรื่องที่รุนแรงมาก่อนก็ได้ โดยที่คุณดวง

สุรียัไม่คาดคิดมาก่อน หรือ แต่ในประเด็นนี้ไม่ได้นำเสนอที่กระจ่างนัก และ ที่สำคัญมิได้มีการฟังความคิดเห็นของชายผู้นั้น จึงไม่ทราบถึงสาเหตุที่แท้จริง

ตอน 14 รุม 1 ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ทราบสาเหตุว่าทำไมตนจึงถูกทำร้ายร่างกายต่างๆที่ไม่เคยมีเรื่องกับใครมาก่อน และที่สำคัญกลุ่มคนที่ทำร้ายนั้นก็เป็นผู้ชักชวนให้เขานั่งทานอาหารด้วยกัน แต่ในความเป็นจริงนั้นผู้ให้สัมภาษณ์อาจจะไม่ได้ทำอะไรเลยก็ได้ ทว่ากลุ่มคนเหล่านั้นเกิดมีอาการเมาสุราจึงได้ทำร้ายร่างกาย หรือในขณะที่นั่งทานอะไรกันนั้นผู้ให้สัมภาษณ์อาจจะพูดอะไรไม่ถูกต้องก็ได้จึงทำให้กลุ่มคนเหล่านั้นไม่พอใจถึงได้ทำร้ายร่างกายเขา แต่ทว่าเขามีได้พูดในประเด็นนี้ นั้นเพราะเป็นการเล่าเรื่องจากจุดยืนของผู้ให้สัมภาษณ์เพียงท่านเดียว

ตอน เทียวเดี่ยวจอด คุณประเสริฐ ผู้ให้สัมภาษณ์ขับรถมอเตอร์ไซค์รับจ้างในช่วงเวลากลางคืน มีผู้ว่าจ้างไปสถานที่แห่งหนึ่ง คุณประเสริฐก็รับไปแต่ว่าเรียกค่าจ้างในราคาที่สูงมากกว่าปกติ ซึ่งผู้โดยสารคนนั้นก็ยอมไป แต่ในที่สุดคุณประเสริฐก็ถูกทำร้ายเพื่อชิงทรัพย์จนได้รับบาดเจ็บสาหัส ในประเด็นนี้ผู้ผลิตรายการไม่ได้เน้นละเอียดว่าเป็นการเอาเปรียบผู้โดยสารที่เรียกราคาแพงกว่าปกติ เพียงแต่ถามว่าราคาปกติเรียกเท่าไรเท่านั้น

จากการนำเสนอเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าเป็นการเข้ารหัสของผู้ผลิตรายการในการเลือกนำเสนอบางสิ่งบางอย่าง "...ไม่มีคนไหนที่ถูกฆ่าในรายการของผม..." (ไตรภพ ลิมปพัทธ์, บทความ, 15 มิถุนายน 2535) นับว่าเป็นวิธีการทำงานของรายการเฉียดที่จะไม่ทำร้ายผู้ให้สัมภาษณ์ออกอากาศทางโทรทัศน์ นั้นเพราะถือว่าเป็นจรรยาบรรณการผลิตรายการโทรทัศน์ของรายการเฉียดที่ไม่สร้างความเสียหายแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ เพราะพิธีกรจะกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกครั้ง ถึงการมาเป็นผู้เล่าเรื่องเพื่อเป็นอุทาหรณ์ให้กับผู้ชมที่บ้าน ซึ่งเป็นจุดหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการเฉียด เพียงแต่นำเสนอในลักษณะการถามบางคำถามที่ให้ผู้ชมที่บ้านคิดเอาเองแต่ไม่มีการชี้แนะว่าประเด็นใดที่แสดงว่าผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ทำผิด นอกจากกรณีที่เห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทำผิดจริงและผู้ให้สัมภาษณ์ยอมรับก็จะมีการตักเตือนเพื่อไม่ให้สิ่งนั้นเกิดขึ้นอีก ซึ่งการตักเตือนเป็นการชี้ให้เห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์คิดได้ว่าเป็นผู้ทำผิดเช่นกัน ย่อมแสดงว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีสติบริดในการยอมรับกับสิ่งที่ได้ทำลงไป ดังนั้นการสัมภาษณ์ในรายการเฉียดบางตอน ไม่ได้ซักถามถึงสาเหตุของปัญหาอย่างละเอียด แต่จะเน้นที่เหตุการณ์การเกิดเฉียดของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นหลัก

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการบางคนจะไม่ใช่ผู้ที่เผชิญหน้ากับเหตุการณ์ร้ายด้วยตนเอง แต่ทว่าเป็นผู้เกี่ยวข้องกับผู้ที่ตกอยู่ในภาวะของเฉียด ส่วนใหญ่มักเป็นบุคคลในครอบครัว พ่อแม่ หรือลูกๆ ที่ร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้นๆ และเห็นเรื่องราวที่เกิดขึ้น จึงมีความรู้สึกห่วงใย เสียใจกับการเกิดเหตุการณ์นั้นๆ ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทำให้ในการเล่าเรื่องจึงเต็มไปด้วยอารมณ์ และความรู้สึกเสมือนเป็นผู้ที่ต้องพบเจอด้วยตนเอง

ตอน เล่นกับปืน

ชุตติมา - ตอนนั้นได้ยินเสียงเครื่องช่วยหายใจก็ไม่กล้าหันไปมองลูก คิดว่าลูกคงรู้สึกเจ็บและทรมานมาก...จนตัวเราเองถึงกับหายใจไม่ออกและหน้ามืดเป็นลัมลงเลย

โดยส่วนใหญ่ผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการเฉียดมักมีเพียงคนเดียว หากจะมีผู้ให้สัมภาษณ์เข้ามาเสริมในรายการ จะมีได้ 2 กรณี คือ

▲ เป็นบุคคลในครอบครัวที่อยู่ในเหตุการณ์ด้วย แต่ไม่ได้เกิดเหตุการณ์ร้ายขึ้นกับตนเอง จึงได้เป็นเพียงผู้มาเล่าเสริมให้เหตุการณ์นั้นสมบูรณ์ รวมทั้งช่วยมาเล่าเพิ่มในกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์หลักไม่สามารถเล่าได้ อาจเพราะหมดสติ เป็นต้น โดยบุคคลเหล่านี้จะร่วมเล่าเรื่องในรายการด้วย

ตอน ขวานจามหัว คุณดวงสุรีย์ ถูกทำร้ายร่างกายด้วยขวานจนถึงกับหมดสติ ซึ่งในขณะนั้นลูกคุณดวงสุรีย์อยู่ในร้านด้วย จึงได้เป็นผู้เล่าเหตุการณ์ช่วงนั้นต่อ จนถึงช่วงที่คุณดวงสุรีย์ฟื้น

การเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการเฉียดของคุณดวงสุรีย์ จัดว่าเป็นเจ้าของเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่องหลัก (Frame Narrator) ส่วนลูกๆ เป็น มีผู้เล่าย่อยเสริมเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เล่าเรื่องหลัก โดยคุณสุรีย์จะเล่าเหตุการณ์ไปเรื่อยๆ เมื่อถึงช่วงในที่ลูกๆ สามารถเสริมได้ก็จะเสริมขึ้นมา ซึ่งผู้เล่าเสริมนี้ทางรายการเฉียดไม่ได้ต้องการถามเพียงรายละเอียดของเนื้อเรื่องที่เกิดขึ้นเท่านั้น แต่ยังมีการถามถึงความรู้สึกและความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ร้ายนั้น ซึ่งช่วยให้เหตุการณ์นั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้นทั้งทางเนื้อหาและอารมณ์

▲ เป็นบุคคลที่เห็นเหตุการณ์ โดยที่บุคคลเหล่านี้เป็นคนทั่วไป คนข้างบ้าน หรือ หมอพยาบาลที่รักษา เพื่อเป็นการยืนยันถึงเหตุการณ์นั้นว่ามีจริง ซึ่งเป็นการถ่ายสัมภาษณ์ ณ สถานที่ที่เกิดเหตุ เพื่อเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครั้งนั้น โดยผู้ให้สัมภาษณ์เหล่านี้มีลักษณะการเล่าที่เป็นกลาง (Heterodiegetic) ไม่มีความรู้สึกร่วม เพราะไม่ได้เกี่ยวข้องกับผู้ที่เกิดเหตุการณ์ร้าย แต่ในบางครั้งบุคคลเหล่านี้อาจมีอารมณ์ร่วมในขณะที่เล่าด้วย อาจเป็นเพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นทำให้เขาเกิดความรู้สึกกลัว และ หวาดเสียวในความรุนแรงที่เกิดขึ้น

การเข้ารหัสเพื่อสื่อความหมาย

1. วจนภาษาและอวจนภาษา (Verbal & Non-Verbal)

ภาษาที่ใช้ในรายการเขียนเป็นภาษาพูดที่ฟังเข้าใจง่าย ที่ใช้สำหรับการสนทนาทั่วไป จึงไม่ใช่ภาษาแบบทางการ เพราะผู้สัมภาษณ์ในรายการส่วนใหญ่เป็นชาวบ้าน ทั่วไปที่มาจากต่างจังหวัด จึงต้องใช้ภาษาที่ง่ายต่อการสื่อสาร ดังนั้นในการเขียนสคริปต์รายการ เพื่อให้พิธีกรพูด ก็ต้องใช้ภาษาที่เหมาะสมกับตัวพิธีกรด้วย "เวลาเขียนสคริปต์ เราต้องดูด้วยว่า ใครเป็นคนพูด ถ้าเป็นคุณไตรภพพูด จะใช้คำว่า จ้าบจ้งเลย คงไม่ได้ เพราะฉะนั้น เวลาเขียนสคริปต์ก็ต้องดูด้วยว่า ให้ใครพูด..." (วันชัย จิระคุณชัยนันท์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2541) ดังนั้น การใช้ภาษาของรายการเขียนจึงเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับตัวผู้พูด เพื่อให้รูปแบบในการเสนอเป็นไปอย่างกลมกลืนและไม่ติดขัด รวมทั้งภาษาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงออกจากการให้สัมภาษณ์ด้วยการใช้ภาษาท้องถิ่น ย่อมแสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการเขียน

สิ่งหนึ่งที่พบคือเรื่องของภาษาที่ใช้ ส่วนหนึ่งที่พิธีกรพูดนั้นมีลักษณะที่โดดเด่น แม้เรื่องที่น่าเสนอในบางครั้งจะมีเนื้อหาที่เหมือนหรือคล้ายกัน แต่ผู้ชมทางบ้านก็ยังสนใจที่จะรับชมต่อไป แม้จะรู้จุดเริ่มต้น หรือจุดจบที่ต้องลงเอยเหมือนกันก็ตาม แต่เพราะการเขียนสคริปต์ที่ดีของผู้เขียนของรายการเขียนที่รู้จักสรรหาคำพูดมาใช้ การเรียบเรียงวิธีนำเสนอใหม่ ความคิดที่ได้จากเรื่องก็มีวิธีการสรุปที่ไม่เหมือนกัน เช่น เรื่องของความประมาท เมื่อเกิดขึ้นบทสรุปทั่วไปมักเป็นการเตือนถึงผู้ที่กระทำเหตุการณ์นั้น แต่ในบางเรื่องมีการสรุปโดยโยงไปถึงครอบครัวได้อย่างชาญฉลาด เช่น ตอนทะเลคลื่น เด็กกลุ่มหนึ่งไปเที่ยวทะเลสัญญากับพ่อแม่ว่าจะไปก็วันกลับวันไหน แต่พอถึงเวลาไม่สามารถกลับได้เพราะมีพายุเข้า เรือไม่สามารถแล่นได้ แต่ก็ต้องรีบกลับเพราะเด็กกลุ่มนี้กลัวถูกพ่อแม่ดุ บทสรุปในบางครั้งก็จะบอกถึงความประมาท ความรอบคอบที่

ต้องดูให้ถี่ถ้วนก่อน ผู้กระทำเหตุการณ์ต้องมีความระวัง แต่สำหรับครั้งนี้มิใช่เป็นการสรุปเพื่อบอกถึงผู้กระทำเหตุการณ์นั้น แต่ได้บอกตรงไปที่ผู้ปกครอง ดังนี้

คุณเป็นพ่อแม่ที่รักลูกหรือเปล่า ถ้าเป็นอย่ามัดความรักไว้ที่คำสัญญา ให้เด็กเป็นคนรักษาสัญญา แต่ต้องสอนให้ลูกรู้จักคิดเป็นด้วย หากเด็กไม่ยึดติดกับคำสัญญาเกินไป เด็กในกลุ่มนี้คงไม่ต้องรีบกลับมาเผชิญกับพายุและพบกับจุดจบแบบนี้

นอกจากการใช้ภาษาที่เรียบง่ายสั้น กระชับแล้ว การแสดงออกทางท่าทางก็เป็นส่วนหนึ่งในการเล่าเรื่องได้เป็นอย่างดี จากการวิจัยพบว่าคุณไตรภพมีการแสดงออกทางท่าทางในขณะที่เป็นผู้รับฟังเรื่องอย่างเห็นได้ชัด เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มีการเล่าเรื่องที่ต้องแสดงท่าทางนั่งหรือ ยืน ในบางครั้งคุณไตรภพจะร่วมแสดงท่าทางไปพร้อมกันด้วย การทำท่าทางตามผู้ให้สัมภาษณ์นี้เพื่อที่ผู้ให้สัมภาษณ์จะได้ไม่เกิดอาการเขินอายที่จะแสดงท่าทางเพื่อให้การเล่าเรื่องเป็นไปอย่างสมบูรณ์ จากการแสดงอารมณ์ที่ออกมาทางสีหน้า เมื่อรู้สึกหวาดเสียวไปกับเหตุการณ์ที่ตื่นเต้น หรือการมีอารมณ์ร่วมเมื่อผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกเศร้าในขณะที่กำลังเล่าเรื่อง คุณไตรภพก็จะรู้สึกตามเรื่องที่เล่าด้วย "...เขาเรียกว่าการตอบสนอง พิธีกรที่ดีที่สุดคือ พิธีกรที่รู้จักใช้ประโยชน์ของสีหน้าแวตาดได้ดีที่สุด ไม่ใช่เสแสร้งนะ แต่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อเรื่องที่เขาเล่าให้ฟัง..." (แพรว, พฤษภาคม 2538 : 174) การแสดงออกในลักษณะนี้เพราะเชื่อว่าในฐานะของผู้ฟังที่ดีต้องมีความตั้งใจฟังผู้เล่า และเมื่อมีอารมณ์ร่วมไปกับเรื่องที่ได้ยินยอมแสดงถึงความเห็นอกเห็นใจและรับรู้ได้ถึงความรู้สึกเช่นนั้น จึงทำให้มีการแสดงอารมณ์ออกมาทางสีหน้าจนเห็นได้ชัด

แม้การแสดงออกทางสีหน้าในบางครั้ง จะเห็นว่าคุณไตรภพกำลังสกัดกั้นอารมณ์มิให้แสดงอารมณ์เศร้าตามผู้ให้สัมภาษณ์ก็ดี ด้วยวิธีนี้เสมือนเป็นการแสดงให้เห็นว่าในความเป็นจริงคุณไตรภพมีอารมณ์ร่วมด้วย แต่การที่ต้องทำเช่นนี้อาจเพราะจากกระแสที่ออกมาทางสื่อต่างๆที่ว่าคุณไตรภพกำลังแสดงละคอนในบทบาทของพิธีกรที่มีการแสดงความรู้สึกเสียใจที่เกินไปจากความเป็นจริง เพราะมีการกล่าวถึงการทำหน้าที่พิธีกรที่มีอารมณ์การแสดงออกอย่างชัดเจนเช่นนี้เป็นจำนวนมากมีทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าความคิดเห็นของแต่ละคนไม่เหมือนกัน บรรทัดฐานของการเป็นพิธีกรที่ดีอยู่ตรงไหนยังไม่มีใครสามารถให้คำตอบได้

บรรยากาศในรายการ

รายการเจียด ได้เวลาออกอากาศครั้งแรกในเวลา 23.00 น. ดังนั้นในการนำเสนอเพื่อให้น่าสนใจนั้นต้องมีรูปแบบที่ต่างออกไปเพื่อดึงผู้ชมให้รอดชมรายการสัมภาษณ์ที่มีคนเพียง 2 คนในเวลาได้ "...แล้วหน้าตา 5 ทุ่มจะเป็นอย่างไร ...คุณไตรภพเค้าอยากได้อะไรลอยๆอยู่ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน ก็เลยมาคุยเรื่องจาก มีหนังสือประกอบ เราก็บอกว่าจะเล่นแบบแสงเสียงด้วยนะก็มาคุยกัน ก็ออกมาอย่างหน้าตาที่เห็น..." (ก่อเกียรติ ลิมปพัทธ์, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2541) ผู้วิจัยพบว่ารายการนี้เป็นรายการแรกที่มีการใช้เทคนิคเหล่านี้มาใช้ประกอบรายการสัมภาษณ์

"...จะใช้เทคนิคแสง สี เสียงแบบไลท์ แอนด์ ซาวนด์ ประกอบในการดำเนินรายการ ขณะที่มีการเล่าเรื่อง..." (ไตรภพ ลิมปพัทธ์, แนวหน้า 7 ธ.ค.2537)

จากการศึกษาเทปรายการเจียด ปีพ.ศ. 2539 พบว่ารายการเจียดได้ใช้เทคนิคการถ่ายทำทางโทรทัศน์ เพื่อให้ได้รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

1. ฉาก มีส่วนช่วยสร้างบรรยากาศของรายการให้ดูดีกลับ โดยจำลองเวทีเหมือนอยู่ในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่บริเวณรอบตัวด้านนอกจะมีติดหมด มีแสงเฉพาะส่วนเก้าอี้ที่ผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์นั่งเท่านั้น ส่วนด้านหลังของทั้งสองจะมีจอภาพขนาดใหญ่ 3 จอ เพื่อฉายภาพช่วงแนะนำประวัติของผู้ให้สัมภาษณ์ และ ใช้เป็นส่วนในการสร้างบรรยากาศให้เข้ากับเนื้อเรื่อง หากเป็นเรื่องที่เกิดในตัวเมืองภาพจะเป็นลักษณะภาพตึกกรมบ้านช่อง หรือ เป็นเรื่องที่เกิดแถวชายทะเล ก็จะมีภาพต้นไม้ยูริมีทะเล และมีคลื่นมาเป็นระลอก หรือ เรื่องที่นำเสนอบางเรื่องสถานที่ไม่ได้เฉพาะเจาะจง แต่ภาพนำเสนอตามเนื้อหาที่เกิดขึ้น เช่นเป็นเรื่องเกี่ยวกับไฟไหม้ จะมีภาพเปลวไฟขนาดใหญ่เด่นอยู่บนจอ หรือ เรื่องเกี่ยวกับฟ้าผ่า ภาพจะเป็นสายฟ้าพาดมาเป็นระยะ การนำเสนอบรรยากาศของฉากที่ปรากฏบนจอ ภาพที่ใช้ไม่ใช่ภาพเหมือนจริง แต่เป็นภาพที่แต่งขึ้นเพื่อสื่อถึงสถานที่เกิดเหตุ ให้ผู้ชมทางบ้านจินตนาการต่อเอง เพราะแต่ละคนมีภาพที่อยู่ในใจไม่เหมือนกัน

การสร้างฉากที่ปรากฏในรายการเจียดเช่นนี้ บางครั้งเนื้อหาก็อึดต่อการสร้างภาพ แต่บางครั้งเนื้อหาที่น่าสนใจก็ไม่ได้ยึดในการสร้างภาพ ทำให้การนำเสนอหลายครั้งมักเป็นการใช้ภาพกราฟิกต่างๆเป็นรูป 3 เหลี่ยม รูปดอกจันทร์ เป็นต้น ภาพเหล่านี้วิ่งผ่านไปมาบนจอและบน

เวทีเท่านั้น โดยไม่ได้สื่อความหมายใดๆ แต่ให้ความรู้สึกที่เหมือนกับการล่องลอยไปมาท่ามกลางความมืด

2.แสงสี ในรายการแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ แสงที่ใช้จัดฉาก และ แสงที่ฉายลงบนจอ

■ แสงที่ใช้จัดฉาก คือแสงจากไฟพาร์ที่แขวนอยู่โดยรอบเวที โดยใช้แสงสีชมพูออกม่วง และ ฟ้ำ เป็นหลัก ส่วนที่อยู่รอบนอกเวทีที่ไม่ใช่เป็นสถานที่สัมภาษณ์จะมืดทึบไปหมด นอกจากนี้ฉากยังดูเหมือนลอยอยู่กลางอากาศโดยเวทีไม่ติดพื้นด้วยมีเพียงแสงไฟขาวติดโดยรอบเวทีด้านล่างเพื่อบ่งบอกบริเวณของเวทีเท่านั้น ซึ่งแสงที่จัดแบบนี้ให้บรรยากาศที่ดูลึกลับแต่น่าสนใจ ไม่สามารถกำหนดได้ว่าเป็นสถานที่ใด เช่น การจัดฉากเป็นห้องรับแขกเหมือนรายการสัมภาษณ์ทั่วไป

■ แสงที่ฉายบนจอ คือแสงจากโปรเจคเตอร์ ที่ใช้สองจอทั้ง 3 โดยแสงจะเปลี่ยนไปตามเนื้อเรื่องที่เกิดขึ้น หากเป็นเรื่องไฟไหม้ แสงที่ใช้จะเป็นแสงสีแดง ที่แสดงถึงความร้อนระลอกแล้ว หรือเรื่องเกี่ยวกับทะเล แสงที่ใช้ก็จะเป็นแสงสีฟ้าเข้ม โดยส่วนใหญ่แสงที่ใช้กับเรื่องทั่วไปที่ไม่มีการเน้นเรื่องสถานที่ที่ใดที่หนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ร้านอาหารข้างทาง โรงงาน มักจะใช้แสงสีส้มออกทอง สีชมพูออกม่วง และสีฟ้า

การใช้ ฉาก และ แสง สี เข้ามาช่วยในการนำเสนอรายการสัมภาษณ์เช่นนี้ ถือว่าเป็นจุดเด่นของฉากที่ให้ความรู้สึกอ้างว้าง โดดเดี่ยวที่ดูลึกลับ น่ากลัว ที่สอดคล้องกับเนื้อหารายการที่ต้องพบเจอกับเหตุการณ์ร้ายจนเฉียดที่จะเสียชีวิต อันส่งผลให้การนำเสนอรายการเฉียดมีรูปแบบที่ต่างไปจากรายการสัมภาษณ์ทั่วไป แต่มีความเหมือนกับการนำเสนอในละครที่มีการจัดฉาก แสงสี เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศให้สดชื่น หรือน่ากลัวตามที่ละครหรือภาพยนตร์ต้องการ

3. ลักษณะภาพที่สื่อความหมาย

การทำงานของกล้อง เป็นภาพที่เกิดจากการถ่ายทำด้วยกล้องโทรทัศน์ ซึ่งสามารถสื่อความหมายของเรื่องราวที่ต้องการได้ด้วยการใช้มุมกล้อง หรือ การเคลื่อนไหวของกล้อง ให้ได้ภาพเพื่อการเล่าเรื่องตามต้องการ ในการถ่ายรายการเฉียด ทีมงานได้ใช้กล้องทั้งหมด 3 ตัว โดยมีหลักการตั้งกล้องคือ กล้องตัวที่ 1 อยู่ซ้ายมือสุด กล้องตัวที่ 2 อยู่ตรงกลาง กล้องตัวนี้ส่วน

มากจะอยู่บนครนเพราะเป็นกล้องที่จับภาพรวมทั้งหมดในมุมต่ำและสูง กล้องตัวที่ 3 อยู่ทางขวาเมื่อสุด รายการเจียดมีวิธีการใช้กล้องในการนำเสนอรายการ ดังนี้

3.1 การถ่ายช่วงเกริ่นนำรายการช่วงแรก เป็นการเปิดรายการ พิธีกรจะพูดเข้ารายการ แนะนำเรื่องที่น่าสนใจและประวัติผู้ให้สัมภาษณ์โดยย่อ โดยเฉลี่ยช่วงนี้ใช้เวลา 7 นาที ซึ่งมีพิธีกรพูดเพียงท่านเดียวโดยหันหน้าเข้าหากกล้องเพื่อพูดกับผู้ชมที่บ้าน "...เหมือนกับการฟังอะไรนานๆคุณอาจจะเบื่อ อยากให้ เปลี่ยนอิริยาบถเพื่อให้ คุณคลายบ้าง..." (ก้อเกียรติ ลิมปัทธ์, สัมภาษณ์ , 22 มกราคม 2541) ดังนั้น ในการพูดของไตรภพ ลิมปัทธ์ แบ่งจะมีวิธีการเปลี่ยนอิริยาบถด้วยการหันหน้าหากกล้องอีกตัวแล้วพูด โดยแบ่งตามเนื้อหา

■ ใช้กล้องตัวที่ 2 ที่อยู่บนครน เปิดรายการเพื่อเปิดภาพกว้างมุมสูงเพื่อให้เห็นบรรยากาศจากทั้งหมด ได้สักครู่ภาพจะซ้อน (Disslove) ที่ภาพพิธีกร กับกล้องตัวที่ 3

■ กล้องตัวที่ 3 เป็นกล้องที่อยู่ใกล้กับกล้องตัวที่ 2 ตัดมาภาพนี้เพื่อพิธีกรทักทายผู้ชมที่บ้านและกล่าวถึงวัตถุประสงค์รายการเจียด โดยระหว่างนี้ภาพจะค่อยๆซูมไปหาพิธีกรเพื่อแสดงถึงว่ากำลังเข้าสู่รายการเจียด หลังจากนั้นพิธีกรจะหันหน้าไปทางขวา หากกล้องตัวที่ 1 เพื่อเริ่มเกริ่นนำเข้ารายการ

■ กล้องตัวที่ 1 ภาพตัดมาที่พิธีกรกล่าวเกริ่นนำรายการจนเสร็จ พิธีกร หันมาทางซ้าย หากกล้องตัวที่ 3 เพื่อพูดเข้าเรื่องย่อ

■ กล้องตัวที่ 3 พิธีกรกล่าวถึงเนื้อย่อเหตุการณ์ที่จะนำเสนอ จนจบ แล้วเริ่มเข้าสู่ประวัติของผู้ให้สัมภาษณ์

■ ภาพซ้อนเข้ากับภาพมุมสูงของกล้องตัวที่ 2 เมื่อพิธีกรเริ่มกล่าวเข้าสู่ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์ จะมีภาพผู้ให้สัมภาษณ์ ค่อยๆปรากฏที่จอด้านหลังที่ละภาพ แล้วเริ่มฉายภาพผู้ให้สัมภาษณ์ในระหว่างที่เล่าประวัติจนภาพหมด เป็นภาพมุมสูงอีกครั้ง

■ ภาพซ้อนอีกครั้งจากมุมสูงมาที่กล้องตัวที่ 3 จนพิธีกร กล่าวจบปิดรายการ

รายการเจียดใช้เวลาในการนำเสนอช่วงแรกนี้ ถึง 10 นาที โดยมีพิธีกรเป็นผู้เสนอเพียงคนเดียว อาจสร้างความน่าเบื่อ ไม่สร้างความน่าติดตามได้ จึงได้มีการใช้ภาพจากการถ่าย

ของกล้องที่ถ่ายภาพพิธีกรรมต่างๆ ในขนาดภาพที่ต่างกัน ย่อมไม่ทำให้ผู้ชมทางบ้านเบื่อหน่ายที่จะเห็นพิธีกรรมเพียงคนเดียวในจอโทรทัศน์

3.2 การถ่ายช่วงระหว่างสัมภาษณ์ การถ่ายทำช่วงนี้ยังใช้กล้อง 3 ตัวเหมือนเดิม

- กล้องตัวที่ 1 ซ้ายสุด จับภาพพิธีกรรม
- กล้องตัวที่ 2 บนเคอร์น อยู่ตรงกลางเพื่อจับภาพโดยรวมทั้งหมด
- กล้องตัวที่ 3 ขวาสุด จับภาพผู้ให้สัมภาษณ์

ในระหว่างที่สัมภาษณ์ กล้องทั้ง 3 ตัวก็จะทำหน้าที่ ในการถ่ายทอดเรื่องราวที่ผู้ให้สัมภาษณ์กำลังเล่าให้ผู้สัมภาษณ์ฟัง เสมือนว่าในสถานที่นั้นมีเพียงผู้ให้สัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์ 2 คนเท่านั้น หากจุดใดที่พิธีกรรมต้องการสื่อถึงผู้ชมทางบ้านก็ใช้วิธีการพูดผ่านที่กล้องตัวที่ 1 หรือช่วงที่เริ่มต้นเดินเข้าสู่เหตุการณ์เจียด จึงเป็นภาพมุมสูงเห็นภาพกว้างทั้งหมดบนเวที เสมือนบุคคล 2 คน นั่งอยู่ในสถานที่ที่หนึ่ง ดูเว็จว่าง น่ากลัว แล้วกล้องค่อยๆ ซึมเข้าไปหาเวที เพื่อใช้กล้องเพื่อสื่อว่ากำลังเป็นดวงกลางพาผู้ชมทางบ้านเข้าไปฟังเรื่องเล่าที่อยู่บนเวทีแห่งนั้น

3.3 การถ่ายทำนอกสถานที่ ส่วนใหญ่จะถ่ายสถานที่จริงที่เกิดเหตุ หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องมาประกอบในรายการ เพื่อแสดงภาพให้เห็นจริงและใช้เป็นการยืนยันถึงเหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้นจริงด้วยเช่นกัน

4. การตัดต่อ และ การลงเสียง

การตัดต่อ ในการบันทึกเทปรายการเจียดจะถ่ายทำในเวลาตามที่ตั้งไว้ในแต่ละเบรค อาจจะมีเกินบ้างก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่ต้องใช้การตัดต่อเข้าช่วย ตัดทิ้งในเวลาที่เป็น หรือในกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบวกวน หรือมีคำที่ไม่เหมาะสมหลุดออกมา รวมทั้งการนำเทปที่ไปถ่ายนอกสถานที่มาตัดต่อใช้เสริม (Insert) ในระหว่างที่มีการสัมภาษณ์ นอกจากนี้ มีการตัดต่อเฉพาะส่วนที่เป็นช่วงเริ่มต้นไว้ต่อท้ายในแต่ละช่วงก่อนเข้าเบรคโฆษณาเพื่อให้ทราบว่าเป็นเบรคหน้ามีอะไรที่น่าสนใจ

เสียง สำหรับรายการเฉียดจะไม่ใช่เสียงที่เกิดจากผู้ชมในห้องส่ง ที่จะช่วยสร้างบรรยากาศ "...เรื่องที่เราทำเป็นเรื่องที่ของผู้ที่เคยอยู่ในเหตุการณ์ที่น่ากลัวมาก่อน มันไม่ใช่เรื่องดี เรื่องสนุก ดังนั้นเวลาที่พวกเขาเล่าเราจึงต้องการให้เขามีสมาธิที่สุด จึงไม่จำเป็นต้องมีผู้ชมในห้องส่งเหมือนรายการสัมภาษณ์อื่นๆ..." (ก่อเกียรติ ลิมปพัทธ์,สัมภาษณ์ ,22 มกราคม 2541) ดังนั้น ในการสร้างบรรยากาศในรายการ จึงเป็นเสียงประกอบที่ช่วยเข้ามาเสริมให้เนื้อเรื่องนั้นได้อารมณ์ในขณะที่ฟังมากที่สุด

เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ได้เล่าถึงช่วงใกล้เกิดเหตุการณ์ เสียง จะค่อยๆเข้ามาเพื่อสร้างอารมณ์ผู้ชมทางบ้านให้รู้สึกไปตามเหตุการณ์นั้น และจะเริ่มดังขึ้นเมื่อถึงจุดที่ตื่นเต้น หรือน่ากลัว มักเป็นเสียงดังทุ่ม เช่น เสียงบั้ง หรือ เสียงตึง หรือ หากเสียงแหลม มักเป็นเสียงที่ฟังดูโหยหวน และลึกลับ เป็นต้น เสียงที่ใส่นี้จะนำมาใส่ในช่วงการตัดต่อ จะไม่ใสในขนาดที่ผู้ให้สัมภาษณ์กำลังเล่าเรื่อง "...เพราะว่าจะทำร้ายคนเล่า คือเราต้องปล่อยให้เขาสบายที่สุด ถ้าอยู่ดีๆไปใส่ดนตรีแรงๆ อารมณ์เขาไม่ใช่ขนาดนั้นมันจะทำลายเขาเปล่าๆ..." (ก่อเกียรติ ลิมปพัทธ์, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2541) เสียงที่ใสเข้ามาส่วนใหญ่จะให้ความรู้สึกที่น่ากลัว และตื่นเต้นเพื่อลุ้นไปกับเหตุการณ์ เพราะฉะนั้นหากมีการใส่เสียงที่ไม่ถูกจังหวะอาจทำให้การเล่าขาดตอน หรือเสียงนั้นไม่ได้ช่วยให้เกิดอารมณ์ในการฟัง ซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้ ผู้วิจัยพบว่าการใส่เสียงช่วงที่มีกรีซหลังจากที่ตัดต่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทีมงานสามารถเลือกเสียงที่จะใส่ให้เข้ากับเนื้อเรื่องและอารมณ์ที่ถูกต้องของคนเล่าได้ รวมทั้งหากเสียงใดยังไม่เหมาะสมก็สามารถแก้ไขจนกว่าทีมงานจะพอใจได้

5. การจัดลำดับเนื้อหา (Schedule)

การจัดลำดับเนื้อหาของรายการเฉียด ได้มีการปรับเนื้อหาที่นำเสนอให้สอดคล้องกับเวลาที่ได้รับจากสถานี เพื่อแบ่งช่วงเวลาสำหรับการโฆษณาสินค้าด้วยความจำเป็นทางธุรกิจนั่นเอง ดังนั้นก่อนที่จะมีการตัดเข้าสู่ช่วงโฆษณา รายการเฉียดมักทิ้งท้ายแต่ละช่วงให้น่าสนใจ เพื่อให้ผู้ชมทางบ้านจะได้ติดตามรับชมตลอดรายการ ผู้วิจัยพบว่าการจัดลำดับเหตุการณ์ของรายการเฉียดมีรูปแบบในการนำเสนอที่แน่นอนทุกครั้ง รายการเฉียดมีเวลาออกอากาศ 1 ชั่วโมงเป็นเวลาสำหรับเสนอเนื้อหารายการ 45 - 47 นาที เวลาที่เหลือคือเวลาสำหรับการโฆษณาสินค้า ทั้งสิ้น 3 ครั้ง ดังนี้

เกริ่นนำ

แนะนำประวัติผู้ให้สัมภาษณ์

.....เบรค โฆษณา.....

ทักทายผู้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมประวัติเล็กน้อย

เล่าเรื่องเพื่อนำไปสู่เหตุการณ์ (ก่อนเจียด)

การเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ (เจียด)

.....เบรค โฆษณา.....

การเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ (เจียด)

เผชิญหน้ากับความทรมานจากบาดแผล (หลังเจียด)

.....เบรค โฆษณา.....

การคลี่คลายปัญหา (หลังเจียด)

สรุป

การจัดลำดับเนื้อหา นี้ แบ่งได้ทั้งหมด 4 ช่วง 3 เบรค โดยมีความสำคัญที่แตกต่างกันไป
ดังนี้

ช่วงที่ 1 การเกริ่นนำ ช่วงนี้ถือว่ามีความสำคัญมากเพราะเป็นช่วงที่กล่าวถึงแนวคิด
เนื้อหารายการ และ การสรุป ไว้ในช่วงเดียวกัน สามารถแยกย่อยเนื้อหาได้ 4 ส่วน

■ ส่วนที่ 1 สิ่งที่ต้องมีทุกครั้งคือ การบอกวัตถุประสงค์ของรายการที่มีข้อความเหมือน
กันทุกครั้ง คือ

“รายการที่นำเอาประสบการณ์เจียดในรูปแบบต่างๆมาพูดคุยเพื่อให้ข้อคิด
และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับท่านผู้ชม”

■ ส่วนที่ 2 คือ การเกริ่นนำเข้าสู่เนื้อหารายการ ในส่วนนี้เป็นส่วนที่แสดงถึงความสร้างสรรค์ของผู้เขียนบทในการที่จะเกริ่นเข้าเรื่องให้น่าสนใจและน่าติดตามได้อย่างไร ทั้งๆที่เนื้อหารายการมีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าผู้เขียนบทรายการเฉียดมีความสามารถในการสร้างสรรค์คำศัพท์และการเขียนโดยมีการเกริ่นเข้าเรื่องได้อย่างน่าสนใจ

■ ส่วนที่ 3 คือ การเล่าเนื้อเรื่องโดยย่อถึงเรื่องที่จะนำเสนอในช่วงต่อไป เพื่อให้ผู้ชมทราบและติดตามชมในช่วงต่อไป

■ ส่วนที่ 4 คือ การเล่าประวัติผู้ให้สัมภาษณ์โดยย่อ ถึงลักษณะนิสัย ความคิด พฤติกรรมของผู้ให้สัมภาษณ์เท่านั้น เพียงเพื่อเป็นพื้นฐานให้ผู้ชมทางบ้านทราบในการทำความเข้าใจต่อเนื้อเรื่อง

■ ส่วนที่ 5 คือ การสรุปทิ้งท้าย หรือ บางครั้งเป็นการตั้งคำถามทิ้งท้ายเพื่อให้ผู้ชมทางบ้านเกิดความสนใจ และต้องการติดตามชมเนื้อหาที่จะมีช่วงต่อไปหลังเบรกโฆษณา

ช่วงที่ 2 คือ ช่วงการดำเนินเรื่องเพื่อนำไปสู่เหตุการณ์เฉียด โดยมีเนื้อหาที่แบ่งได้ 3 ส่วนดังนี้

■ ส่วนที่ 1 กล่าวทักทายผู้ให้สัมภาษณ์ หลังจากนั้นพิธีกรจะกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ในฐานะที่มาร่วมรายการเฉียดเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ให้ผู้ชมทางบ้านรับทราบหรือบางครั้งก็เป็นการตอบคำถามที่ได้ทิ้งท้ายไว้เมื่อช่วงที่แล้วเป็นต้น ในส่วนนี้พบว่าการนำเสนอมีความเหมือนกันทุกครั้ง โดยที่ส่วนใหญ่เป็นการขอบคุณผู้ร่วมรายการ ผู้วิจัยพบว่าการที่ต้องทำเช่นนี้เป็นส่วนใหญ่เพื่อต้องการสร้างให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของผู้ให้สัมภาษณ์ที่นำประสบการณ์มาเป็นอุทาหรณ์ให้กับผู้ชมทางบ้าน หลังจากนั้นก็เป็นการสอบถามประวัติผู้ให้สัมภาษณ์เพียงเล็กน้อย

■ ส่วนที่ 2 การเข้าสู่เหตุการณ์ก่อนเฉียด โดยเริ่มที่วันเวลาที่ใกล้จะเกิดเหตุการณ์ หรือ วันที่เกิดเหตุการณ์เลย โดยในส่วนนี้ผู้สัมภาษณ์จะซักถามผู้ให้สัมภาษณ์อย่างละเอียดเพื่อปูพื้นฐานให้เห็นถึงสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ร้าย

■ ส่วนที่ 3 การเผชิญหน้ากับเหตุการณ์เฉียด หรือ ช่วงที่เกิดเหตุการณ์ร้าย ในส่วนนี้ มักเล่าถึงเลี้ยววินาทีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ถูกทำร้ายร่างกาย หรือ ได้รับอุบัติเหตุ จนทำให้ร่างกายได้รับบาดเจ็บ พิธีกรจะหยุดไว้เพียงเท่านี้ และมีการทิ้งท้ายด้วยการกล่าวถึงบาดแผลที่เกิดขึ้น และจะแก้ไขเหตุการณ์อย่างไร เพื่อให้ผู้ชมทางบ้านอยากทราบและติดตามชมในช่วงต่อไป

ช่วงที่ 3 ช่วงนี้ยังเล่าถึงการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์อีกครั้ง โดยเริ่มที่สภาพร่างกายที่มีบาดแผลฉกรรจ์ และ ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องเผชิญหน้ากับความรู้สึกต่ออาการเจ็บปวดบาดแผล ซึ่งถือว่าการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์เฉียดเช่นกัน เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ยังอยู่ระหว่างความเป็นกับความตายที่ยังไม่ทราบว่า จะรอดหรือไม่ ในช่วงนี้เน้นการเล่าถึงความรู้สึกในขณะที่เกิดเหตุการณ์ เพื่อให้ผู้ชมทางบ้านทราบและอาจเกิดความกลัวเช่นกันถ้าต้องตกอยู่ในเหตุการณ์แบบนั้น ในช่วงนี้พิธีกรได้ทิ้งท้ายให้ผู้ชมทราบถึงในช่วงต่อไปจะกล่าวถึงผลลัพธ์ที่เกิดจากเหตุการณ์นั้น

ช่วงที่ 4 การคลี่คลายของเหตุการณ์ นำเสนอผลที่เกิดจากเหตุการณ์เฉียด โดยเล่าถึงสภาพบาดแผลที่ได้รับ ส่วนใหญ่มักเป็นบาดแผลที่คงอยู่กับสภาพร่างกาย บางคนเป็นน้อยบางคนเป็นมากถึงขั้นเป็นอัมพาต รวมถึงการที่ต้องสูญเสียสภาพจิตใจด้วยเช่นกัน ในช่วงนี้ยังเน้นความคิดและความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์นั้น รวมทั้งการถามผู้ให้สัมภาษณ์ถึงสาเหตุที่เกิดเหตุการณ์ร้ายนั้นด้วย เพื่อเข้าสู่บทสรุปถึงเหตุการณ์ร้ายนั้นให้เป็นสิ่งเตือนใจแก่ผู้ชมทางบ้านที่จะระมัดระวัง ไม่ตั้งตนอยู่ในความประมาท และมีสติอยู่ตลอดเวลา

ในการจัดลำดับเนื้อหารายการเฉียดมีรูปแบบที่แน่นอน มีลักษณะการนำเสนอแบบประเพณีปฏิบัติเป็นวิธีการเล่าที่เป็นเอกลักษณ์ของรายการเอง การนำเสนอเช่นนี้เพื่อแสดงถึงขั้นตอนแต่ละขั้นของเนื้อหาและด้วยเนื้อหาที่ต้องการให้สาระประโยชน์แก่ผู้ชมทางบ้าน รายการเฉียดจึงต้องใช้รูปแบบที่แน่นอน เพื่อสร้างความจดจำให้และความเข้าใจกับผู้ชมทางบ้าน ด้วยความเชื่อที่ว่า ผู้ชมทางบ้านไม่สามารถที่จะรับเนื้อหาทุกอย่างได้เท่าเทียมกัน

นอกจากนี้ได้ใช้ลักษณะพิเศษเฉพาะตัวของ ไตรภพ ลิมปพัทธ์ ในการเป็นตัวกลางสื่อสารถึงผู้ชมทางบ้านอีกทางหนึ่ง รวมทั้งใช้เพื่อสรุปปิดแต่ละเบรคเพื่อดึงดูดความสนใจผู้ชมทางบ้านให้ติดตามชมต่อในช่วงต่อไป โดยทุกครั้งที่จะมีการปิดเบรคเพื่อพักโฆษณา นั้น ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องไปเรื่อยๆ ไตรภพ ลิมปพัทธ์ ในฐานะที่เป็นผู้ดำเนินรายการและมีการทำงานร่วมกันกับทีมงาน ย่อมทราบดีว่าเนื้อหาส่วนไหนมีความน่าสนใจควรเก็บไว้เปิดเผยใน

ช่วงหน้า โดยคุณไตรภพจะทวนเรื่องราวในเบรคนี้ก่อน แล้วถามคำถามสั้นๆทำให้เนื้อหาที่ได้เล่าผ่านไปแล้วกระจ่างขึ้น เช่น

พิธีกร - เขาว่าอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ - เขาหลบไปแล้ว แต่เรารู้สึกว่าลูกลงมือมีอาการตอบรับอยู่

พิธีกร - ท่านผู้ชมครับเพียงแค่นี้ยิววินาทีเรื่องนี้ก็เกิดขึ้น แต่หลังจากนั้นอะไรตามมาอีกมากมายอย่าไปไหนนะครับดูให้จบ เพราะไปหาหมอลแล้วหมอก็คงช่วยไม่ได้ครับ ทำไมเหรอครับ เครื่องมือไม่มี สักคู่พบกัน ครับ

ไตรภพ ลิมปพัทธ์จะเรียบสรุปเนื้อหาในช่วงนั้นทันทีพร้อมทั้งเกริ่นให้ฟังด้วยว่าในช่วงหน้าจะเป็นอย่างไร ด้วยศักยภาพการพูดที่น่าเชื่อถือ ลีลาน้ำเสียงและท่าทางที่ใช้ ล้วนเป็นตัวสร้างความเข้าใจให้ผู้ชมต้องการทราบถึงเนื้อหาและรอชมในช่วงต่อไปโดยไม่เปลี่ยนไปชมรายการอื่น

"...เวลาเล่าเล่าให้ละเอียดสุด แต่ตอนปิดต้องหาจุดที่ชวนติดตามให้ได้ ถ้าจะปิดแต่ละเบรค ต้องหาให้ได้ว่าน่าสนใจตรงไหน แล้วปิดตรงนั้น อย่าให้เลยหรือกร่อย...เหมือนดูละครจบตรงน่าสนใจ เพื่อให้คนตามดูอาทิตย์หน้า..." (วันชัย จิระกุลชัยนันท์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2541)